

UNIVERZITA KARLOVA
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Diplomová práce

**Organizační kultura sboru
Církve československé evangelické**

Alžběta Michalová

Katedra teologické etiky
Vedoucí práce PhDr. Bohumila Baštecká, PhD.
Studijní program: Teologie
Studijní obor Křesťanská krizová a pastorační práce - diakonika

Praha 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem Organizační kultura sboru Církve československé evangelické napsala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

V Praze dne 27. 4. 2018

.....

Anotace

Cílem diplomové práce je popsat a zmapovat sbor Českobratrské církve evangelické z perspektivy organizační kultury a z této perspektivy nahlédnout a porozumět též možným střetům i příležitostem těchto střetů v rámci sboru a jeho funkčních jednotek. Teoretická část seznamuje čtenáře s definicemi a významy organizační kultury, které převážně vycházejí z antropologie. Dále se práce zabývá definicemi, významy organizační kultury církve a sboru z hlediska jejich provázanosti. V metodologické části využívám metody kvalitativního výzkumu, především hloubkové rozhovory se šesti respondenty z konkrétní množiny členů sboru. Skrze výběr základních hodnot a střetů se snažím přiblížit prostředí respondentů sboru a nahlížet je pohledem organizační kultury.

Klíčová slova

organizační kultura, sbor Českobratrské církve evangelické, hodnoty, konflikt

Summary

The Organizational Culture of the Local Congregation of The Evangelical Church of Czech Brethren.

The goal of this thesis is to describe and map the local congregation of Evangelical Church of Czech Brethren from viewpoint of its organizational culture, this perspective makes it possible to understand possible conflicts and prospects of those conflicts within the Evangelical church - its functional units. The theoretical part brings the definitions and meaning of the organizational culture, which are mostly rooted in anthropology. Further it focuses on characterisation, of the church and congregation in terms of their interconnection. In the methodological part, qualitative research methods are used, more precisely six in-depth interviews with six respondents, members of the congregation. Here the perspective of the organizational culture describes the congregation environment and draws near the possible conflict between fundamental values.

Keywords

organizational culture, congregation, The Evangelical Church of Czech Brethren, values, conflict

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce PhDr. Bohumile Baštecké, PhD. za její trpělivost a odborné vedení diplomové práce.

Děkuji i všem respondentům za jejich otevřenost a ochotu, se kterou ke mně přistupovali při provádění výzkumu v našem sboru.

Velké poděkování patří i mé rodině.

Obsah

Úvod	7
1 Předporozumění	9
2 Organizační kultura – vymezení	12
2.1 Terminologie kultury	12
2.2 Organizační kultura z hlediska managementu	13
2.2.1 Vznik pojmu	14
2.2.2 Definice organizační kultury	14
2.3 Prvky organizační kultury	16
2.3.1 Přesvědčení, představy	16
2.3.2 Hodnoty	18
2.3.3 Postoje	21
2.3.4 Normy chování	21
2.3.5 Artefakty firemní kultury	23
2.4 Organizační struktura kultury	28
2.4.1 Struktura a model organizační kultury	28
2.5 Konflikty	30
2.5.1 Terminologie a význam konfliktů	31
2.5.2 Konflikt jako příležitost	32
2.5.3 Generační konflikt	32
3 Organizační kultura církve a sboru ČCE	34
3.1 Terminologie církve a sboru	34
3.2 Organizační kultura Českobratrské církve evangelické	37
3.2.1 Poslání, vize, hodnoty a přesvědčení ČCE	37
3.2.2 Historie Českobratrské církve evangelické	39
3.2.3 Církevní zřízení a struktura ČCE	47
3.2.4 Kultura ČCE	50
4 Metodologie výzkumu	54
4.1 Cíl práce a výzkumné otázky	54
4.2 Představení vzorku a souvislosti rozhovorů	54
4.3 Výzkumný postup a metody sběru dat	55
4.3.1 Zúčastněné pozorování	56
4.3.2 Terénní poznámky	57
4.3.3 Analýza dokumentů	58
4.3.4 Rozhovor	58
4.4 Způsob zpracování dat	60
4.5 Etické aspekty výzkumu	61
5 Výsledky výzkumu	62
5.1 Konkrétní sbor a jeho život	62
5.1.1 Prostředí, historie sboru, struktura a aktivity	62
5.1.2 Rodinnost sboru: Lidé sedí kolem stolu	64

5.1.3 Důvěra ve sboru: Dosažitelnost farářky a malý sbor	65
5.1.4 Důvěra a moc (výzkumníka): Píšu diplomku – Souhlasím a věřím	67
5.1.5 Otevřenost jako hodnota	68
5.1.6 Shoda jako hodnota.....	70
5.1.7 Konflikty, napětí	72
5.2 Shrnutí výsledků dat	76
Diskuze	80
Závěr.....	85
Seznam literatury	88
Seznam zkratek	94
Přílohy	95

Úvod

Během studia oboru Diakonika jsem se poprvé seznámila s tématem organizační kultura. Ta mne oslovila svým hodnotovým a adaptačním pohledem.¹ Přemýšlela jsem, jak vztáhnout téma organizační kultura k tomu, co je mi blízké, ke společenství malého sboru, kde jsem členkou, se všemi jeho problémy, radostmi a sítí vztahů. Chtěla jsem se zajímat o hlubší pochopení jednotlivých členů, kdy bych jim ráda naslouchala a najednou viděla vše v jiném světle a z jiného úhlu – generační rozdíly, konflikty mezi farářkou a jednotlivými členy, jednotkami sboru, určitá nepochopení.

Hlavním cílem práce je popsat a zmapovat sbor z perspektivy organizační kultura. Dílčím cílem pro praktickou část je nahlédnout sbor jako „jednotu v rozmanitosti“, a porozumět tak možným střetům a příležitostem těchto střetů na úrovni organizační kultura sboru a jeho funkčních jednotek.

Práce je rozdělena na dvě části, na teoretickou a metodologickou část. Teoretická část se skládá ze 3 kapitol. V první kapitole se zabývám vlastním předporozuměním. Popisuji v něm svůj subjektivní pohled na kultura sboru. V druhé kapitole se věnuji významům a definicím organizační kultura, které vycházejí převážně z antropologie. Dále se zde soustředím na prvky a strukturu organizační kultura z hlediska jejich provázanosti, zjevné či skryté podoby. Závěr kapitoly se věnuje vybraným typům konfliktů a příležitostem těchto konfliktů. Třetí kapitola obsahuje některá vymezení, definice církve a sboru, které se liší svým obsahem z pohledu organizační kultura. Součástí kapitoly je poslání, vize, hodnoty, přesvědčení, historie, struktura a kultura ČCE, která je důležitá pro lepší pochopení významů z hlediska utváření obsahu organizační kultura sboru a její následné diagnostiky.

¹ MALINA, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk*, s. 2067–2073

Metodologická část obsahuje výzkumné otázky, cíle, vzorek, volbu výzkumného postupu, sběr dat, způsob zpracování dat a etické aspekty výzkumu. Závěr kapitoly tvoří výsledky výzkumného šetření získané při rozhovorech se 6 účastníky výzkumu.

Na základě shrnutí odpovím na výzkumné otázky:

Jaká je organizační kultura sboru, případně jeho funkčních jednotek?

Jak se organizační kultura promítá do využívání příležitostí včetně zacházení s konflikty?

1 Předporozumění

Na začátku mé práce jsem si uvědomovala, že se v našem sboru objevuje určité **napětí, nedorozumění** mezi generacemi (starších a mladších), ať už mezi členy sboru a farářkou, nebo mezi farářkou a jednotlivými jednotkami sboru.

Vzpomněla jsem si, jak jsem krátce po příchodu do sboru **nenacházela soulad** mezi vlastními mezilidskými hodnotami a hodnotami sboru. To ve mně vyvolávalo určité vášně, které mě vedly k tomu, že jsem **vnímala konflikty a napětí negativně**, neviděla jsem v nich další rozměr či přínos pro organizační kulturu sboru.

Z mého pohledu nedocházelo ve sboru k dostatečné výměně informací. Vše, co se řešilo ve sboru, bylo tzv. „za zdmi staršovstva“, včetně řešení konfliktů, napětí či jejich příležitostí. V této souvislosti jsem bojovala i s vlastní frustrací z toho, že jsem sice členem sboru, ale ocitala jsem se na okraji, neangažovala jsem se aktivně, neznala jsem lidi okolo sebe, pozorovala jsem vše spíše zvenku, což mohlo souviset i s mojí nezačleněností do sboru.

Cítila jsem potřebu více porozumět lidem okolo sebe, naslouchat jim, pochopit je a sdílet s nimi svoji víru. Farářka byla pro mě autoritou, respektovala jsem ji, její kázání mi přinášela povzbuzení do dalšího pracovního týdne. Bylo pro mě důležité sdílet víru ve společenství nejen během kázání Božího slova, ale i při rozhovorech se členy sboru, otevřeně s nimi sdílet své myšlenky a hledat odpovědi na otázky ohledně naší společné víry. K rozhovorům mezi mnou, ostatními členy a farářkou sboru však nedocházelo. Přispívalo to k mé „naštvanosti“ vůči členům sboru a farářce.

Po určité době mě a moji matku vedoucí sboru (farářka) oslovila, abychom vedly nedělní školu. Matka byla vedoucí učitelkou a já druhou učitelkou. Farářka i kurátorka nás začaly angažovat do dalších rolí a povinností ve sboru.

I když jsem zastávala ve sboru i další role, například roli pokladníka, výzkumníka, členky sboru, učitelky nedělní školy, tak jsem se stále cítila do sboru nezačleněná. Stále mi něco chybělo. Nenacházela jsem soulad svých hodnot s hodnotami sboru a jeho členů. Soulad jsem zažívala nejprve jen v nedělní škole, kde jsem spolupracovala s matkou, se kterou jsem se ztotožňovala i hodnotově, a zároveň jsem se cítila být přijata dětmi.

Z původní **naštvanosti na farářku** jsem přešla **k lojalitě k farářce**. Ve vztahu k farářce u mě nastal zlom až tehdy, kdy mě přizvala ke spolupráci na organizaci putovního tábora, kde jsem ji mohla lépe poznat a porozumět jejímu vnitřnímu světu. Vyvrcholením mého přijetí do sboru byla moje confirmace, která probíhala i během mého výzkumu ve sboru. Při confirmačních setkáváních jsem nacházela to, co mi chybělo z hlediska mých duchovních potřeb, měla jsem možnost si otevřeně promluvit s farářkou a sdílet s ní svoji víru v Boha.

Se změnou mého postoje k farářce a ostatním členům sboru se začal proměňovat i můj pohled na kulturu sboru. Díky perspektivě organizační kultury jsem se snažila **nahlížet spory hodnotově**, nejen jako střety a konflikty, které mohou mít pro sbor negativní důsledky, ale i jako příležitosti na úrovni organizační kultury sboru a jeho funkčních jednotek. Příležitosti mohou přispívat k růstu sboru, stmelování kolektivu, dosahování vzájemných shod, udržování souladu i stability, a to nejen v rámci mezilidských vztahů ve sboru, ale i z hlediska mého osobního rozvoje.² Rozhodla jsem se **zkoumat** sbor paradoxně bez hodnocení, ale **na základě hodnot**. Musela jsem jakoby „poodstoupit“ a podívat se na sbor bez vášně, se zaměřením na hodnoty.

K proměně mého pohledu na kulturu sboru jako jednotu v rozmanitosti přispívalo i psaní terénních poznámek. Při psaní terénních poznámek jsem se

² BEDNÁŘ, Vojtěch. *Sociální vztahy v organizaci a jejich management*, s. 187.

snažila reflektovat svoji pozici tzv. „insidera/člověka zevnitř“³ a zároveň „výzkumníka“ ve sboru.

Mé cíle mi pomáhaly v tom, jak pojmenovat dění ve sboru, pochopit jednotlivé členy a porozumět jejich vnitřnímu světu, nahlédnout sbor jako jednotu v rozmanitosti, porozumět tak možným střetům i příležitostem těchto střetů na úrovni organizační kultury sboru a jeho funkčních jednotek.

³ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*, s. 66–77.

2 Organizační kultura – vymezení

V této kapitole představím jednotlivé definice kultury, které vycházejí z filosofie, antropologie, teologie a sociologie. Cílem je orientovat se ve významech organizační kultury a porozumět jim a následně z této perspektivy popsat sbor Církve československé evangelické.

2.1 Terminologie kultury

V latinsko-českém slovníku najdeme slovní spojení *cultura* jako *pěstění, vzdělávání, zušlechťování*.⁴ Rovněž v českém etymologickém slovníku a filosofickém slovníku se setkáváme s latinským pojmem *colere, cultus, colo*, který znamená *pěstovat*.⁵

V teologii se mluví o kultuře v souvislosti s uskutečněním vztahu člověka k Bohu (Gn 1,28). V teologii se kultura charakterizuje jako utváření člověka, a zároveň i jeho světa jím samým, kdy přirozenost člověka spočívá v jeho správné kultuře, která je přiměřená podstatě člověka i světa a je otevřená Božím tajemstvím a dispozicím.⁶

V antropologii nalezneme kromě hodnotových vymezení též definice, které pojímají kulturu jako způsob adaptace člověka na vnější prostředí a zahrnují i kategorii všech produktů lidské činnosti. V tomto smyslu nemá antropologie hodnotící význam, protože možnost srovnávacího výzkumu sociokulturních systémů předpokládá mnoho specifických kultur jednotlivých společenství. Kultura může být z hlediska antropologického pojetí chápána

⁴ PRAŽÁK, Josef Miroslav, Josef SEDLÁČEK a František NOVOTNÝ. *Latinsko-český slovník*, s. 338.

⁵ REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*, s. 333–334.

⁶ RAHNER, Karl a Herbert VORGRIMLER. *Teologický slovník*, s. 151.

jako systém artefaktů, idejí, sociokulturních regulativů, které jsou předávány a sdíleny členy společnosti.⁷

V tomto smyslu uznává antropologie i větší hodnotovou rozmanitost v rámci mnoha kultur v různých společenstvích. Další definice z hlediska různých oborů se k tomuto vymezení kultury přibližují, prolínají se s ním či z něj vycházejí, například pojmání kultury v sociologii nebo psychologii se rovněž věnuje obsahu kultury, který je sdílen lidmi ve společnosti.

Obě pojetí kultury – hodnotové i adaptační hledisko – najdeme např. ve filosofickém slovníku, jako „*výtvar lidské tvořivosti v rámci dějin, filosofie, vědy, historie, náboženství*“⁸ nebo jako pojem, který může omezovat rozsah třídy kulturních jevů jen na pozitivní hodnoty, které kultivují a polidšťují člověka.⁹

Také v managementu se organizační či firemní kultura nahlíží z obou zmíněných hledisek. Definicemi a významy organizační kultury se budu zabývat níže v další kapitole.

2.2 Organizační kultura z hlediska managementu

V následující kapitole bych chtěla uvést původ pojmu organizační kultura a některé jeho definice, které se u většiny autorů často liší z hlediska obsahu firemní kultury. Tato část práce může pomoci lépe porozumět vnějším, ale i vnitřním souvislostem daného jevu, a to především z hlediska managementu.

⁷ MALINA, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk*, s. 2067–2073.

⁸ OLŠOVSKÝ, Jiří. *Slovník filosofických pojmů současnosti*, s. 102.

⁹ MALINA, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk*, s. 2072.

2.2.1 Vznik pojmu

Organizační kultura je poměrně novodobý pojem, o kterém se začalo mluvit v souvislosti s organizačními hodnotami v 50. letech. Nejvíce se tento pojem dostal do povědomí lidí v 80. letech 20. století, a to díky významným rozdílům organizační kultury např. v Japonsku, kde došlo k významnému hospodářskému růstu¹⁰ a také díky zahraničním publikacím a výzkumům. Organizační kulturou se v zahraničí zabývali např. Schein, Deal a Kennedy, Pettigrew a Hofstede.¹¹

2.2.2 Definice organizační kultury

Organizační kultura nemá jednu obecně přijímanou definici, a to ani v české, ani v zahraniční literatuře. V české i cizojazyčné literatuře se setkáváme nejčastěji s pojmem organizační kultura (organizational culture) a jejími synonymy, jimiž jsou podniková, firemní kultura nebo organizační klima. Proto bych nyní ráda uvedla definice některých autorů, které se většinou liší obsahem jednotlivých prvků organizační kultury.

Z hlediska žité kultury se podle Vebera rozumí podnikovou kulturou jednání, vystupování, uvažování, které je typické pro členy firmy z hlediska jejich adaptace na vnější prostředí. Členové firmy tak společně vytvářejí jednotu v podniku díky společně sdíleným hodnotám, představám, vzorcům jednání a chování, normám, které se mohou projevat i navenek firmy díky společně udržovaným zvykům, tradicím, pravidlům, image firmy jako je logo, vnitřní vybavení firmy, apod.¹² V rámci organizační kultury se jedinec stává nejen tvůrcem, ale i produktem dané kultury. (viz Pfeifer 1993, s. 19; Armstrong 2007, s. 245; Lukášová 2010, s. 14)

¹⁰ BĚLOHLÁVEK, František. *Organizační chování*, s. 114–115.

¹¹ HAVRDOVÁ, Zuzana. *Hodnoty v prostředí sociálních a zdravotních služeb*, s. 69.

¹² VEBER, Jaromír. *Management*, s. 626.

Další podobnou definici uvádí i Hofstede, který mluví o kultuře jako o kolektivním jevu ve smyslu adaptace na vnější prostředí, při kterém dochází ke společnému sdílení mezi lidmi ze stejného společenského prostředí, které si osvojili. Pro Hofstedeho je specifické, že popisuje kulturu jako „*kolektivní naprogramování mysli, které odlišuje příslušníky jedné skupiny lidí od druhých.*“¹³ Tento systém kolektivně přijatých významů je užitečný při řešení problémů nejistoty a nejednoznačnosti.¹⁴

Bělohlávek zmiňuje i definici Američana Edgara Scheina, který organizační kulturu považuje za soubor společně sdílených představ, které jsou buď viditelné, nebo skryté. Z hlediska adaptačního si tyto společně sdílené představy členové organizace osvojili, aby se přizpůsobili prostředí a vnitřně se stmelili.¹⁵

Podle Cameronové a Quinna může být kultura i zdrojem harmonie a integrity v organizaci, ovšem může být i zdrojem problémů, pokud je v rozporu s posláním organizace, jeho prostředím a dalšími důležitými faktory.¹⁶

Jednotlivé definice různých autorů se zpravidla liší nejen ve výčtu prvků z hlediska obsahu organizační kultury, ale i významů pro jednotlivce či celého společenství.

Ze všech uvedených definic vyplývá, že organizační kultura je vše, čím žijeme, na co se adaptujeme, o co usilujeme a deklarujeme nejen uvnitř organizace, ale i navenek. Organizační kultura může nejen posilovat harmonii ve společenství, ale být i zdrojem problémů nejednoznačnosti, nejistoty, které mohou přispívat k většímu výskytu konfliktů či napětí a vést k odchodu

¹³ HOFSTEDE, Geert a Gert Jan HOFSTEDE. *Kultury a organizace*, s. 14.

¹⁴ BOGGS, W. Brady a Dail L. FIELDS. *EXPLORING ORGANIZATIONAL CULTURE AND PERFORMANCE OF CHRISTIAN CHURCHES*, s. 306.

¹⁵ BĚLOHLÁVEK, František. *Organizační chování*, s. 108.

¹⁶ ERSHOVA, Maria a Jan HERMELINK. *Spirituality, Administration, and Normativity in Current Church Organization*, s. 224.

některých členů nebo k rozpadu společenství. S těmito klady a zápory společného sdílení jednotlivých prvků organizační kultury jsem se setkala v rámci praxe, během pozorování a rozhovorů se členy sboru Církve československé evangelické. Přínos jednotlivých definic a významů spatřuji v tom, že i v rámci praxe mi pomáhají lépe se orientovat tématu a všimnout si více nejen skrytých, ale i viditelných souvislostí a funkcí, ať už hodnotových či adaptačních, které se týkají daných jevů organizační kultury sboru ČCE.

2.3 Prvky organizační kultury

Následující kapitola vysvětluje jednotlivé definice prvků organizační kultury, které pomáhají k lepší orientaci a porozumění těmto významům prvků i z hlediska praxe v rámci diagnostiky obsahu kultury, pomocí které bych chtěla tuto perspektivu lépe a srozumitelně popsat v rámci dění sboru Církve československé evangelické. Tato kapitola je proto důležitá pro celkové pochopení práce.

2.3.1 Přesvědčení, představy

Lukášová představuje základní přesvědčení jako zafixované představy o fungování reality, které lidé v organizaci považují za samozřejmé či pravdivé z hlediska žité kultury organizace. Další autor, Edgar Schein, jehož definici přesvědčení uvedu, je významným autorem v oblasti problematiky organizační kultury. Edgar Schein definuje přesvědčení jako jádro organizační kultury, které ovlivňují především kognitivní procesy kultury, které určují výběr a interpretaci informací, kterým se budou věnovat, a emocionální reakce zaměstnanců z hlediska deklarované firemní kultury. Schein považuje za zdroje těchto přesvědčení zkušenost. Díky přesvědčením dojdeme úspěšného

výsledku a sami postupně pokládáme tyto představy za funkční. Z původních domněnek či hypotéz se stávají skutečností.¹⁷

Pfeifer uvádí specifické pojmání přesvědčení jako základní polohu představ, kterými jsou také znalosti a víra. Tyto polohy se odrážejí v mínění lidí o různých problémech ve firmě. A poznání těchto poloh je důležité pro jejich budoucí měnění a ovlivňování představ.¹⁸

Další autoři uvádějí přesvědčení ve skryté podobě jako součást tří hierarchicky uspořádaných rovin podnikové kultury. Dalšími rovinami pak jsou viditelné atributy a pravidla jednání. Základní životní představy vznikají většinou spontánně a nevědomě, a tak jsou považovány za neviditelnou rovinu podnikové kultury nejen pro zaměstnance, členy společenství, ale i pro vnější pozorovatele. (Veber, 2009, s. 628, Tureckiová, 2004, s. 135).

To, co může být v této kapitole problematické, „je změna chování a myšlení, která předpokládá změnu zafixovaných významů a vytvořené kognitivní struktury, které mohou vést u člověka k destabilizaci a vyvolání úzkosti.“¹⁹ Pokud se chceme vyhnout této úzkosti, tak se často snažíme vnímat určité věci, události v souladu se svými přesvědčeními i za cenu popírání, zkreslování reality. Je to forma naší obranné reakce.²⁰ Sama si uvědomuji, že jsem se s touto problematikou setkala při psaní své diplomové práce. Zpočátku jsem byla přesvědčená, že můj pohled na realitu sboru je pravdivý, protože jsem se tam často setkávala s konflikty a napětím v souvislosti s jednáním farářky sboru. Tyto silné vášně mi nedovolovaly pohlížet na skutečnou realitu ze všech různých úhlů pohledu. Určitá změna mých přesvědčení mě vedla k úzkosti a snažila jsem se bránit této změně, ale vlastně jsem popírala skutečnou realitu. Uvědomila jsem si to v momentě, kdy jsem se snažila více

¹⁷ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 19.

¹⁸ PFEIFER, Luděk. *Firemní kultura: Konkurenční síla sdílených cílů, hodnot a priorit*, s. 45–47.

¹⁹ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 19.

²⁰ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 19.

a do hloubky porozumět významům prvků organizační kultury sboru a konfliktům ve sboru na základě společných rozhovorů se členy sboru a vedoucí diplomové práce.

2.3.2 Hodnoty

Mezi základní prvky organizační kultury patří hodnoty – jako to, „*co je pro jednotlivce či skupinu explicitně či implicitně žádoucí a co ovlivňuje výběr z možných způsobů, nástrojů a cílů činnosti*“. (Kluckhohn, Strodtbeck, 1961, podle Adler, 1991, s. 16) Hodnoty se projevují ve stanoviscích a postojích lidí v organizaci, v tom, co považují za žádoucí, nežádoucí, špatné či dobré.²¹

Lukášová přikládá hodnotám význam jako celku a nazývá je organizační hodnoty. Organizace deklarují tyto hodnoty např. skrze poslání, vizi či v etickém kodexu, atp. I když jsou organizační hodnoty deklarované, nemusí to znamenat, že jimi lidé v organizaci opravdu žijí, mohou být tak jen aspiracemi, po kterých lidé touží, ale neztotožňují se s nimi. Naopak skutečným obsahem podnikové kultury jsou právě hodnoty žité kultury, které jsou reálně sdíleny lidmi v organizaci v daném čase a zobrazovány v jejich každodenním chování v organizaci a nemusí být zřetelně vysloveny.²² Z toho vyplývá, že „fungující hodnoty“ jsou ty, které vedou k žádoucímu chování.²³

Havrdová pojetí organizačních hodnot vztahuje i na individuální hodnoty a doplňuje je o způsob, jakým jsou získávány, a to v rámci procesu socializace provázaném mýty, symboly, rituály, jazykem ve firmě, systémy hodnocení a komunikačními praktikami.²⁴

Co se týká vztahu k hodnotám, ten je dán především rozdílností hledisek. Například Prudký upozorňuje na provázanost hodnot a kultury, kdy je třeba

²¹ Tamtéž, s. 21.

²² LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 21–22.

²³ ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů*, s. 248.

²⁴ HAVRDOVÁ, Zuzana. *Hodnoty v prostředí sociálních a zdravotních služeb*, s. 68–69.

k jednotlivým hodnotám přistupovat komplexně, protože prostřednictvím jedné hodnoty nemůžeme poznat kulturu. V rámci hodnotového hlediska lze kulturu poznat jen pomocí určitého seskupení přijatých a uznávaných hodnot v nějakém subjektu, tedy organizaci či společenství, a na základě hlubšího zkoumání, např. pomocí hloubkového rozhovoru.²⁵ Hodnoty se tak stávají spolutvůrcem kultury, dávající obsah činnostem, strukturám, vztahům a institucím v rámci deklarované i žité kultury organizace.²⁶

Jednotliví autoři se také snaží představit několik typů hodnot, s jejichž odlišnými významy se potýkáme v rámci organizační kultury v podniku. Například Prudký uvádí Rokeachovo dělení hodnot na instrumentální a cílové hodnoty. Instrumentální hodnoty se týkají způsobů jednání přijatelných pro naplňování cílových hodnot. Z toho můžeme sledovat úzké spojení s normami chování. Cílové hodnoty se týkají konečného stavu.²⁷

Naproti tomu Urban ukazuje i další hodnotové pojetí týkající se především významu různých typů hodnot, které neslouží jen ke stanovení cílů, ale i jako základ k posuzování míry společenské prospěšnosti a také jako kritérium pro hodnocení jednání druhých. V tomto smyslu se tak jedná o interaktivní reflexe individuálních a kolektivních představ v dané kultuře a čase, o tom, co je žádoucí (to, co má být), nebo nežádoucí (to, co nemá být), či to, co si přejí, chci.²⁸

Tento jev sdílení a celkového pojetí kultury jako integrovaného celku, který je ostře ohraničený a skupinově sdílený, však u mnoha autorů prošel určitou kritikou spíše z hlediska pojetí národní kultury.

Například Eriksen tvrdí, že v mnoha případech můžeme tvrdit, že národní nebo místní kultura není sdílena všemi nebo většinou obyvatel či není

²⁵ PRUDKÝ, Libor. *Inventura hodnot: výsledky sociologických výzkumů hodnot ve společnosti České republiky*, s. 46.

²⁶ Tamtéž, s. 47.

²⁷ Tamtéž, s. 20.

²⁸ URBAN, Lukáš. *Sociologie: klíčová témata a pojmy*, s. 73.

ohraničená.²⁹ To uvádí do kontextu Horáková, která mezi vlastnosti kultury řadí nejen jev sdílení, ale i nerovnost přístupů ke kultuře. Lidé si kulturu osvojují různými způsoby i s ohledem na dané sociální nerovnosti ve společnosti. Znalost kultury tak není jednotná, a to i přes zdání společných prožitků. V tomto smyslu jsou přístupy ke kultuře různé, ale obsah kultury je společný.³⁰

Na základě znalosti jednotlivých definic a významů hodnot, uvědomění si hodnotové rozmanitosti, příkladů různých dělení hodnot a provázanosti hodnot i s žitou či deklarovanou kulturou organizace jsem se mohla lépe orientovat a porozumět hodnotám sboru a faráře, ale i konfliktům při provádění hloubkových rozhovorů v praxi. Například na základě analýzy rozhovorů a pozorování jsem zjistila, že ve sboru jsou sdíleny některé hodnoty faráře spolu s jeho vizemi, které určují podobu sboru, a tak jsou společně sdíleny i členy ve sboru z hlediska žité kultury v rámci adaptace členů na vnější prostředí sboru.

²⁹ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Sociální a kulturní antropologie: příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál*, s. 13–14.

³⁰ HORÁKOVÁ, Hana. *Kultura jako všelék?: kritika soudobých přístupů*, s. 89–90.

2.3.3 Postoje

Ráda bych nyní představila význam postojů a jejich složek, které jsou důležité pro lepší orientaci, porozumění a identifikaci v rámci obsahu organizační kultury sboru.

Lukášová nazývá postojem vztah k určitému subjektu, kterým je např. osoba, událost, problém. Autoři se shodují v tom, že definují postoje také jako ustálené způsoby myšlení, které mají hodnotící povahu. (Armstrong, 2007, s. 200; Lukášová, 2010, s. 22) V tom smyslu, pokud jsou hodnoty ukazateli hodnocení, jsou postoje produkty hodnocení.

Většina autorů se shoduje na komplexnosti pojmu postoje, protože v sobě zahrnuje složku kognitivní (názory), konativní (sklony k jednání ve vztahu k objektu postoje) a afektivní (emoce).³¹

Někteří autoři se liší v pojmání míry stability postoje. Například Armstrong tvrdí, že postoje, které se vytvářejí na základě zkušenosti, jsou méně stabilní než ostatní rysy osobnosti, mění se na základě absorbovaných jevů nebo nových zkušeností.³² Urban uvádí, že z hlediska sociologie postoje, které se orientují na chování nebo usuzování, vykazují jistou stabilitu a soudržnost. Právě stabilita postoje koreluje s vnitřní mírou konzistence emotivních, konativních, kognitivních složek postoje. V tomto smyslu je odlišná míra stability postoje a jeho složek důležitá pro to, abychom si uvědomili, že postoje jsou multidimenzionálním konstruktem a jejich jednotlivé složky mohou či nemusí být v souladu.³³

2.3.4 Normy chování

Z hlediska typů a významů norem chování je lze chápat jako nepsaná pravidla a zásady chování, které skupina lidí přijímá z hlediska deklarované

³¹ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 22.

³² ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů*, s. 200.

³³ URBAN, Lukáš. *Sociologie: klíčová témata a pojmy*, s. 76.

kultury organizace. Dodržování těchto nepsaných pravidel je odměňováno nebo sankcionováno. Dle Tureckiové mohou být příkladem těchto neformálních pravidel standardy pro chování nebo obvyklé způsoby jednání, např. „tak, jak to u nás děláme.“³⁴ Normy tedy určují lidem ve firmě to, co mají říkat, v co věřit a co dělat, včetně např. toho, jak se mají oblékat. Z hlediska sboru jsem na nepsaná pravidla a normy narazila na základě hloubkového rozhovoru s farářkou, např. „já bych to nazvala tak, že tady nikdo, nikoho nehodnotí a neposuzuje.“

Pokud jsou tyto normy v psané podobě, jde o zásady či procedury.³⁵ S normami v písemné podobě jsem se setkala v rámci studia dokumentů např. v rámci legislativního zakotvení církví v zákonu č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností, dále v řádech ČCE, na webových stránkách ČCE, kde byly popsány např. povinnosti, zásady činnosti kazatele, členů sboru nebo také v Bibli v rámci Desatera (EX 20, 2–17) nebo v jednotlivých konfesích ČCE.

Z toho vyplývá, že mnoho autorů vymezuje normy ve smyslu sociokulturních regulativů podle stupně naléhavosti a závaznosti, které nabývají podoby mravů, právních norem, zvyků a obyčejů. (Nový, 2002, s. 128; Urban, 2017, s. 215) Normy vymezují, co je a není přijatelné v organizaci či společenství, a tím zajišťují předvídatelné a stabilní prostředí a regulují každodenní chování pracovníků. Pokud obsah norem napomáhá podpořit výkonnost organizace, není nutné vytvářet formální kontrolní systémy.³⁶

³⁴ TURECKIOVÁ, Michaela. *Řízení a rozvoj lidí ve firmách*, s. 135.

³⁵ ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů*, s. 248.

³⁶ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 22.

2.3.5 Artefakty firemní kultury

Bedrnová rozlišuje symbolické složky firemní kultury jako symbolické artefakty materiální povahy (logo firmy, barvy, architektura), verbální symboly (historiky, mýty) a symbolická jednání (rituály, ceremoniály, obyčeje).³⁷

Mezi artefakty řadíme např. firemní jazyk či řeč, které odrážejí např. normy a hodnoty, míru formálnosti či neformálnosti vztahů sdílené v rámci firemní kultury.³⁸ V rámci firemního jazyka je důležité společné sdílení a chápání obsahového významu užívaných pojmů typických právě pro organizaci. Toto společné sdílení se stává projevem silné kultury z hlediska toho, nakolik jsou sdíleny přesvědčení, hodnoty, normy v organizaci. Také se stává determinantou vzájemného porozumění, přispívající k integraci a koordinaci uvnitř organizace. Pokud lidé společně sdílejí tyto stejné obsahy pojmů, může jim to usnadňovat jejich dorozumívání uvnitř organizace. V opačném případě mohou rozdílné představy o obsahu daného pojmu zapříčinit nedorozumění a přispívat tak k vnitroorganizačním konfliktům. Rozdílné představy pak mohou být projevem různých subkultur v podniku.³⁹

Sama si často uvědomuji, že některé definice, významy, odborné názvy na základě literatury přejímám a v praxi pak během rozhovorů dochází z mé strany k používání nepřírozeného jazyka, které může přispívat k vzájemnému neporozumění mezi mnou a respondentem.

Hodně záleží i na způsobu kladení otázek, protože pomocí přímých otázek, nemusíme vždy zjistit, jestli se jedná o žitou nebo deklarovanou kulturu. Proto jsem se snažila v rámci přípravy rozhovoru vytvořit takový typ otázek, který by vybízel respondenta k vyprávění a popisování. Otázky se

³⁷ BEDRNOVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. *Psychologie a sociologie řízení*, s. 485.

³⁸ Tamtéž, s. 485.

³⁹ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 22–23.

týkaly jeho každodenního života, a pomohly mi tak lépe nahlédnout, jestli se jedná i o žitou či jen deklarovanou kulturu sboru.

Dalším artefaktem nemateriální povahy jsou historky, které jsou vnímány v organizaci jako „přibarvené“ příp. smyšlené příběhy o podnikových událostech v minulosti. Tyto příběhy i mýty, tak mohou legitimovat minulé, aktuální či budoucí jednání.⁴⁰ Pro výzkumníky se stávají významným ukazatelem přijatých hodnot, norem a přesvědčení. Mohou také přinášet například informace o rozložení moci ve firmě. Hlavní přínos spatřuji v tom, že se historky stávají důležitým nástrojem pro předávání kultury, protože jsou lehce zapamatovatelné a emocionálně atraktivní.⁴¹

V antropologickém slovníku se setkáváme s pojmem mýtus, který je původem z řečtiny od slova „*mýthos*“, jako „*vyprávění, příběh*.“⁴² Pfliegerová definuje mýtus jako příběh či vyprávění, které společně sdílí určité společenství. Mýtus je také považován za posvátný a předáván z generace na generaci. Často jde o příběh, který vysvětluje např. původ významných kulturních jevů.⁴³ Budil charakterizuje mýtus jako vyprávění v archaickém společenství, které zodpovídalo základní otázky ohledně existence. Obsahem mýtu jsou základní vzory chování.⁴⁴

Další autoři určitou posvátnost, vážnost mýtu snižují z hlediska vysoké míry subjektivity. Například Bedrnová považuje mýty za určité způsoby uvažování, výklady, myšlenková schémata, které nemají ve všech směrech racionální základ. V tomto smyslu je pojímá spíše jako lidové teorie, které jsou silně subjektivní, ale to neznamená, že by nemohly sloužit k objasnění hodnot

⁴⁰ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 23.

⁴¹ Tamtéž, s. 23.

⁴² MALINA, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk*, s. 2679-2680.

⁴³ Tamtéž, s. 2680.

⁴⁴ BUDIL, Ivo T. *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*, s. 397-399.

a norem v organizaci. Více než vědění hrají roli vnitřní přesvědčení a víra, protože lidé potřebují něčemu věřit.⁴⁵

Z toho vyplývá, že je třeba pohlížet na mýtus jako na prvek organizační kultury, který je sdílen lidmi ve společnosti a může vysvětlovat původ určitých kulturních jevů, ale i význam hodnot, norem v organizaci. S tím souvisí i určitý nadhled nad vyprávěnými mýty z hlediska jejich větší míry subjektivity či nepravdy, kterou přinášejí jejich nositelé.

Dalšími artefakty nemateriální povahy jsou dle Lukášové rituály, ceremoniály a zvyky, a to jako ustálené vzorce chování, které jsou v organizaci předávány a udržovány.⁴⁶ Je však složité je od sebe odlišit.⁴⁷ Zvyky jsou naučené způsoby chování, které jsou pro organizaci typické a zažité v rámci žité kultury organizace. Například svolávání mimořádné porady, oslavy, firemní večírky, atp.⁴⁸ Pro antropology jsou zvyky důležité jako součást sociokulturních regulativů, které determinují a stimulují průběh obvyklých sociálních interakcí ve společnosti.⁴⁹

Bedrnová definuje rituály „jako určité typy obyčejů a zvyků, které mají v určitém čase a na určitém místě konkrétní význam“.⁵⁰ Rituály však mají oproti zvykům a ceremoniálům ještě symbolickou hodnotu.⁵¹

Z hlediska kulturní antropologie definuje Malinowski rituály jako stabilizátory chování a nástroj, který upevňuje normativní uspořádání a organizaci. Dále představuje i Turnerovo pojetí rituálu jako nástroje sociální změny, vývoje a dynamiky.⁵² Také zdůrazňuje pojetí Durkheima, kdy se

⁴⁵ BEDRNOVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. *Psychologie a sociologie řízení*, s. 487.

⁴⁶ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 23.

⁴⁷ BEDRNOVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. *Psychologie a sociologie řízení*, s. 491.

⁴⁸ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 24.

⁴⁹ MALINA, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk*, s. 4652.

⁵⁰ BEDRNOVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. *Psychologie a sociologie řízení*, s. 491.

⁵¹ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 24.

⁵² MALINA, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk*, s. 3417

v kognitivním a klasifikačním systému, ve kterém je zakořeněný normativní řád kultury, odráží mýtický obraz světa.⁵³

Tomuto pojetí se blíží Eriksen se svým hodnotovým vymezením, který považuje rituál za sociální aspekt náboženství jako systém představ o nadpřirozeném a posvátném. V tomto smyslu jsou rituály veřejné události, svázané pravidly, které určitým způsobem tematizují duchovní a pozemský svět.⁵⁴

Ve sboru ČCE se můžeme setkat s těmito rituály například v podobě křtu, večere Páně nebo rituálu zdravení či oblékání.

Ceremoniály jsou pak slavnostní události, které lidé konají při speciálních příležitostech. Hlavním významem je to, že jsou připomínkou organizační kultury, oslavují organizační hrdiny a mají méně formální podobu.⁵⁵

Podle Lukášové jsou i v dnešní době hrdinové silným prvkem organizační kultury, neboť ztělesňují její základní hodnoty. V organizaci se nacházejí hrdinové, kteří se buď tak narodili a jejich jedinečnost může ovlivnit i několik generací, anebo jsou hrdiny dle určité situace, např. hrdiny dne.⁵⁶

Rozdílné pojetí autorů z hlediska významů mýtů, zvyků, rituálů, ceremonií a hrdinů pomáhají k lepší identifikaci v rámci diagnostiky organizační kultury. Díky nim můžeme lépe rozumět i jejich symbolickým významům ve sboru, které nemusí být na první pohled viditelné.

Poslední skupinou prvků organizační kultury jsou artefakty materiální povahy, které jsou dle většiny autorů nejnáze viditelné a zachytitelné. Těmito artefakty v rámci podnikové kultury jsou například architektura budov, firemní

⁵³ BUDIL, Ivo T. *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*, s. 397–399.

⁵⁴ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Sociální a kulturní antropologie: příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál*, s. 263.

⁵⁵ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 24.

⁵⁶ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 25.

barvy a loga, způsob oblékání, firemní, dárkové předměty sloužící k propagaci firmy navenek, atp. (Bedrnová, 1998, s. 493; Tureckiová, 2004, s. 136)

Bedrnová těmto artefaktům přisuzuje symbolickou funkci též v případě, že zprostředkovávají určitý obsah a zároveň vytvářejí logický systém, který se stává nositelem významu a myšlenky. Pokud chceme dosáhnout požadovaného výsledku, musí být symboly v souladu s ostatními symboly podnikové kultury a musí být využívány při každé příležitosti a trvale v rámci žité kultury organizace.⁵⁷

Přínos z hlediska významů a provázanosti symbolů s materiálními artefakty od různých autorů spatřuji v tom, že materiální artefakty mohou, ale nemusí, nést symbolický význam typický pro organizaci či církevní společenství. Během praxe ve sboru ČCE jsem se setkala s řadou předmětů, které měly pro sbor specifický význam. Například podobizna významné křesťanské osobnosti umístěná nad dveřmi kostela - sbor je podle ní pojmenován, avšak tato osobnost nemá pro konkrétní společenství nějaký skrytý, hlubší význam. Dalším příkladem je eucharistie soustředěná k příběhu Ježíše Krista a k významu jeho oběti.⁵⁸ Během této svátosti je chléb připodobněn Kristovu tělu, které se za nás dává a kalich s vínem jako symbol nové smlouvy spolu s krví Ježíše Krista, která se za nás prolévá na odpuštění hříchů, (MT 26,26-28).⁵⁹

Cílem této kapitoly bylo představit jednotlivé významy prvků, jejich různá pojetí a dělení. Všimla jsem si i provázanosti a struktury prvků, jejich zjevné či skryté podoby či míry sdílení ve společnosti. V tomto smyslu se stávají prvky důležitými ukazateli, které můžeme využívat v rámci výzkumu, během pozorování či diagnostiky sboru a také jako prostředky, které slouží

⁵⁷ BEDRNOVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. *Psychologie a sociologie řízení*, s. 493.

⁵⁸ FILIPÍ, Pavel. *Pozvání k oslavě: evangelická liturgika*, s. 216.

⁵⁹ Tamtéž, s. 225.

k předávání a utváření organizační kultury, v rámci které je třeba, aby se lidé s prvky organizační kultury ztotožňovali, žili jimi a aby se nestaly jen pouhými aspiracemi deklarované kultury, které mohou mít za následek neefektivní fungování společenství, nízkou míru výkonnosti jejich členů, více konfliktů a napětí, které v některých případech vedou až k rozpadu kolektivu a společenství.

2.4 Organizační struktura kultury

V této kapitole bych ráda navázala na provázanost jednotlivých prvků ve formě struktury organizační kultury, které vedly některé autory k vytváření modelů organizační kultury. Tato kapitola je důležitá pro lepší pochopení významu struktury a funkčních souvislostí z hlediska utváření obsahu organizační kultury a její následné diagnostiky v rámci sboru ČCE, které se budu věnovat v dalších kapitolách.

2.4.1 Struktura a model organizační kultury

Ráda bych nyní představila strukturu a model dle E. Scheina, který je v současné době velice uznávaným autorem právě i pro své pojetí a definici organizační kultury. Jeho model je velmi využíván a také citován nejen zahraničními, ale i českými autory (např. Lukášová 2010; s. 26, Bedrnová 1998, s. 468; Havrdová 2011, s. 107). V rámci modelu struktury organizační kultury se autor zabývá tím, do jaké míry se prvky organizační kultury projevují navenek z hlediska jejich skryté či zjevné podoby a jaký to má význam pro vnějšího pozorovatele.

Základ, ze kterého organizační kultury a její projevy vyrůstají, představuje Schein jako úroveň vnímaných artefaktů, přijatých přesvědčení a hodnot

a základních předpokladů.⁶⁰ Pro lepší ilustraci si lze představit tento model také pomocí metafory ledovce. Horní část ledovce představují artefakty jako snadno viditelné struktury a procesy organizace, které jsou lehce pozorovatelné, a tak mohu v roli pozorovatele popsat vše, co vidím, cítím nebo slyším.⁶¹ Ve sboru jsem se s těmito snadno viditelnými prvky setkala například v podobě různých předmětů v modlitebně, např. kříže pověšeného na stěně jako symbolu křesťanství.

Další úroveň ledovce představuje Schein jako přesvědčení a hodnoty v podobě částečně vědomé a ovlivnitelné. V tomto smyslu tak pozorovatel posuzuje jen zprostředkovaně to, co je v organizaci považováno za důležité, (např. na základě rozhodnutí, chování pracovníků ...) ⁶²

A poslední úrovní jsou předpoklady, které jsou hluboce zakořeněné a tak samozřejmé v rámci žité kultury organizace, že jsou těžko rozpoznatelné pro jejich pozorovatele. Základní předpoklady se stávají také podstatou kultury, a pokud jim rozumíme, můžeme snadno pochopit i úrovně na povrchu organizační kultury.⁶³

Na Scheinově modelu organizační kultury je dobře vidět provázanost prvků, podoba jednotlivých vrstev prvků navenek, tedy zjevná, která se týkala materiálních artefaktů, a skrytá v rámci přesvědčení, hodnot a základních předpokladů. Model organizační struktury tak pomáhá lépe porozumět nejen strukturálním, ale i funkčním souvislostem, které jsou důležité pro vytváření obsahu organizační kultury. Dostaneme-li se za povrchovou interpretaci prvků v rámci diagnostiky, můžeme snáze vidět reálnou žitou a deklarovanou kulturu organizace v prostředí sboru.

⁶⁰ SCHEIN, Edgar H. *Organizational culture and leadership*, s. 36.

⁶¹ SCHEIN, Edgar H. *Organizational culture and leadership*, s. 25–26.

⁶² LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 27.

⁶³ SCHEIN, Edgar H. *Organizational culture and leadership*, s. 36.

Znalost modelu a jeho jednotlivých vrstev mi pomohla ke správné interpretaci prvků v rámci diagnostiky organizační kultury. Kvůli skryté podobě těchto prvků, jsem v rámci výzkumné části, kde jsem prováděla hloubkové rozhovory, využívala určitý typ oblastí a nepřímých otázek, které podněcovaly respondenta k vyprávění, a pomáhaly mi tak lépe porozumět jeho vnitřnímu světu (např. z hlediska jeho hodnotových preferencí, vizí) a jeho každodennímu chování, které se následně odráželo v žité i deklarované organizační kultuře sboru.

Na základě porozumění těmto spodním vrstvám se mi podařilo rychleji odkrýt význam i snadno viditelných vrstev různých artefaktů materiální či nemateriální povahy. Například na základě rozhovoru s farářkou sboru, jsem zjistila, že je pro ni a sbor důležitá hodnota přijetí, otevřenosti. Právě proto mohou k večeři Páně přistupovat všichni lidé i nově příchozí, kteří nejsou pokřtěni.

Kdybych pomocí rozhovoru tento význam nezjistila, kladla respondentovi jen přímé otázky ohledně prvků organizační kultury sboru, tak by se mi nepodařilo odkrýt skutečný význam prvků, ani žitou a deklarovanou kulturu typickou pro sbor a jeho členy, protože bych se dostala jen na povrchové významy prvků. Do jejich výkladu bych projektovala spíše vlastní reakce, pocity a tužby, a tak by docházelo k povrchové interpretaci chování, jednání, hodnot, norem, atp. v rámci diagnostiky organizační kultury.

2.5 Konflikty

V následující kapitole bych ráda uvedla některé významy a typy konfliktů či napětí, které jsou pro moji práci důležité z hlediska poznávání organizační kultury sboru ČCE.

2.5.1 Terminologie a význam konfliktů

Konflikt pochází z latinského slova *conflictus*, což znamená v češtině „srážka, střet.“⁶⁴ Z hlediska jeho významu znamená konflikt, „*střetnutí dvou nebo více zcela nebo do určité míry navzájem se vylučujících či protichůdných snah, sil, tendencí.*“⁶⁵

Pro lepší porozumění této problematice bych chtěla uvést základní dělení konfliktů, které se liší z hlediska rozsahu počtu osob. Konflikty dělíme na interpersonální, kde dochází ke konfliktu mezi dvěma lidmi nebo skupinami, (kterými se budu blíže zabývat) a intrapersonální konflikty neboli vnitřní, které se týkají jedné osoby.⁶⁶ V rámci interpersonálních konfliktů se můžeme setkávat i se střety či konflikty v malých či velkých skupinách, které jsou uvnitř skupiny lidí anebo mezi dvěma skupinami lidí. (Křivohlavý, 1973, s. 28, Nový, 2002, s. 154) Toto dělení tak můžeme aplikovat i na prostředí sboru, kde může docházet k střetům, napětím mezi členy sboru, jednotkami sboru, např. sborem a staršovstvem, farářem a staršovstvem, farářem a členy či nečleny sboru, atp.

Z pohledu organizační kultury lze pohlížet na jednotlivé části či jednotky sboru, (např. staršovstvo, sbor, nedělní škola) jako na tzv. subkultury organizační kultury.⁶⁷ Tyto subkultury mohou být buď funkčně, nebo hodnotově odlišné. Jejich náplň činnosti může být stejná, ale liší se z hlediska nedostatečného kontaktu, jsou místně oddělené, nedokážou společně najít řešení problémů a chování členů nesměřuje k účinné komunikaci, ke společným cílům, vizím, hodnotám, atp. Tyto střety v rámci subkultur se

⁶⁴ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Konflikty mezi lidmi*, s. 24.

⁶⁵ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Konflikty mezi lidmi*, s. 25.

⁶⁶ Tamtéž, s. 28.

⁶⁷ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 32.

stávají kontraproduktivními a mohou vést až k poškození výkonnosti organizace.⁶⁸

2.5.2 Konflikt jako příležitost

Podle Bednáře jsou konflikty součástí našeho každodenního života a nemůžeme je z našeho života vyloučit. Je třeba si je uvědomovat jako příležitosti na úrovni organizační kultury, které mohou přispívat k růstu sboru, stmelování kolektivu, dosahování vzájemných shod a udržování souladu, stability nejen v mezilidských vztazích, ale i z hlediska osobního rozvoje.⁶⁹ Konflikt může být do určité míry mezi jednotlivými subkulturami organizace žádoucí a jeho přínos můžeme spatřovat v jeho konstruktivním řešení v duchu respektování společných cílů.⁷⁰

Považuji za důležité, že k soudržnosti společenství bez konfliktů přispívá i existence dominantní kultury (např. sboru), v rámci které lidé sdílejí společné hodnoty, normy současně s hodnotami, normami subkultury (např. staršovstva), která s ní není v konfliktu. Pokud v organizaci či společenství chybí dominantní kultura, dochází ke konfliktům mezi jednotlivými subkulturami, které brání jejich účinné integraci a koordinaci uvnitř organizace.⁷¹

2.5.3 Generační konflikt

V této podkapitole bych ráda představila význam generačního konfliktu, který přispívá k lepší orientaci a jeho identifikaci během diagnostiky organizační kultury sboru.

⁶⁸ Tamtéž, s. 32 – 33.

⁶⁹ BEDNÁŘ, Vojtěch. *Sociální vztahy v organizaci a jejich management*, s. 187.

⁷⁰ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 87.

⁷¹ Tamtéž.

Generační konflikt je specifickým typem konfliktu mezi staršími a mladšími. Starší generace mohou zastávat spíše konzervativní způsob práce z hlediska svých bohatých zkušeností, zatímco mladší generace mají tendence přinášet inovace a jejich působení v organizaci může být také přínosné. V tomto případě tak může docházet k určitému napětí, které může vyústit i v konflikty, anebo naopak dospět k pozitivním řešením a stát se dokonce příležitostmi pro organizaci, např. vzájemná výměna zkušeností podněcuje řešení problémů, ověřuje a přehodnocuje vztahy, zabraňuje stagnaci.⁷²

Příkladem řešení generačního konfliktu může být vyjasnění jejich role v organizaci a nastavení podmínek, které povedou ke vzájemné spolupráci mladších a starších. Tyto podmínky by měly využívat přirozených vlastností obou skupin.⁷³

V této kapitole jsem představila některé typy a významy konfliktů, které mohou pomoci lépe porozumět konfliktům v rámci diagnostiky organizační kultury sboru ČCE.

⁷² BEDNÁŘ, Vojtěch. *Sociální vztahy v organizaci a jejich management*, s. 99.

⁷³ Tamtéž.

3 Organizační kultura církve a sboru ČCE

V této kapitole bych chtěla uvést původ pojmu církve a sboru a některé jejich definice v teologii, pastoraci, Bibli a managementu. Dále představím poslání, vize, hodnoty, historii, strukturu a kulturu ČCE. Cílem této kapitoly je lépe se orientovat a porozumět vnějším a vnitřním souvislostem církevní organizační kultury, a to i z hlediska praxe v rámci diagnostiky obsahu kultury sboru Českobratrské církve evangelické.

3.1 Terminologie církve a sboru

V teologickém slovníku najdeme v řeckém překladu *ekklésia* jako *shromáždění, sebrání, církev* nebo také *kýriaké ekklésia* jako *shromáždění, dům Páně*. Rovněž se v biblickém slovníku setkáváme s řeckými pojmy *ekklésia* nebo častěji v řeckém překladu Bible - *synagogé*, které znamenají *sbor* a v latinském překladu *congregatio* jako *sdužování*.

Pro označení církevní obce se také ujal pojem lat. *parochia*, z řečtiny *parokia, paroikein – bydlet vedle, paroikos – soused*. Později přešel tento význam do češtiny a dalších evropských jazyků v podobě slova farnost a v češtině nejčastěji v protestantských církvích jako sbor nebo obec.⁷⁴

Církev je společnost věřících v Ježíše Krista. Církev odvozuje svůj původ od tzv. prvotní církve, kterou měl založit Ježíš Kristus, a na něj navazovali apoštolové.⁷⁵ Sbor je v evangelických církvích základní organizační jednotkou, místním společenstvím věřících členů pod vedením faráře. Většinou jde

⁷⁴ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 59.

⁷⁵ SEKOT, Aleš a Alena VODÁKOVÁ in MAŘÍKOVÁ, Hana, Miloslav PETRUSEK a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník: I. svazek, A-O*, s. 146 – 147.

o územní jednotku, kde se schází společenství věřících, kteří bydlí v obvodu sboru.⁷⁶

V Bibli se ve Starém zákoně mluví o církvi jako o shromáždění Izraelitů uprostřed nábožensky odlišného prostředí.⁷⁷ V těchto církevních strukturách byly podporovány osobní vztahy a solidarita mezi jednotlivci a skupinami.⁷⁸ V Novém zákoně definujeme církev jako osobní společenství s Kristem a vzájemné společenství těch, co v Krista uvěřili. Zde nalézáme nejen církev jako sociologický útvar, tedy instituci, ale i Tělo Kristovo. Pojmem ekklesia se označuje konkrétní společenství, církev jako Tělo Kristovo a nástroj Božího díla spásy.⁷⁹

V teologii nalezneme kromě hodnotových vymezení též definice, které pojímají církev jako způsob adaptace člověka na vnější prostředí. Rozlišujeme dvě dimenze církve – božskou a lidskou dimenzi. Na jedné straně se setkáváme s hodnotovým vymezením, kdy církev je dílem Boha a tvoří jediné Boží království se svými členy, kteří již zemřeli. Středem církve je živý Kristus. Tato božská dimenze se vymyká běžným lidským kategoriím a také se svou povahou odlišuje od nenáboženských organizací.⁸⁰ Na druhé straně se církev adaptuje na vnější prostředí, je tvořena obyčejnými lidmi a je formální organizací, která má evidované parametry jako jsou podmínky členství, financování a způsob správy.⁸¹

Z pohledu pastorace jsou křesťanské sbory od nepaměti důležitým východiskem pro vytváření mezilidských vztahů společenství, pro charitativní a diakonickou činnost, pro předávání víry a její vzájemné sdílení v rámci společné modlitby, hlásání božího slova či svědectví o Bohu. Dodnes patří

⁷⁶ FILIPI, Pavel. *Církev a církve: Kapitoly z ekumenické eklesiologie*, s. 121.

⁷⁷ SEKOT, Aleš a Alena VODÁKOVÁ in MAŘÍKOVÁ, Hana, Miloslav PETRUSEK a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník: I. svazek, A-O*, s. 146 – 147.

⁷⁸ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 58

⁷⁹ FILIPI, Pavel. *Církev a církve: Kapitoly z ekumenické eklesiologie*, s. 11 – 12.

⁸⁰ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 28 – 29.

⁸¹ FILIPI, Pavel. *Církev a církve: Kapitoly z ekumenické eklesiologie*, s. 11 – 12.

slavení večeře Páně, hlásání Božího slova a jednota v lásce mezi základní pilíře církevní obce.⁸² Tyto prvky umožňují nahlédnout to, co je pro církevní praxi charakteristické a důležité, o co by měli lidé ve společenství usilovat, aby se jejich náboženské společenství stalo církví.

Další definice z hlediska různých oborů se tomuto vymezení církve přibližují, například pojmání církve v sociologii a antropologii, kdy církev je samostatnou organizační jednotkou, která je ohraničena konfesně nebo územně. Dnes je církev chápána jako komunita věřících, která má výrazné prvky.⁸³ Ježíš Kristus zamýšlel církev jako jedinou, ale od počátku převažovala pluralita vnějších projevů, jako jsou rituály, artefakty, výklady víry či vnitřní uspořádání církve. Jednota církve se v mnohosti narušila a dnes si mnoho náboženských společenství nárokuje, že jsou církvemi. Hodnotové rozdíly a zvláštnosti v jejich nauce a organizační struktuře jsou dány různými historickými, kulturními a sociálními podmínkami, v nichž vznikaly.⁸⁴

Zatímco dříve autoři aplikovali pojetí organizační kultury z manažerského prostředí na církevní prostředí, snaží se studie Angely Joan Wardové zaměřit pozornost na církev jako na vlastní platnou oblast vědeckého šetření.⁸⁵ V tomto smyslu se ve vývoji organizační kultury církev vzchopila a začala ji definovat: „*Církevní organizační kultura (COC) je systém základních předpokladů, hodnot a je posilován behaviorálním očekáváním, které je sdíleno lidmi v místním kostele a hmatatelně se odráží v jejich symbolických projevech a kolektivních postupech.*“⁸⁶ Možná, že definice nepřináší nic nového z hlediska jednotlivých kategorií, ale přináší **nově jejich obsah**. Například

⁸² MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 59

⁸³ SEKOT, Aleš a Alena VODÁKOVÁ in MAŘÍKOVÁ, Hana, Miloslav PETRUSEK a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník: I. svazek, A-O*, s. 146–147.

⁸⁴ ČAPKA, František a Jaroslav MALINA in MALINA, Jaroslav a kol. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk: (s přihlédnutím k dějinám literatury a umění)*, s. 605

⁸⁵ WARD, Angela Joan. Church organizational culture: construct definition and instrument development, s. 111–115.

⁸⁶ Tamtéž, s. 111–115.

kategorie, která se týkala otevřenosti církve a zabývala se tím, do jaké míry církev vítá a přijímá lidi do svého společenství. Nebo kategorie důvěry vůči vedení církve, do jaké míry členové církve důvěřují těm, kteří mají v církvi vedoucí postavení, apod.⁸⁷

3.2 Organizační kultura Českobratrské církve evangelické

V této kapitole představím organizační kulturu církve pomocí poslání, vizí, hodnot a přesvědčení. Budu se věnovat historii Českobratrské církve evangelické, struktuře církevního zřízení a některým prvkům organizační kultury, které pomáhají k lepší orientaci při diagnostice organizační kultury sboru ČCE.

3.2.1 Poslání, vize, hodnoty a přesvědčení ČCE

Posláním Českobratrské církve evangelické je oslavovat Boha slovem a celým životem, zvěstovat evangelium o spasení v Ježíši Kristu jakékoliv generaci a všem bez rozdílu. Dále vysluhovat svátosti, tvořit obecnství ve vzájemné službě, víře, v naději a lásce, společnou prací usilovat o plnější poznávání Boží pravdy. Jediným pravidlem víry a života je Boží slovo, které dosvědčujeme pomocí Starého a Nového zákona a je středem Božího zjevení v Ježíši Kristu.⁸⁸

Vize

V budoucnu chce církev usilovat o to, aby společnost poznala přínos způsobů její práce a myšlení vlastní křesťanům a odhalovala poslání, které církev koná ve společnosti. Církev chce šířit Kristovo evangelium a být otevřená všem bez rozdílu, stát se tak bezpečným místem, kde lidé mohou

⁸⁷ Tamtéž, s. 90.

⁸⁸ *Preamble in Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangnet.cz/cce/cz/cz.html>.

hledat pomoc a sdílet společně své názory. Členové církve chtějí žít v církvi sebevědomě a radostně, aby bohoslužby byly krásnou chvílí, kterou chtějí prožít. Přejí si aktivně reagovat na společenské události a upozorňovat na jevy, které vedou k nesnášenlivosti mezi lidmi, a tím přispívat i k odstraňování předsudků společnosti vůči náboženské, národní a jiné odlišnosti.⁸⁹

Církev deklaruje své **hodnoty** v písemné podobě skrze poslání, webové stránky, Církevní zřízení a Řády ČCE. S těmito hodnotami se mohou členové sboru ztotožňovat, nebo po nich toužit.⁹⁰ Církev deklaruje například hodnotu vzájemné důvěry, úcty solidárnosti a lásky, na nichž chce budovat vnitřní soudržnost společenství církve. Křesťané vyznávají víru v Boha Otce, Syna a Ducha svatého a mluví o naději ve smyslu společné účasti na obecné Kristově církvi. Poslušnost a radostná víra v Ježíše Krista nejen v církvi, ale i mimo ni patří ke členství v ČCE. Jako součást poslání církve mají členové osvědčovat víru a vést děti k víře skrze evangelium. Projevuje se například v lásce, službě bližním i v práci pro pravdu, pokoj a spravedlnost mezi lidmi. Každodenní život ve sboru je příležitostí pro členy, aby osvědčili svou víru a poslušnost, vyjádřili naději a odvahu, prokazovali lásku a trpělivost.⁹¹

Církev zdůrazňuje hodnotu víry, která je vnímána členy církve nejen jako důležitá součást každého člověka, ale je i základním pilířem pro víru v Boha. Díky ní mohou křesťané napomáhat dobru v tomto světě a je pro ně oporou ve chvílích beznaděje. Zároveň ji neberou jako absolutní jistotu, ale jako neustálý zápas a hledání.⁹²

⁸⁹ *Budoucnost* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/800-KDO-JSME-Budoucnost-Kam-smerujeme/index.htm>.

⁹⁰ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 21 – 22.

⁹¹ *Řád sborového života* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <http://www.evangelnet.cz/cce/czi/rsz.html>.

⁹² *Proč věříme* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/777-cemu-verime-Vira-Proc-verime/index.htm>.

Přesvědčením církve je, že všechny křesťanské církve mají společné kořeny v Ježíši Kristu. Toto přesvědčení je základem ekumenických snah, které přispívají k rozvoji ekumenických vztahů a účasti na mezinárodních svazech.⁹³

3.2.2 Historie Českobratrské církve evangelické

První snahy o sjednocení církve augsburského a helvétského vyznání probíhaly v českých zemích od r. 1781, kdy byl vydán toleranční patent, který ukončil pronásledování evangelíků, ale neumožnil jejich rovnoprávnost, a evangelíci byli v českých zemích nadále pouze trpěni.

V revolučním roce 1848 se ozývaly hlasy pro sloučení, kdy se evangelíci účastnili obrozeneckého národního hnutí ve smyslu zabezpečení národních práv a sociální spravedlnosti. Z hlediska historie zůstává v lidech vědomí o navázání na tradici české i světové reformace, kdy evangelické církve usilují o proměnu církví stávajících, například za účelem sblížení, sjednocení na základě společných hodnot nebo jako příležitost církví k budování nových církevních struktur.⁹⁴

Jedním z kroků ke sjednocení bylo vydání protestantského patentu v roce 1861, díky kterému dosáhla evangelická církev právního uznání ve smyslu rovnoprávnosti evangelíků s katolickou církví.⁹⁵ Evangelické církvi byla dána samospráva, která byla značně omezena státním dozorem.⁹⁶ V období první světové války zažívali evangelíci různé duchovní zkoušky, docházelo nejen k politickému útisku, ale i k mravnímu a náboženskému úpadku.⁹⁷ Vliv katolického okolí a zahraničních přátel přispíval spíše k odcizování evangelíků

⁹³ *Ekumena* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/779-cemu-verime-Spolecenstvi-Ekumena/index.htm>.

⁹⁴ FILIPÍ, Pavel. *Křesťanstvo: Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*, s. 111.

⁹⁵ ŠOLTĚSZ, Štěpán. *Dějiny křesťanské církve*, s. 128–132.

⁹⁶ ŘÍČAN, Rudolf. *Od úsvitu reformace k dnešku*, s. 312–314.

⁹⁷ BEDNÁŘ, František. *Památník českobratrské církve evangelické: Českobratrská církev evangelická a její senioráty a sbory na stezkách minulosti a na prahu přítomnosti*, s. 102.

než k jejich sjednocení, kdy církev rostla jen díky přirozenému přibývání vlastních členů.⁹⁸

V období osvobození a vzniku Československa v říjnu 1918 zesílil zájem o evangelickou církev a projevoval se větší odpor vůči katolíkům. Mezi hlavní principy státu patřila úplná náboženská svoboda, stát nemohl zasahovat svou politickou mocí do záležitostí církví.⁹⁹ Tyto snahy státu a církve přispěly ke spojení církví, ke kterému došlo při církevním generálním sněmu 17. – 18. prosince 1918 v Praze. Sloučením české reformované církve s luterskou církví vznikla nová církev s názvem Českobratrská církev evangelická.¹⁰⁰ Tato církev se hlásila ke čtyřem vyznáním - helvétskému, augsburskému, českému a bratrskému. Přijetím těchto vyznání církev prohlásila, že chce být evangelickou církví, pro kterou je charakteristické to, že evangelium je jediným pravidlem víry a života.¹⁰¹

Ve 20. letech 19. století vyvrcholil odpor vůči katolické církvi a dochází i k tzv. přestupovému hnutí, kdy dochází k hromadnému přesunu lidí z katolické církve do církví jiných nebo bez konfese. Do ČCE přestoupilo tisíce nových členů a důsledkem byl vznik nových sborů, kazatelských stanic, rozšíření církevní práce formou evangelizace a následovalo náboženské vzdělávání nově příchodících členů, např. nedělní školy, mládeže, biblické hodiny, apod.¹⁰²

V roce 1938 podlehly západní mocnosti tlaku Hitlera, podepsaly souhlas k odloučení pohraničních oblastí ČSR a v r. 1939 obsadil Hitler zbytek českého i moravského území, začala druhá světová válka. Církev v této době čelily

⁹⁸ ŠOLTÉSZ, Štěpán. *Dějiny křesťanské církve*, s. 135.

⁹⁹ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 46.

¹⁰⁰ ŠOLTÉSZ, Štěpán. *Dějiny křesťanské církve*, s. 137. OTTER, Jiří a Josef VESELÝ. *První sjednocená církev v srdci Evropy: Českobratrská církev evangelická*, s. 51–53.

¹⁰¹ ŠOLTÉSZ, Štěpán. *Dějiny křesťanské církve*, s. 138.

¹⁰² BEDNÁŘ, František. *Památník českobratrské církve evangelické: Českobratrská církev evangelická a její senioráty a sbory na stezkách minulosti a na prahu přítomnosti*, s. 363–368.

nejrůznějších formách útisku a pronásledování.¹⁰³ V prostředí, kde docházelo k vyhlazování židů z celé populace, bylo zajímavé, že ve vztahu ke křesťanským církvím byl postup nacistů mnohem opatrnější. Pod záminkou politického nesouhlasu byli lidé ve vedoucích funkcích sboru a církve zbavováni svých funkcí a povinností, vykázáni z míst svého dlouhodobého působení, nebo vězněni a popravováni.¹⁰⁴ Církev se musela, z pohledu adaptace na prostředí, přizpůsobit zákonům a nařízením na našem území, např. zákonu o právu spolčovacím, také došlo ke zrušení studia na Husově teologické fakultě. Nacisté tak bránili aktivitám v oblasti výchovy mládeže a školství, omezovali církevní tisk, zabírali budovy pro své účely a činnost církve i jejích členů byla pod stálým dohledem.¹⁰⁵ Proti utlačování církví se někteří křesťané bránili. Obhajovali svou svobodu, vraceli se k základům víry, tedy k podstatě evangelia, a přidávali se buď k otevřenému, nebo tajně vedenému odboji proti nacistickému režimu, se kterým se neztotožňovali. Mnohdy tento boj prohráli, občas ho i zaplatili svým životem.¹⁰⁶ V roce 1945 došlo k osvobození zemí z vlády nacistů a většina sudetských Němců byla vysídlena do Německa.¹⁰⁷

Po 2. světové válce byl posílen i proces oslabování vlivu náboženství nejen na našem území, ale i v celé Evropě.¹⁰⁸ K urychlení sekularizace přispívaly i výrazné změny v Československu. Po únorovém převratu r. 1948 začal kulturní, hospodářský a společenský život formovat totalitní režim Komunistické strany Československa (KSČ). V duchu základních přesvědčení o materialistické podstatě státu a neexistenci Boha dochází k násilné ateizaci

¹⁰³ OTTER, Jiří a Josef VESELÝ. *První sjednocená církev v srdci Evropy: Českobratrská církev evangelická*, s. 71–73.

¹⁰⁴ ŠOLTÉSZ, Štěpán. *Dějiny křesťanské církve*, s. 142–143.

¹⁰⁵ *Malý obrazový průvodce dějinami Českobratrské církve evangelické*, s. 54.

¹⁰⁶ ŘÍČAN, Rudolf. *Od úsvitu reformace k dnešku*, s. 392–393.

¹⁰⁷ OTTER, Jiří a Josef VESELÝ. *První sjednocená církev v srdci Evropy: Českobratrská církev evangelická*, s. 71–73.

¹⁰⁸ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 46.

českého národa vlivem komunistického režimu.¹⁰⁹ ČCE byla sice tolerována, ale s vědomím, že v budoucnu dojde k převýchově členů církve a ztrátě jejich smyslu pro církevní organizaci.¹¹⁰ Pro komunisty byla snadným terčem i z hlediska své velikosti oproti jiným církvím. KSČ ji mohla více ovládat, kontrolovat a omezit co nejvíce její působnost.¹¹¹ Tato jednání byla v rozporu s tím, co komunistický stát deklaroval, že ideál sociálně spravedlivé společnosti a rovnosti všech lidí není v konfliktu s křesťanskými hodnotami organizační kultury církve. Na druhou stranu však komunistická strana z pohledu žité kultury církve zneužívala evangelické církve a jejich tradici spojenou s českou reformací ke svým propagandistickým, politickým účelům. Například správa a financování církve byla v rukou státu, který následně vyvlastnil majetky církve, zakázal právními akty zřizovat školy, nemocnice, sociálně prospěšně organizace. Členové církve byli perzekuováni z náboženských důvodů, ve smyslu osobních postihů nejen v rámci studia, ale i v zaměstnání, faráři ztráceli souhlas s výkonem služby v církvi, emigrovali nebo byli vězněni.¹¹² Církevní tisk byl limitován státním schvalovacím řízením, omezeným přidělem papíru, apod.¹¹³

Vzhledem k zákazu sociálních, publikačních a vzdělávacích činností církve se církev postupně snažila najít ve vztahu ke komunistickému režimu takový způsob existence, ve kterém by stát toleroval evangelickou církev i její základní organizační strukturu a umožňoval jí alespoň v omezené míře vykonávat základní poslání ve smyslu kázání evangelia.¹¹⁴ Tyto snahy vedly ke vzniku nových změn ohledně církevního zřízení, kdy představitelé církve

¹⁰⁹ ŠOLTÉSZ, Štěpán. *Dějiny křesťanské církve*, s. 144–145, 47.

¹¹⁰ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 47.

¹¹¹ *Malý obrazový průvodce dějinami Českobratrské církve evangelické*, s. 64.

¹¹² MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 47.

¹¹³ *Malý obrazový průvodce dějinami Českobratrské církve evangelické*, s. 64–65.

¹¹⁴ MACEK, Ondřej in *Českobratrská církev evangelická... průvodce čili baedeker* [online], s. 30 [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.evangelnet.cz/files/831-cce_pruvodce_cili_baedeker.pdf.

zavedli synodní zastupitelstvo a zrušili filiální sbory a r. 1953 došlo k ordinaci žen v ČCE.¹¹⁵ V roce 1955 došlo i v ČSR k rozvoji ekumenických vztahů a vzniku Ekumenické rady církví za účelem sjednocení a sblížení křesťanských církví.¹¹⁶

V církvi sílil odpor proti projevům moci a řízení komunistické strany a začaly se ozývat hlasy členů ČCE, kteří pocítovali omezení náboženského života. To vše přispělo ke vzniku nového hnutí „Nová orientace.“ Toto hnutí usilovalo o občanskou interpretaci Písma, která by svá poselství a postoje zapojila do každodenního života. Někteří členové hnutí se zapojili i do Charty 77. Občané se tak spojili s křesťany z různých tradic a společně usilovali o obnovu demokracie na našem území.¹¹⁷

V šedesátých letech docházelo k mírnému uvolnění díky dvěma velkým amnestiím a návratu propuštěných politických vězňů do sborového života.¹¹⁸ V tomto období také začaly pracovat dvě ekumenické překladatelské skupiny lidí na ekumenickém překladu Bible. Překlad dokončily a vydaly v roce 1979. V roce 1988 byl doplněn překlad o deuterokanonické knihy.¹¹⁹

V sedmdesátých letech v období normalizace zesílil tlak státu na církev.¹²⁰ V tomto období lidé v církvi rezignovali, nebo se přizpůsobovali poměrům, které v ČSR panovaly. Na druhou stranu i zástupci mladé generace bojovali proti režimu, např. Jan Palach se zapálil na Václavském náměstí v Praze

¹¹⁵ Malý obrazový průvodce dějinami Českobratrské církve evangelické, s. 65.

¹¹⁶ MACEK, Ondřej in *Českobratrská církev evangelická... průvodce čili baedeker* [online], s. 31 [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.evangelnet.cz/files/831-cce_pruvodce_cili_baedeker.pdf.

¹¹⁷ SMETANA, Pavel in BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času: 1969-1999*, s. 8.

¹¹⁸ MACEK, Ondřej in *Českobratrská církev evangelická... průvodce čili baedeker* [online], s. 31 [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.evangelnet.cz/files/831-cce_pruvodce_cili_baedeker.pdf.

¹¹⁹ MACEK, Ondřej in *Českobratrská církev evangelická... průvodce čili baedeker* [online], s. 31–32 [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.evangelnet.cz/files/831-cce_pruvodce_cili_baedeker.pdf.

¹²⁰ SMETANA, Pavel in BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času: 1969-1999*, s. 7–9.

r. 1969. Tímto zoufalým činem chtěl vyjádřit svůj nesouhlas s politickým vývojem, omezováním svobody v nedemokratickém režimu.¹²¹

Církev reagovala na nastalou situaci poselstvím „Synod svému národu“, letáky, které připomínaly občanům jejich práva a odpovědnost před volbami, lidé skládali protestsongy, které plnily misijní svědeckou úlohu.¹²² Kritické vstupování do společenského dění přispívalo ke stupňující se represi nekonformních křesťanů, církev byla prezentována totalitním režimem jako nežádoucí složka, kterou řídil stát přímo bez ohledu na její charakter presbyterního řízení církve. ČCE a její členové museli vykonávat jen činnosti stanovené právními předpisy, stanoviska kazatelů brali komunisté jako stanoviska církve, příkazy tajemníka byly udělovány bez projednání s vedením církve, letní brigády byly zakázány, nastala cenzura církevního tisku, došlo k odebrání souhlasů k výkonu služby.¹²³

Církev a její členové se snažili, a to i přes omezení a kontrolní dozory, obnovovat sborový život (zvěstováním evangelia, péčí o mládež a děti ve sborech). Pracovali na novém zpěvníku i na normách bohoslužebné liturgie, která by byla oporou organizační kultury církve. Dokonce se podařilo ubránit demokratický systém voleb správních orgánů.¹²⁴ Navzdory tomuto hrdinsky prožívanému menšinovému křesťanství podléhali někteří pracovníci i členové evangelických církví tlaku totalitní moci a spolupracovali s komunistickými bezpečnostními orgány. Tyto spolupráce přispívaly k nedůvěře vůči církvi a stále rostoucímu ateismu v českém národě.¹²⁵

¹²¹ *Malý obrazový průvodce dějinami Českobratrské církve evangelické*, s. 61–68.

¹²² SMETANA, Pavel in BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času: 1969-1999*, s. 7-10.

¹²³ LEŠIKAR, Miloš in BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času: 1969-1999*, s. 25–26.

¹²⁴ SMETANA, Pavel in BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času: 1969-1999*, s. 8–10.

¹²⁵ OTTER, Jiří a Josef VESELÝ. *První sjednocená církev v srdci Evropy: Českobratrská církev evangelická*, s. 84.

V roce 1980–1987 se dařilo prosadit presbyterní model řízení církve, díky kterému se postupně odstranila i diskriminační opatření.¹²⁶ Zlomovým okamžikem českého národa i v církvích byl listopad 1989, kdy začala několikadenní sametová revoluce. Původně pokojná demonstrace studentů, kteří vedli odpor proti totalitnímu politickému režimu, se obrátila v brutální útok policejního násilí. Tato revoluce měla za následek rozpad socialistické vlády a totalitního režimu. Zvolení nového prezidenta Václava Havla se stalo mezníkem československých dějin a za jeho vlády došlo po 42 letech k obnově náboženské svobody.¹²⁷

V následujících letech mohla církev konečně svobodně pracovat. Synodní rada shromáždila náměty na úpravu právního postavení církve, podklady z archivu synodů a sborů o všech nemovitostech, které byly odebrány po r. 1948. Tyto podklady ulehčily předkládání žádostí o restituci majetku církve a sborů.¹²⁸ Byl zrušen státní dozor a došlo i k rehabilitaci diskriminovaných duchovních a aktivních křesťanů, kteří bojovali proti totalitnímu režimu. Došlo k rozvoji vzdělávacích a sociálních činností, konaly se různé sjezdy, tábory pro děti a mládež, kdy jediným omezením byla státní hygienická norma pro přípravu zotavných akcí pro děti a mládež. Zvýšil se zájem o náboženství ve školách, byla zpřístupněna Evangelická akademie a Evangelická teologická fakulta, rozvíjela se činnost Diakonie a jejích středisek sociální péče i mimo rámec ČCE. Členové církve se zapojili do vězeňské duchovenské péče, a to i z hlediska prostředí ekumeny, církev navázala znova vztahy se zahraničím a svoboda tisku umožnila vydávat časopisy, do kterých byly zařazeny rozpisy bohoslužeb sborů, zprávy z církví a duchovní promluvy.¹²⁹

¹²⁶ LEŠIKAR, Miloš in BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času: 1969–1999*, s. 26.

¹²⁷ OTTER, Jiří a Josef VESELÝ. *První sjednocená církev v srdci Evropy: Českobratrská církev evangelická*, s. 95.

¹²⁸ LEŠIKAR, Miloš in BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času: 1969–1999*, s. 26–27.

¹²⁹ ŠILAROVÁ, Květuše in BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času: 1969–1999*, s. 15–19.

I v současné době žije církev ve svobodném státě, kde panuje větší otevřenost, svoboda, organizovanější práce, která stojí na dobrovolnosti a ochotě věnovat svůj čas a schopnosti nejen z řad kazatelů, ale i laiků, běžných členů sborů.¹³⁰ Tímto způsobem je církev přínosem ke kultuře, zdravotnictví, vzdělávání a sociální práci.¹³¹

Podle statistického úřadu se hlásilo při sčítání lidu z roku 2011 k ČCE 51 858 členů.¹³² Podle vlastní evidence členů měla Českobratrská církev evangelická k 31. 12. 2015 75 318 členů, 254 farních sborů ve 14 seniorátech a 207 kazatelů (160 mužů a 47 žen).¹³³ V roce 2015 došlo i ke zvolení nové šestičlenné synodní rady na období 2015–2021, v jejímž čele stojí synodní senior Daniel Ženatý a synodní kurátor Vladimír Zikmund.¹³⁴

Hlavní činnost se odehrává ve sborech, kde je středem sborového života bohoslužebná práce včetně prvků čtení z Bible, kázání, zpívání a vysluhování večeře Páně. Součástí je i křesťanská služba neboli diakonická práce, jejím cílem je zajišťovat, provádět, organizovat zdravotní, vzdělávací, výchovnou, poradenskou, sociální a pastorační péči. Církev rozvíjí i činnosti v rámci duchovenské služby ve věznicích, nemocnicích, armádě, uprchlických a nápravných zařízeních. V církvi také dochází k rozvoji misie, jejímž úkolem je zvěstování evangelia, co nejpřirozenějším způsobem. Rozvíjí se ekumenické vztahy a aktivity včetně účasti v mezinárodních církevních svazech. Z hlediska výchovy a vzdělání se církev zaměřuje nejen na církevní školy pro děti

¹³⁰ ŠILAROVÁ, Květuše in BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času: 1969–1999*, s. 13–21.

¹³¹ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 38.

¹³² *Náboženská víra obyvatel podle výsledků sčítání lidu* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551795/17022014.pdf/c533e33c-79c4-4a1b-8494-e45e41c5da18?version=1.0>.

¹³³ *Českobratrská církev evangelická* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/798-KDO-JSME-Soucasnost-Cirkev-dnes/index.htm>.

¹³⁴ (Ing. Vladimír Zikmund synodní kurátor, Mgr. Ondřej Titěra 2. náměstek synodního seniora Mgr. Daniel Ženatý synodní senior Eva Zdražilová 2. náměstkyně synodního kurátora Ing. Jirí Schneider 1. náměstek synodního kurátora Mgr. Pavel Pokorný 1. náměstek synodního seniora).

a mládež, ale i na náboženskou výchovu na státních školách. Organizuje i různá setkání, kurzy, sjezdy, pobyty různých skupin podle věku (senioři, střední generace, rodiny s dětmi) a zájmu. Důraz je kladen i na celocírkevní práci s mládeží ve smyslu každoročních sjezdů, kempů, brigád a seminářů o předávání víry.¹³⁵

ČCE je zřizovatelem Diakonie a Jeronýmovy jednoty. Diakonie je sociálně prospěšná organizace s celostátní působností, která poskytuje asi 130 registrovaných služeb ve 110 zařízeních po celé České republice. Jeronýmova jednota se snaží finančně podporovat výstavbu a obnovu církevních budov a jejich vnitřního vybavení.¹³⁶

V roce 2018 oslaví církev významné výročí – 100 let ČCE. Celocírkevní slavnost se bude konat v tomto roce na podzim spolu se Sjezdem mládeže v Pardubicích.¹³⁷ K příležitosti tohoto výročí pořádají církev i jednotlivé sbory různé konference, koncerty duchovní hudby, přednášky apod.¹³⁸

3.2.3 Církevní zřízení a struktura ČCE

Církevní organizační struktura se buduje zdola, od lidu, a to pomocí delegace a volby, kdy lidé participují svými zástupci na rozhodování v církvi.¹³⁹ Struktura církve je v tomto smyslu plně demokratická, protože je založena na modelu presbyterně-synodním, kdy presbyteři jako „starší sboru“ rozhodují o otázkách konkrétního sboru a synod jako nejvyšší orgán ČCE řeší nejdůležitější otázky církve. Synod volí synodní radu, v jejímž čele stojí synodní senior a kurátor, kteří jsou statutárními zástupci církve. Církev má

¹³⁵ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 106.

¹³⁶ Tamtéž, s. 106.

¹³⁷ *100 let Českobratrské církve evangelické* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/clanek/6269-100-let-Ceskobratske-cirkve-evangelicke/index.htm>.

¹³⁸ *Výroční slavnosti* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.100letcece.cz/slavnosti/>.

¹³⁹ FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*, s. 114.

3 základní jednotky církve – sbor, seniorátní a povšechný sbor. Sbor, který v rámci sborového shromáždění volí staršovstvo, jehož součástí jsou presbyteři a kazatel. Sbory, které jsou spojeny v určité oblasti či obvodu, se nazývají senioráty, spravuje je seniorátní výbor spolu se seniorem. Seniora volí seniorátní shromáždění (konvent), které volí i poslance do synodu. Senioráty, kterých je 14, tvoří dále povšechný sbor, tedy celou církev. Všechny tyto jednotky mají své představitele, správní orgány a správní shromáždění.¹⁴⁰

Vedení a správa sboru jsou v rukou církevních orgánů, jimiž je shromáždění, správní orgán a představitelé sboru.¹⁴¹ Shromáždění farního, seniorátního a povšechného sboru je základním orgánem sboru. Během shromáždění si sbor volí členy do správního orgánu, usnáší se na zásadních směrnících pro jejich práci a jejich činnost následně kontroluje.¹⁴² Správním orgánem je staršovstvo, seniorátní výbor a synodní rada. Tyto orgány vykonávají správu příslušného sboru podle směrnic, na kterých se usneslo shromáždění, dále na základě Církevního zřízení a Řádu o správě církve. Cílem orgánu je dohlížet na učení, vyznávání, řád a kázeň, zachovávání zřízení a řádů církve a plnění povinností sboru a jeho členů. Z hlediska vedení se stará o hospodaření sboru.¹⁴³ Představitelé sboru tvoří dvojice, jeden je duchovní, kterým je farář/senior/synodní senior a druhý je laik jako kurátor/seniorátní kurátor/ synodní kurátor. Tito představitelé vykonávají zvěstovatelský, vyznavačský, strážný a pastýřský úkol. Dohlízejí na to, aby bylo jednání i usnášení církevních orgánů ve shodě s Církevním zřízením a jednotlivými řády

¹⁴⁰ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 105.

¹⁴¹ § 6 *Vedení a správa církve* in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>.

¹⁴² § 6 *Vedení a správa církve* in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>. § 4 *Církevní sbory* in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>.

¹⁴³ § 6 *Vedení a správa církve* in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>. § 4 *Církevní sbory* in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>.

ČCE. Představitelé sboru zastupují sbor navenek a odpovídají za činnost sborových orgánů.¹⁴⁴

Členství v církvi je vázáno na splnění podmínek řádu ČCE. Do církve jsou formálně přijati všichni, kdo jsou pokřtěni nebo kteří byli podle řádu Českobratrské církve evangelické do této církve přijati. O přijetí člena jiného vyznání rozhoduje staršovstvo sboru a synod stanovuje podmínky přijetí a rozhoduje o přiřazení jiných evangelických sborů do ČCE. Zrušení členství se děje formou vystoupení člena z církve nebo jeho vyloučením.¹⁴⁵

Co se týká práv a povinností členů, poskytuje církev svým členům duchovenskou a pastýřskou péči, účast na správě církve a církevní služebnosti. Církev žádá od svých členů, aby četli Písmo svaté, setrvali v bratrském obecnství života kolem Slova Božího a svátostí, osvědčovali svou víru životem podle evangelia, vychovávali spolu s církví děti ve víře a společně oslavovali Boha, v lásce sloužili svým bližním a společně nesli odpovědnost za zajištění hmotných potřeb církve. Na základě plnění svých povinností v církvi mají členové starší 18 let hlasovací právo, pokud hlasovací právo nemají, bylo jim právoplatně odňato.¹⁴⁶

¹⁴⁴ § 1 Členství v církvi in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/cz/cz.html>. § 2 Práva a povinnosti členů církve in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/cz/cz.html>.

¹⁴⁵ § 1 Členství v církvi in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/cz/cz.html>. § 2 Práva a povinnosti členů církve in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/cz/cz.html>.

¹⁴⁶ § 1 Členství v církvi in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/cz/cz.html>. § 2 Práva a povinnosti členů církve in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/cz/cz.html>.

3.2.4 Kultura ČCE

V následující kapitole představím některé prvky církevní organizační kultury, které pomáhají k porozumění vnějším a vnitřním souvislostem významů žité kultury sboru ČCE v dalších kapitolách.

Podle Bedrnové jsou oporou organizační kultury symbolické **artefakty materiální povahy** a symbolická jednání v církevní organizaci.¹⁴⁷ Těmito artefakty materiální povahy jsou například nové logo a webové stránky, které vznikly k 1. lednu 2018. Význam loga vysvětluje jeho autor takto: „*Logo obsahuje tradiční symboly kalicha a Bible, které navazují na českou a světovou reformaci církve. Základní motiv knihy je také symbolem nositele evangelia se záložkami v jejím obsahu. A písmeno „E“ odkazuje na moderní a současné směřování Českobratrské církve evangelické s upozorněním na webovou stránku e-cirkev.cz.*“¹⁴⁸

Z pohledu organizační kultury je význam loga jako symbolu nositele evangelia v souladu s posláním církve - zvěstováním evangelia. Podle Cameronové a Quinna může být tento soulad zdrojem harmonie a integrity v organizaci.¹⁴⁹

Na novém logu a hlavní webové stránce ČCE převažuje světle modrá, bílá a hnědá barva. Tyto barvy nemají pro organizaci žádný specifický význam. Webová stránka je členěna do tří hlavních oblastí, kdo jsme, čemu věříme a co děláme. První oblast obsahuje organizační strukturu církve včetně jednotlivých období života církve z hlediska minulosti, současnosti a budoucnosti. V druhé oblasti je vysvětlen význam křesťanství, víry, společenství včetně nabídky náboženských rituálů jako je křest, bohoslužba nebo modlitba. Ve třetí oblasti

¹⁴⁷ BEDRNOVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. *Psychologie a sociologie řízení*, s. 493.

¹⁴⁸ *Církev bude od roku 2018 používat nové logo* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/clanek/6145-Cirkev-bude-od-roku-2018-pouzivat-nove-logo/index.htm>.

¹⁴⁹ ERSHOVA, Maria a Jan HERMELINK. *Spirituality, Administration, and Normativity in Current Church Organization*, s. 224.

jsou uvedeny vztahy církve s různými subjekty, přehled akcí, základní životní události a přechodové rituály, misie, diakonie a jejich význam, vzdělávání, média a prohlášení synodu. Jednotlivé oblasti obsahují různé odkazy, které umožňují snadný přístup k hlavním zdrojům informací, které jsou uvedeny na stránkách a zároveň přispívají k větší důvěryhodnosti církve.

Z hlediska církevních budov se členové sboru shromažďují v prostorách kostela a modlitebny, kde probíhají bohoslužby a další aktivity sboru. Tyto vnější artefakty jsou důležité, protože na základě toho se seznamujeme s organizací. Podle Filipiho žije v evangelických církvích myšlenka, že bohoslužby se mohou konat kdekoliv, což souvisí i s tím, jak v minulosti křesťané bojovali proti odporu a útlaku komunistickému režimu, kdy komunisté zabírali budovy kostelů a bohoslužby se konaly tajně venku nebo i v soukromém bytě či domě. Vnitřní prostor modlitebny byl po tolerančním patentu řešen tak, že lavice většinou ze tří stran obklopovaly stůl Páně. Na stole Páně bývá během bohoslužby zapálená svíčka, ta může být pro věřící symbolikou světla nebo třeba dekorací prostoru pro slavnostní příležitost jako kulturní zvyk. Součástí liturgie mohou být i hudební nástroje (většinou varhany nebo harmonia), které doprovázejí zpěv písní. Z hlediska výzdoby kostela a modlitebných prostor bývají evangelíci zdrženlivější a střídmější než členové ostatních církví.¹⁵⁰

Základní **normou** evangelické církve je pro křesťany **Písmo – Starý a Nový zákon**, který je výchozím svědectvím o Bohu.¹⁵¹ Církev deklaruje další normativní dokumenty, kterými jsou například Desatero, vyznání všech čtyř reformačních konfesí - augsburské, helvétské, české, bratrské a také

¹⁵⁰ FILIPI, Pavel. *Pozvání k oslavě: Evangelická liturgika*, s. 116–130.

¹⁵¹ NOHAVICA, Jan. *Evangelický katechismus pro dospělé*, s. 7.

starokřesťanská vyznání víry, tedy Apoštolské a Nicejskocařhradské vyznání a dále Zásady ČCE, Církevní zřízení a celocírkevní řády ČCE.¹⁵²

Ve smyslu efektivnější organizace církve a zamezení přímého řízení minulým totalitním režimem došlo k vymezení právního vztahu mezi státem a církví, která má v současné době právní subjektivitu. Tento vztah vyjadřují základní **právní normy**, které zajišťují lidem **rovnoprávnost a svobodu vyznání**. Existuje zákon o církvích a náboženských společnostech **č. 3/2002 Sb. A Listina základních práv a svobod** ve čl. 15 a 16.¹⁵³

Na základě kooperace státu a církve existují zvláštní práva, podle kterých může ČCE vyučovat náboženství na státních školách a zřizovat církevní školy, pověřovat osoby k výkonu duchovenské činnosti ve věznicích a armádě, konat církevní svatby před státem a zachovávat mlčenlivost ohledně zpovědního tajemství.¹⁵⁴

V historii církve se mluví i o mnoha **hrdinech** z řad světové i české reformace, kteří se snažili o nápravu církve a její obnovu a jejichž myšlenky se tradují z generace na generaci. Osobnosti hrdinů se odrážejí v církevní organizační kultuře, protože ztělesňují i její základní hodnoty.¹⁵⁵ Mezi tyto hrdiny patří světový reformátor Martin Luther a jeho žáci a český teolog a reformátor Jan Hus, dále Jeroným Pražský, Petr Chelčický a Jan Amos Komenský. Dalšími hrdiny jsou i členové ČCE, kteří bojovali proti útlaku a bezpráví na našem území, jejichž smrt se stala symbolem boje proti totalitnímu režimu, například Milada Horáková, která byla popravena z politických důvodů během vykonstruovaného procesu v r. 1950, a Jan Palach, který se

¹⁵² *Vyznání* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/856-CEMU-VERIME-Vira-Vyznani/index.htm>.

¹⁵³ *Malý obrazový průvodce dějinami Českobratrské církve evangelické*, s. 74.

¹⁵⁴ MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 56–59.

¹⁵⁵ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 25.

upálil na protest proti politickému vývoji, vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa a omezování svobod v roce 1969.¹⁵⁶

Rituály jsou důležitým prvkem organizační kultury církve a v životě křesťanů slouží jako nástroj ke členění času. Jsou předmětem interpretace, která jim dodává symbolické významy a spojuje je s určitými hodnotami.¹⁵⁷ Podle Eriksona je základním smyslem rituálu rituál samotný, a to podle předem daných pravidel.¹⁵⁸ V evangelických církvích se můžeme setkat s křesťanskými rituály, které mají svůj předem daný řád a formu, např. bohoslužebnými aktivitami v rámci tzv. liturgie, jejímž klíčovým typem jsou svátosti křtu a večeře Páně.¹⁵⁹ V církvi jsou součástí běžného křesťanského života i např. rituály pozdravů, které patří mezi přijímací rituály. Tyto rituály mají i kolektivní dopad na přijetí jedince do společenství.¹⁶⁰ Křesťanské rituály mají svůj časový i prostorový rámec, zahrnují předměty, které hrají roli v jejich interpretaci.¹⁶¹

Tato kapitola mi pomohla k lepší orientaci a porozumění vnějším a vnitřním souvislostem církevní organizační kultury. Uvědomila jsem si, že se zakořeněnost kultury církve a sboru promítá do každodenního života členů sboru.

¹⁵⁶ *Malý obrazový průvodce dějinami Českobratrské církve evangelické*, s. 61–68. *Od vzniku církve* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/796-KDO-JSME-Historie-Od-vzniku-cirkev/index.htm>.

¹⁵⁷ ZBÍRAL, David. Vývoj křesťanských rituálů: rituál a jejich význam v křesťanství, s. 87. In: *Digitální knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 2014 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <https://digilib.phil.muni.cz/xmlui/handle/11222.digilib/131663>, s. 87.

¹⁵⁸ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Sociální a kulturní antropologie: příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál*, s. 263

¹⁵⁹ Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*, s. 166.

¹⁶⁰ VAN GENNEP, Arnold. *Přechodové rituály: systematické studium rituálů*, s.124.

¹⁶¹ ZBÍRAL, David. Vývoj křesťanských rituálů: rituál a jejich význam v křesťanství, s. 87. In: *Digitální knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 2014 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <https://digilib.phil.muni.cz/xmlui/handle/11222.digilib/131663>, s. 87.

4 Metodologie výzkumu

V této kapitole představím cíle, výzkumné otázky, vzorek výzkumu a objasním volbu výzkumného postupu, metody zpracování a etické aspekty výzkumu. Na závěr se budu věnovat výsledkům výzkumného šetření.

4.1 Cíl práce a výzkumné otázky

Cílem práce je popsat a zmapovat sbor z perspektivy organizační kultury. Dílčím cílem pro praktickou část je nahlédnout sbor jako jednotu v rozmanitosti a porozumět tak možným střetům a příležitostem těchto střetů na úrovni organizační kultury sboru a jeho funkčních jednotek.

Vzhledem k cílům práce jsem si na počátku položila základní výzkumné otázky: Jaká je organizační kultura sboru, případně jeho funkčních jednotek? Jak se promítá do využívání příležitostí včetně zacházení s konflikty?

4.2 Představení vzorku a souvislosti rozhovorů

Výběr výzkumného vzorku proběhl původně na základě cílů práce, které se zabývaly nejen organizační kulturou, ale i konflikty ve sboru. Vybírala jsem členy sboru na nejvyšších postech moci. Dalším kritériem mého výběru bylo, že jsem vybírala z konkrétní množiny členů sboru, kteří se pravidelně účastní dění ve sboru, jsou členy staršovstva a zastávají ve sboru různé další funkce. Ke členům jsem pocítovala důvěru a počítala jsem s tím, že „mi půjdou na ruku“ a budou ochotni se mnou spolupracovat při provádění výzkumu, protože mi také důvěřovali. Součástí výzkumu jsou i moji rodiče, kteří jsou aktivními členy sboru a staršovstva. I když je obtížné zachovat v tomto typu výzkumu anonymitu, usiluji o to. Účastníky výzkumu označuji jako Člen 1–6, se

zkratkou Č1–Č6. Vybrané členy jsem s návrhem účasti na výzkumu oslovila v průběhu května – prosince 2017.

V následující tabulce uvádím označení, pohlaví, věk a pozici členů ve sboru.

Označení	Pohlaví	Věk	Pozice ve sboru
Č1	Žena	49 let	Farářka
Č2	Žena	60 let	Vedoucí učitelka nedělní školy
Č3	Žena	68 let	Kurátorka
Č4	Žena	40 let	Sbormistryně pěveckého sboru
Č5	Muž	38 let	Ekonomické záležitosti, reprezentování sboru na konventech
Č6	Muž	61 let	Správce technických věcí

4.3 Výzkumný postup a metody sběru dat

Do výzkumného šetření, které probíhalo od března 2017 do dubna 2018, bylo zapojeno šest osob, které se pravidelně účastní dění ve sboru, jsou členy staršovstva a zastávají ve sboru různé další funkce. Získaná data byla během šetření velmi bohatá. S ohledem na nedostatek času a vzhledem k omezenému rozsahu práce využívám data jen z části, a to k ilustraci organizační kultury konkrétního sboru ČCE a reflektování vlastní pozice ve sboru. Výsledkem práce je pojmenovat dění ve sboru v pojmech organizační kultury, kdy sbor žije v míru a jeho části spolupracují.

Během výzkumu u mě docházelo k zcitlivování a vyladování¹⁶² se na téma organizační kultury sboru, více jsem pozorovala církevní prostředí, periodika, média, webové stránky, které se týkaly zkoumaného sboru a církve,

¹⁶² ŠVARÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*, s. 115.

a všímala si například i toho, jak o zkoumaném sboru mluví lidé z mého blízkého okolí, nebo ve škole, apod.

V rámci poznávání organizační kultury shromažďuji v kvalitativním výzkumu informace pomocí zúčastněného pozorování, hloubkových rozhovorů, terénních poznámek a analýzou tištěných či elektronických dokumentů, týkajících se sboru.

4.3.1 Zúčastněné pozorování

V rámci výzkumu organizační kultury konkrétního sboru jsem byla v pozici „insidera/člověka zevnitř“, tedy výzkumníka a zároveň člena sboru. I když jsem byla „člověkem zevnitř“ a zastávala během výzkumu více rolí ve sboru, přesto jsem se na začátku snažila pozorovat sbor spíše zvenku, což jsem si uvědomila až v průběhu výzkumu. Mohlo to souviset s mým vlastním začleňováním se, k němuž docházelo po celou dobu výzkumu.

Výzkumný vstup do prostředí sboru mi umožnila vedoucí osoba sboru (farářka), která mi „otevřela dveře“ (sehrála roli dveřníka, tzv. gatekeepers¹⁶³), umožnila např. přístup k formálním strukturám sboru (staršovstvo), kde jsem členy seznámila se svým výzkumem. Zpočátku mě členové sboru brali spíše jako pozorovatele než členku sboru. Zdálo se mi, že si na mou přítomnost v roli pozorovatele zvykli rychle a byli již po krátké době asi 2 měsíců méně ostražití. Členové včetně paní farářky brzy přestali klást otázky na moji roli výzkumníka ve sboru. Např. Č1: „*Ty sis něco zapisovala během kázání?*“ nebo děti nedělní školy se mě vyptávaly: „*Co si to píšeš?*“

Myslím, že vliv na snížení jejich ostražitost měl i fakt, že mě lidé znali ve sboru spolu s mými rodiči, protože jsme do sboru chodili pravidelně a s některými členy jsem měla navázány více osobní vztahy, a to vzhledem ke společné minulosti, kdy jsme například společně chodili do minulého sboru.

¹⁶³ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*, s. 152.

Cílem mého výzkumu bylo více porozumět vnitřnímu světu respondentů a jejich vnímání, které odráželo organizační kulturu sboru a zpětně ji utvářelo.¹⁶⁴ V průběhu výzkumu jsem se snažila nahlížet svou pozici ve sboru a zkoumané mně známé prostředí sboru a jeho dění nebrat za samozřejmé, ale přesto mi občas některé detaily mohly uniknout vzhledem k mé roli „člověka zevnitř“.

Při poznávání organizační kultury sboru, jsem se chtěla zapojit do všech aktivit a pozorovat např. vnější projevy kultury, jako jsou artefakty, rituály, zvyky, ceremoniály a další vzorce chování, které jsou v organizaci ustálené. V roli zúčastněného pozorovatele jsem zaznamenávala společný jazyk, kdy se např. lidé ve sboru oslovovali „bratře nebo sestro“. Tento jazyk jsem znala i díky znalosti prostředí různých sborů ČCE, ve kterých jsem se pohybovala spolu s rodiči a sourozenci od útlého dětství. Během pozorování jsem poznávala i mýty či historky, např. o působení bývalých farářů ve sboru, které se v organizaci mezi členy sboru tradovaly.¹⁶⁵

4.3.2 Terénní poznámky

V průběhu výzkumu jsem vytvářela terénní poznámky pomocí tužky a papíru, které jsem přepisovala i do elektronické podoby spolu s přímými řečmi a analytickými poznámkami, které jsem získala během provádění rozhovorů se členy sboru.

Terénní poznámky mi sloužily k ilustrování kultury sboru a reflektování vlastní pozice ve sboru. Při psaní terénních poznámek jsem se snažila dívat na sbor z pozice „člověka zevnitř“ jako zaujatého pozorovatele a členky sboru, kdy jsem u sebe zkoumala, jakou kulturu ve sboru žiju (například „moje

¹⁶⁴ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 144.

¹⁶⁵ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 144.

blízkost ke členům sboru daná rodovými vztahy“) a co z toho lze vyjádřit hodnotami a co adaptačně (ve smyslu adaptace na prostředí).

Vytváření terénních poznámek u mě prošlo určitým vývojem. Na začátku práce jsem psala spíše obecné poznámky a svou roli jsem nepromítala do celého psaní terénních poznámek. Na základě konzultací s vedoucí práce paní doktorkou Bohumilou Bašteckou a paní doktorkou Petrou Klvačovou jsem se vracela k psaní terénních poznámek, přepracovávala je, aby byly detailnější a srozumitelnější pro čtenáře. Terénní poznámky mi pomáhaly i při psaní mého předporozumění, např. u důvodů změny mého postoje, kdy jsem byla původně na farářku „naštvaná“ a nyní jsem k ní loajální.

4.3.3 Analýza dokumentů

Během výzkumu jsem získávala informace i pomocí tzv. analýzy dokumentů, kdy jsem studovala například výroční zprávy sboru, zápisy ze staršovstva a sborových shromáždění, webové stránky sboru a sborové brožury o historii sboru. Analýzu dokumentů využívám stejně jako terénní deník pouze k tomu, abych ilustrovala kulturu sboru. V dokumentech se mohou také projevat osobní či skupinové postoje, hodnoty a ideje, které jsou vědomé či nevědomé.¹⁶⁶

4.3.4 Rozhovor

Ve výzkumu organizační kultury sboru jsem využívala techniku hloubkového rozhovoru. Jednotlivým respondentům jsem kladla otevřené otázky, které je vybízely k vyprávění o jejich zkušenostech v rámci kultury sboru a nepřímo se týkaly např. jejich osobních hodnot, norem, vztahů, konfliktů či napětí. Odpovědi respondentů mi pomáhaly porozumět vnitřnímu

¹⁶⁶ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*, s. 132.

světu respondentů a jejich vnímání, které odráželo organizační kulturu sboru a zpětně ji utvářelo.¹⁶⁷

Otázky byly formulovány tímto způsobem:

1. Cesta člena

Jaká byla tvá cesta člena sboru od ukončení školy až po tvé dnešní působení ve sboru?

Co ses na této cestě naučil/a, alespoň 3 okamžiky?

2. Příběh úspěchu

Vzpomeň si na to, co ti dělá ve sboru či jeho částech radost?

Nebo si řekneš, tohle se mi jako členovi sboru daří, to dělám dobře....

Daří se mi....

3. Příběh neúspěchu

Představ si situaci, kdy sis v rámci tvé práce člena sboru řekl/a, teď se mi nedaří...

4. Cesta sboru

Představ si prosím ideální budoucnost tohoto sboru. Mohl/a bys mi tvou představu popsat?

K této budoucnosti vede nějaká cesta. Kdybys měl/a přemýšlet o krocích na této cestě, jaká by byla tvoje představa? Mohl/a bys mi popsat tvůj první krok?

Pokud účastník otázce neporozuměl, pokládala jsem doplňující otázky. Díky vzájemné důvěře a osobního vztahu mezi účastníkem výzkumu a mnou jako výzkumníkem, jsem se mohla na odpovědi, kterým jsem neporozuměla během prepisování rozhovoru, opakovaně doptat při dalším osobním setkání s účastníkem výzkumu nebo prostřednictvím e-mailové korespondence.

Na začátku rozhovoru jsem se vždy zeptala účastníků rozhovoru, zda mohou rozhovor nahrávat a se svolením všech účastníků rozhovoru jsem je nahrávala na diktafon. Rozhovory probíhaly na faře, v kavárně, nebo v domácím prostředí účastníků rozhovoru. Rozhovory trvaly od 55 do 90 min.

¹⁶⁷ LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 144.

4.4 Způsob zpracování dat

Data získaná během rozhovoru jsem nejprve doslovně přepsala, pak jsem se snažila důvěrné informace skrýt pod jména, která byla smyšlená, aby se dále nedaly identifikovat.

Pak jsem začala s „otevřeným kódováním“ rozhovoru a rozdělila jsem si text rozhovoru na jednotky. To znamená, že jsem jednotlivým řádkům či odstavcům rozhovoru přiřazovala kódy. Během kódování jsem si kladla otázky, o čem jednotky vypovídají, o jakém tématu a proč.¹⁶⁸

K jednotkám jsem přiřazovala i více kódů, zejména in vivo kódů, tzn. „jako kódy fungují některé výrazy respondentů.“¹⁶⁹ Rozhovory spolu s kódy jsem několikrát pročítala, revidovala a slučovala. Na začátku otevřeného kódování jsem měla problém s formulováním příliš obecných kódů, hodnocením a vnímáním reality, což mě odvádělo od podstaty sdělení v rozhovoru. Díky konzultacím s vedoucí práce jsem se snažila těmto problematickým aspektům vyhýbat u kódování ostatních rozhovorů. Vycházela jsem více ze samotného materiálu a zabývala jsem se hlouběji významem jednotlivých celků.

Z velkého množství materiálu jsem potřebovala data dále utřídit pomocí kategorií. Pod kategorie jsem seskupovala kódy podle podobnosti nebo vnitřní souvislosti a mým dalším kritériem bylo, aby kategorie odpovídaly mým výzkumným otázkám. Po opakovaném zrevidování kategorií jsem si vytvořila myšlenkovou mapu, kde jsem měla pro lepší orientaci a analytickou práci s textem přehledně zakreslené různé vazby mezi jednotlivými kategoriemi.

¹⁶⁸ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*, s. 212.

¹⁶⁹ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*, s. 215.

4.5 Etické aspekty výzkumu

V průběhu výzkumu jsem prováděla hloubkové rozhovory a psala jsem si terénní poznámky, které obsahovaly osobní data a důvěrné informace respondentů. Tyto důvěrné informace nejsou v práci publikovány a jména členů sboru a míst jsou smyšlená, aby nešlo konkrétní osobu identifikovat. Úplná anonymizace však není možná, vzhledem k prezentaci závěrečných výsledků v rámci obhajoby práce, které se účastní učitelé ETF UK a odborná veřejnost.

S každým respondentem jsem prošla před každým rozhovorem písemně zpracovaný informovaný souhlas, který je uveden v příloze. Zodpověděla jsem případné otázky a oba jsme dokument podepsali. Co se týká svobody odmítnutí, mohli členové sboru kdykoliv odmítnout účast ve výzkumu a autorizovat rozhovor, ale nikdo z členů toho nevyužil.

Při výběru respondentů, s nimiž jsem chtěla dělat rozhovor, jsem narazila na dilema. Během výzkumu jsem uvažovala, jestli mám hovořit s bývalým členem sboru, který byl třetí stranou konfliktu s farářkou a kurátorkou. Z tohoto konfliktu jsem vycházela též v mém předporozumění. Na jedné straně mě rozhovor s bývalým členem lákal. Chtěla jsem porozumět vnitřnímu světu a hodnotám člověka, který po konfliktu odešel ze sboru, kam dříve pravidelně chodil a kde zastával významné funkce, např. byl členem staršovstva, pokladníkem, a věnoval se technickým věcem sboru. Na druhou stranu jsem měla obavy, co by rozhovor udělal s farářkou a kurátorkou a dalšími členy sboru.

Měla jsem dilema, jestli dát přednost svobodě výzkumníka a rozhovor udělat, nebo dát přednost vlastnímu členství ve sboru, loajalitě k farářce a ostatním členům. Nakonec jsem se rozhodla, že je pro mě důležitější žít dále ve sboru a být loajální k vedení a ostatním členům sboru.

5 Výsledky výzkumu

V této kapitole představím analýzu a interpretaci dat a shrnutí výsledků z výzkumného šetření, které slouží pro lepší orientaci čtenáře v získaných datech. Pokud bylo možno, opírala jsem názvy a ukázky kategorií o přímé citace šesti účastníků výzkumu.

5.1 Konkrétní sbor a jeho život

V následující kapitole chci ukázat konkrétní sbor a jeho život, který vychází z církevní organizační kultury.

5.1.1 Prostředí, historie sboru, struktura a aktivity

Zkoumaný sbor patří v seniorátu mezi malé sbory. Má asi 41 členů, z toho pravidelných členů, kteří chodí každou neděli je v průměru 8–10. Jednou za 14 dní chodí navíc členové i se svými rodinami, protože se koná nedělní škola, kam docházejí jejich děti. Tito členové se podílejí aktivně na sborovém životě. Nedělních bohoslužeb se účastní pravidelně nejen jeho členové, ale i nově příchozí.

Sbor sídlí v budově kostela, který se nachází v horní části obce. Budova kostela je obklopena velkou zahradou, kde jsou dvě hřiště, kůlna a garáž. Hřiště pravidelně navštěvují místní občané, např. hasiči, kteří hrají nohejbal, nebo rodiny s dětmi. V blízkém okolí kostela jsou rodinné domy a les. Členové jezdí do kostela na kole, autem nebo autobusem, který stává přímo před kostelem. Při vstupu do kostela se nachází vstupní chodba, kde jsou lavice, na nichž leží letáky a církevní tisk, které jsou dostupné pro všechny příchozí. Na zdech visí sborové nástěnky spolu s informacemi o církevních a sborových aktivitách, doplněné o fotografie. U dveří visí nástěnka nedělní školy, kde

učitelé informují o hodnotách, činnostech nedělní školy, počtu pravidelných členů a kam dávají tematické i netematické obrázky dětí z nedělní školy. U vstupních dveří kostela je také vchod do modlitebny, kde se konají bohoslužebné aktivity a jiná pravidelná setkání sboru. V přízemí kostela je kancelář, kuchyňka a sociální zařízení. V prvním patře je byt faráře a na půdě jsou dvě místnosti na spaní, kde bývají ubytováni různí návštěvníci, kteří se někdy účastní i nedělních bohoslužeb, např. skupiny mládežníků z jiných sborů, skauti, rodiny s dětmi. Budova je po rekonstrukcích proběhlých v letech 1994–2010 v dobrém technickém stavu.

Sbor vznikl po první světové válce osamostatněním z jiného sboru. Historii sboru dále ovlivnila výrazná osobnost faráře, který pozvedl kulturu sboru natolik, že se zvýšil i počet členů. Členové pocházeli přímo z obce nebo jejího okolí, v budově kostela probíhaly bohoslužby, aktivity pro mládež, apod. V době vlády totalitního režimu byl farář donucen k odchodu, s jeho odchodem se snížil i počet členů. Po odchodu faráře administrovali sbor různí faráři. Ve sboru se konaly často bohoslužby, které vykonával jeden z presbyterů sboru, učitelé či studenti teologické fakulty nebo faráři, kteří neměli ke kázání v kostele státní souhlas. Vzhledem k malému počtu členů i potom sbor přežil díky péči výrazných osob z řad presbyterů, administrujících farářů a obětavých správců fary. Posledních 12 let je farářské místo obsazeno současnou farářkou. Sbor nyní navštěvují členové z okolních obcí, kteří patří do spádové oblasti sboru. Místní členové obce, kde stojí budova kostela, nechodí na nedělní bohoslužby, ale navštěvují jiné části sboru, např. pěvecký sbor, který zkouší pravidelně v modlitebně.

Věkové rozložení členů sboru není početně vyvážené, ale zastupují ho všechny věkové skupiny. Nejméně zastoupenou skupinou je mládež ve věku

14–30 let¹⁷⁰, jejímž jediným zástupcem jsem já. Formální organizační strukturu sboru tvoří farářka, kurátorka a pětičlenné staršovstvo. Jednou ročně se koná sborové shromáždění, které volí členy do správních orgánů, usnází se na základních směrnicích jejich práce, a tu také kontroluje.¹⁷¹

Sbor se člení na jednotlivé části, které vykonávají pravidelné aktivity v rámci sboru. Např. nedělní škola, konfirmační cvičení, biblické hodiny, modlitby komunity „Taizé“, pěvecký sbor, kulturně-společenské setkávání s hostem.¹⁷² Všechny tyto části se vztahují ke sboru jako základní jednotce.

Během výzkumného šetření jsem se ve sboru účastnila všech aktivit jednotlivých částí sboru, kromě návštěvy pěveckého sboru a kulturně-společenského setkání s hostem, které jsem nenavštívila kvůli svým omezeným časovým možnostem.

Kromě slavení svátků nejdůležitějších období liturgického roku, např. postní doba, Velikonoce, Vánoce, slaví členové křest či konfirmace a nepravidelně se ve sboru konají koncerty, setkání u kávy po bohoslužbách, kde členové společně oslavují významná jubilea a výročí svatby. V létě pořádá farářka putovní tábor po jednotlivých sborech v ČR.

5.1.2 Rodinnost sboru: Lidé sedí kolem stolu

V následujících podkapitolách se budu věnovat některým kategoriím, které během rozhovorů s respondenty ožívají. Cílem kapitol je ilustrovat organizační kulturu sboru.

¹⁷⁰ *Výroční zpráva* [online]. Praha: Českobratrská církev evangelická, 2016 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/data/G/P/X/Vyrocnizprava-CCE-2016.pdf>, s. 13.

¹⁷¹ § 6 *Vedení a správa církve* in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>. § 4 *Církevní sbory* in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>.

¹⁷² Název nemůže být uveden z důvodu anonymizace dat.

Během analýzy a interpretace kategorií vybírám některé přímé citace z rozhovorů s respondenty, které mě k hledání významů kategorií inspirovaly. Názvy a některé významy kategorií v přímých citacích respondentů označuji tučným písmem. V názvu podkapitoly je obsažen název kategorie.

Při rozhovorech jsem se setkala s živým obrazem – „lidé sedí okolo stolu“, jenž vyprávěli Č4 a Č5. Sezení okolo stolu může souviset u obou respondentů s pocitem rodinnosti sboru, který zažívali při prvním setkání se členy sboru, a byl jim blízký. Rysy rodinnosti, které jsou patrné v tomto sboru, spatřuje Matoušek např. v rituálech, kdy se lidé scházejí k rodinnému stolu ke společnému jídlu.¹⁷³

*„No, a když jsme se sem nastěhovali, podle evangelického kalendáře nejbližší sbor místní, tak jsem zjistila, že je to v P., takže jsme tam někdy šli, tam se **sedělo u stolu** a byla tam Č2 a nějaký ty starý babičky, který už umřely. Ten M. tam na faře bydlel a bylo to takový rodinný a mně to nák neodrazovalo, líbilo se mi to.“ (Č4, Ř 41)*

*[...] „Tak jsem vešel dovnitř a od té doby jsem to vlastně neviděl, byla tam vlastně L. a asi 5 nebo 6 lidí. A vzali si židle a sedli si prostě doprostřed na ty židle **do kolečka**, že vůbec neseděli v lavicích, ale na židlích, **uprostřed v kolečku**, a já jsem tak tak přišel, dobrý den, nevím, jestli můžu nebo nemůžu, ale rád bych si sem sednul a ona řekla, no jasně, vítejte“ (Č5, Ř 38)*

5.1.3 Důvěra ve sboru: Dosažitelnost farářky a malý sbor

S tématem rodinnosti souvisí i téma důvěry, které se objevilo ve vzájemných vztazích ve sboru u Č3, Č6 a ve vztahu k farářce u Č5, která pomohla při řešení krizové situace. Přijela hned, i když měla jiné plány, což svědčí i o její dosažitelnosti.

¹⁷³ MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*, s. 46–47.

Podle Bednáře se vedoucí může zaměřit z hlediska vedení na mezilidské vztahy, důvěru ve skupině, a tím udržovat vzájemnou vnitřní soudržnost než se zaměřit na plnění samotných cílů.¹⁷⁴

*„Teď je to pro mě jiný v tom, že je to pro mě **malej sbor**, přijde mi dobrý, že si tam nic netajíme, že si **můžem věřit**“ (Č3, Ř 111)*

*„Jako to jsem si minulou neděli uvědomil, že je bezvadný to, že prostě sice **jsme v úzkym kruhu**, je nás tam v průměru, je to zajímavý, ale je to většinou 7 lidí, kdy to jsou ty lidi, ať už jsou to členové staršovstva, nebo lidi, který jsou vzájemně maj k sobě blízko a rozuměj si a **dokážou si vzájemně říkat věci, který co se týče otevřenosti, vzájemného pochopení**, že máš ten dobrej pocit, že jsi rád, že toho člověka vidíš a **že si s ním můžeš vyslechnout slovo boží**, pozdravit se, usmát se nebo něco takovýho, ale může říct, a co tě třeba trápí, nebo co potřebuješ někomu sdělit. Tak to běžně třeba lidem neříkáš, já z toho cejtim, že tam **to jádro sboru** je a to si myslím, že je strašně důležitý.“ (Č6, Ř 289)*

*„Pak se nám prostě stala šílená věc. Že dcera spadla do toho rybníka, prostě a taky málem umřela prostě a tehdy první, co jsem přijel domů, viděl jsem přistávat vrtulník a tak. To bylo šílený, a když jsme přijeli s manželkou do nemocnice, tak si v té chvíli úplně v p..., úplně šílený, viš, že ti možná ta dcera umře. **První co, mě napadlo zavolat, tak byla farářka**. Ta za náma přijela, přestože byla kdoví kde, **měla jinej program**, dělala něco jiného, tak **se sebrala a přijela do té nemocnice** a modlila se tam s náma. (Člen má slzy v očích, láme se mu hlas.). Modlila se tam s náma. A byla připravená pokřtít, kdyby to dopadlo blbě. (Zaklepal na stůl.). Dopadlo to dobře. A tak no.“ (Č5, Ř 47)*

Důvěru jsem sama také zažívala ve vzájemných vztazích ve sboru i ve vztahu k farářce (viz kapitola 6.1.7 Konflikty a napětí).

¹⁷⁴ BEDNÁŘ, Vojtěch. *Sociální vztahy v organizaci a jejich management*, s. 175.

5.1.4 Důvěra a moc (výzkumníka): Píšu diplomku – Souhlasím a věřím

V průběhu rozhovorů jsem si uvědomovala vzájemnou důvěru mezi mnou a členy sboru. Byla znát, např. na začátku rozhovorů, kdy jsme procházeli informovaný souhlas. Č4 řekla, že nerozumí, ale když za ní přijdu já, věří mi. Podle Bělohávka je „*důvěra jako vzájemná jistota o záměrech a jednání. Pokud druhý nám důvěřuje, vyvolává to recipročně důvěru v něm.*“¹⁷⁵

Nebo jiní členové odváděli řeč jinam, když jsem s nimi prováděla rozhovor, který jsem si nahrávala a psala si k němu analytické poznámky. Např.:

„Hm. Pečlivý. Cíle práce, to mi klidně řekni.“ „Je to kvůli té diplomce, kterou dělám na téma Organizační kultura sboru českobratrské církve evangelické a v rámci toho výzkumu jsem si vybrala náš sbor. Pak tam mám cíle práce, čím to může být přínosné, ten rozhovor by měl trvat tak asi hodinu až hodinu a půl, pak ho přepíšu doslovně a budu ho dále zpracovávat.“ „Pomocí kategorizace dat, hm., členka si ještě pročítá informovaný souhlas. Hm. Hezký. Souhlasím, a věřím.“ (Č4, Ř 7–13)

„Tak to spolu asi projdem. Cílem tý mý diplomky je vlastně popsat a zmapovat sbor, ten konkrétní náš, kam oba dva chodíme, z perspektivy organizační kultury. Díky tomu, že se mnou děláte rozhovory, tak se snažím porozumět tomu, jak se to pak odráží v rámci té kultury toho sboru, z hlediska vize, společných hodnot, směřování, poslání, atd.“ „To jsem asi poslední, vid’?“ (Č5, Ř 3–10)

Uvědomila jsem si, že důvěra je provázána i s mým výběrem respondentů. Kritériem mého výběru bylo, že jsem vybírala z konkrétní množiny členů sboru, kteří se pravidelně účastní dění ve sboru, jsou členy staršovstva a zastávají ve sboru různé další funkce. Ke členům jsem pocítovala důvěru, a počítala jsem s tím, že „mi půjdou na ruku“ a budou ochotni se mnou

¹⁷⁵ BĚLOHLÁVEK, František. *Organizační chování*, s. 155–156.

spolupracovat při provádění výzkumu, protože mi také důvěřovali. Během psaní analytických poznámek v rozhovoru s respondentem jsem cítila, že při provádění rozhovoru jsem disponovala s velkou mírou moci. Podle Bělohlávka se jazyk členů organizace stává prostředkem komunikace, ale i moci.¹⁷⁶

5.1.5 Otevřenost jako hodnota

Během výzkumu a při provádění rozhovorů jsem se ptala na hodnoty prvoplánově. Respondenti se nedrželi mých zužujících otázek a zařadili hodnoty do toho, čím žijí, takže se objevila spontánní data.

*Já: „Hm. Mně by třeba ještě zajímalo, jestli jako sbor, jestli vnímáš a nějaký **společný hodnoty, které jsou pro vás všechny důležité. Které vyznáváte. Jestli jsou třeba i někde zapsané, nebo...**“ (Č3, Ř 182)*

*„Takhle jsme se o tom ve sboru nikde nebavili a nevím, jestli se takhle o tom někde ve sboru bavili, možná, že jo. Ale já si na naší církvi cením, jako na církvi obecně, naší Církve československé evangelický, jistý tolerantnosti, **otevřenosti**, nebazírování na nějakých prkotinách. A přitom, že ze sebe neděláme, že jsme ta jediná církev, tohleto.“ JÁ: „A ve sboru?“ „A to je tam přítomný taky, **může tam přijít kdokoliv, kdykoliv a vždycky se tam snažíme vytvořit prostředí, aby se tam nově příchozí cítil dobře**, jestli to vezme, nevezme, to je jeho věc, že jo.“ (Č3, Ř 185–187)*

Kategorie „otevřenosti jako hodnota“ se vztahuje k organizační kultuře sboru. Taktéž souvisí s důvěrou ve sbor. Tato kategorie byla okódována ve všech rozhovorech v různých souvislostech. Členové sboru (Č1, Č3, Č6) otevřenost popisovali hlavně v souvislostech přijetí např. nově příchozích.

*„Jako to jsem si minulou neděli uvědomil, že je bezvadný to, že prostě sice **jsme v úzkém kruhu**, je nás tam v průměru, je to zajímavý, ale je to většinou 7 lidí, kdy to jsou ty lidi, at' už*

¹⁷⁶ BĚLOHLÁVEK, František. *Organizační chování*, s. 48.

jsou to členové staršovstva, nebo lidi, který jsou vzájemně maj k sobě blízko a rozuměj si a dokážou si vzájemně říkat věci, který co se týče otevřenosti, vzájemného pochopení, že máš ten dobřej pocit, že jsi rád, že toho člověka vidíš a že si s nim můžeš vyslechnout slovo boží, pozdravit se, usmát se nebo něco takovýho, ale může říct, a co tě třeba trápí, nebo co potřebuješ někomu sdělit.“ (Č6, Ř 289)

„A to je tam přítomný taky, myslim, tady, může tam přijít kdokoliv, kdykoliv a vždycky se tam snažíme vytvořit prostředí, aby se tam nově příchozí cítil dobře, jestli to vezme, nevezme, to je jeho věc, že jo.“ (Č3, Ř 187)

„Jak ten strom, jak ti ptáci přilítaj do těch větví, jo? Pro mě v tom podobenství je ten strom ta církev a ty ptáci jsou ty lidi, který, my jim prostě dáme ten prostor, sedněte si na ty naše větve, a prostě my máme ty kořeny, my vás podepřem a vy jste svobodný, a bud' můžete odletět, nebo přiletět, ale my jsme furt jako tady. My tady prostředkujem to Boží království a vy můžete přijít a odejít, a to je pro mě ten evangelickej sbor. Ten strom z toho podobenství. A ti ptáci jsou ti kolem.“ (Č1, Ř 97)

Dále se otevřenost objevovala u Č4 ve vztahu k vstřícnosti, kdy otevřenost a vstřícnost nastiňuje s povzdechem, že na růst sboru nestačí. Vstřícnost je pro ni mezilidsky důležitá a z pohledu organizační kultury by šlo o procesní hodnotu.

„To je hrozný. Já myslim, že jo, že ten náš sbor, že jsme takový vstřícný a snažíme se bejt takový otevřený, aby tam chodili ty lidi, i když to ještě nestačí.“ [...], (Č4, Ř 247)

Č6 vztahuje důležitost otevřenosti, pochopení s jádrem sboru, k jeho velikosti jako malého počtu pravidelných členů, který je mu blízky a ve smyslu naděje, aby sbor nezaniknul.

„Jako to jsem si minulou neděli uvědomil, že je bezvadný to, že prostě sice jsme v úzkym kruhu, je nás tam v průměru, je to zajímavý, ale je to většinou 7 lidí, kdy to jsou ty lidi, ať už jsou to členové staršovstva, nebo lidi, který jsou vzájemně, maj k sobě blízko a rozuměj si

a dokážou si vzájemně říkat věci, který co se týče otevřenosti, vzájemného pochopení, že máš ten dobrý pocit, že jsi rád, že toho člověka vidíš a že si s nim můžeš vyslechnout slovo boží, pozdravit se, usmát se nebo něco takového, ale může říct, a co tě třeba trápí, nebo co potřebuješ někomu sdělit. Tak to běžně třeba lidem neříkáš, já z toho cejtím, že tam to jádro sboru je a to si myslím, že je strašně důležitý.“ (Č6, Ř 289)

5.1.6 Shoda jako hodnota

Ve spojitosti s hodnotami sboru souvisí i kategorie shody jako hodnoty, která byla vztažena respondenty většinou nejen ke kultuře sboru, ale i ke staršovstvu. U Č2 se shoda jako hodnota zobrazuje ve smyslu schopnosti domluvit se mezi sebou, sjednotit či podpořit faráře, a tak asi zachovat klid, harmonii ve sboru.

*„Co se týká třeba nejrůznějších rozhodování ve staršovstvu, tak považuji za důležitý to, že se všichni vždycky **dokážeme nějak domluvit**, aaa, že máme většinou podobné názory, dokážeme většinou prostě nakonec se **sjednotit a podpořit třeba faráře**, tak to si myslím, že je taky důležitý, že v té hrstce lidí, který tam jsou, tak dokážeme společně nacházet tu společnou cestu, a vlastně stát za jedním tím cílem.“ (Č2, Ř 98)*

*„A ten cíl může být třeba co?“, „Ty cíle jsou různé.“, „Třeba uveď jen nějaký příklad. Já nevim, třeba co navrhne farář, že by bylo vhodné udělat, my se dokážeme na tom **sjednotit a podpořit to**.“ (Č2, Ř 99–102)*

Dále se shoda jako hodnota objevuje u Č5 při řešení konfliktů, které je schopný sbor využít jako příležitost ke stmelení a soudržnosti sboru. Členové sboru se vztahují ke kultuře staršovstva a k jeho rozhodování.

*„V rámci staršovstva, no.. Jako několik diskuzí a myslím, že jsme **se jednomyslně shodli**, ale demokraticky, jednomyslně na tom, že to není správný a poslali **jsme jednotnou reakci těm lidem**. To se mi líbilo, že se to nenechalo vyhnít. Prostě se to vyřešilo, podle mě jasná zpráva se poslala, jako že **my staršovstvo jsme jednotný a máme tento názor**. Chceme, abyste věděli.*

*To je jiný, než my to necháme vyhnít, ono se to nějak vyřeší. Mně je blízky, bum tenhle názor, pojďme to řešit, tak a hotovo, a vy si s tím porad'te. Takže tam proběhla jasná a otevřená komunikace a jestli to k něčemu pomohlo, tak **spojením, soudržností toho sboru**. Že prostě alespoň na chvíli tam byl vnější nepřítel a ono když je jakýkoliv nepřítel, tak se sbor, jakýkoliv **společenství víc stmelí**, tak mu to prospěje.“ (Č5, Ř 126)*

5.1.7 Konflikty, napětí

V žité kultuře sboru se setkáváme i s napětím a s konflikty. Uvědomila jsem si to, když jsem se jako učitelka nedělní školy setkala s napětím mezi vedením nedělní školy a staršovstvem. Jsem jednou z učitelek nedělní školy a úzce spolupracuji se svojí matkou, která dělá vedoucí učitelku nedělní školy. Na začátku naší spolupráce jsme si řekly, že nechceme, aby nedělní škola probíhala jako klasická škola, kam děti docházejí ve všední dny. Shodly jsme se, že v nedělní škole si chceme kromě poznávání biblických příběhů také vzájemně povídat o věcech, které děti zajímají a které s námi chtějí sdílet. Jako učitelky nedělní školy jsme se hodnotově ztotožňovaly, je pro nás důležitá láska, víra, otevřenost. V roli učitelky nedělní školy jsem se setkávala s otevřeností, vzájemnou spoluprací s vedoucí učitelkou a dětmi. Zároveň jsme se vzájemně utvrzovaly v tom, že nám nevyhovuje praxe staršovstva, protože vše, co se řešilo ve sboru, bylo tzv. za „zdmi staršovstva“, včetně řešení konfliktů a napětí. Napětí mezi nedělní školou a staršovstvem jsem původně vnímala spíše jako **mezigenerační konflikt**. Na základě teorie konfliktů podle Bednáře jsem ho měla tendenci nazývat generačním konfliktem, kdy starší generace mohou zastávat konzervativní způsob práce, zatímco mladší generace mají tendence přinášet inovace.¹⁷⁷ Díky předporozumění jsem ho nahlédla jako **konflikt mezi hodnotami otevřenosti vs. uzavřenosti**.

Při rozhovorech znovu „ožil“ konflikt, který se týkal **vysluhování večere Páně dětem**. V rozhovorech jsem se s tímto konfliktem seznámila z různých stran. Ukázalo se, že je jeho problematika stále velmi aktuální. Konflikt probíhal na staršovstvu. Následující úryvky ilustrují přímé citace respondentů Č5, Č6, které mě k hledání konfliktu inspirovaly.

¹⁷⁷ BEDNÁŘ, Vojtěch. *Sociální vztahy v organizaci a jejich management*, s. 99.

„A pak jedna z prvních částí toho konfliktu se zakládala na něčem, co mě mrzelo, s čím jsem nesouhlasil, ani nevím, jestli to správně pojmenovávám, **u večeře Páně, aby děti dostávaly přijímání**, tak člen byl proti. A přitom mi přijde úplně fantastický, že tam máme tolik dětí, přijde mi, že to **rozsvítí ten sbor** a naopak to může vybudovat pozitivní vztah k víře u těch dětí, a to mě mrzelo od člena, že prostě nechtěl. Bylo to **takový ultrakonzervativní**, že je zvyklej na něco prostě. A říkám, je to daný věkem.“ (Č5, Ř 110)

„Samozřejmě, že je nepříjemný, když on třeba říkal, že prostě jinej nebude, **je tak konzervativní**, a tak některý věci nechce, aby se dělaly. To samý, když třeba nedal hlas na to, aby se **vysluhovala večeře Páně těm malejm dětem**, že jo. Říkal, že **tyhleto nové věci on nechce [...]**“ (Č6, Ř 146–148)

Sbor, kam patřím, přijímá všechny dospělé k večeři Páně, i nově příchozí, i když nejsou pokřtěni či konfirmováni. Děti ve sboru dříve moc nebylo, nepřistupovaly tedy k večeři Páně a staršovstvo se o tom nebavilo. Když však děti začaly chodit do nedělní školy, bylo staršovstvo nuceno o vysluhování večeře Páně dětem diskutovat. Nakonec se staršovstvo shodlo na několika podmínkách, pro přístup dětí k večeři Páně: věková hranice 6 let dítěte, příprava dětí, na které se podílejí učitelé nedělní školy spolu s farářkou, a vyjádření přání dítěte přistupovat ke svátosti spolu se souhlasem rodičů. Konflikt vysluhování večeři Páně dětem je v konkrétním sboru, podle Swartzova systému hodnot, **konfliktem hodnot mezi tradicí (konzervatismem) a otevřeností ke změně**.¹⁷⁸

Následující úryvky ilustrují odlišné důvody členů staršovstva pro vysluhování večeře Páně dětem, s přihlédnutím i na tradici církve. Odpovědi jsem získala dotazováním doplňujících otázek respondentům.

¹⁷⁸ PRUDKÝ, Libor. *Inventura hodnot: výsledky sociologických výzkumů hodnot ve společnosti České republiky*, s. 95.

„Některé **děti** dovedou člověka **překvapit** velmi **zralým přemýšlením**. Např. žádosti o křest třeba už v 1. třídě. Tak proč ne VP. **Dřívější vazba na konfirmaci ztrácí někde smysl**. Ne všude se pravidelně konají. Pak se starší **děti pouštějí k VP v tichosti**, bez přípravy, bez kdovíjaké úvahy, prostě už jsou dost velké. Jinak naše starší vnučky přišly občas do sboru, ale k večeri Páně tady nemohly přistupovat. Byla bych to musela přinést na staršovstvo, ale kvůli situaci 1 - 2× za rok, jsem to nechala být.“ (Č3, Ř 279)

„Na tuto myšlenku mne přivedla až zkušenost s vyučováním **děti** v nedělní škole. Jsou velmi vnímavé a zvědavé a vzhledem k tomu, že **jsou u večere Páně přítomny**, i když jen pasivně, pokládají pak nejrůznější otázky a projevují přání vědět o této problematice více a více. Pak samozřejmě následuje přání se jí aktivně zúčastnit.

Myslím si, že je třeba ke každému dítěti přistoupit individuálně, přihlédnout k jeho intelektu a vyspělosti a také ke znalostem a porozumění celé věci. Pokud **učitel a farář posoudí zralost dítěte k přijímání svátosti**, pak si myslím, že **postačí křest**. Myslím si, že by to tak **chápal i Ježíš Kristus**, který byl velmi otevřený a mnohé **tradice bořil**.“ (Č2, Ř 179)

„**Víra**, která je základem **touhy po večeri Páně** (u dětí i dospělých) je **nezávislá na věku člověka**, který tu touhu prožívá. Proto jsem pro to, aby děti přijímaly v jakémkoli věku, kdy jsou schopny zformulovat svou touhu po přijímání. **Věřím, že děti cítí Boha** a Jeho hlas jako kdokoli jiný. Paradoxně možná více, než mnozí dospělí. Nejen ve sboru, ale v celé církvi bylo ještě cca **před 50 lety nemyslitelné, aby děti přijímaly**.“ (Č1, Ř 159)

Perspektivou organizační kultury jsem se podívala i na moji vlastní cestu k přijímání večere Páně. Od rodičů vím, že v době, kdy jsem se narodila, nechodili do kostela, nenechali mě tedy jako miminko pokřtít. Pro křest jsem se rozhodla sama asi v 15 letech, protože jsem cítila, že Bůh je nedílnou součástí mého života, chtěla jsem se posunout dál, a tak jsem se nechala ve sboru pokřtít. Do sboru jsem chodila pravidelně a dokonce jsem chodila i k večeri Páně, i když jsem nebyla konfirmovaná. V tu dobu jsem to vnímala jako samozřejmost, protože v tomto konkrétním sboru to tak bylo zavedeno. Ke konfirmaci jsem se rozhodla až v dospělosti, kdy mě farářka přizvala ke spolupráci při organizaci putovního tábora s dětmi z nedělní školy. Během

tábora jsem měla možnost lépe poznat farářku a porozumět jejímu vnitřnímu světu. Na základě naší spolupráce jsem měla k faráři větší důvěru a požádala jsem ji, zda bych nemohla být confirmována. Farářka byla příjemně překvapena a začala moje pravidelná příprava na confirmaci, která probíhala i během mého výzkumu ve sboru. Ke confirmaci jsem se rozhodla, protože jsem chtěla být zase o krůček blíže Bohu a lidem ve společenství.

Cítila jsem potřebu konfliktu o vysluhování večere Páně dětem v našem sboru porozumět a lépe se v něm zorientovat, a proto jsem využila teologické konzultace s panem doktorem Ladislavem Benešem a s panem magistrem Karlem Šimrem, kterou mi zprostředkovala vedoucí práce paní doktorka Bohumila Baštecká. Díky této konzultaci jsem zjistila, že se o vysluhování večere Páně dětem v církvi stále diskutuje.

Podle Filipiho z bohaté tradice církve přistupují k večeři Páně jen pokřtění, případně ti, kdo se na křest připravují.¹⁷⁹ Na druhou stranu vyvstává i požadavek tzv. otevřené eucharistie všem včetně nepokřtěných, který se například odvolává na Ježíšovo jednání při Poslední večeři, z něhož nelze žádné podmínky účasti odvodit.¹⁸⁰ Podle Filipiho má největší teologickou váhu myšlenka „plnosti společenství“, kdy společenství je plné jen se svými dětmi.¹⁸¹

Ke společnému vysluhování večere Páně dětem přispěl svým rozhodnutím synod. Rozhodl, že pokřtění děti bez confirmace mohou přistoupit k večeři Páně, odpovědnost nese konkrétní staršovstvo, farář i zástupci dítěte.¹⁸²

¹⁷⁹ FILIPI, P. *Hostina chudých*, s. 116–117.

¹⁸⁰ Řád sborového života. Čl. 1., ve znění platném po 2. zasedání 34. synodu Českobratrská církev evangelická. Praha: 2006, [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/cz/rsz.html>.

¹⁸¹ FILIPI, P. *Hostina Chudých*, s. 116–118.

¹⁸² Řád sborového života. Čl. 1., ve znění platném po 2. zasedání 34. synodu Českobratrská církev evangelická. Praha: 2006, [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/cz/rsz.html>

Konflikt o vysluhování večere Páně dětem, který se opakovaně objevoval při dotazování (viz Č5, Č6, Č1, Č2, Č3), řeší nejen jednotlivé sbory, ale i církev.

5.2 Shrnutí výsledků dat

Cílem mé diplomové práce bylo popsat a zmapovat sbor z perspektivy organizační kultury. Dílčím cílem pro praktickou část je nahlédnout sbor z pohledu rozmanitosti a porozumět tak možným střetům a příležitostem těchto střetů na úrovni organizační kultury sboru a jeho funkčních jednotek. S oporou teorie a výzkumu, který jsem představila v předchozí kapitole, odpovím na výzkumné otázky pomocí kategorií vypovídajících o kultuře sboru. Základní výzkumné otázky znějí:

1. Jaká je organizační kultura sboru, případně jeho funkčních jednotek?
2. Jak se promítá organizační kultura do využívání příležitostí včetně zacházení s konflikty?

1. Jaká je organizační kultura sboru, případně jeho funkčních jednotek?

Organizační kultura sboru je specifickou a individuální tvář organizace. Vytváří identitu, která proniká všemi jejími aktivitami.¹⁸³ Identitou sboru se podle respondentů Č4 a Č5 stal živý obraz, kdy „lidé sedí okolo stolu“, který může souviset u obou respondentů s **pocitem rodinnosti**. Malý počet lidí ve sboru je blízký i ostatním respondentům – Č3, Č6.

S tématem rodinnosti souvisí i **téma důvěry** ve vzájemných vztazích u Č3, Č6 a ve vztahu k faráři u Č5. Vzájemnou důvěru jsem zažívala, když jsme společně s respondenty, procházeli informovaný souhlas. Např. Č4 mi

¹⁸³ VEBER, Jaromír. *Management: základy, prosperita, globalizace*, s. 621.

řekla, že mi nerozumí, ale když za ní přijdu, věří mi. Důvěra je provázána i s mým výběrem respondentů. Kritériem mého výběru bylo, že jsem vybírala z množiny členů sboru, kteří se pravidelně účastní dění sboru, jsou členy staršovstva a zastávají různé další funkce. Ke členům jsem pociťovala důvěru a počítala jsem s tím, že mi vyjdou vstříc a budou ochotni se mnou spolupracovat při provádění výzkumu, protože mi také důvěřovali.

Během výzkumu jsem se na hodnoty ptala prvoplánově. Respondenti se nedrželi mých zužujících otázek a zařadili hodnoty do toho, čím žijí, takže se objevila spontánní data.

Jednotlivé kontexty ukazují, že kategorie **otevřenosti** není vnímána všemi členy stejně. Č1, Č3, Č6 otevřenost popisovali hlavně v souvislostech přijetí, např. nově přichozích. Kategorie otevřenosti se objevovala u Č4 ve vztahu ke vstřícnosti, kterou nastiňuje s povzdechem, že na růst sboru nestačí. Vstřícnost je pro Č4 mezilidsky důležitá a z pohledu organizační kultury by šlo o procesní hodnotu. Č6 provazuje otevřenost se vzájemným pochopením, důvěrou, již ve sboru zažívá, např. během společného poslouchání Božího slova.

Kategorie **shoda jako hodnota** byla respondenty Č2 a Č5 vztažena nejen ke sboru, ale i k jeho funkčním jednotkám, zejména staršovstva. U Č2 se shoda zobrazuje jako schopnost domluvit se mezi sebou, sjednotit, podpořit faráře, což přispívá k zachování klidu a harmonie ve sboru. U Č5 se shoda objevuje při řešení konfliktů a promítá se i do využívání jejich příležitostí ke stmelení a soudržnosti sboru.

2. Jak se promítá organizační kultura do využívání příležitostí a zacházení s konflikty?

Při poznávání organizační kultury sboru, v rozhovorech s respondenty „ožily“ dva konflikty. Původně jsem oba považovala za mezigenerační konflikty.

Při prvním konfliktu jsem si uvědomila, že jsem se jako učitelka nedělní školy setkala s napětím mezi vedením nedělní školy a staršovstvem.

Jsem jednou z učitelek nedělní školy a úzce spolupracuji se svojí matkou, která dělá vedoucí učitelku nedělní školy. Jako učitelky nedělní školy jsme se **hodnotově ztotožňovaly** (v lásce, víře, otevřenosti). V roli učitelky nedělní školy pro mě byla důležitá **otevřenost, vzájemná spolupráce** s vedoucí učitelkou a dětmi. Zároveň jsme se jako učitelky nedělní školy setkávaly s **uzavřeností staršovstva**. Řešení konfliktů, napětí a jejich příležitostí probíhalo tzv. za „zdmi staršovstva“.

Díky mému předporozumění jsem ho nahlédla jako **konflikt mezi hodnotami otevřenosti a uzavřenosti**.

Při rozhovorech znovu „ožil“ druhý konflikt, který se týkal **vysluhování večeře Páně dětem**. S konfliktem jsem se seznámila u Č5 a Č6 z různých stran a ukázalo se, že jeho problematika je stále aktuální. Konflikt probíhal na staršovstvu.

Sbor, kam patřím, přijímá všechny dospělé k večeři Páně, i nově příchozí, i když nejsou pokřtěni či konfirmováni. Děti ve sboru dříve moc nebylo, nepřistupovaly tedy k večeři Páně a staršovstvo se o tom nebavilo. Když však děti začaly chodit do nedělní školy, bylo staršovstvo nuceno o vysluhování večeře Páně dětem diskutovat. Nakonec se staršovstvo shodlo na několika podmínkách pro přístup dětí k večeři Páně: věková hranice 6 let dítěte, příprava dětí, na které se podílejí učitelé nedělní školy spolu s farářkou, a vyjádření přání dítěte přistupovat ke svátosti spolu se souhlasem rodičů. Konflikt vysluhování večeře Páně dětem je v konkrétním sboru podle Swartzova systému hodnot konfliktem **hodnot mezi tradicí a otevřeností ke změně**.¹⁸⁴

¹⁸⁴ PRUDKÝ, Libor. *Inventura hodnot: výsledky sociologických výzkumů hodnot ve společnosti České republiky*, s. 95.

Díky teologické konzultaci s panem doktorem Ladislavem Benešem a s panem magistrem Karlem Šimrem, kterou mi zprostředkovala vedoucí práce paní doktorka Bohumila Baštecká, jsem zjistila, že se o vysluhování večeře Páně dětem v církvi stále diskutuje.

Podle Filipiho z bohaté tradice církve přistupují k večeři Páně jen pokřtění, případně ti, kdo se na křest připravují.¹⁸⁵ Na druhou stranu vyvstává i požadavek tzv. otevřené eucharistie všem včetně nepokřtěných, který se například odvolává na Ježíšovo jednání při Poslední večeři, z něhož nelze žádné podmínky účasti odvodit.¹⁸⁶ Podle Filipiho má největší teologickou váhu myšlenka „plnosti společenství“, kdy společenství je plné jen se svými dětmi.¹⁸⁷

Ke společnému vysluhování večeře Páně dětem přispěl svým rozhodnutím synod. Rozhodl, že pokřtěné děti bez konfirmace mohou přistoupit k večeři Páně, odpovědnost nese konkrétní staršovstvo, farář i zástupci dítěte.¹⁸⁸ Konflikt o vysluhování večeře Páně dětem, který se opakovaně objevoval při dotazování (viz Č5, Č6, Č1, Č2, Č3), řeší nejen jednotlivé sbory, ale i církve.

¹⁸⁵ FILIPI, P. *Hostina chudých*, s. 116–117.

¹⁸⁶ Řád sborového života. Čl. 1., ve znění platném po 2. zasedání 34. synodu Českobratrská církev evangelická. Praha: 2006, [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/rsz.html>.

¹⁸⁷ FILIPI, P. *Hostina Chudých*, s. 116–118.

¹⁸⁸ Řád sborového života. Čl. 1., ve znění platném po 2. zasedání 34. synodu Českobratrská církev evangelická. Praha: 2006, [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/rsz.html>

Diskuze

Cílem diskuze je poskytnout kritické zhodnocení (nadhled) poznatků a výsledků, které vplynuly ze studia literatury a zvolené metodologie. Při kritickém zhodnocení budu brát v úvahu své předporozumění.

Během studia oboru Diakoniky mě zaujalo téma organizační kultury. Věděla jsem, že téma organizační kultury bych chtěla vztáhnout k prostředí konkrétního sboru, které mi bylo blízké.

Na začátku práce ve sboru jsem se setkávala s určitým napětím, konflikty mezi generacemi (starších a mladších), ať už mezi členy sboru a farářkou nebo mezi farářkou a jednotlivými jednotkami sboru. Toto napětí mělo vliv na celkovou atmosféru sboru. U mě to vyvolávalo určité vášně, které mě vedly k tomu, že jsem vnímala konflikty a napětí negativně, neviděla jsem v nich další rozměr či přínos pro organizační kulturu sboru (například v podobě aktivizace členů, radosti či uvolnění).¹⁸⁹

Musela jsem si uvědomit, „co znamená dívat se na věci pohledem organizační kultury?“

Na základě společných konzultací s vedoucí práce se mi podařilo formulovat téma práce *Organizační kultury Církve československé evangelické*, jejímž cílem bylo popsat a zmapovat sbor ČCE z perspektivy organizační kultury. Dílčím cílem pro praktickou část bylo nahlédnout sbor jako „jednotu v rozmanitosti“ a porozumět tak možným střetům a příležitostem těchto střetů na úrovni organizační kultury sboru a jeho funkčních jednotek.

Když jsem se začala věnovat tématu organizační kultury v konkrétním sboru ČCE, uvědomila jsem si, že mi chybí některé informace k tématu organizační kultury. Potřebovala jsem získat teoretické znalosti o organizační kultuře, abych lépe porozuměla jejím významům, definicím, podvojnosti,

¹⁸⁹ BEDNÁŘ, Vojtěch. *Sociální vztahy v organizaci a jejich management*, s. 187.

provázanosti jednotlivých prvků, které mi pomáhaly pochopit perspektivu organizační kultury a srozumitelně ji popsat v rámci dění sboru Českobratrské církve evangelické.

I když jsem se v průběhu studia organizační kultury nesetkala s její obecně přijímanou definicí, jednotlivé významy a definice různých autorů mi pomáhaly utřídit nově získané poznatky o organizační kultuře i z hlediska jejího obsahu. Během studia a reflexe pojmu kultury jsem si ale uvědomila, že jednotlivé obory vycházejí převážně z antropologie. Proto není možné ukázat mezioborovost jen vymezením jednotlivých definic z různých oborů. Shodu u jednotlivých oborů včetně antropologie spatřuji v tom, že kultura je pojímána velmi komplexně, jako systém symbolů, artefaktů, obyčejů, mravů, norem, hodnot, představ, které jsou sdíleny a předávány lidmi v každém společenství. Teorie organizační kultury mi pomáhala uvědomit si její podvojnost, hodnotový a adaptační pohled a touto perspektivou nahlédnout konkrétní sbor a jeho dění.

V průběhu práce jsem se často setkávala i s vlastními nedostatky, nebyla jsem dostatečně konkrétní, protože jsem např. hledala zdroje, které neodpovídaly mému konkrétnímu tématu organizační kultury sboru ČCE. Asi mi chyběl určitý nadhled, kdy jsem sama potřebovala porozumět nejprve tématu organizační kultury, církvi a sboru. Po usilovném hledání vhodných zdrojů, které jsem potřebovala využít k porozumění definicím nejen organizační kultury, ale i organizační kultury církve, jsem objevila studii, jejímž výsledkem byl návrh nové definice církevní organizační kultury, která zní: „*Církevní organizační kultura (COC) je systémem základních předpokladů, hodnot, je posilován behaviorálním očekáváním, které je sdíleno lidmi v místním kostele a hmatatelně se odráží v jejich symbolických projevech a kolektivních postupech.*“¹⁹⁰ Tato definice možná nepřináší nic nového

¹⁹⁰ Tamtéž, s. 111–115.

z hlediska jednotlivých kategorií, prvků, ale přináší nově jejich obsah. Autorka této definice tak nově zaměřila svou pozornost na církev jako vlastní platnou oblast vědeckého šetření, kterou je třeba dále rozvíjet pomocí dalších výzkumů o církevní organizační kultuře.¹⁹¹

Uvědomila jsem si, že vymezení církve a její historie, struktury, poslání, vize, hodnot a artefaktů kultury ČCE mi pomáhaly se lépe orientovat v tématu a získávat nové informace, které mi chyběly v tom, abych mohla konkrétní sbor nahlédnout perspektivou organizační kultury.

Vytvořila jsem kapitolu o poznávání organizační kultury, abych se rozhodla, jaké metody výzkumu použiji při zkoumání organizační kultury sboru ČCE. Připadala jsem si, že některé teoretické znalosti o výzkumech jsou pro mě nové, ale pro ostatní třeba obvyklé (na základě konzultací s vedoucí práce). Asi mi chyběla vlastní praxe k tomu, aby se mi některé získané teoretické poznatky o výzkumech, které jsem absolvovala v rámci studia, provázaly s praxí. Tato kapitola mi pomohla zorientovat se více ve vlastním výzkumu a zvolit si vhodnou metodologii, ale vzhledem k obecně známým poznatkům jsem ji nezařadila do této diplomové práce.

Při přípravě výzkumného šetření jsem se vyrovnávala i s nedostatky s vlastní zvolenou metodologií.

Měla jsem tendenci v roli tazatele vytvářet pro rozhovor otázky, které byly spíše uzavřené a seřazené dle určitého pořadí. Tento postup by však odpovídal spíše kvantitativnímu výzkumu, jehož míra standardizace je vysoká oproti kvalitativnímu výzkumu, a neumožnil by mi získat potřebné informace v rámci poznávání celého obsahu organizační kultury sboru.¹⁹² Spíše bych během dotazování respondenta tlačila do mých předem připravených odpovědí,

¹⁹¹ WARD, Angela Joan. Church organizational culture: construct definition and instrument development, s. 111–115.

¹⁹² LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*, s. 146.

získala velice zredukované informace o zkoumaných jevech.¹⁹³ Proto jsem zvolila metodu hloubkového rozhovoru, která mi umožnila získat podle Švaříčka a Šedové, „*vyličení žitého světa dotazovaného s respektem k interpretaci významu popsanych jevů.*“¹⁹⁴ Otázky jsem musela několikrát přepracovávat a formulovat tak, aby respondentu vybízely k vyprávění a já tak mohla porozumět jeho vnitřnímu světu a jeho žité kultuře. I když jsem někdy kladla i přímé otázky během rozhovoru, respondenti se nedrželi mých zužujících otázek a popisovali to, čím žijí, takže jsem nakonec získala spontánní data.

Během výzkumu jsem se musela vyrovnat se svým normativním nastavením a hodnocením. Tedy to, co jsem považovala za „normální“, nebylo jediným zjevením objektivní pravdy. Při zpětné reflexi mého omezeného pohledu jsem zjistila, že existují i jiné alternativy, podle kterých se dá žít.¹⁹⁵ Někdy jsem se nechala vtáhnout do svého výzkumu natolik, že jsem některé odpovědi respondentů považovala za realitu, přitom šlo jen o vnímání reality. Hodnocení a normativní nastavení mi často bránilo nahlížet konflikty hodnotově. Musela jsem se vrátit i k teorii organizační kultury, abych si uvědomila, že jedním z přístupů organizační kultury je např. podle Havrdové, „*kultura je něco, čím organizace je*“, členové organizace spoluutvářejí kulturu, ale jsou jí zároveň i ovlivňováni.¹⁹⁶

V průběhu výzkumu jsem byla ovlivněna teorií konfliktů, která mi neposloužila tak, jak jsem původně očekávala. Pod vlivem teorie jsem považovala některé konflikty ve sboru za mezigenerační. Během výzkumu

¹⁹³ REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*, s. 120–121.

¹⁹⁴ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*, s. 159.

¹⁹⁵ TOUŠEK, Laco; BUDILOVÁ, Lenka J.; FATKOVÁ, Gabriela; HEJNAL, Ondřej; LUPTÁK, Lubomír; RŮŽIČKA, Michal; ŠIMEK, Jan. *Kapitoly z kvalitativního výzkumu*, s. 19.

¹⁹⁶ HAVRDOVÁ, Zuzana. *Organizační kultura v sociálních službách jako předmět výzkumu*, s. 156.

jsem se snažila pochopit důvod vzniku napětí mezi mladší generací a staršími sboru. Díky rozhovorům s respondenty, při nichž „ožily“ dva konflikty, jsem si uvědomila, že mě teorie konfliktů odvedla jinam a zastínila můj pohled nahlížet konflikty i perspektivou organizační kultury, tedy na základě hodnot.

Při prvním konfliktu jsem se jako učitelka nedělní školy setkala s napětím mezi vedením nedělní školy a staršovstvem. Na základě mého předporozumění jsem konflikt nahlédla jako konflikt mezi hodnotami otevřenosti a uzavřenosti. Druhý konflikt ohledně vysluhování večere Páně dětem jsem nahlédla perspektivou organizační kultury jako konflikt hodnot mezi tradicí (konzervatismem) a otevřeností ke změně.¹⁹⁷

Metoda kvalitativního výzkumu mi pomáhala získat bohatá data, která přesahovala to, co jsem hledala. Musela jsem zvolit jen některé výsledky výzkumu. Zaměřila jsem se na hodnoty a konflikty, které „ožily“ v organizační kultuře sboru.

Při poznávání organizační kultury sboru jsem se setkala s mnoha zajímavými tématy, kterými jsem se nemohla hlouběji zabývat vzhledem k omezenému rozsahu mé práce a účelu výzkumu. Například témata „Užívání moci v prostředí konkrétního sboru“ či „Participace a její role v konkrétním společenství“ by mohla být námětem pro zpracování další diplomové práce.

¹⁹⁷ PRUDKÝ, Libor. *Inventura hodnot: výsledky sociologických výzkumů hodnot ve společnosti České republiky*, s. 95.

Závěr

Cílem mé práce bylo popsat a zmapovat sbor z perspektivy organizační kultury a nahlédnout sbor jako „jednotu v rozmanitosti“ a porozumět tak možným střetům a příležitostem těchto střetů na úrovni organizační kultury sboru a jeho funkčních jednotek.

V teoretické části jsem si nejdříve potřebovala vyhledat a utřídit různé definice a významy organizační kultury. Z počátku jsem usilovala o ujasnění jejího mezioborového pojetí. Chtěla jsem najít obecně platnou definici organizační kultury, která by mi byla oporou pro zmapování organizační kultury sboru. Došla jsem k závěru, že není možné nalézt mezioborové pojetí organizační kultury, protože se většina oborů vztahuje k antropologickému nahlížení organizační kultury. Antropologický pohled se zaměřuje na hodnotové a adaptační vymezení definice organizační kultury, o co kultura usiluje a čím žije. (viz 2. kapitola DP)¹⁹⁸

Z tohoto pohledu jsem vycházela, když jsem nahlížela sbor perspektivou organizační kultury.

Při rozhovorech s respondenty (Č1, Č2, Č3, Č4, Č5, Č6) se mi podařilo zjistit základní organizační hodnoty sboru, které se promítají do využívání příležitostí a řešení konfliktů ve sboru.

Z výzkumného šetření vyplývá, že mezi základní organizační hodnoty sboru patří např. **rodinnost, důvěra, otevřenost a shoda**. Tyto hodnoty popisují v 5. kapitole (v kap. 5.2 DP), kde odpovídám na výzkumnou otázku č. 1: „**Jaká je organizační kultura sboru, případně jeho funkčních jednotek?**“

¹⁹⁸ Pro lepší orientaci se odkazuji na konkrétní kapitoly své diplomové práce, ve kterých se hlouběji zabývám danou problematikou.

Rodinnost sboru (v kap. 5.1.2 DP) spojují respondenti Č4, Č5 s živým obrazem - připodobněním posezení rodiny kolem stolu a s malým počtem členů - Č3, Č6. Důvěra (v kap. 5.1.3 – 5.1.4 DP) se objevuje u Č3, Č6 ve vzájemných vztazích mezi členy. U Č5 je ve vztahu k faráři a u Č4, Č5 je ve vztahu k výzkumníkovi.

Otevřenost (v kap. 5.1.5 DP) není vnímána všemi členy stejně. U Č1, Č3, Č6 je uváděna v souvislosti s přijetím nově příchozích, Č4 ji uvádí ve vztahu ke vstřícnosti, Č6 provazuje otevřenost s důvěrou a vzájemným pochopením.

Shoda (v kap. 5.1.6 DP) je u Č2, Č5 ve vztahu ke sboru a ke staršovstvu.

Výzkumná otázka č. 2 zní: „**Jak se organizační kultura promítá do využívání příležitostí včetně zacházení s konflikty?**“

V rozhovorech s respondenty (Č1, Č2, Č3, Č4, Č5, Č6) ožily dva konflikty.

První konflikt jsem nahlédla jako **konflikt mezi hodnotami otevřenosti a uzavřenosti**. Týkal se učitelek nedělní školy (mě a Č2) a staršovstva. (v kap. 1. a 5.1.7 DP)

Druhý konflikt byl podle Swartzova systému hodnot **konfliktem mezi tradicí a otevřeností ke změně**.¹⁹⁹ Jednalo se o konflikt vysluhování večere Páně dětem, který probíhal na staršovstvu – u Č1, Č2, Č3, Č5, Č6. (v kap. 5.1.7)

Během výzkumu jsem se nacházela v tzv. dvojroli – „insidera/ člověka zevnitř“ a „výzkumníka“, kterou jsem se snažila reflektovat.

Z rozhovorů s respondenty jsem získala rozsáhlá data, která jsem nakonec musela, po dohodě s vedoucí práce, zúžit a věnovala jsem se jen vybraným kategoriím. Napadají mne možnosti dalšího využití získaných dat, které by mohly být námětem pro zpracování dalších diplomových prací, např. „Užívání

¹⁹⁹ PRUDKÝ, Libor. *Inventura hodnot: výsledky sociologických výzkumů hodnot ve společnosti České republiky*, s. 95.

moci v prostředí konkrétního sboru“ či „Participace a její role v konkrétním společenství.“

Domnívám se, že se mi cíle diplomové práce podařilo splnit.

Seznam literatury

§ 1 Členství v církvi in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>. § 2 Práva a povinnosti členů církve in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>

§ 6 Vedení a správa církve in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>. § 4 Církevní sbory in *Církevní zřízení* [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangelnet.cz/cce/czr/cz.html>.

100 let Českobratrské církve evangelické [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/clanek/6269-100-let-Ceskobratske-cirkve-evangelicke/index.htm>

ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů*. Praha: Grada, 2002. Expert. ISBN 80-247-0469-2.

BEDNÁŘ, František. *Památník českobratrské církve evangelické: Českobratrská církev evangelická a její senioráty a sbory na stezkách minulosti a na prahu přítomnosti*. V Praze: Kalich, 1924.

BEDNÁŘ, Vojtěch. *Sociální vztahy v organizaci a jejich management*. Praha: Grada Publishing, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4211-3.

BEDRNOVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. *Psychologie a sociologie řízení*. 3., rozš. a dopl. vyd. Praha: Management Press, 2007. ISBN 978-80-7261-169-0.

BĚLOHLÁVEK, František. *Organizační chování: jak se každý den chovají spolupracovníci, nadřízení, podřízení, obchodní partneři či zákazníci*. Olomouc: Rubico, 1996. Učebnice pro každého (Rubico). ISBN 8085839091.

BOGGS, W. Brady a Dail L. FIELDS. EXPLORING ORGANIZATIONAL CULTURE AND PERFORMANCE OF CHRISTIAN CHURCHES. *International Journal of Organization Theory* [online]. 2010, **13**(3), 306 s. [cit. 2017-03-18]. ISSN 10934537.

BROŽ, Miroslav. *Církev v proměnách času 1969-1999: sborník Českobratrské církve evangelické*. Praha: Kalich, 2002. ISBN 80-7017-697-0.

BUDIL, Ivo T. *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Vyd. 2. V Praze: Triton, 1995. ISBN 80-85875-04-7.

Budoucnost [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/800-KDO-JSME-Budoucnost-Kam-smerujeme/index.htm>
Církev bude od roku 2018 používat nové logo [online] [cit. 14. 4. 2018].
Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/clanek/6145-Cirkev-bude-od-roku-2018-pouzivat-nove-logo/index.htm>.

Českobratrská církev evangelická [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/798-KDO-JSME-Soucasnost-Cirkev-dnes/index.htm>.

Ekumena [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/779-cemu-verime-Spolecenstvi-Ekumena/index.htm>.

ERIKSEN, Thomas Hylland. *Sociální a kulturní antropologie: příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-465-6.

ERSHOVA, Maria a Jan HERMELINK. Spirituality, Administration, and Normativity in Current Church Organization. *International Journal of Practical Theology* [online]. 2012, **16**(2), 224 s. [cit. 2017-03-18]. DOI: 10.1515/ijpt-2012-0015. ISSN 14306921.

FIALOVÁ, Eva. *Malý obrazový průvodce dějinami Českobratrské církve evangelické*. Praha: Kalich, 2008. ISBN 978-80-7017-091-5.

FILIPI, Pavel. *Církev a církve: kapitoly z ekumenické eklesiologie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000. ISBN 80-85959-58-5.

FILIPI, Pavel. *Hostina chudých: kapitoly o večeři Páně*. Praha: Evangelické nakladatelství, 1991. ISBN 9788070173367

FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1996. ISBN 8085959100.

FILIPI, Pavel. *Pozvání k oslavě: evangelická liturgika*. Praha: Kalich, 2011. ISBN 978-80-7017-149-3.

HAVRDOVÁ, Zuzana. *Hodnoty v prostředí sociálních a zdravotních služeb*. V Praze: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, katedra řízení a

supervize v sociálních a zdravotnických organizacích, 2010. ISBN 978-80-87398-06-7.

HAVRDOVÁ, Zuzana. *Organizační kultura v sociálních službách jako předmět výzkumu*. Praha: FHS UK, 2011. ISBN 978-80-87398-15-9.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HOFSTEDE, Geert a Gert Jan HOFSTEDE. *Kultury a organizace: software lidské mysli: spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*. Praha: Linde, 2007. ISBN 9788086131702.

HORÁKOVÁ, Hana. *Kultura jako všelék?: kritika soudobých přístupů*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-103-9.

JURÁČKOVÁ, Anna. *Potřebuje komunitní práce teorii?* [online]. 2014 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/132247>. Vedoucí práce Bohumila Baštecká.

LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Organizační kultura a její změna*. Praha: Grada Publishing, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2951-0.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Konflikty mezi lidmi*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-642-X.

MACEK, Ondřej in *Českobratrská církev evangelická... průvodce čili baedeker* [online], s. 30 [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.evangelnet.cz/files/831-ccc_pruvodce_cili_baedeker.pdf.

MALINA, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb Co by mohl o člověku vědět každý člověk: (s přihlédnutím k dějinám literatury a umění)*. Ilustroval Vladimír RENCÍN. Brno: CERM akademické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7204-560-0.

MARTINEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1116-7.

MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-901424-7-8.

Náboženská víra obyvatel podle výsledků sčítání lidu [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/20551795/17022014.pdf/c533e33c-79c4-4a1b-8494-e45e41c5da18?version=1.0>.

NOHAVICA, Jan. *Evangelický katechismus pro dospělé*. Vydání třetí. Praha: Českobratrská církev evangelická, 2015. ISBN 978-80-87098-48-6.

OLŠOVSKÝ, Jiří. *Slovník filosofických pojmů současnosti*. Vyd. 2., rozš. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1266-4.

OTTER, Jiří. *První sjednocená církev v srdci Evropy*. 1. Praha: Kalich, 1992. ISBN 80-7072-852-3.

PFEIFER, Luděk. *Firemní kultura: Konkurenční síla sdílených cílů, hodnot a priorit*. Praha: Grada, 1993. ISBN 80-7169-018-X.

PRAŽÁK, Josef Miroslav, Josef SEDLÁČEK a František NOVOTNÝ. *Latinsko-český slovník k potřebě gymnasií a reálných gymnasií*. 5., oprav. vyd. V Praze: Unie, 1929.

Preamble in Církevní zřízení [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.evangnet.cz/cce/czr/cz.html>.

Proč věříme [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/777-cemu-verime-Vira-Proc-verime/index.htm>.

PRUDKÝ, Libor. *Inventura hodnot: výsledky sociologických výzkumů hodnot ve společnosti České republiky*. Praha: Academia, 2009. Novověk. ISBN 978-80-200-1751-2.

RAHNER, Karl a Herbert VORGRIMLER. *Teologický slovník*. Opr. dotisk 1. vyd. Přeložil Jan SOKOL, přeložil František JIRSA. Praha: Zvon, 1996. Theologica (Vyšehrad). ISBN 80-7113-212-8.

REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Voznice: Leda, 2001. ISBN 80-85927-85-3.

Řád sborového života. Čl. 1., ve znění platném po 2. zasedání 34. synodu Českobratrská církev evangelická. Praha: 2006, [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <https://www.evangnet.cz/cce/czr/rsz.html>.

ŘÍČAN, Rudolf. *Od úsvitu reformace k dnešku: Kapitoly z církevních dějin řada druhá*. 2. Praha: YMCA, 1948.

SCHEIN, Edgar H. *Organizational culture and leadership*. 3rd ed. San Francisco: Jossey-Bass, 2004. Jossey-Bass business & management series. ISBN 0-7879-6845-5.

ŠOLTÉSZ, Štěpán. *Dějiny křesťanské církve*. 4. vyd. Praha: Kalich, 1990. ISBN 80-7017-204-5.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

TOUŠEK, Laco; BUDILOVÁ, Lenka J.; FATKOVÁ, Gabriela; HEJNAL, Ondřej; LUPTÁK, Lubomír; RŮŽIČKA, Michal; ŠIMEK, Jan. *Kapitoly z kvalitativního výzkumu*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2015. 119 s. ISBN 978-80-261-0471-1.

TURECKIOVÁ, Michaela. *Řízení a rozvoj lidí ve firmách*. Praha: Grada, 2004. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0405-6.

URBAN, Lukáš. *Sociologie: klíčová témata a pojmy*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5774-2.

VAN GENNEP, Arnold. *Přechodové rituály: systematické studium rituálů*. 1. Přeložila Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Lidové noviny, 1997. Mythologie (Lidové noviny), sv. 1. ISBN 80-7106-178-6.

VEBER, Jaromír. *Management: základy, prosperita, globalizace*. Praha: Management Press, 2007 dotisk. ISBN 978-80-7261-029-7.

Velký sociologický slovník: I. svazek A-O. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 8071841641.

VONDRA, Radek. *Sociální síť a církevní společenství* [online]. 2016 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/173825>. Vedoucí práce Bohumila Baštecká.

Výroční slavnosti [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.100letce.cz/slavnosti/>

Výroční zpráva [online]. Praha: Českobratrská církev evangelická, 2016 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/data/G/P/X/Vyrocnizprava-CCE-2016.pdf>

Vyznání [online] [cit. 14. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/856-CEMU-VERIME-Vira-Vyznani/index.htm>.

WARD, Angela Joan. *Církevní organizační kultura: konstrukce definice a vývoj nástrojů*. Louisville, Kentucky, 2011. Dizertační práce. Jižní baptistický teologický seminář (SBTS). Vedoucí práce Dr. Gary J. Bredfeldt.

ZBÍRAL, David. Vývoj křesťanských rituálů: rituál a jejich význam v křesťanství, s. 87. In: *Digitální knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 2014 [cit. 2018-04-22].

Seznam zkratk

ČCE	Českobratrská církev evangelická
COC	Církevní organizační kultura
Č1-Č6	členové 1-6
v kap. 5.1.2 DP	v kapitole 5.1.2 mé diplomové práce
atd.	a tak dále
apod.	a podobně
a kol.	a kolektiv

Přílohy

Příloha 1 – Informovaný souhlas, Souhlasné prohlášení

INFORMOVANÝ SOUHLAS PRO ČLENY SBORU

Tento informovaný souhlas se skládá z Informačního listu, kde sdělují informace o výzkumu a souhlasné prohlášení, které složí k potvrzení tvého zájmu.

1. Informační list

Milá/ý,

dovoluji si Tě na základě naší předběžné dohody jako členku našeho sboru požádat o účast v kvalitativním výzkumu v rámci mé diplomové práce s názvem „Organizační kultura sboru Církve československé evangelické“. Tvoje spolupráce by spočívala v poskytnutí rozhovoru o našem sboru ČCE z hlediska jeho organizační kultury, základní stavbě a směřování sboru, vizím, poslání, hodnotám, potřebám, církevní tradici, atp.

Cíle práce

Cílem mé diplomové práce je popsat a zmapovat sbor ČCE z perspektivy organizační kultury. Dílčím cílem pro praktickou část je nahlédnout sbor z pohledu diverzity jako „jednotu v rozmanitosti“ a porozumět tak možným střetům a příležitostem těchto střetů na úrovni organizační kultury sboru a jeho funkčních jednotek.

Diplomovou práci píš v rámci teologického oboru ETF UK Diakonika - křesťanská krizová a pastorační práce.

Účel spolupráce

Účelem spolupráce je porozumění práci faráře, kurátora, členů sboru, základní stavbě a směřování sboru, vizím, poslání, hodnotám sboru a jeho funkčním jednotkám atp.

Otázky během společných rozhovorů mohou být přínosné nejen pro mě, ale i pro Tebe a ostatní členy sboru.

Účast při spolupráci

Tvoje spolupráce bude spočívat v pomoci studentovi při získávání poznatků o zařízení, např. jeho kultuře, struktuře a směřování, hodnotách, poslání během rozhovoru nebo na základě pozorování či studia dokumentace sboru.

Tvoje případná spolupráce je dobrovolná a proto můžeš kdykoliv odstoupit od výzkumu.

Způsob zkoumání a výzkumný postup

Na začátku praxe budu pozorovat náš sbor, abych mohla lépe porozumět jejímu poslání, hodnotám, vizi, organizační kultuře a naučila se zachytit její vývoj, směřování, hodnoty, potřeby, zdroje, síly a strategie zvládání.

Během praxe budu průběžně pozorovat, vytvářet terénní poznámky, provádět rozhovory se členy i nečleny sboru, účastnit se různých aktivit sboru, např. nedělní škola, biblické hodiny, schůze staršovstva či pastoračních rozhovorů či návštěv členů sboru vykonávané farářem sboru a studovat dokumentaci sboru.

Během společných rozhovorů, které bych s tebou vedla, bych si rozhovor nahrávala. Ty bys mi odpovídala na otázky, které se budou týkat organizační kultury sboru, jeho poslání, hodnot, vizi, potřeb, vývoji a směřování, církevní tradici, rituálům, atp.

Rozhovor by trval hodinu až hodinu a půl.

Nahrání rozhovor doslova přepíši a pak ho kvalitativně zpracuji pomocí tzv. kategorizace dat. Kategorie pak začlením do mé diplomové práce.

Výsledky kvalitativního výzkumu v diplomové práci pak budu prezentovat v rámci obhajoby diplomové práce před komisí tvořenou učiteli ETF UK a odbornou veřejností.

Doba trvání výzkumu

Výzkum v našem sboru by měl probíhat v období od ... do.....

Důvěrnost

Vzhledem k prezentaci závěrečných výsledků v rámci obhajoby práce, které se účastní učitelé ETF UK a odborná veřejnost, praxe neumožňuje úplnou anonymizaci. Tyto výstupy však odpovídají cílům diplomové práce a tvým požadavkům. Kdykoliv můžeš do postupu zasáhnout, např. autorizovat rozhovor.

Rizika a přínosy

V současné době mi žádná rizika nejsou známa. Přínosy mohou spočívat v získání zkušeností a náhledu na naši křesťanskou organizaci. Čas strávený na rozhovorech považuji za oboustranně užitečný a dobrovolný.

Zacházení s výsledky a účast třetích stran

V rámci výzkumu budu chodit do našeho sboru, analyzovat a zpracovávat data získané v rámci výzkumu a z toho vznikne zpráva, která se stane součástí diplomové práce, která bude průběžně předkládána vedoucí diplomové práce a dalším vyučujícím ETF UK. Výsledky výzkumu budou následně předneseny v rámci obhajoby diplomové práce na Evangelické teologické fakultě.

Kontakt

Bc. Alžběta Michalová, studentka oboru Křesťanská krizová a pastorační práce na Evangelické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Email: betynka93@seznam.cz; telefon: 721283102.

V případě nespokojenosti se můžete obracet na vedoucí mé diplomové práce:

PhDr. Bohumila Baštecká, PhD., Katedra teologické etiky Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Černá 9, Praha 1, 115 55.

E-mail: bastecka@etf.cuni.cz, telefon: 221 988 622.

2. Souhlasné prohlášení - Potvrzení o informovaném souhlasu

Pročetla jsem předchozí informace účastníkovi výzkumu. Měla jsem možnost se ptát a každá otázka, kterou jsem položila, mi byla zodpovězena k mé spokojenosti. Dobrovolně souhlasím s účastí v tomto výzkumu.

Jméno účastníka:

Podpis účastníka:

Datum:

Prohlášení osoby, která s účastníkem probírala podmínky projektu a poučeného souhlasu:

Přečetla jsem informační list budoucímu účastníkovi přesně a ujistila jsem se, jak nejlépe dovedu, že účastník rozumí, jak budeme postupovat:

1. návštěvy sboru, různých jednotek a aktivit sboru
2. pozorování
3. rozhovory
4. studium dokumentace sboru
5. prezentace výsledků

Potvrzuji, že účastník měl příležitost se ptát a že všechny jím položené otázky o projektu jsem zodpověděla správně a korektně, jak nejlépe dovedu. Potvrzuji, že osoba nebyla k souhlasu donucena a že souhlasila svobodně a dobrovolně. Kopie tohoto formuláře poučeného souhlasu byla účastníkovi poskytnuta.

Jméno studentky:

Podpis studentky:

Datum:

Příloha 2 – Rozhovor s Č1

Já: Na začátku jsem se tě chtěla zeptat, jestli by ti nevadilo, kdybych si rozhovor nahrávala na diktafon?

Č1: Nevadí mi to vůbec. U tebe samozřejmě, někomu jinému bych to asi nedovolila.

Já: Děkuji moc. Na začátku před tím rozhovorem projdeme společně informovaný souhlas, abys věděla, jak to bude zaprvé probíhat a je tam napsané i co je cílem té mé diplomové práce. Buď si to můžeš přečíst nejdřív sama, nebo to můžeme projít společně. Jak chceš.

Č1: Dobře, tak já si to přečtu sama. Dobře. Souhlasím.

Já: Máš k tomu nějaké otázky?

Č1: Ne. A mám to někde podepsat?

Já: Jo, pak tady je informační list, kde je krátké shrnutí toho, co budu dělat v rámci tohoto výzkumu, pak že jsem tě informovala o všem, zodpověděla ti otázky a teď jestli s tím takto souhlasíš, tak to můžeme společně podepsat. Jo a jedna kopie bude moje a jedna tvoje.

Č1: Dobře, podepíšu. Tak půjč to sem. A tuhle si nechávám jo? Dobře.

Já: Tak jo, můžu, jo? Já bych se tě nejdřív chtěla zeptat, na tvoji cestu faráře, v tom smyslu, jaká byla tvá cesta farářky od ukončení školy po dnešní působení v tomto sboru. A.. Co ses třeba na této cestě naučila, jaké byly pro tebe zásadní 3 okamžiky?

Č1: Hm, No, tak když jsem šla studovat v 92 roce, tak mi bylo 24, měla jsem 2 děti. Šla jsem na tu teologii s tím, že chci dělat farářku. To bylo jednoznačné, já bych jinak tu školu nestudovala. Nikdy jsem nebyla ten typ, že pro sebe nebo ze zájmu. Já jsem od začátku šla s naprosto jasným cílem, že chci dělat tuhle práci. A bylo pár věcí, proč jsem chtěla dělat tuhle práci. Ehm. Strašně mě lákalo ten život na tý faře. Právě ten život, život toho sboru jako toho společenství. Já od dětství strašně jako táhnu k tomu, to má kořeny asi v dětství.

(Pak zazvonil telefon, kdy jí volala dcera. Č1. Když to nebude důležitý, tak to nevezmu. Přišla tady Alžběta 2, která píše diplomku a začala tady se mnou dělat nějaký rozhovor, a tak si můžem zavolat večer? My tady nahráváme, dobře, nezlob se, díky, papa, čau.)

Č1: Ehm. Já prostě mám strašně ráda, když spolu lidi žijou pospolu, když mají spolu hezký vztahy, když vytvářejí takové prostředí, kde se sdílejí, kde jak říkám, žijou pospolu. To byl asi nejdůležitější důvod, proč mě táhlo, že jsem prostě chtěla vytvářet prostředí kolem sebe.

Já: H-hm. H-m.

Č1: To byl hlavní důvod a druhý důvod, jo, že prostě, že ta práce s biblickým textem a to psaní těch kázání, prostě mě taky strašně lákalo, ale to první asi bylo asi to shromažďování těch lidí. A teď ještě, že člověk má tu faru, máš ty prostory na to a máš to kde dělat a domů se ti všechny lidi nevejdou.

Já: Jasně.

Č1: To byl ten důvod, takže já jsem šla do toho s tímhle tím jasným cílem, a od začátku jsem zatím šla. Měla jsem prostě 2 malé děti v té době, dneska moc nechápu, že jsem tu školu vystudovala za 5 let denního studia, ale vystudovala a myslím si, že to bylo tím, že jsem měla šíleně silnou, úplně absolutní tu motivaci a jako opravdu sebekriticky musím říct, že dneska jsem jí měla silnější než prostě moji spolužáci, který tu školu studovali tak jako lážo, plážo. Jo, děti neměli, nevěděli, jestli budou faráři, když se jich někdo zeptá, já nevím, ne. Já jsem to prostě věděla, já to budu dělat, a i dost jsem čelila tomu, to mě vždycky jako mrzelo, jo, to si pamatuju, jo, že strany těch lidí z té církve, v takovejch těch

zasazených v církvi, těch farářů a tak, tak jsem často zaslechla takový, oni mi to dost často zpochybnili, nebo mě prostě řekli: „A to chceš jako dodělat?“ Nebo „a to si jako představuješ, že to budeš zvládat s těma dětma a ikdyž nejseš z té církve?“ Vždycky mě to tak strašně bolelo, jo, jsem si říkala, to je prostě, co vy o mě víte, v čem jste lepší, a fakt já jsme prostě všechno tohle chtěla tak jako vybojovat, prostě zvládnout. (zasmála se i já)

Č1: Aaa, takže jsem to vystudovala a v 97 roce, to mi bylo asi 29 let, tak jsem prostě chtěla, už byla jsem hotová, byla jsem umístěna do vikariátu, do V., k C., to mi hodně dalo ty V., sice ten C. byl takovej hodně na můj vkus.... Já nesnáším v životě jakýkoliv tlak, na mě když se tlačí, jo, a jsou lidi, zvláště chlapi takoví ultimativní nebo takoví razantní, já to nesnáším moc dobře a C. takovej byl. Na druhou stranu, když si vzpomenu, dodnes, je to 20 let, dodnes z toho vikariátu čerpám, takový jeho praktický rady a věci, který mě naučil, jak se vede staršovstvo, jak ten sbor víst, takový bych řekla, nemám ráda to slovo, takový ty manažerský úkony, protože člověk vede nějaké to společenství.

Já: Jasně.

Č1: Tak v tom ten vikariát byl pro mě strašně cenej a v čem byl ještě strašně cenej, tak jsme měli, ten vikariát byl rozdělený do několika období, katechetický, pastorační, tddd. A my jsme jezdili na ty semináře, a ty semináře v tom vikariátu musím říct, že mi třeba v té praktický teologii, pastorační, dali mnohem víc, než těch 5 let studia na té fakultě.

Já: Aha. To je zajímavý.

Č1: My jsme fakt dělali ty praktický věci, dostávali jsme se do praktickéjch situací, byly jsme v hospicu se podívat, ve věznici jsme se byli dívat, jo, to byly místa a prostředí, který v té fakultě člověk jako nikdy neviděl, nikdy jsem se předtím s tím v životě nesetkala a to mi začalo, to mi strašně dalo, ten vikariát, spíš než ten mentor, tak tyhle ty semináře. A tam už jsem jako, tam jsem začala uvažovat o tom, že bych k tomu farářství, ještě chtěla dělat něco v těchle speciálních prostorech, tam už mě tehdy nadchly ty věznice.

Já: Hmm

Č1: A už tehdy jsem měla v hlavě takový vlastně, že by mě to zajímalo, ale říkala jsem si ještě, ještě si nezačala dělat na tom sboru a máš ty děti, na to zapomeň. Ale už to tam jako bylo. Takže ty semináře to mi dalo hrozně moc, tyhle ty praktický. No a pak když skončil vikariát, vlastně v 98 v létě, no během toho vikariátu, bylo potřeba vědět, kam člověk půjde. A tam se začal projevovat ten můj problém, já jsem, tehdy jsem byla vdaná poprvé, můj muž byl zaměstnaný na filosofický fakultě, prostě bylo jasné, že my nemůžeme odejít tamhle na Moravu kvůli jeho práci. A v tom si myslím, že jsem byla dost specifická, ještě v té době, dneska už je to normální, ale tehdy si začít si říkat, heďte já na tu Moravu nepůjdu, protože já mám manžela, kterej má tuhle práci, to mi moc neprospívalo, jo, To oni se na mě koukali všichni takhle skrz prsty a hlavně těch míst nebylo tolik.

Já: hm, m.

Č1: No a já jsem si vzala, byl nějaký seznam uprázdněných sborů kolem, byla tam mimo jiné P. napsaná a my jsme začali hledat to místo, bylo to docela těžký, musím říct. A já jsem měla takovou obavu, že se neumístím. A pro mě ta představa, že se neumístím, když už jsem do toho tolik investovala a tak strašně jsem to chtěla dělat, už mi bylo 30, už jsem chtěla pracovat, dělat něco smysluplnýho,

Já: hm

Č1: Tak jsem si říkala, hele, já to nepřežiju, jestli mě neumístěj, a pak přišla nabídka z tady odsud a pak z toho E. no a tehdy manžel řekl, že sem nechce, že chce do toho E., tak jsme šli do E., Nakonec v tom časovým horizontu člověk viděl, že já jsem chtěla radši sem už tehdy a že to vlastně nebylo správný, neudělala jsem to, co jsem cejtěla já, ale udělala jsem to, co chtěl vlastně on. No a jak ses ptala na ty momenty..

Já: nonono

Č1: Tohle pro mě byla, myslím, že mě to ovlivnilo na zbytek života doted.

Já: hmhm

Č1: Nevím, jestli se to tehdy stalo poprvé, ale vím, že pro mě v práci i v životě, ale i v té práci absolutně zásadní věc, já jsem prostě dneska přesvědčená o tom, že člověk má dělat v životě a v práci tak, jak já sama cejtím, že to tak je správný, že to tak chci, jsem přesvědčená o tom, že to mám udělat. A když si o tom to okolí včetně těch nejbližších lidí, blízkých lidí myslí, že je to blbost, že by to mělo být jinak, tak mám zkušenost, že když jsem to, když jsem slevila z toho svého pocitu, jo a udělala jsem, to, co chtěli ty druhý, tak to nikdy nevyšlo. Nikdy to neobstálo. Takže já dneska, to fakt bych řekla, že je pro mě taková i v té práci, dělat věci podle toho, jak se říká vlastní přesvědčení, vlastní intuice, vlastní cit, a ty věci i ty pracovní, když se podívám zpátky, tak to byly nejlepší věci, který jsem kdy udělala, když jsem je dělala podle sebe. Jo. Takže jsem šla do E., ne sem, z toho E. jsem za 5 let odešla, to si myslím,

Já: Jasně.

Č1: Že byla první známka toho, že to nebylo správný.

Já: hmhm

Č1: Nicméně udělala jsem tam kus práce, ten sbor se pozvedl, chodilo tam víc lidí než když jsem tam přišla, zavedli se tam nové věci, zavedla se půlnoční, zavedla se večere Páně dětí. Opravdu, udělala jsem tam kus práce, a to nechci bejt neskromná, ale je to tak. Ty děti, který jsem tam vedla dodnes se ke mně hlásej, takže byl to první sbor, udělala jsem tam kus práce, to negativum bylo v tom, že ty lidi v tom sboru byli právě strašně nastavený, to tady na P. vůbec není, a já se tak dnes ptám, čím to je, že v nějakým společenství je to tak, někde jinak. V tom E. byly ty lidi nastavený, dělej to tak, jak my chceme a hlavně buď taková, jakou my tě chceme mít.

Já: Hmm..

Č1: Jo a to buď taková, bylo, měj tu rodinu spořádanou, ty děti ať choděj do toho kostela, a ty tady dělej ty biblický, a prostě ať je to takový jak to vždycky bylo. A já prostě taková nejsem. Já prostě nejsem takovej ten učesaný farář, a nejsem s tím spokojená. Neříkám to proto, že bych byla na to nějak hrdá, ale prostě taková nejsem a už taková nikdy nebudu.

Já: hmhm

Č1: A tam začalo kolidovat ta představa těch lidí vlastně s mým životem a hlavně s mým soukromým životem a to manželství první bylo od začátku složitý, brali jsme se v 18 letech a my jsme nechtěli, opravdu to bylo složitý. A já jsem zažívala v E. moment, mě ta práce strašně bavila, už jsem začala dělat pak i ve věznici, a dostala jsem pocit, že i samostatnosti. Můj první muž, mě moc nenechal rozhodovat, nenechal mě moc svobodně žít. Takže já jsem v sobě cejtila nějakou tu sílu, že vlastně můžu ty věci, že něco umím, že si ty věci můžu dělat po svém. A tam jsem se rozhodla, že od něj odejdu a odešla jsem od něj. A pak jsem ještě rok zůstala na tom sboru, ale prostě to společenství, tenhle ten můj životní předěl, to prostě opravdu to nevzali ty lidi.

Já: Nevzali, hm.

Č1: Já jsem sama, nikdo mi neřekl, že bych měla odejít, že mám skončit, já jsem prostě sama jako cejtila, že by to nebylo dobrý. Odešla jsem úplně mimo církevní službu, pak se narodil syn, teda nejprve jsem se podruhé vzala, pak se narodil syn, a já jsem ty dva roky, jako, přiznám se, že jsme měla i myšlenky, že už se do té služby nevrátím.

Já: hmhm

Č1: Já se přiznám, že už si nepamatuju moc, z jakýho důvodu, ale bylo to tam v tý hlavě, že já ti nevím už proč, prostě jsme bydleli v Praze, měla jsem to malý mimino, nák prostě nevím, to si nějak nepamatuju. Prostě mě napadalo, že do tý služby už nepůjdu.

Já: Jasně.

Č1: A vlastně celou tu dobu od toho roku 97 co jsem taky se tady objevila, jsem byla v kontaktu se Č3, která čas od času, jo my jsem se vídali občas. Jednou za půl roku, ona přijela do E. na bohoslužby, když se narodil syn, tak tady na P. zorganizovala, koupil mu sbor deku miminkovskou a přijela za mnou. Ona se mnou neustále udržovala přátelskej kontakt a tehdy když jsme bydleli v tý F., tak ona za mnou přišla, s nabídkou, že ta P. toho faráře vlastně potřebuje, jestli bych tam nešla.

Já: Aha, h-hm.

Č1: A já jsem se tehdy, šla jsem na druhej sbor, a už jsme to udělala úplně jinak než ten první a já už jsem si řekla po té zkušenosti, nebudu se s nikym radit, a at se prostě ta rodina třeba postaví na hlavu. Já jsem to oznámila manželovi, já nastupuju na P.

Já: já jsem se usmála.

Č1: On byl z toho takovej a jeho první reakce byla, a co tam budeš dělat? hm,m. A já si pamatuju, že jsem říkala, já tam budu dělat farářku. Na P., jo, vždyt tam nejsou žádný lidi, žádnej sbor. A já jsem říkala, nějaký lidi tam jsou, a prostě nějakej sbor tam je a nějakej tam hlavně bude.

Já: hmm.

Č1: A já jsem a to je ten druhej moment, kdy jsem opravdu šla jsem, opravdu toho tady mnoho nebylo, lidi tady byly, není pravda, že by nebyly, ale já jsem ti nějak byla jistá, že jsem jdu, že ne že je to správný, ale že to ani jinak nejde, že je to prostě nějaký moje životní ur... Já jsem vůbec neřešila jestli tady bude pět lidí v kostele nebo dva nebo 50. To vůbec, já jsem prostě chtěla bejt na tý P. a šmitec. A vůbec jsem neřešila, jak to tady bude vypadat, co tady budeme dělat, no vůbec,

Já: já jsem se usmívala i farářka

Č1: To si myslím, že byl ten druhej, že to nikdo nechápal, lidi kolem mě, ty lidi v církvi si mysleli, že jsem se prostě úplně zbláznila, že to prostě nemůže vyjít. No a to, co se tady stalo, to považuju i v tý práci za strašně důležitěj moment. Jednak jsem šla na druhej sbor a říkala jsem si, myslím, si, že jsem se trochu jakoby poučila z chyb toho E.. Protože to nebylo, že jen všechno jen ty lidi byli, ne, já jsme dělala taky spoustu chyb, nebylo to nějak vědomý, že tohle dělat budu, tohle dělat nebudu, ale jakoby podvědomě jsem se poučila, že se tam něco neosvědčilo a přesně můžu vyjmenovat věci, který to byly..

Já: Hm,

(Č1: Třeba tohle je takový jako to budeš používat v práci, to je jedno, já se za to nestydím, prostě tak to bylo..)

Já: no,no, no

Č1: První věc, jak jsem říkala, tak mám problém s těma autoritama, s lidma, který jsou takový razantní, no a Č3 jako kurátorka tady, to byl prostě generál. No, my jsme tu byli asi dva dny, a Č3 mi řekla něco takovýho mezi dvěma, něco, něco, a řekla mi no, jo děvenko. A já si ti pamatuju, kde se ve mně vzala ta odvaha, nebo , jo Č3 to víš děvenko, to nemůžeš tady takhle..

Já: Já jsem se trochu pousmívala i s Č1

Č1: Já jsem polkla, a teď jsem to chvíli nechala a šla jsem za ní na zahradu a říkám Č3.. A já vůbec nevím, mně tohle není vůbec vlastní, já nejsem typ člověka, který by se uměl bránit nebo, fakt jsme tu byly 2 dny, já ti v tu chvíli si řekla, jestli tohle nezvládnu hned, tak už to nezvládnu nikdy,

Já: to ne, no (já do toho skočila)

Č1: a budu zoufalá. (nenechala a dokončila větu). Šla jsem ven a říkám, Č3, prosím tě, neříkej mi děvenko, já pro tebe nejsem žádná děvenka, já jsem tady farářka. A vím, že jsem řekla, a taky tvoje. Takhle se mnou nemluv. A když jsem tohle řekla, tak jsem si říkala, ježkovy voči, co tady budu dělat, ona mi vynadá,

Č1. Tady to bylo (a ukázala ven na zahradu..) a Č3 řekla, já vim prostě, promiň.

Já: Ty brďo.

Č1: Já vim prostě, že tohle byl zásadní moment, kdy jsem dokázala a poprvé v životě vim, že jsem si jakoby, já mam dodnes problém s tím, že já bych byla pro někoho autorita, já to prostě neumím, já si přijdu jak úplnej pitomec takovej. To bylo poprvý, kdy já jsem vzala do rukou tu svou autoritu,

Já: Iniciativu..

Č1: A řekla jsem prostě ne, takhle se se mnou nebude jednat, já tady prostě nejsem žádná děvenka. Bylo to strašně dobře, strašně zásadní moment a kdybych to neudělala, mohla bych tady bejt stejně nešťastná, v tom E. se tohle nestalo.

Já: Aha.

Č1: Tam jsem byla pro ně, pořád tam se mnou zacházeli jako s holčičkou, já jsem tam byla nejmladší ze všech, každej mě tam poučoval a já jsem tam pro ně nebyla ta autorita a takže to byla první věc, co byla jinak.

Č1: Druhá věc, první staršovstvo, bylo nás sedm, sešli jsme se a já jsem řekla, tak, jo a já to místo měla jen na 3 roky.

Já: hm

Č1: Za ty tři roky, já bych vás chtěla seznámit, prostě, jakou mám koncepci a kam bysme to chtěli dotáhnout, dovít a to jsem v tom E. taky neudělala. Já jsem přišla s úplně jasným programem, co bych za ty 3 roky, kam bych chtěla tu P. dovést a že si za 3 roky řeknem. A oni s tím souhlasili a oni řekli, jo, to je dobrý, my na tom budem spolupracovat. A tenhle moment od začátku, že ty lidi tady, oni mě úplně jinak brali než ten E., ten E. byl takovej, že mě chtěli furt do něčeho uhňácet, oni všechno věděli nejlíp a mě se ani neptali jestli s tím souhlasim. Kdežto tady, je to dodnes, já když přijdu s nějakým návrhem, já mám tady pocit, že vlastně můžu, mám ty svý vize, mám tu koncepci, když s tím tady přijdu, tak ty lidi to podpořej nebo jdou do toho. A stejně tak i ty lidi, když sami přijdou s nějakým nápadem, tak já taky to, že tu opravdu jako to společenství, teď mluvím o staršovstvu, že si jdeme nějak vlastně vstříc v těch nápadech, lidi se na mě spolňhaj, když mám nějaký nápad, že to je třeba dobrý nápad, že to ten sbor někam posune,

Já: hm

Č1: Já si prostě myslím, že jsem ten člověk, který umí dát prostor, když třeba někdo chce něco uspořádat nebo já nevím co, nebo kavárničku. Jo, udělejte si to tady. Že to tak nějak společně vytváříme, to je od začátku tady nějak nastavený, a to si myslím, že je úplně ideální konstalace, aby ten sbor někam směřoval a vyvíjel se.

Já: Hm.

Č1: No a teď už jsem tu 11 let, napřed to bylo na 3 roky, pak mi to prodloužili, pak přišla rekonstrukce té fary, to byl další takovej výraznej moment. Byla to zátěž, bylo potřeba přesvědčit ty lidi, že to bude dobrý, to udělat, ale dneska si zas myslím, že ten čas osvědčil, že to dobrý bylo, že to bylo správný rozhodnutí, že opravdu to bylo správný rozhodnutí, že to tomu sboru prospělo, že to tu dobře vypadá, to opravdu bylo správný rozhodnutí. Další významná věc byl ten soud kolem toho, tady ta strašná zátěž, kterou jsme prošli, ale kterou jsme vlastně, ve který jsme vlastně taky obstály, a prošli jsme tím.

Č1: A potom je pro mě zásadní ten vztah s tou Č3, protože v evangelickym sboru farář a kurátor, to je prostě základ, a kde to nefunguje, tak to nemůže moc dobře fungovat.

Já: hm

Č1: Takže to je úplně zásadní moment, tohle to, a s tou Č3 po těch letech máme neuvěřitelnej (vztah), my si nejsme v tom osobním životě lidsky blízky, my nejsme přítelkyně, nebo tak, ale jako pracovně, jako vedení toho sboru to si myslím, že to opravdu se daří a to je tady pro mě taky hrozně cenný.

Č1: A pak zase ten moment mýho, dalšího osobního dramatu, to, že jsem s tím všim, co mám za sebou, jsem že se tu cítím jako absolutně přijatá, těma lidma všema, to je až bych řekla duchovní moment, co zažívá člověk skrze ty lidi, opravdu to odpuštění, to je to odpuštění, pro mě odpuštění je to, že se svým těžkým dramatickým příběhem, mě tady nikdo nezavrhl, to je pro mě absolutní hodnota pro život. A vlastně i v té práci, protože mě to šíleně motivuje, jako zase to, co člověk dostává tady od těch lidí, tak já vlastně mám pocit, že to můžu rozdávat dál, že to můžu rozdávat těm lidem v té věznici, koneckoncům i těm lidem, co tady přijdou sem, že to, co člověk dostává, takhle je obdarovanej, že to vlastně dává tomu faráři tu sílu, nebo mě to rozdávat zase dál..

Já: Hm.

Č1: Kdyby tady byla atmosféra, ty jsi divná, taková, tak zase musím odejít nebo se mi tady nebude dobře žít, nebude se mi dobře pracovat. Tohle je něco, přijetí moje, to spouští moje přijímání těch lidí kolem, jako farářky i lidský a to si myslím, že je i velká věc. Takže asi tak.

Já: Mně by asi ještě zajímalo, jaká ta významná osobnost byla při tom tvym působení fakt důležitá? třeba jak a čím tě ovlivnila? Už jsi to říkala, že..

Č1: (do toho skočila) Takhle, ovlivnil mě, pro mě je a bude vždycky největší vzor ten A., on mě nikdy nějak neučil, ale pro mě on je farářskej absolutně vzor. Mě neovlivnil v tom, že jsem vždycky sledovala kázání, jak pracuje s lidma, jako on nejvíc. Pak

Já: A čím jenom?

Č1: No, s tím způsobem, jako on, způsobem té jeho práce, tím že jednak jsem přesvědčená o tom, že on je velkej kazatel, ty jeho kázání jsou jako hrozně mimořádný a že on má to srdce lidský i farářský tak obrovský, taky se do něj vejde úplně každej člověk a to mě vždycky nějak, že je takovej přirozenej, že se pohybuje mezi tolika lidma...(to je strašně potichu..)

Já: Jak jsi říkala, že máš určitou tu vizi, nebo kam bys chtěla dovést ten sbor, jestli je to převoditelné i na ty ostatní části toho sboru, že se to týká třeba i toho staršovstva, i třeba nedělní školy, prostě, nebo celkově toho sboru?

Č1: Hele, já bych chtěla, jednou za spoustu let, ať už tu budu farářka nebo nebudu, tak bych chtěla za dvacet, třicet let, jestli se toho dožiju, vidět, že ta P., jak se říká, funguje, jo, že tady pořád choděj lidi do kostela, že se tady pořád učí v nedělní škole, že se tady pořád křtí, že tady pořád na té faře bydlí farář. Žádněj pronájem byt, (to jsme se smály obě,) Ne, farář, že to prostě pokračuje dál a že to je, že tady ten sbor je a bude. To je takovej můj cíl.

Já: ehm. Mně by ještě zajímalo, jestli v rámci toho sboru, jaký třeba ty hodnoty společně vyznáváte, jestli si...

Č1: (skočila mi do toho) a to myslíš hodnoty jaký? Jako fakt, nerozumím ted

Já: Třeba duchovní, nebo co v rámci toho společenství i pro členy, co je pro vás důležité, a zároveň se v tom s nima ztotožňuješ?

Č1: Jo, já si myslím, nevím, jestli je to tím, že jsme v evangelicky církvi, nebo nevím, ale že bysme tady s Č2 a Č6 nebo se Č3 nebo s Č5 si povídali o tom, třeba jak věříme v Boha, tak to se tady moc neděje, ale mám takovej pocit, že jestli se na něčem tady všichni shodujem a ono to vlastně , jakoby člověk pozná v tý praxi, jo, tak mi připadá, že tady , já bych to nazvala tak, že tady nikdo, nikoho nehodnotí a neposuzuje. A to si myslím, že je v církvi, já mám zkušenost, že je to hrozně vzácná věc, já si to pamatuju z E., i z vikariátu, z mnoha jiných míst. Jo, vim o mejch kolegách farářích, který se musej hlídat, jestli si zapálej cigaretu nebo jestli si koupěj takový auto nebo takovýhle. Nebo prostě jestli daj na stůl takovou kytku Páně, a nebo takovou, já mám pocit, že to základní je, že tady všichni zažíváme to přijetí, nejen jako od Boha, ale i od těch lidí navzájem, a v prostředí, kde se člověk přijde přijatej, tak se člověk cejtí svobodnej, a v tom prostředí, kde se cejtí svobodnej, tak je mu, je nám hrozně dobře a to každému jo. (já i farářka se smějeme) Jo a to si myslím, že je to, to jedinečný tady. Že jestli tady těm lidem dobře je, to doufám, že ano teda a je tím, že se tu každěj cejtí přijatej a svobodnej. To, že tady není to, co jsem zažila , takový to , jo, tamhle S. mě taky občas pomlouvá tamhle ve sloupu, ale to je mi ukradený, S. je mi jedno. Ale takový to „groo“ toho sboru, to si myslím, že tady všichni zažíváme a že to taky neděláme těm druhejm, to si myslím, že to dělá tu atmosféru toho dobrýho luftu, kterej tady je.

Č1: A to tady řeknou třeba i lidi, který jsou tady poprvý,(neslyšela jsem z nahrávky., To mi přijdem poprvé jinam do kostela a máme pocit, že se na nás všichni koukaj zvrchu..(neslyšela jsem z nahrávky)

Já: To jo.

Č1: To já chápu, No, takže asi tak.

Já: Jestli máš třeba téma, nebo témata sboru, o kterých bys chtěla sama mluvit? Co je důležité, aby tady zaznělo?

Č1: Co se týká témat sboru jako takovýho, jako úplně cokoliv? Jako cokoliv?

Já: Jo, cokoliv.

Č1: Mně připadá důležitý v takovym negativním slova smyslu nebo zajímavý, že sem nechoděj ty lidi z tý obce. Já až taková vyčleněnost z toho společenství z té obce, to je něco, co musím říct, že mě trápí. Že to není všecko krásné a růžové. To je něco, co jsem nedokázala prolomit, vidím v tom i svou slabinu. Já myslím, že kdyby byl na místě jinej farář, tak by mohlo bejt třeba mnohem lepší, že by ty lidi z tý obce třeba přived. Já nevím vlastně, čím to je, to mi připadá, že k tomuhle sboru, to je taková jeho anomálie, že tady fakt není ani jeden místní.

Já: To je fakt divný.no.

Č1: To je divný. To myslím, že není v jiným sboru, aby ve vsi, kde je evangelickej sbor, aby nechodil ani jede člověk do kostela, ale celý roky. To bylo ještě přede mnou, takže to je první věc, o který bych chtěla mluvit. Je to zajímavý, někdo by o tom mohl napsat další diplomku.

Já: Zasmála jsem se, to, jo.

Č1: A druhá věc, kterou jsem chtěla říct, hm, to mi vypadlo... Já jsem chtěla říct, ještě jednu věc, mě to dojde.. (chvíli ticho) No, jasně, ono to s tím souvisí, že ten sbor, tady se sejdou na bohoslužbách, já nevím 15 lidí a z toho minimálně třetina jsou tzv. nově příchozí, který nejsou mezi náma organizovaný, tam mě vždycky napadá, proč by ty lidi v církvi měli bejt vlastně organizovaný. A jakoby v tý moji vizi toho sboru, to takhle je, to je jakékoliv sbor, pro mě ten sbor, jakýkoliv místo, je místo, kde se pravidelně scházej lidi, který věřej v Boha, jsou to křesťani, jsou to evangelíci a jsou organizovaný opravdu v církvi, jsou tam pokřtění, choděj tam každou neděli, platěj ten salár, choděj na sborový shromáždění, to jsou ty

evangelíci, to je ten sbor. Oni se scházejí, poslouchají to kázání, přijímají večeři Páně a modlejí se. Oni tvoří tu viditelnou církev.

Já: h-m.

Č1: A kolem nich a pro mě tenhle sbor, tohle to společenství lidí je nějakým pilířem, pevným bodem pro ty, co přicházejí zvenčí a to ve smyslu když sem někdo přijde v neděli v půl desátý, tak tu vždycky někoho z nás najde. Vždycky se tu někdo se sejde 2-3 v jeho jménu. A my jsme ty, který tady děláme tu církev tu skutečnou, a pro mě vlastně je to spojený s tím, víš s čím (luskla prsty), s podobností o hořčici..

Já: Jojo

Č1: Jak ten strom, jak ti ptáci přilítají do těch větví, jo? Pro mě v tom podobnosti je ten strom ta církev a ty ptáci jsou ty lidi, který, my jim prostě dáme ten prostor, sedněte si na ty naše větve, a prostě my máme ty kořeny, my vás podepřem a vy jste svobodný a buď můžete odletět nebo přiletět, ale my jsme furt jako tady. My tady prostředkujeme to Boží království a vy můžete přijít a odejít a to je pro mě ten evangelický sbor. Ten strom z toho podobnosti. A ti ptáci jsou ti kolem.

Já: To je hezký, Tak teď se asi přesuneme k tomu, k další oblasti..

Č1: Promiň, já se jenom podívám, kdo mi píše, ale každopádně tě poslouchám.

Já: A je to jakoby tvůj příběh úspěchu. Jestli si vzpomeneš na to, co ti v tom sboru nebo i v jeho částech dělá radost. Kdy sis řekla, Hele, daří se mi tohle.. Ehm, to dělám dobře..

(Hned to bude, tohle je Č3, který musím odepsat, ok)

Č1: Tak, co se mi podařilo. No, hele pro mě, že tady třeba funguje ta nedělní škola a to konfirmační cvičení. Takhle jo, tyhle ty noví, když se tady objeví jakoby nová aktivita, jako řeknu duchovní, nebo teologická, kavárničku třeba nepočítám, jo, to si ten T. udělal sám. Já jsem přesvědčená o tom, že kdyby tady nebyl farář, tak by tady konfirmační cvičení a já si vlastně myslím, že ani ta nedělní škola nebyly. Je to blbost, jo, já tu nedělní nevedu, já tam ty děti nevodím, ale prostě já to považuju za svoje dílo a nevím proč.

Já: No, protože jsi ji vlastně založila, že jo?

Č1: Ne, protože, ale, jo, vlastně jo.

Já: Joo, no..

Č1: Dál ten pěvecký sbor, že jo, ten jsem taky založila, když tady vznikne něco, co jsme založila, a co žije, tak to jsou ty momenty, ta nedělní a ta konfirmace, ten pěvecký sbor taky, ale to je takový zase.. ale ta nedělní s tím konfirmačním cvičením je prostě něco, co, to je moje práce. To je to, s čím ten sbor jde vlastně dopředu. To jo, a pak si myslím, že se mi podařilo do té modlitebny, dovést ty nové lidi, no a když se tu objevují víckrát a říkají, že jim ta kázání vyhovují, tak to si řeknu jo, to je dobrý. (chvilka ticha.)

Já: A když si teď vezmem zas ten příběh toho neúspěchu.

Č1: Jo, to je taky potřeba.

Já: Když si představíš situaci, v rámci té tvé práce farářky, kdy sis právě řekla, že teď se mi nedaří..

Č1: Hm. No, bylo to období, bylo. Já myslím, že to byl ten rok 2015, nevím, jestli si pamatuješ? (Já jsem zakývala hlavou, že ano.) To bylo i na sborovým shromážděním ve zprávě. Já jsem to napsala do zprávy, to bylo za rok 2015, a to byla ta zpráva, to nám klesly počty, takový ty neděle, kdy lidi nechodili do kostela. To jsem měla pocit, že ne pocit, to bylo období, kdy jsem byla taková, že to tady skomírá, kdy to tak celý šlo dolů, to taky začal ten konflikt s tím T., nebo napětí s tím T.. To byla taková i moje vyčerpanost z toho

manželství, kdy já jsem to chtěla nějak udržet, ale už jsem cejtila, že na to nemám sílu, teď jsem se bála, že co to se mnou... Takže na osobní rovině, tragédie, T. vlekly problém a tady prostě přestávali chodit lidi do kostela, to bylo blbý období, a vlastně nevím pak, na čem se to zlepšilo, ale zlepšilo a to si pamatuju, že mi nebylo dobře. Ne tady, mně tady vždycky bylo dobře, ale z té práce jsem měla blbej pocit.

Já: Hm. A vybavíš si během toho tvýho působení nějak ten otevřený konflikt, napětí, jak si třeba zminovala toho T., který jsi zažila, tak ještě něco..

Č1: No, ještě se Č3, to si myslím, že by mělo být i v nějaký učebnici. Na začátku já jsem nastoupila, to bylo to, co jsem říkala. A pak bylo vlastně po čtyřech, pěti letech. Já jsem cejtila se opravdu tou Č3 opravdu utlačovaná jako kompetenčně, ne lidsky, ale Č3 má sklon být strašně vehementní, vidět a já jsem jí říkala. Hele, děláš věci za mě, nech mě, nemluv mi tady do věcí, když budou něco lidi chtít, pošli je za mnou, nevyřizuj to sama. Ona mě jako strašně brala ty kompetence z rukou. A až do takovejch momentů, kdy jsem slyšela, jak v modlitebně se mnou s někým mluví, tak to bylo blbý. A já jsem si řekla, že s tím chci něco dělat. A vyhledala jsem K., kterej tu byl i na té vizitaci a tak. To je taky člověk, kterýho si farářsky strašně vážím. K. je prostě podle mě skvělej farář. A já jsem za ním byla a řekla jsem hele, je to pro mě neúnosný, už to takhle nezvládám, a on nám se Č3 nabídl, že se s náma bude scházet tak dlouho, dokud ten spor, no, on to nebyl spor, to bylo napětí, dokud to nevyřešíme. A tam se zase z mého pohledu stala úplně jedinečná, taková vzácná věc, že ta Č3 byla schopna uznat svůj podíl na té situaci. Jako je spousta lidí, kterejm něco vytkneš, tak to obrátěj proti tobě, nebo takhle, nepřijmou tu svojí chybu, ale ta Č3 si opravdu dala říct, a opravdu to bylo tak, bylo potřeba, aby ubrala plyn, ten K. mi dal za pravdu, ale my jsme se fakt scházeli ve 3, to nebylo tak, že jsem si já na ní stěžovala,

Já: Jasně

Č1. Ale vždycky jsme se setkali ve 3 a on nás tím tak provázel a ta Č3 opravdu to nahlídla a opravdu byla schopná, změnit některý své postupy vůči mě a tím se to teda uklidnilo. Ale to bylo taky, to trvalo tak rok, a to bylo pro mě taky hodně těžký, ale ten T. to bylo pro mě mnohem horší. T., to bylo dlouhodobý, já jsem cejtila, že on je ke mně šíleně kritickej, až takovej nepřátelskej místy. Blbý bylo, a T. byl takovej ten typ, že vlastní chybu neuzná a tam je pro mě známka toho, když je tam něco konfliktního, tak konflikty se daj vyřešit, když obě ty strany udělaj krok, uznaj svoje pochybení, jsou upřímní, ale T. nejednal upřímně, opravdu nejednal nikdy upřímně a to mu mám asi nejvíc za zlý. Č3 at' je jak chce razantní, tak Č3 vždycky jedná naprosto upřímně a otevřeně. A T. jednal se mnou odjakživa strašně neupřímně a to mu já mám nejvíc za zlý. Tu neupřímnost, tu takovou, no neupřímnost. Když jsem v konfliktu a chci ho řešit, tak musím jednat upřímně s člověkem, bejt otevřená, říct ty věci jak jsou, bejt připravená ke svejm vlastním změnám, dělat kroky, to u toho T. vůbec neprobíhalo. Prostě. Jenom já špatně, a on nespokojenej a co by mělo bejt jinak, ale že on je nějaký, tak to vůbec. A myslím si, že je správný, že odešel, kdyby neodešel, tak nevím. Pro mě bylo nejhorší, že to strašně kazilo tu atmosféru v tom sboru. Pak už jsem si říkala u něj i taková asi i ta zahořklost. Takže tyhle ty momenty.

Já: V rámci té Č3, jak si mluvila o tom konfliktu nebo o tom, napětí, mě by zajímalo, proč jsi to třeba neuvedla v tom, co se ti třeba nedaří. Jak jsem se tě ptala na začátku..

Č1: No, protože se to podařilo,

Já: Jako podařilo zvládnout v tomhle smyslu

Č1: No, jasně. No. A taky to nebyla nikoho z nás chyba, to tak prostě bylo, protože se to podařilo zvládnout, tak to vnímám jako úspěšně. A ani s tím T. to vlastně nevidím jako neúspěch, protože my jsme udělali, co jsme mohli, věnovali jsme se tomu, tamhle staršovstvo, tamhle přednáška, tamhle já jsem s ním seděla, ale to, že to nedopadlo, není, já to nepovažuju za nějaký svoje selhání, neúspěch.

Já: Hm.

Č1: Já bych to viděla jako neúspěšný, kdybych z toho nějak utekla, nebo neřešila, nebo kdybych tomu nechtěla čelit, no.

Já: Jasně, hm, teď se ještě vrátíme jakoby k cestě k tomu sboru v tom smyslu, že jak jsi mluvila třeba i o tom ideálu, o té ideální budoucnosti toho sboru, tak jestli bys mi mohla ještě jednou říct, tu svoji představu a potom, jestli k té budoucnosti vede vůbec nějaká ta cesta, a kdybys měla přemýšlet o těch krocích, tak jekej by byl ten tvůj třeba první krok na té cestě? Jestli tomu rozumíš, jestli to říkám srozumitelně.

Č1: No, hele, já už bych neřekla asi nic jiného, než co už jsem řekla, pro mě ten cíl je to, že za dvacet, 30, 50 let evangelický sbor ve P. pořád bude žít. Bude tady farář, bude se tu sloužit každou neděli bohoslužba, bude tady nedělní škola, bude tady ten sbor, tak jak je. V ideálním případě stabilnější, početně větší, a v ideálním případě takovej ajkej je teď, protože pro mě je to funkční. Nic bych neměnila, kdybych já těch dalších x let měla směřovat k cíli, budu dělat všechno jako doteď. Jo a ale řeknu ještě jednu důležitou věc, o tom, o čem jsem už několikrát přemýšlela. Myslím si, že je důležitý a umím si představit, že když bych nedělala kaplanku a dělala bych farářku jenom tady, tak že by ten sbor mohl bejt dneska ještě dál, že by tady mohlo bejt víc aktivit, protože bych se tomu věnovala prostě mnohem víc a čas, který strávím v té věznici, strávím tady, a já jsem člověk, kterej si práci vždycky najde. Můj dojem nebo ten vnitřní pocit je, že by ten sbor byl ještě někde dál, ale tam pro mě nastupuje opravdu ta ekonomická stránka věci, kdy já mám plat 12 000 Kč a já prostě z tohohle platu se na mě nezlobte, to nejde. Jistě to jde. Všechno jde, když se chce, ale já prostě se opravdu na to necejtim. Takže to je tenhle důvod.

Já: Já jsem se ještě chtěla zeptat na to, jak jsem studovala nějaké stránky sboru čce, z církevních řádů a tak, a v tyto souvislosti mě zajímalo, jestli sis všimla v tom sboru, že není zastoupená třeba nějaká ta generace těch lidí, třeba generace mládeže?

Č1: No, no,

Já: Tak co si o tom myslíš, nebo jak to vnímáš?

Č1: Mně vždycky, to je pravda, že vždycky bylo některá z mejch anomálií, mě odjakživa připadalo, to, dělení sboru a církve na ty generace, mne to vždycky přišlo jak úplná blbost. To řeknu úplně tak jak to je. Mne to připadá absolutně nepodstatný. Teď tady jsou děti, kterejm je 10 let, za 5 let jim bude 15 let, bude tu něco, čemu se bude říkat mládež tady, no a co. Mně tohle dělení, támhle třicátníci, támhle mládež, mě to vždycky nějak tak štvalo, a přišlo mi to jako prvorepublikový a proč to takhle dělat, proč to takhle dělit, takže to mě vůbec netrápí.

Já: Dobře..

Č1: (skočila mi do toho) a můžu ještě k tomuhle jednu poznámku?

Já: Určitě.

Č1: Já si myslím, že se ta církev to dělí proto, že jsme tradičně nastavený na ty aktivity, podle těch věkových kategorií, jo, ta mládež má ta setkání, ty děti, ty duchodci maj ta setkání, jenže je otázka, jestli tohle ještě funguje, protože to vzniklo někdy v 30. letech, jak jsem Vám říkala a to bylo období takových těch spolkařských, támhle mládež hrála volejbal, studovali biblickou, ale my už opravdu žijem v jiný době a tak to teď už ztrácí význam pro život té církve. Ty lidi v té církvi už dnes opravdu hledaj něco jiného, lidi jako ty si půjdou zahrát volejbal prostě zahrát do haly a ne na církevní hřiště, když budou chtít hrát volejbal a myslím si, že se to dnes už hodně změnilo, to je můj názor.

Já: Jasně. Jak jsme si teď o tom povídali o těch vizích, hodnotách a tak, tak by mě zajímalo, jestli se dá říct, že ten sbor náš má nějakou tu organizační kulturu,

Č1: Má, určitě,

Já: A jak bys jí teda popsala?

Č1: Jo, určitě, já o tom často přemýšlím, má jí, to staršovstvo tady má velikej význam, řekla bych, že je vysoce kvalitní, že je totiž poskládaný tak, že je adekvátně veliký, akorát prostě, těch 6 +1, že jsou tam kompetentní lidi, který maj rozdělený ty oblasti toho praktickýho života. Podle mě od toho to staršovstvo mimo jiný je. Že opravdu vim, že G. udělá ten web, vim, že ten Č6 tady udělá ty kamna a vim, že ta Č4 prostě, že Č2 má prostě nedělkou, prostě vim, že fakt ty lidi ty kompetence mají, ty věcný a druhá věc, že jsou tam debaty, ohledně večere páně dětský, nebo sborový, taky si pamatuju z toho E., že člověk něco řekl a ty lidi seděli jak duby a nikdo nic neřekl, nikdo si nic nemyslel, bylo to takový tuhý. Ale tady my řeknem, bude se kácet dřevo, kdo jste pro? Nebo bude se vysluhovat večere Páně dětem, co si o tom myslíte? Sejdeme se, je o tom debata, že ty lidi do toho jako jdou a moje role v tom, co si opravdu pamatuju i od toho C. jsem se naučila, dát těm lidem prostor pro tu jejich vlastní invenci, kdy ta G. přijde, hele mohli bychom udělat Husa v J., jo, jděte do toho. Č4, já tady udělám koncert na noci kostelů, udělej noc kostelů, Č5 prostě, děti přiedou an půdu děti s downovym syndromem, jasně přijedte, všecko, dělejte všecko, co vás baví a že ty lidi se snažim nějak neomezovat. Na druhou stranu ta moje vize, co si myslim, že je opravdu moje vize a co se tady nějak uchytilo, tak taková ta moje otevřenost pro ty příchozí, tady přijde muž propuštěnej z vězení, tady uděláme hatefree zonu, tady se nebojíme uprchlíků, tady prostě řeknem, že ta církev dělá chybu, taková otevřenost nebo tolerance, něco takovýho. To si myslim, že může bejt moje stopa, mojí práce, a kdyby tady byl jinej farář, tak by to tu tak nebylo, tak by třeba tady hatefree zona nebyla.

Já: hm,hm.

Č1: A to je se snažim jako furt dělat, tady ten projekt- návrat domů. Jsme tu od toho, abychom ty lidi přijímali, abychom jim pomáhali, když je někdo v nouzi, může tady přijít, aby věděl, že nebude odmítnutej, furt tady mám takovej pocit, že to je ode mě takovej

Já: (skočila do toho) impuls..

Č1: Spodní ton, vize, prostě, že to tak má bejt. Takže se snažim ten hlavní směr tomu dávat..

Já: A vnímáš to jako svoje poslání? jakoby?

Č1: Hele myslim, že to je, možná ses na začátku ptala, že tohle je ta moje silná stránka, že tohle já v sobě mám, opravdu si myslim, že jsem tolerantní člověk ve smyslu mě nevadí nikdo, kdo mě nebo ty druhý neutlačuje, neuráží, neponižuje, nedevalvuje, nehodnotí. Tak takový lidi mi vaděj, takovej přístup mi vadí, ty lidi mi nevaděj, a to jako farářka tohohle sboru nechci, aby se dělo, nechci , aby tady T., to cejtím, že jsem úplně bytostně já, hele T., chod' s náma tady do kostela, my tě máme rádi, myslí si co chceš, že jsem úplně blbá, ale neroztrušuj tady blbou atmosféru a nemluv o mě špatně s S. na rohu. Když si myslíš, že jsem blbá, tak mi to přijd' říct mě, ale nedělej tady takový ty, to já nesnesu a to já nechci, aby se tady dělo, a jestli to dělá T., nebo pan S. nebo paní starostka tady, to je mi ukradený, ale to tady nedělejme, v tomhle baráku tu tady nedělejme. To si jděte provozovat někam na obec, ale tady ne, nemluvte o tom, že Romové jsou špinavý a kradou, nemluvte o tom, že muslimové jsou zabijáci, nemluvte , že katolíci , jsou., a to si myslím, že třeba pro takovou jednu sestru bylo absolutně tohle nepřijatelný. Mimo jiné, já si myslim, že sem přestala chodit skrze to stáří, ale pro ní tahle moje, to jí taky asi nesedělo, ale tohle to už nehodnotim. Ale tohle to, to bych nechtěla, aby se to provozovalo od kohokoliv z nás, taková to hodnocení, ona je taková, nebo takovej..Tady každej může bejt, ale nechci, když se tady objeví propuštěný vězeň, tak jako ano, buď tady, ale nebudeš tady opilej. Jako ty jasný mantinely.

Já: Jasně.

Č1: Tebe máme rádi, jseš fajn chlap, ale nebudeš nás tady obtěžovat, když budeš opilej, tak jdi přespat jinam, ale ne sem na půdu. Ono to má zase jasný..

Já: Hranice..

Č1: Kontury, to si myslim, že v tom taky hraje roli, že už v tomhle se na mě můžou spolehnout, že to není, že odsad', posad',

Já: Dobrý, jestli ještě něco chceš říct?

Č1: Jsem hrozně ukecaná vid, to je hrozný?

Já: Jestli jsme třeba na něco zapomněli, nebo jestli se chceš na něco zeptat ty, já už mám totiž asi všechno..

Č1: Ty už máš hotovo, jo, tak já si myslím, že jsem úplně vykecaná z podoby,

Já: já jsem se zasmála, jo? Ale je to teda strašně zajímavý, no..

Č1: Já jsem zvědavá teda, co ti z toho..

Já: vyjde..

Č1: že bych si to pak chtěla přečíst..

Já: A chceš pak poslat i ten rozhovor, abys ho mohla autorizovat.

Č1: Nee, to ne, úplně si s tím udělej, co chceš. Já jsem neřekla nic, za co bych se nemohla postavit.

Já: Bude to anonymizovaný, žádný jména tam nebudou, to mi absolutně nevadí, já si to jen přečtu až to bude hotový,

Č1: Dobře, já jsem neřekla nic, za čím bych nemohla stát.

Já: Jo, tak jsme asi hotový,

Č1: tak paráda, a budeš mluvit ještě s někdm jiným?

Já: No, chtěla bych no.

Č1: A jak to máš teda, ty jedeš domů nebo do F.,

Já: do F.

Č1: Tak to uděláme tak, že já tě hodím na autobus do vedlejší vesnice a tam ti jede každou chvíli něco.

Já: Dobře, to budeš moc hodná, a ještě jednou ti moc děkuju

Č1: No, to je samozřejmý

Já: no, právě. že není.

Doplňující otázky:

JÁ: Proč jsi pro Večeři Páně u dětí, a jestli dřív byla ve sboru jiná tradice?

Č1: Víra, která je základem touhy po večeři Páně (u dětí i dospělých) je nezávislá na věku člověka, který tu touhu prožívá. Proto jsem pro to, aby děti přijímaly V jakémkoli věku, kdy jsou schopny zformulovat svou touhu po přijímání. Věřím, že děti cítí Boha a Jeho hlas jako kdokoli jiný. Paradoxně možná více, než mnozí dospělí. Nejen ve sboru, ale v celé církvi bylo ještě cca před 50 lety nemyšlitelné, aby děti přijímaly.

Příloha 3 – Rozhovor s Č2

Já: Na začátku bych se chtěla zeptat, jestli by ti nevadilo, kdybych náš rozhovor nahrávala na diktafon.

Č2: Není mi to úplně příjemné, ale pokud je to v zájmu věci, tak ano.

Já: Takže s tím souhlasíš?

Č2: Ano, souhlasím.

Já: Pak bych s tebou chtěla projít informovaný souhlas, který se skládá ze dvou částí, nejprve informačního listu a souhlasného prohlášení, kde je napsáno co je cílem výzkumu, jak bude probíhat rozhovor, jaká jsou tvoje práva a povinnosti, atd. Buď si ho přečti sama anebo ho můžeme projít společně.

Č2: Já bych si ho přečetla.

Já: Kdyby ti cokoliv nebylo jasné, tak se mě můžeš zeptat na cokoliv. Je něco co ti třeba přišlo nejasného?

Č2: Ne, není.

Já: Tak na základě toho bych tě chtěla poprosit o podpis, že sis to přečetla, že jsem tě informovala o výzkumu a byly ti zodpovězeny případné otázky. A já to taky podepíšu a jedna kopie bude moje a druhá tvoje.

Já: Tak můžeme přejít k tomu rozhovoru?

Č2: Ano, (trošku jsem se usmála, protože působila trochu vážně).

Já: Mně by zajímalo tedy první otázka, bych se tě chtěla zeptat, týká se to tvý cesty členky sboru a mně by zajímalo, jaká byla ta tvá cesta od ukončení školy až po tvé dnešní působení ve sboru. Co ses na této cestě naučila, alespoň tři zásadní okamžiky pro tebe.

Č2: (respondentka udělala šokovaný výraz, asi nečekala takovou otázku)

No, ehm, moje cesta v církvi Českobratrské evangelické byla dlouhá, protože jsem se pohybovala v tomto prostředí od narození. Můj tatínek byl farář na D., takže celé moje dětství, ehm, bylo v tomto sboru, kde jsem se účastnila nejrůznějších aktivit, včetně vánočních besídek, her, dalších aktivit, kde jsem vystupovala, většinou jako recitátor. Ehm. Na D. jsem byla confirmovaná, i křtěná jako tříměsíční kojeneček,

Já: Já jsem se usmála.

Č2: Aa, moje další cesta ze D. sboru vedla do sboru v R., kde byl pan farář B.

Já: Hmm

Č2: Což byl krom jiného přítel mého tatínka.

Já: Aha.

Č2: Takže když jsme se pak s rodinou přestěhovali ze D., do jiného bydliště, tak jsme dojížděli do R, postupně se všemi dětmi, protože v té době jsme měli 3 a další přicházeli. Takže jsme chodili do R., kde se děti účastnili nedělní školy, když pak byly děti starší, tak chodily do dorostu, do mládeže, jezdily na různá letní soustředění. Hm. My jsme byly v tom R. poměrně pasivní, protože jsme měli spoustu malých dětí a neměla jsem čas na to se věnovat ještě něčemu jinému.

Já: A čemu?

Č2: No, například, že bych třeba pomáhala.. Tenkrát jsme byly mladý, tak ve staršovstvu ne, ale že bychom byly, se účastnili různých akcí, jak jsem zmiňovala. Tak to moc dobře nešlo, protože jsme těch dětí měli hodně a museli jsme se o ně starat.

Já: H-hm.

Č2: Takže to byl R. Pak na přechodnou dobu, jsem na přání Z. Skuhrové přešla do sboru ve Hv. To už jsme se přestěhovali z F. do J. do domu rodinného.

Já: Hmm.

Č2: A byla jsem požádána, zda bychom nemohli podpořit společenství ve P., protože ten sbor byl bez faráře, a chodilo tam zhruba 5 lidí staršího a velice starého věku. Takže já jsem se rozhodla, že chci sbor podpořit, začali jsme chodit P., kde většinou měla Č3. čtené bohoslužby a nebo byli zváni různí faráři . Ten sbor administroval původně i Q. můj tatínek a potom pan farář B. z R. A proč jsi chtěla podpořit? Protože jsem obdivovala snahu Č3., která nechtěla nechat sbor zahynout, protože opravdu těch členů bylo málo a těch lidí, který navštěvovali bohoslužby, byla jen malá hrstečka,ale ona to nevzdávala a bojovala jako lev za ten sbor a proto jsem ji chtěla v tomhle podpořit a začali jsme s dětma chodit do P., ale ehm. nebylo to úplně ideální v tom, že tam neexistovali nějaké aktivity pro děti.

Já: H-hm.

Č2: Nedělní škola a samozřejmě vůbec ne a vzhledem k tomu, že ten věk byl poměrně vysoký, tak i děti je rušily.

Já: Ajaj.

Č2: Takže jedna ze sester mě upozornila na to, že by bylo dobré, abychom byli v jiné místnosti, abychom nerušili ty bohoslužby.

Já: Opravdu, jo?

Č2: H. Takže po určitém čase jsme se se Z. domluvili, že začneme zas chodit do R., aby děti se mohli účastnit také nedělních programů jako nedělní školy, atd. A naše cesta se vrátila znova do P.

Já: Aha.

Č2: A to, když jsme potkali u benzínové pumpy paní farářku Č1 , která vystoupila z auta, přišla k nám a oslovila nás, velice srdečně nás pozdravila a pozvala, ať se přijdeme do sboru podívat.

Já: Aha.

Č2: A na nás to ohromně silně zapůsobilo, protože to bylo spontánní a bylo to velice milé. Takže jsme se rozhodli, že se do sboru půjdeme podívat a po první návštěvě jsme byli úplně nadšení, protože sbor vypadal úplně jinak než dříve, byl tam náš přítel z Braníka T. a celá P. byla oživlá, a takže jsme si řekli,

Já: (já do toho skočila) oživlá? v jakém smyslu to myslíš?

Č2: No, protože tenkrát, když jsme tam chodili my, tak těch lidí bylo pár, aktivity nebyly vlastně žádný, žádný dětský akce a najednou, když jsme tam přišli teď, tak ten sbor jakoby žil, měla jsem pocit, že oživil prostě. Určitě to bylo i osobností paní farářky.

Já: H-hm.

Č2: No a tak, že jsme začali chodit, v té době už jsme měli děti velké, takže s námi chodila naše dcera U. A během velice krátké doby jsme se rozhodli, že bychom se chtěli stát členy sboru, ale byli jsme členy v R., tak paní farářka požádala pana faráře, jestli by nás uvolnil, stali jsme se členy sboru. Můj muž Č6 a

moje dcera U. se nechala v tomto sboru pokřtít a byli jsme i osloveni s U., abychom vedly nedělní školu, takže jsme se pustily do této práce, i když jsme s ní neměly žádné zkušenosti. Ale, ohromně nás to obohatilo, baví nás to a myslím, že i děti rádi do sboru chodí.

Já: A proč to třeba baví tebe?

Č2: Ehm. Protože, pro mě je strašná vzácnost předávat to, co se vlastně naučil za svůj život a co si ale stále musí opakovat a obnovovat, tak to předávat dětem, který jsou ohromně nadšený a přijímají, co se jim snažím předat, je to vzájemně strašně obohacující.

Já: Hmm.

Č2: No a do toho sboru chodíme dodnes, už jsme členy staršovstva, Č6 i já, a hm, to je asi k té cestě asi vše.

Já: Co ses na té cestě naučila? Vnímáš třeba nějaké 3 zásadní okamžiky pro tebe?

Č2: Co jsme se naučila..chvíli ticho, tak jedna z věcí, kterou si uvědomuju byla ta, že společenství je strašně důležité. Bylo období v našem životě, kdy jsme do kostela úplně nechodili, protože jsme měli malé děti a bylo to opravdu složité, když jsme měli novorozence a další a další děti. A říkali jsme si, že se vlastně zas tolik nic neděje, protože toho pána Boha máme a nemusíme, a že nevádí, když nechodíme každou neděli do nedělní školy, teda kostela. Ale během toho života jsem přišla na to, že je to strašně důležité.

Já: A proč?

Č2: Chodit do společenství a vlastně pravidelně poslouchat slovo boží a i když si člověk sám čte bibli, nebo se modlí, nebo si myslí, že se nějak duchovně vzdělává, tak nikdy to není takové jako když člověk chodí do kostela, setkává se tam s přáteli, s bratry a sestrami a má každou neděli a má tu zvěst,. Tak to je jedna z věcí, kterou jsem se naučila, že společenství je strašně důležité.

hm. Další třeba nějaký zásadní okamžik? Který ses naučila právě v tomto sboru? V té P. Jsme si také zvlášť uvědomila, jak je důležitá osobnost faráře.

Já: Hmm.

Č2: Protože když byla ve sboru jen Č3., tak to bylo nesmírně zajímavé, bylo to, vlastně ty bohoslužby probíhaly podobným způsobem, Z. je vzdělána, používala čtená kázání renomovaných kazatelů a farářů, ale přesto je to trošku něco jiného než ta osobnost toho faráře a vzhledem k tomu, že já jsem člověk, který uznává autority, tak pro mě je ta osobnost toho faráře strašně důležitá. Takže jsem si uvědomila, že vlastně ten farář je tam strašně potřeba v tom sboru.

Já: Jako z hlediska z té autority?

Č2: Ta autorita, ale celkově neumím to asi dobře vyjádřit, ale prostě sbor bez faráře a s farářem je obrovský rozdíl.

Já: A Č3 nebyla farář?

Č2: Ne, Č3 byla kurátorka a ikdyž byla teologicky vzdělaná, protože ona se taky vzdělává na teologické fakultě, ještě na univerzitě třetího věku, je nesmírně inteligentní.. aaa. je prostě znalá všeho, tak ten farář je prostě něco jiného. (ale v čem?) Už tím, že má ucelené teologické vzdělání. Tak to je možná další věc, kterou jsem se naučila, že ta osobnost faráře je strašně důležitá.. chvíli ticho. No a možná jsem se taky naučila to, že jsem se nikdy ve velkém sboru jako byl K., jsem se vlastně nikdy moc neangažovala, spíš jsem se držela stranou a byla jsem pasivní a všechno jsem vnímala jakoby zvenku. A tady v tom malém sboru jsem dostala příležitost k tomu se aktivně účastnit toho sborového života, což pro mě nebylo nějak příjemné..

Já: A proč?

Č2: Nijak jsem z toho nebyla nadšená. Protože jsem člověk, který je rád spíš v pozadí, rozhodně se nerada někde ukazuju, jo, prostě. Nebylo to pro mě úplně příjemný, když jsme věděla, že budu muset pracovat, že se budu muset vyjadřovat k některým věcem, tak nebylo mi to úplně příjemný, ale musím říct, že jsem do toho šla, a jsem ráda, protože je to zase další dimenze jako toho života v tom společenství.

Č2: Takže to jsou takový tři okamžiky.

Já: (já skáču) okamžiky.

Já: Jo, mě by pak ještě zajímalo k téhle oblasti, jaká byla třeba významná osobnost pro tebe, pro tvé další působení ve sboru? Víš, jak a čím tě ovlivnila?

Č2: Tak pro mě jednoznačně výrazná osobnost byla pan farář B., Mluvím teda o tom sboru v R..

Já: A proč?

Č2: To byl.. Člověk který, nikdy jsem se s takovým člověkem, farářem nesešla, už nikdy jsem neviděla, ani neslyšela to, co on předával, co bylo úplně, úplně jedinečné bylo prožívání svátostí..

Já: a v čem?

Č2: To už jsem nikdy u nikoho neviděla, protože on prožíval svátosti tak hluboce a býval dojat často.

Já: H-hm.

Č2: Často měl i slzy v očích a lámal se mu hlas a bylo to strašně hluboký a nikdy na to nezapomenu, a strašně sváteční, prostě, a dával těm svátostem úplně něco mimořádného. Tak celá osobnost pana faráře B. mě formovala a zůstává pro mě číslo jedna.

Já: A.. Čím dalším tě ovlivnila v tvym dalším působení ve společenství?

Č2: Ovlivnil mě svoji hlubokou vírou, která vyvěrala ze všeho, co on dělal, co mluvil, považuju ho za úplně mimořádného člověka.

Já: Máš třeba ještě nějakou osobnost třeba v současnym sboru, kde působíš?

Č2: V současném sboru je to paní farářka Č1. která je pro mě velkou autoritou, obdivuju její inteligenci, považuju jí za velice, velice inteligentní a vzdělanou. Aaa.

Já: V čem je třeba pro tebe důležitá ve společenství?

Č2: Důležitá je pro mě, protože mi objasňuje nejrůznější teologické problémy a otázky.

Já: A ovlivnila tě třeba ještě něčím?

Č2: Nedokážu říct, čím mě ovlivnila, ale její kázání jsou nesmírně zajímavý, zase úplně jiný než byl třeba pan farář B. Úplně jiný.

Já: A v čem?

Č2: Ona je taková jakoby modernější, ale musím říct, že pro mě, mě bylo bližší to podání pana faráře, já třeba trošičku, speciálně v těch svátostech, mně tam chybí svátečnost, že ať se to týká křtu, večere páně.. (a co myslíš tou svátečností? jak by měla vypadat?) Tak já vim, že ona to myslí, že má hlubokou víru, je to myšleno všechno správně, ale nepůsobí to na mě všechno prostě tak slavnostně.

Já: Hmm, zeptala bych se tě ještě na další otázku, kam bys třeba chtěla, aby tenhle sbor, který nyní, do kterého vlastně docházíš, kam by měl jakoby směřovat? Jestli je to převoditelný i na další části sboru, v tom smyslu, jak na sbor, tak ale i na staršovstvo, nedělní školu..Jo, kam podle tebe bys chtěla, aby směřoval?

Č2: fff(oddechla si.) Já považuju za velice důležitou tu práci s dětmi a mladými lidmi, Takže bych si přála, aby ty děti, které navštěvují nedělní školu, pokračovaly ve sboru dál, aby byly confirmované, aby se scházeli po tom společně jako mládež, vidím v tom velikou naději toho sboru, hrozně bych si přála aby ty děti tam co nejdéle zůstali.

Já: Hmm.

Č2: A rozšířili řady členů. Určitě jsou různé další aktivity, který přináší, ehm. lidí, mnozí lidé a týká se to hlavně i ekumeny, tak to bych strašně ráda, aby ten sbor v tom pokračoval, je to například, modlitby Taizé nebo jsou to potom k nejrůznějším výročním akce, buď ve sboru nebo v J., kde se scházíme s katolickými kolegy a to vidím jako další důležitou věc, aby tam se rozvíjela ta ekumena.

Já: Hmmm, co si myslíš o tom, jaké hodnoty vyznáváte jako sbor? Jestli takový někde jsou? A jestli to platí na všechny ty části toho sboru. chvíle ticha.

Nebo co je jakoby pro.. no, ptej se klidně.

Č2: Jaké hodnoty?

Já: Jako nerozumíš úplně tomu pojmu?

Č2: No, jako úplně nevim, co si mám pod tím představit..

Já: skočila do toho, jako představit? Co je jakoby pro tebe důležité, na čem se společně shodnete jako sbor, jestli se ztotožňuješ s hodnotami některých členů.. na tom.

Č2: To teda není pro mě úplně jednoduchá otázka, no, určitě jsou to morální hodnoty, který by měli platit v každém křesťanském společenství,

Já: jako třeba?

Č2: Obecně morální hodnoty, to znamená desatero božích přikázání,

Já: Hmm. A.. Co je pro vás jako členy důležitý v tom sboru?

Č2: No, určitě je to důležitý scházení se, nejen třeba v neděli, ale i třeba při dalších příležitostech, které v tom sboru jsou, to si myslím, že je určitě pro všechny důležitý. Co se týká třeba nejrůznějším rozhodování ve staršovstvu, tak považuju za důležitý to, že se všichni vždycky dokážeme nějak domluvit. aaa. že máme většinou podobné názory, dokážeme většinou prostě nakonec se sjednotit a podpořit třeba faráře, tak to si myslím, že je taky důležitý, že v té hrstce lidí, který tam jsou, tak dokážeme společně nacházet tu společnou cestu, a vlastně stát za jedním tím cílem.

Já: A ten cíl může být třeba co?

Č2: Ty cíle jsou různé.

Já: Třeba uveď jen nějaký příklad.

Č2: Já nevim, třeba co navrhne farář, že by bylo vhodné udělat, my se dokážeme na tom sjednotit a podpořit to.

Já: Dobře.

Č2: Konkrétně teďka úplně nevím.

Já: To nevadí vůbec. Máš třeba nějaké téma či témata, o kterých bys chtěla mluvit? Aby tady třeba zazněli? Ohledně toho sboru.

Č2: ticho. Asi ne.

Já: Dobře přejdeme třeba k další té oblasti, kdy je to příběh úspěchu, kdy mě by třeba zajímalo, jestli si vzpomeneš na to, co ti třeba ve sboru nebo v jeho částech dělá radost nebo si řekneš, tohle se mi jako členice sboru daří.. Daří se mi ve sboru tohle..

Č2: Tak to je jednoznačně nedělní škola.

Já: Aha.

Č2: Obecně děti ve sboru to je to nejvíc, co mě těší, a to, že mám příležitost s nima pracovat, tak to je prostě pro mě nejen výzva, ale i hrozně si toho vážím a pro mě je radost jednak to, že ty děti to baví poslouchat, poslouchají, dokážou mi dát zpětnou vazbu, že vědí co jsem vyprávěla minule, výtvarně umějí ztvárnit vyprávění.

Já: hm.

Č2: Hrozně mě těší i když mi rodiče řeknou, že děkují za to, že můžou poslouchat pani farářku a o děti ej postaráno. Takže pro mě největší radostí v tom sboru jsou děti. Aaa. Vkládám do nich ohromné naděje, a doufám, že v tom sboru co nejdřív, hm. nejdýl vydrží.

Já: Hm.

Č2: A to bych řekla ještě, že se mi daří, že tam chodí čím dál tím víc dětí a to si myslím, že o něčem přeci jenom vypovídá. Takže přicházejí děti i n nekřesťanských rodin a přece jenom si něco odnášejí, i když vlastně doma neslyšeli nikdy nic podobného.

Já: Jako co myslíš podobného? Jako o bohu?

Č2: Ano, o Bohu, o bibli, biblických příbězích,

Já: Hmm.

Č2: Jsou to děti opravdu nedotčený. Tak to bych řekla, že se mi daří.

Já: Já jsem se trochu zasmála. Je něco, co se ti ještě daří i v rámci sboru? Nebo třeba ve staršovstvu?

Č2: Nevím o tom.

Já: Já jsem se zasmála. To není možný.

Č2: Dobře. Tak možná ještě na jednu věc jsem si vzpomněla, že tak jako mám blízko k dětem, tak mám velice blízko ke starým lidem.

Já: Aha.

Č2: Tak co se mi asi daří, je jim naslouchat a zajímat se o jejich starosti, i s nima sdílet i radosti, myslím si, že i pro ně je tohle přínosné. Tak to bych taky řekla, že by se mi mohlo dařit.

Já: Dobře. Teď si naopak řeknem něco, o příběhu neúspěchu. Jestli si umíš zase představit tu situaci, kdy sis ať už v roli členky sboru, či učitelky nedělní školy řekla, teď se mi nedaří.. že nedaří se mi..

Č2: chvilka ticha, neuvědomuju si to, že by se mi vyloženě něco nedařilo. Zase, co se týká ty nedělní školy, tak ne každá neděle je úspěšná v tom, že je dětí hodně, různých věkových skupin, včetně opravdu malých dětí, který se batolej po zemi, tak je velice těžké udržet jejich pozornost a předat jim tu zvěst, kterou jim přináším. Takže někdy mám ten pocit, že dneska to fakt nebylo k ničemu. Což úplně pravda není, protože když se pak podívám, co děti namalovali, nebo co zase příště mi říkali, tak si řeknu, vidíš, tak alespoň nějaký zrnko v nich zůstalo.

Já: Vybavíš si třeba nějaký otevřený konflikt nebo napětí, který jsi ve sboru zažila?

Č2: Ano, zažili jsme konflikt s jedním našim bratrem, kterého my osobně máme velice rádi, vážíme si ho, a už jsme s ním chodili do sboru v R. A tam došlo tedy k nějakým střetům s paní farářkou a kurátorkou sboru, a bylo to většinou tak, že on kritizoval něco z kázání farářky nebo jejích postojů. To, opravdu nemůžu posoudit, nejsem takový teolog, nesem zas tak vzdělaná jako bratr, abych mohla posuzovat kázání paní farářky a to v nich bylo řečeno. Takže nejsem úplně dobrý pozorovatel, protože jsme často tomu konfliktu nerozuměla, ale určitě to tam bylo, bylo cítit napětí oboustranný ve sboru, nebylo to příjemný, ale paní farářka i bratr se snažili i sestra kurátorka se snažili nějak se domluvit, a tak se to dělí formou rozhovorů mezi nima, jenom mezi čtyřma očima, jak se říká. Pak někdy se řešil nějaký konflikt na staršovstvu, ale nemohla jsem se jednoznačně přiklonit na tu či onu stranu. Protože jsem se v tom konfliktu až zas tak neorientovala.

Já: Hmm.

Č2: Já mám toho bratra velice ráda, takže s něčím, co říkal, jsem souhlasila, ale zase v něčem taky pravdu neměl, takže nebylo to prostě jednoznačný.

Já: Hmm. Proč máš zrovna ráda tohoto bratra?

Č2: No, mám ho ráda, protože jsme společně chodili do R., že ho znám spousty let, že ho považuju za skvělýho kamaráda, on to báječně umí s mládeží, ale i s dětmi, takže jsem ho za to vždycky hrozně obdivovala. Navíc je to člověk velice vzdělaný, který i když už není mlád, tak stále se vzdělává, prostě ho obdivuju a mám ho ráda jako dlouholetýho přítele.

Já: Mě by třeba zajímalo, proč si třeba neuvedla tenhle konflikt do toho co se mi nedaří..?

Č2: Já jsem to spíš vztahovala k sobě, takže když ses ptala, co se daří a co se mě nedaří, tak jsem tam nezmiňovala tenhle konflikt, protože ten se mě absolutně netýká, Já nemám proti bratrovi nic. Mám ho ráda a není to z mé strany nic, co by se nepovedlo.

Č2: A i přes ty konflikty, jak tam bylo napětí, i když třeba se příliš nebavili. Bratr s paní farářkou nebo i se sestrou kurátorkou, i s ostatními členy, to je věc, jde mimo mě. Takže já jsem vždycky s ním mluvila nijak se to nedotklo našeho přátelství.

Já: Dobře. hm. Já tady mám tady ještě poslední oblast z hlediska cesty sboru. Kdyby sis měla představit, ideální budoucnost tohoto sboru, mohla bys mi tvou představu popsat?

Č2: Ideální budoucnost by byla, že z dětí, který teďka chodí do nedělní školy, tak budou mladí lidé, kteří budou uzavírat sňatky a ve sboru zůstanou a budou tam přivádět svoje děti a do sboru bude chodit víc a víc lidí, protože si myslím, že paní farářka by z toho taky měla radost a je sama tak skvělá, že by si zasloužila, aby tam chodilo víc a víc lidí, tak to by byla pro mě ideální budoucnost, kdyby tam byli mladí lidé, a eventuálně kdyby přicházeli ještě lidi další, protože je to hrozná škoda, že je tam opravdu jen hrstka členů stálých a ostatní nechodí. Pro mě je ideální budoucnost sboru aby se rozšířili naše řady a aby byli ve sboru mladí lidé a děti.

Já: A čím si myslíš třeba, že je tam třeba tak málo těch lidí? Nebo, že nechodí.

Č2: Myslím si, že je to mnohaletý problém, i jsem slyšela od starých členů., že ta lokalita, ve které se sbor nachází, tak prostě je tam málo evangelíků a pokud tam jsou, tak to nebyly tradiční rodiny, nebyly zvyklý chodit do kostela, a v tom případě to vlastně pomalu zanikalo a v dnešní době, i když nějaký evangelický kořeny tam byly, tak prostě ty lidi nejsou zvyklý do toho sboru chodit. Myslím si, že je to prostě lokalitou. Není to problém posledních let, ale je to problém desítky let starý. Právě pro to vidím velkou budoucnost v těch dětech, který tam dneska chodí, protože pokud ty děti budou navštěvovat pravidelně nedělní školu a potom shromáždění a kostel a mládež a dorost, tak určitě je naděje, že v tom sboru zůstanou.

Já: Hmm. Jak jsi říkala o té ideální budoucnosti, tak k té budoucnosti vede nějaká ta cesta, o který si teď mluvila.

Č2: Hm.

Já: A když přemýšlíš o těchto krocích na této cestě, tak mohla bys mi třeba popsat ten tvůj první krok? Který by si sama jako ty mohla udělat?

Č2: Já to zase vidím v té své práci s dětmi, takže já jim zase předávám, jak je důležité, abychom se viděli neděli, co neděli, abychom si vyprávěli, abychom si opakovali. Považuji to za velice důležité, protože vidím, že mezi nás chodili i děti, které chodily velice nepravidelně a na tom se to dá právě demonstrovat, jak je strašně důležitý to společenství, protože jakmile ty děti z toho vypadnou, z toho pravidelného navštěvování a scházení se, tak to časem úplně vymizí. Takže bohužel nám z nedělní školy úplně odpadlo právě pro to, že je rodiče nemohli dovádět, a že byly v jejich rodinách nejrůznější starosti, typu rozvodů, apod. Ty děti nemohly chodit a myslím si, že odpadly a chodit už nikdy nebudou.

Já: Ty rodiče třeba choděj do toho kostela?

Č2: Taky ne.

Já: Hm. Myslíš, že tahle cesta je převoditelná i na další části sboru?

Č2: Ano, je.

Já: hm., Pak jsem se tě chtěla zeptat, já jsem studovala organizační strukturu sboru ČCE v různých církevních dokumentech, na webových stránkách. A v této souvislosti by mě zajímalo, jestli sis všimla, že třeba některá generace není v našem sboru zastoupená, třeba generace mládeže.

Č2: Ano.

Já: Tak třeba co si o tomhle myslíš?

Č2: Je to daný tím, o čem jsme hovořili, že těch členů sboru je málo a těch členů, co navštěvují sbor je ještě méně. Takže v této lokalitě nejsou prostě mladí lidé a naděje je v těch našich dětech, který dneska choděj do nedělní školy, protože tam si myslím, že by mohly v tom sboru zůstat, takže zase opakuji, proč tam je tohleto. Proč tam nejsou mladí lidé, je to pravděpodobně tím, o čem jsme mluvili, tou lokalitou a děti nebyly zvyklí chodit do kostela a rodiče nechodili do kostela, tak nemůžem čekat, že tam budou chodit samy.

Já: Hm. Myslíš si o tom, co jsme si tady povídali, o těch hodnotách, co je důležitý pro ten sbor, o tom směřování o tom sboru, tak jestli se dá říct, že sbor má nějakou organizační kulturu a jak bys ji popsala?

Č2: To úplně nevím.

Já: Jakoby že neznáš ten pojem?

Č2: Neznám ten pojem.

Já: Takže si neumíš pod tím nic představit?

Č2: Nene.

Já: Nikdy jsi třeba o tom ani neslyšela?

Č2: Ne.

Já: Ta kultura toho sboru se prostě zjednodušeně týká toho, čím vším ta organizace žije, jaké má hodnoty, normy..

Já: Ještě mě napadla jedna ta otázka, jestli vnímáš nějaké to poslání toho sboru? V tom smyslu, co je smyslem toho našeho společenství? Protože to se mi zdá, že tady ještě úplně nezaznělo. Chvilé ticha, Co pro tebe, jaký v tom vidíš smysl, i klidně pro tebe.

Č2: Úplně obyčejně, pro mě ten smysl.

Já: No jasně

Č2: Je v tom, že se pravidelně setkávám s lidma, který ráda vidím, i s kterými si mám co říct, to prostě úplně obyčejný smysl.

Já: No a to mám na mysli.

Č2: Smysl toho společenství, že si vzájemně můžeme pomoci, když je potřeba, že na sebe myslíme, že společně neseme radosti i starosti, to si myslím, že je strašně důležitý.

Já: Dobře. Je třeba ještě něco na co by ses chtěla zeptat ty mě?

Č2: Myslím, že to bylo vyčerpávající.

Já: Jako v čem.

Č2: Ve všem. Nemám se už na co zeptat, protože jsme už ty základní věci probrali.

Já: A bylo to pro tebe náročný, jako, že třeba bylo hodně těch otázek?

Č2: No, nebylo to úplně jednoduchý, to všechno pojmenovat, ale myslím, si, že je to zajímavý i pro mě ty věci vyslovit, to, co si člověk sám myslí, tak když se to vysloví, tak je to zase jiný a víc si to tím vyjasníš a uvědomíš.

Já: Mám radost, jestli ti to přišlo trochu přínosný.

Č2: Určitě.

Já: Mně to moc pomohlo, že jsi mi věnovala ten čas a bylas ochotná takhle všechno zodpovědět, tak za to ti děkuji.

Č2: To jsem ráda a já taky děkuju.

Doplňující otázky:

Já: Myslíš, že ten sbor může využít tyhle konflikty, napětí jako příležitost k něčemu?

Č2: Asi se vyčistil vzduch, není cítit napětí ve sboru, ale chybí nám ta jeho moudrost. On se stavěl většinou do opozice, protože byl konzervativní a setrval na tradičních věcech a taky vzdělaný na tolik,

že do toho mohl zasahovat. Takže teď nenastává napětí, protože lidi jsou otevřenější a nejsou vzdělaní na tolik, aby do toho mohli zasahovat.“

Já: Proč jsi pro Večeři Páně u dětí a dřív byla ve sboru jiná tradice?

Č2: Na tuto myšlenku mne přivedla až zkušenost s vyučováním dětí v nedělní škole. Jsou velmi vnímavé a zvědavé a vzhledem k tomu, že jsou u Večeře Páně přítomny, i když jen pasivně, pokládají pak nejrůznější otázky a projevují přání vědět o této problematice více a více. Pak samozřejmě následuje přání se jí aktivně zúčastnit. Myslím si, že je třeba ke každému dítěti přistoupit individuálně, přihlédnout k jeho intelektu a vyspělosti a také ke znalostem a porozumění celé věci. Pokud učitel a farář posoudí zralost dítěte k přijímání svátosti, pak si myslím, že postačí křest. Myslím si, že by to tak chápal i Ježíš Kristus, který byl velmi otevřený a mnohé tradice bořil.

Příloha 4 – Rozhovor s Č3

Já: Tak na začátku bych s tebou chtěla probrat informovaný souhlas, co potřebuji, buď to můžeme projít společně, nebo si to můžeš přečíst sama.

Č3: To bude rychlejší.

Já: Je to o tom, o čem je ta diplomová práce, co je cílem výzkumu

Č3: No, bez brejlí to nepůjde. Tady to mám podepsat?

Já: Tady ty. A tady já.

Č3: Říkáš jedno tvoje, jedno moje, tak svoje si nemusím podepisovat, ne?

Já: No, to je taky pravda. (zasmály jsme se obě)

Já furt někoho otravuju s podpisama.

Já: No, právě.

Já: Tak jo, tak jestli můžeme začít, tak já bych se chtěla nejprve zeptat ohledně tvé cesty členky, kurátorky sboru. Jaká byla tvá cesta od ukončení školy po působení v dnešním sboru. A co ses třeba na té cestě naučila, alespoň 3 zásadní okamžiky.

Č3: Či-li vůbec jako cesta víry?

Já: hm.

Č3: No, já jsem vlastně z bezvěrecký rodiny, k víře, znalosti povědomí o církvi jsem se dostala na střední škole prostřednictvím svých 3 spolužáků. Velmi intenzivně se mi věnoval a tehdy jsem prožívala partnerskou krizi se spolužákem a on se nám věnoval oběma a ten spolužák mu utekl a já už jsem mu zůstala. (zasmála se)

Já: hmm.

Č3: A co pro mě na začátku bylo nejdůležitější, že v tom evangelickém prostředí jsem se nemusela starat, kde nechám kabelku, jestli někdo něco, to nepřipadalo v úvahu a pak také bezpečnost jako holka, že mě nikdo nebude obtěžovat. To bylo to.

Druhá věc, která byla strašně důležitá že ten dan se mi věnoval několik měsíců, trávili jsme spolu spoustu času po F. a ta obrovská důvěra, kterou k nám měla ta jeho partnerka. Tak to bylo pro mě hodně důležitý.

Já: Jasně.

Č3:A i jsem to i říkala jeho synovi, kterej k nám jezdil na P. a když přijel, tak u nás hrál. A já jsem vždycky nechala tatínka pozdravovat, tak říkám, že ta maminka svým způsobem byla důležitá taky a já nikdy nic. Tak abys věděl, že byla pro mě taky důležitá.

No a pak byly k prázdniny a on po střední škole po maturitě a poslal mě do P. a věděl, že tam kousek máme chatu a řekl, tam je sbor, takže mě tam poslal.

Č3:My jsme se tam s mámou přihlásily. Já jsem se tam byla podívat, to bylo poprvé, kdy jsem byla ve P., i když jsem byla ve vedlejší vesnici. A ta obec na mě působila na první dojem, byla hrozně zvláštní, byla mnohem čistší, upravenější než ta naše vedlejší. A já jsem si to vykládala tím, vlivem starších lidí, co ten sbor zakládaly, přece jenom si udržely mnohem větší morálku, povědomí o hodnotách, něco takového a dokázaly to přenést na dávno bezvěrecký děti a vnoučata. Já už jsem tu obec vnímala tímhle způsobem. Chodili jsme tam s mámou, o prázdninách se tam vrátil A, kterej tam byl tehdy jako diákon a ještě studoval a my jsme mu říkaly, že bychom tady chtěly být členy sboru, tak tady máte, vyplňte si je, strčil do kartotéky a tím to skončilo. Víc se nezajímal, že jsem nekřtěná, netušil.

Já: Aha

(zasmála se)

Č3: Jo, protože moje máma byla členkou CB, ještě jednoty bratrské, ze které byla vyškrtnuta, když jsi vzala máho tátu. A přestala chodit do sboru. Mě ani nebylo kde pokřtít, proto jsem byla nekřtěná.

A hm. No a A. jsem říkala v létě, hele já tady budu celý prázdniny, tak si pro mě vymysli práci užitečnou. No a on mi řekl, nauč se hrát na harmonium. (zasmála se)

Já: No, to je strašný.

Č3:No, tak jsem vzala kolo, dennodenně jsem jezdila do P., na kolo jsem si udělala takovej nosič nebo pultík z drátu, no a na tom jsem vozila učebnici angličtiny, cestou do kopce jsem se učila anglický slovíčka, pak jsem se zase svezla a to.. Na podzim jsem dělala zkoušku z té angličtiny. Během prázdnin jsem se naučila, jsem vždycky cvičenou opicí a vždy jsem byla. A začala jsem hrát.

Já: Hm.

Č3: Pak A. skončil studium, byl tam ordinován, jeden ze dvou lidí, který tam byly ordinovaný ve P. Myslím, že ani v té dřívější době nebyl nikdo ordinován, že byli ordinováni jinde ti faráři. Takže i když tam všichni, 2 tam začínali, P., to bylo jeho první místo a B., to bylo taky jeho první místo. A ten třetí, ten tam taky začínal. Až ten čtvrtý tam přišel na důchod.

Já: Aha.

Č3: No a eh. Teďko a A. tam byl ordinován, to bylo poprvé a možná naposled, no možná naposled ne, kdy ta modlitebny praskala ve švech.

Já: Hm

Č3:Tam lidi seděli na otevřenejch oknech, tam i někdo omdlel.

Já: Ty brďo, to si neumím představit.

Č3: Při té ordinaci. No, ono to tam bylo nařachaný, jo? Hodně nabytý třeba dnes při těch půlnoční, to jsi asi neviděla, asi 2. nebo 3. půlnoční, myslím, že ta největší účast byla ta druhá, kdy tam byla Č1. To tam bylo asi 90 lidí. Takže to už je srovnatelný s tímhlectím.

Já: Hmm.

Č3: Pak začal mít A. problémy, nelíbil se jim u F., že jo. No a vedli jsme spolu velké hovory, co má udělat, jestli jít cestou, že půjde sloužit do pohraničí, ale bude ještě sloužit a nebo zůstane tady, starat se o tenhle sbor vlastně potají jako laik a jít pracovat třeba do lesa.

Č3: No, hm.. Nějak se přiklonil k tomu pohraničí. A říkal mi, že za něj tam byla mládež, dělali se tam schůzky mládeže, ten sbor za něj tam byl dost plnej. Jezdilo tam za ním hodně lidí. Ty budeš jediná, která tady po mně zůstane, jo?

Č3: No a pak tam přišel ještě po jeho odchodu, to jen abych doplnila tuhle myšlenku, tak tam přišel známí, který potkali A. na tom jeho novým a ten teda potom se nastěhoval do té P. taky. Tak jsme si pak společně říkali, tak jsme tu dva, jo? (zasmála se..)

Č3: No, a po A. přišli tam byla nějakým způsobem na půl tak trošku jako oficiálně jako neoficiálně jako vikářka, ale byla tam jako vikářka, ale přitom měla nad sebou administrátora, takže nebyla samostatným správcem toho sboru. A, ta se se mnou bavila, že nejsem křtěná, že jo, v roce 72 na jaře v zimě to tam byl kamarád, hele budou volby do staršovstva a já tě navrhnu. Jsem říkala, jaký staršovstvo, mně bylo 21 a půl. Jela jsem za A. na venkov a ptala jsem se ho, prosím tě, co to je. Jo, to vem, to je dobrý, to vem. (smála se.)

Já: To je konec. (zasmála jsem se i já)

Č3: No, takže jsem byla na jaře 72 zvolena do staršovstva a dlouhou dobu jsem tam dělal zapisovatele na těch schůzích.

Já: A hlasovala si taky?

Č3: Jo, já jsem byla jako řádný člen a tehdy nás administroval jeden známý z F. a byla jsem s ním i na konventu. A farář, už v té době se stal kurátorem, to bylo zároveň já jsem se stala členkou staršovstva a on kurátorem a byl až do té devadesátky. Takhle do F. nejezdil. Ale já jsem byla s ním na konventu. Takže já jsem byla ve svých 22 letech začala chodit na konventy. Pak tam byla nějaká proluka, protože se nám snížil počet zástupců, takže s administrátorem nikdo nechodil. Byl tam sám. To byly změny v církevním zřízení. No, o tom, jak by měl sbor fungovat, jaký jsou běžné aktivity a pro ten běžný sborový život jsem neměla ani náznak. Pro nás byly jen bohoslužby, tečka. Co by kdo měl, nebo tak, to se vůbec neřešilo.

Č3: Pak jsem v roce 75 otěhotněla a to jsem poprvé přišla do tohohle baráku. Já jsem celý těhotenství měla rizikový, čili jsem byla furt v nemocnici, a měla jsem jen vycházky v neděli a v rámci vycházek jsem utíkala do kostela, kde tehdy působil kamarád, kterého jsem v P. znala zprostředkovaně, takže jsem přes celý prázdniny chodila, i jsem tam hrála prosím,

Já: Ty jo.

Č3: Protože všichni varhaníci měli dovolenou a byly na prázdninách, děs.

Já: Jasně.

Č3: Ale celou tu dobu, večere páně se ve P. vysluhovala jen 5 x ročně, jen ty svátky, ani snad ne vstup do adventu, Vánoce, Velikonoce, svatodušní, a 1. leden. Bylo to hrozně málo a mně to vždycky uteklo, že začátku jsem byla kvůli těhotenství ve špitále, pak jsem nemohla, no, prostě to. To už nás v 74 administroval tvůj dědeček. A já říkám, na vánoce mám termín, takže to zase nic. A mě to strašně chybí, když přes ten celý rok vlastně nebyla na Večeři Páně, naposledy 1.1., prostě to nevyšlo. No a on říkal, tak

přijď domů tady za mnou a byla tu tvoje maminka s tvou sestrou a tý byl ten rok a zadělával a na vánočky, teď to tam třela, no, znáš to, že jo.

Já: No.

Č3: Pro nás tři to tady vysluhovala a pak jsem sem začala chodit s dětma, abych ej dostala mezi děti a tím od té doby se odpíchlo naše přátelství s maminkou. A s farářema, který dojížděli do P. jsem se znávala z toho, že auto měl málokdo. Takže jsme jezdili vlakem a chodili jsme spolu od vlaku nahoru.

Já: Hmm.

Č3: No a další věc, která byla strašně zajímavá, já jsem potom objevila ve skříni sešit se zápisy ze staršovstva, ručně dělanej, s prastarejma, z té předchozí doby, asi 60. a 70. let. A to jsem zhltna jak detektivku.

Já: (zasmála jsem se)

Č3: Ten sešit je už bohužel ztracenej, já jsem ho vrátila zpátky do skříně a správkyně tam dělala jednu velkej pořádek a vyhodila to.

Já: To je strašný.

Č3: No, takže tohle šlo teda do kelu. Bohužel, ale pro mě to tehdy bylo hrozně zajímavý o tomhle číst, neustále se řešila voda, dodávky vajec.

Č3: Pak když jsem měla děti, tak jsem z toho dost vypadla. A jakmile jsme měli děti tak mi manžel zakázal se příliš angažovat.

Já: Jako ve P.?

Č3: Ve P. Já už jsem předtím zkoušela za m., že bych někdy měla občas čtený, že bych i sama měla kázání, samozřejmě to bylo proti církevnímu zřízení, ale já jsme nevěděla, že vůbec něco takového existuje. Manžel mi to zakázal a řekl, děti, to byly mimina, by se nedostaly na školu. Jo, on měl zkušenosti, jeho dědeček byl zavřenej, musela jsem ho poslouchat, nedalo se nic dělat. A za těch m. jsem to přehodila na mámu, čtený, aby tam měl někdo čtený. A je pravda, když jsem byla s obouma dětma, že bych tam ani nemohla. Máma to tam několik let tahala, ona měla třeba 25,30x za rok bohoslužby.

Já: To už chodilo málo lidí?

Č3: To už chodilo strašně málo lidí, no. Ono se za toho A. zvojtilo, to bylo pro mě jako byl 68 rok takový nadechnutí pro celou republiku, abychom přežili zase dalších 20 let. Tak A. byl to samý pro Hv. Ty lidi, co tam už vůbec nechodili, protože než tam Sv. přišel, tak tam byly Zamrazilovi a dva lidi, a jeden pan měl čtený, ale nedalo se to poslouchat, ono záleží na tom, jak to umíš přečíst,

Já: No jasně. to hodně děla.

Č3: Takže se tam scházeli 4 lidi, pak ti presbyteri začali chodit, ono tam nějaký staršovstvo bylo a (zasmála se), ale začalo chodit častěj, až to ten A. trochu oživil. Pak se stala velká změna, v tom neustálých změnách administrátorů, kdy to chytil ten B a ten to držel strašně dlouho.

Č3: Ovšem to držel díky tomu, že tam nemá prakticky žádnou práci s náma, tak si to držel, aby se nemusel dělat náročnější administraci, která má vypadat jinak, než že 10x ročně přijedeš do sboru kázat, a puntik, nic víc, jo.

Č3: Já sem pak dodatečně zjistila, že ho máma donutila, protože ho neznala, tak ho přinutila vést sborové shromáždění. Jednou, pak už se jí to nepodařilo. Ne, pak to dělal bratr. Pak už přišel F. a dělal všechno on.

Já: A ta administrace by měla probíhat jak?

Č3: Heleď, za administraci, teď to platí, máš platit pětinu, takže se to bere jako jednodenní úvazek, on by měl vyřizovat poštu, starat se, já nevím, o děti nebo o něco, má dělat pohřby, svatby, ale ty on taky nedělal, protože zásadně nebyl na telefonu. Ty dělal C., který byl v F. blízko. Máma ho vždycky sehnala a máma zapisovala poštu, sbírky a prostě všechno. Pak dělal i pokladnu.

Č3: A ještě před tím, než jsem měla děti, jsem zpunktovala 2 výlety za A. na venkov od JZD zařídil autobus a plnej autobus jel, spousta lidí z vesnice tam jela, protože A. znala. Pak jsem dělal ještě za přítelema do F.

Č3: No, a takhle to nějál probíhalo, bratr C. se staral převážně o všechno a ten B., přijel jednou za měsíc a taky ne každě, no a on vedl schůze staršovstva, vedl sborový shromáždění, kazatele, atp.

Č3: Pak Já jsem sbor reprezentovala svým způsobem, že jsem chodila s ním na konventy, pak jsme měli dva zástupce, tak jsem chodila s ním. Místo kurátora, kurátor na to byl starej, a jakmile byla akce v F. tak jsem šla jí. Pak jsme měli nějakou představu, po tom, co jsem tam začala trochu víc působit, tak jsem si koupila, něco jako Zásady ČCE, bylo vydaný v 68 nebylo to paragrafově jako v církevním řízení, ale podobně, byly tam napsaný základní povinnosti, jak se má co dělat a tak.

A já jsem se tam dočetla, že lidi po 80, nejsou volitelný. My jsme dělali volby do staršovstva, když mu bylo 80 a pak už jsme je nedělali. (zasmála se, ňák tak jsme strčili hlavu do písku)

No, a bylo mu 90, když umřel. Nyní probíhají volby normálně každých 6 let.

Já: A on to nikdo nekontroloval?

Č3: Nikdo se o to nezajímaj, sliby staršovstevch se nedělali, ona spousta věcí se nedělala, který se dělaj teď. Když bratr zemřel, tak mě bratr C. spolu s ostatními členy staršovstva, tak mě přesvědčili, Č3., vždyť ty jsi to stejně místo toho tatínka dělala. A mně to tehdy přišlo strašně divný, že by to měl bejt chlap, kterej bydlí v místě, ale já bydlela v F.. A dělej kurátorku sboru, když jsi 35 km daleko. Nakonec jsem to vzala, tehdy tam už bydleli přátelé, tak jsem myslela na toho kamaráda, kterej to měl v místě. Pak jsem tedy byla vděčná, že to ostatní prosadili, pro mě to bylo takový, já jsem to nechtěla, skutečně jsem se bránila a byl to takovej jistej skok, člověk pak k tý funkci nějak dorostl. Vyloženě jsem to pak na sobě cejtila, že došlo k určitému posunu, že vlastně si mě Pán Bůh ty předchozí léta na to připravoval. Že já když jsem uvěřila, tak jsem si říkala, že měla bych jít někam na misi, teď se mi nechtělo, jo, takový ty nadšenecký představy, přitom mně to nebylo vlastní.

|A pak teprve po mnoha letech člověk pochopil, že Pán Bůh měl se mnou jiný záměry a byla jsem tu od toho, abych se postarala o tu P.. (zasmála se)

Já: To, že se ti nechtělo, to vyplývalo z čeho?

Č3: No, mně přišlo prostě divný, když jsem bydlela v tý F.. To bylo jako..

Já: Daleko...

Č3: On když už byl bratr, tak to bylo takový jako, on nebydlí ve P., on bydlí až o vesnici dal. A teď já až v F..

Č3: Pak jsem byla hrozně ráda, protože kamarádi sklouzli do toho letničního a kdyby byl tehdy, skutečně se stal kurátorem on, tak P.. už by dnes nebyla v ČCE. On by tam ten sbor odtamtud vyvedl, o tom jsem přesvědčená.

Č3: No, a rok na to, zemřel bratr a pak to na mě bylo úplně, (spadl jí hlas.) Administrátor tam chodil kázat, ale nepostaral se o ty další neděle.

Já: Hm..

Č3: Já jsem neustále zajišťovala kazatele anebo jsem měla čtený, tehdy už byly prostě děti velký a manžel už to bral jinak, ta situace ve společnosti byla jiná.

. Po A. bylo deset let, kdy tam bydleli studenti bohosloví posledního ročníku, který se oženili a čekali dítě a potřebovali někde bydlet.

Já: hm

Č3: Někdo tam bydlel půl roku někdo skoro tři, ale nejvíce rok, a byly to dost často páry, kdy byly oba kazatelé. Takže nám tam za těch 10 let prošlo 10 farářů. Farou.

Já: Ty jo.

Č3: A pak jsme si řekli, už toho máme dost, protože oni čím dál tím míň mohli kázat, Jo, přijeli tam študáci, a každé študák si to vyzkoušel, tam mám takovej seznam lidí napříč celou církví, studenti, který u nás kázali, jednou, dvakrát, víckrát ne. Ale byla to vždycky nejistota, jestli najdeme někoho dalšího, protože ten barák nesměl zůstat prázdný. NA to by nám obec okamžitě skočila, protože ty tam chtěli udělat mateřskou školku.

Já: Hm.Aha.

Č3: Oni by nám ho sebrali. Když tam někdo bydlel, tak hm, zvlášť když to byla rodina s dítětem, jo, tak prostě. A furt ta nejistota někoho shánět, to tam byla no.

Hm.

Č3: Řekli jsme si ne, po těch 10 farářích, už ne, chceme tady laickou rodinu. A nabídl se nám ten Jarda Kulhavý, který potřeboval bydlení, měl 2 malý děti, nemocnou manželku a potřeboval odejít z Prahy kvůli ní, že ona by na sídlišti vůbec nemohla bejt.

Č3: Takže. Byl tam 10 let, do toho komunismu, trošku i s přesahem, protože se tam stejně nic nemohlo pořádat. Byly bohoslužby, tečka, nic. Aby někdo přijel na půdu něco, tak to vůbec nešlo, to nebylo vůbec myslitelný.

Já: Jakože tou dobou to bylo?

Č3: No jasně. To se nesmělo. Heleď je tam ve sboru korespondence, chvíli nás administroval bratr Ot., ten byl takovej pečlivej, tatínek.

Já: Hm.

Č3: On byl zároveň senior, on když tam posílal různý kazatele, tak ten seznam musel mít předem schválený od církevního tajemníka. To byly kazatelé z fakulty, nebo ze sborů, kteří pravidelně dělali, ale aby mohli kázat jinde a ještě ve P., tak to muselo bejt extra podepsaný.

Já: Aha.

Č3: Jo, aby bylo něco jinýho, tak to vůbec, to neexistovali. Přišel rok 89 a najednou to bylo možný a u nás byla snaha, aby u nás byla, na tu dobu byla to podkroví bylo použitelný, takže seniorátní dny mládeže a další věci. Ted to s tou psychicky nemocnou ženskou nešlo dohromady, jednak ona žárčila na svýho manžela, jako že jsou tam mladý holky, oni tam byly ubytovaný a ona tam začala věšet prádlo vypraný.

Č3: No a řeči, co od ní museli vyposlechnout, tak to nešlo dohromady. Takže jsme se rozhodli, že se Jarda musí odstěhovat, a že na tu půdu musí přijít někdo jinej, no a nakonec to bylo na H., kterej on musel

bejt ten zlej, kterej to prosadil. A ten H. to nikdy nepřekousnul, nepochopil, že to prostě pro ten sbor bylo nutný.

Já: Hm.

Č3: A já jsem musela pak o těch 10 let později udělat to samý se I., Hm. I. mi tam přistrčil pan farář. Ze začátku to bylo skvělý, ale potom oni spadli do toho charismatickýho směru, já už jsem nebyla dost dobrá, už jsem se neuměla tak dobře modlit, znáš to.

A pak se vlastně nabízelo, že by tam mohl bydlet M., který byl před volbou a chtěl bydlet mimo F., jinak by to vůbec nešel dělat.

Č3: No a ne, Vendula se tam ucházela o místo v 98, a nebylo bydlení, protože byt byl blokovanej. Tak se nejprve udělal projekt, že by se z toho podkroví udělal další bytová jednotka, že bychom o to podkroví přišli. Ale nakonec z toho sešlo. A pak tě M., tak jsem odtamtud ty I. musela vystrčit. B mi to tehdy hrozně rozmlouval. Mít tam 2 bláznivý ženský, farářka a I., a vy Č3 to budete muset všechno řešit. Měl pravdu, tedy jo. (zasmála se, řekla poučeně)

Když ta Č1 to vzdala, protože jí k tomu manžel donutil, tak on po mně chtěl, heďte tak ještě 5 let počkejte, až ta I. dostuduje, ona si dělala dálkově, nevím co dělala, učila, byla učitelka, teologickou nastavbu, nebo co. My už si to nemůžeme dovolit, dalších 5 let čekat, ten sbor už bude mrtvej. To nejde, no. Takže jsem já musela udělat tu zlou a vystrnadit je odtamtud.

Já: Hm.

Č3: No a pak už se to začalo otáčet, I. mě popostrčil k tomu, že si můžeme ten personální fond můžeme zkusit dát nějak dohromady. Hele ve třech rodinách s to nějak utáhne.

Č3: A ten personální fond je jakoby co?

Personální fond se váže k úvazku faráře. Každý sbor, který má faráře, tak podle velikosti úvazku, u platí personální fond, je vždycky částka na celý rok, začínalo se na 25000 a teď je to 100000.

Já: Hm.

Č3: No. Napřed to bylo dělaný, to nesouvisí se sborem. Jako vytvoření polštáře finančního, kdy nezačlo nárazově k odtržení církve od státu, stát od církve, že by řekli ze dne na dne tak a my vám na platy faráře nedáme ani korunu. Tak abychom na rok jeli na ty platy pro všechny ty faráře. To se udělá zásoba, a když už byl vytvořenej, tak se z něj dorovnávala ta výplata, která byla strašně nízká, tak se z toho dorovnávali ty platy. No, a v této situaci je to doposud. Teď do toho personálního fondu jdou ještě náhrady za ten nevydanej majetek.

Č3: chvilka ticha. Vedla jsem to, jak jsem to uměla, normální sborovej život jsme neznala, o některých věcech jsem věděla, že se musej, ty náky tak běželi a nidko nikde nic neřekl. A když jsem tak 3/4 roku, rok po smrti bratra H. jsem na jednou říkala, že by měl někdo vědět, jak to tady vedeme.

No, to by asi bylo dobrý.

Č3: Tak jsem napsala takový nějaký, kdo, kdy měl bohoslužby, jak se kázala a poslala jsem to bratru seniorovi. On tak jako, že za to děkuje a tím to zvadlo. (zasmála se.)

Prostě nezájem, naprostej. (smála se.)

Pak už jsem se neptala. Pak byl senior. My jsme se snažili sehnat přes léto nějaký lidi, bylo nám jasné, že jsme v rekreační oblasti, kam lidi z pražských sborů utíkají, i jinam, ale i k nám. Tak když nechoděj do svého sboru, tak proč by z těch F. sborů nechodili alespoň k nám. Tak jsem udělala leták, se všema dopravníma spojena a požádala jsem, jestli bych nemohla přijít na pastorálku.

Já: Hm.

Č3: Ti bylo za, já jsme tam přišla, odreferovala jsem to, rozdala jsem papír a strašně se mi tam líbilo, najednou to bylo společenství, i těch farářů, ale prostě živý společenství oproti nám, malému hloučku.

Já: A kde byla ta pastorálka?

Č3: V F. tehdy. Ale nevím rok.

Já: To nevadí.

Č3: A já jsme mu pak říkala, já bych jsem chtěla chodit, myslíte, že bych mohla občas přijít? On to adminstruje B. a ten jsem nechodí, tak sem chod' místo něj. (zasmála se.)

B. na pastorálku nikdo nedostal. No, a takže já jsme občas referovala b., protože jsem tam měla ty děti, posílala jsem jim materiály a tak. A začala jsem chodit na pastorálku. Strašně se mi tam líbilo. Držela jsme se vždycky vzadu, jako že jsem se nikdy o žádnéj program nedrásala, jen jsem poslouchala a vstřebávala jsem to, byly dobrý, když se dělali kolečka po kázání, tkat ob bylo dobrý, protože každěj musel někdo něco říct, tak to jsem taky něco řekla. Ale když to je jenom kdo, se přihlásí, tak to ne., v jiný pozici.

Jíra nás popostrčil k tomu, abychom dali inzerát v kostelích. A ono se přihlásilo 5 lidí.

Já: Cože?

Č3: Já jsem úplně zírala, my jsme najednou měli 5 zájemců, a byla mezi nima i Č1, ovšem my jsme vybrali Č1. Tím, jak jsem se o ten sbor starala sama, nikdo jinej, teda máma, dokud tam byla, tak dělala pokladnu. A tak jsem už sbor jsme já, dostala se do týhle pozice, že jsme o sboru mluvila jako o svém sboru, to rovnítko už tam hodně bylo. chvíli ticho. No a takže z toho byl pak problém, když ta Č1 skutečně nastoupila, tak tam došlo k tomu, co je předchozí farář a novej farář. To dělá obrovský problémy v mnoha místech, málokdy to dokážou zvládnou. A my jako se seniorátní výbor se hrozně snažíme, aby k tomu nedošlo. Když farář skončí na sboru, chod jinam, kor v O. to není problém. ale já na tom sboru jsme musela být dál, já jsem byla kurátorka, že jo.

Já: No jasně

Č3: a byla jsem zvyklá úplně všechno dělat a já jsme jí chtěla pustit, teda pustit, a ostatní říkali, že nebudeš mít co dělat, ty se budeš mít, ale měla jsem mnohem víc práce než předtím, protože se věci začali dělat pořádnějc. Zápisy staršovstva, a tak. A tohle prostě vedlo ze začátku ke konfliktům a bylo o nutně zákonitý, jednak jsme byly dvě ženský, že jo, a ten sbor byl prostě , byla jsem tam i vlastně v tý pozici farářský. Hm. Podařilo s mi to srovnat, a oběma nám šlo o to, o ten sbor, ne jestli já mám pravdu, ale šlo nám společně o ten sbor, že ten sbor nesmíme potopit, a jestli my spolu dokážem nebo nedokážem...

Já: A jak se Vám to podařilo překlenout, překonat konflikt?

Č3: Byla tam skutečně ta snaha z obou stran, já to vidim prostě , že jsem byla zvyklá jednat s dominantní matkou svojí, takže jsme měla trénink z domova, taky. Ale pomohl nám K. tehdy konsenior, že jsme se párkrát sešli a před nim jsme si to dokázali říct. Jo. No, protože to jinak nešlo. No, nic, podařilo a ve chvíli kdy nastoupila Č1, tak jsem přestala chodit na ty pastorálky, to tam nemám co dělat.

Já: Hm.

Č3: Ted máme farářku, tak at tam chodí ona, a ovšem ona mě vyšachovala z konventu. Protože já jsem, ty konventy pro mě měli obrovskej význam, protože to bylo široký církevní shromáždění, něco úplně jiného než náš maličkatej hlouček, takže já jsem jednou za rok si ten konvent užívala. A Č1., mě tam vedle sebe nechtěla, chtěla tam mít H.. Mohla to snadno udělat, protože já jsem tam chodila za faráře,

zastupovala jsem faráře a se mnou tam byl vždycky někdo další. Když tam byl farář tak už jsem tam nemusela. Já jsem byla náhradník, ale už jsem tam bejt nemusela.

Já: Hmm...

Č3: Takže jeden rok jsem tam nešla.

Já: Hm..

Č3: A pak jsem se nabídla vedení konventu, že budu dělat prezenci. Jo?

Já: Aha.

Č3: Takže jsem na konventu seděla, sice nehlasovala, ale to dění jsem zase měla okolo sebe.

A pak sem byla vlastně zvolena jako náhradník do výboru, hned ten první rok, když jsem tam nebyla na tom konventu, tak jsem byla zvolena. Jo, protože se rozšiřoval seniorátní výbor a za tři roky na to jsem byla seniorátní kurátorka.

Já: Ty jo.

Č3: A to bylo zase podruhý, kdy jsem se tomu šíleně bránila. Dvě hodiny jsem ten konvent nechala hledat jinou možnost.

Já: Hm.

Č3: Umíš si představit těch 70 lidí, co se tam vymýšlelo, úplný šílenosti už, 2 hodiny. To jsem tady ještě nezažila, od toho 72. roku. A řekla jsem nakonec, prostě já to toho teda jdu.

Já: A proč jsi do toho nechtěla jít?

Č3: Nechtěla jsem do toho jít ze dvou důvodů, byla jsem čerstvě v důchodu a čerstvě mi začala ustupovat migréna. Já jsem si říkala a v tu ráno, jsem zase v tom. A pak kvůli manželovi, říkala jsem si, já mu budu furt odjíždět, tohle, tamhle, zase on to toleruje sice, ale, no. Když jsem byla zvolená, tak jsem volala synovi, kterej byl u táty, prosím tě zkus to nějak tátovi vysvětlit, já to musela vzít. Nedalo se jinak, tak ho na to nějak připrav. (smála se) A ono to kupodivu dopadlo úplně jinak.

Já: hm..A jak?

Č3: Já jsem měla s tou migrénou problémy od 6 let, prostě to patřilo k tomu rodovému typu. A pak už dlouho Dobu, dvakrát do tejdne, průměr celoroční.

Já: Aha. To je strašný.

Č3: A to víš, že se za tu dobu, se člověk mnohokrát modlil, aby s tím pán Bůh něco udělal, a nic. Až když jsem začala pracovat na církevním poli, tak teprve. (zasmála se).

Já: To je neuvěřitelný.

Č3: No, tak já v tom vidím i tohle, ale i to, jak se tam našla shoda časová, tak jsem přešla k jiný doktorce, podařilo se něco najít, a lékově to dobře podpořit.

Já: Hm.

Č3: A ten klid, jak jsem šla do důchodu, tak ten tam hrál roli, a pak vyšuměl. A s manželem, už byl v důchodu, takže mu to nevařilo. Kdybychom tam jak důchodci seděli vedle sebe, tak celý dny, tak bychom se asi ukousali. A on naopak se mnou, protože měl čas, tak začal se mnou jezdit. Takže na

církevní akce se mnou jezdí, když jsou nějaký výjezdy mimo. Jezdí se mnou a pak začal chodit i na ty kavárničky. Takže to bylo k dobrému, ale to byl teda skutečně jeden velký zlom. První byl, když jsem se stala členkou staršovstva ten druhý tenhle. V tu ránu, jsem s strašně ráda vrátila na pastorálky samozřejmě, protože jsem tam byla z titulu funkce. A už to jinak nešlo. (smála se)

(já jsem se taky smála.). Jasně.

Č3: No a tehdy jsem se snažila s tím seniorátem dooznát, protože díky těm pastorálkám jsem znala většinu F. sborů, fyzicky. Ale ne úplně, ty mimo pražský vůbec a takže jsem ze začátku se snažila jednou na měsíc někam jet, takže si Č1 ode mě odpočinula.

Já: Hm.

Č3: Já jsem předem jsme to věděli, já jedu do F., já jedu tamhle a teď už to nedělám, není to zapotřebí, mu už to spolu nepotřebujeme a už to všude znám, tak kam bych jezdila, jo. No a pak se snažím být nejvíc u nás, protože tam prostě každé ten člověk prostě chybí, jakmile tam někdo není, tak tam není. No, tak asi takhle heleď.

Já: Dobře.

Č3: To jsem se rozkecala.

(společně jsme se zasmály..)

Já: Tak já bych zeptala ještě, třeba jaká významná osobnost byla třeba důležitá právě v tom sboru, ve sboru a čím tě třeba ovlivnila?

Č3: Významnej byl samozřejmě ten A. (a čím?), potom byl významnej tvůj, váš dědeček (a čím?) a jiným způsobem byl významnej J. (a čím?), do kterýho se zamilovala naše maličká.

Č3: A se všema jsem si dobře rozuměla. Pro mě spíš na té cestě víry byl důležitěj ten profesor, protože já furt dobrý, dobrý všecko, a přišel 68. rok a já se zasekla na takový obvyklý otázce, jak to mohl pán Bůh dopustit? A hned po prázdninách, na nějaký nejbližší mládeži byl profesor a on tam říkal, on neodpovídal na mou otázku, protože já ji nevyslovila, ta otázka byla ve vzduchu, že jo. Říkal, pán Bůh s Váma stál před těma tankama. On tam s náma stál.

Já: Hm.

Č3: On tomu nemohl zabránit, ale byl tam, kde někomu ubližovali. Díky tomu, jsem pochopila to nějak dospělejc ty problémy vztahový. Ten byl pro mě důležitěj, no.

Já: hm.

Č2: A pak byl pro mě hrozně důležitěj N., kterej mě když jsme spolu nastoupili do funkcí, tak on si nesmírně váží práci presbyterů, a jako všude mě zatáhnul do toho, že jsme všude jeli ve dvou, ke všemu mě bral, a ta nesmírná úcta k té práci toho presbytera, kterej to dělá zadarmo. Jo, kterou jsem teda v tom sboru nepociťovala, že jo, jako ze strany Č1. Jo, teď už je to zase jiný (a v čem jiný?), ale na začátku ne, takže tak.

Č3: Kam bys třeba chtěla, aby náš sbor směřoval a jestli je to převoditelný na ty ostatní části toho sboru, staršovstvo, NŠ. Prostě kam bys chtěla aby směřoval?

Aby byl životaschopnej. My prozatím jsme po těch 10, Č1 je tam 11 let, tak pořád nejsme finančně samostatný, soběstačný a ještě dlouho nebudeme.

Abychom neměli problém postavit staršovstvo, abychom měli pár lidí, o trošičku víc. Aby tam bylo dostatečně velký, byť to nejmenší možný jádro toho sboru, protože pak když se na to nabaloujou ty lidi,

který jsou, těm se nelíbí u katolíků, tak chodí sem, protože jsou tam blízko, je jim tam dobře, jo, ale nejsou to členové sboru. Tak to je v pořádku, jsme tam pro tyhle ty lidi, ale ten sbor aby byl životaschopnej, potřebuje jádro a to jádro je tam prozatím strašně malý. Jo, ale je úžasný, co se tam povedlo, to byl od Venduly tenkrát geniální tah, že oslovila tvoji maminku na tu nedělní. To byl geniální tah. Já bych se toho jakživa neodvážila, protože vim, jak ona je pracovně vytížená, takže by mě vůbec nenapadlo jí o to říct. To by mě prostě hanba fackovala. Ale byla to geniální věc, teď že bude ta konfirmace. Poslední konfirmace v roce 66. To máš 50 let.

Já: A v čem si vnímala, že to byl geniální tah?

Č3: No, ona tu tvoji maminku tolik neznala, nevěděla, takže jí o to řekla.

Já: To, jo, ale jestli se třeba zvýšili počty těch členů, nebo..

Č3: Hele, je tam víc dětí a není problém, když tam teď nějaký dítě křtíme, tak za 3-4 roky těm rodičům říct, přiveďte ho. Je kam ho pozvat. Ty rodiny s těma dětma. ticho. No jinak, já bych hrozně ráda, protože v tom sboru ještě pořád dělám strašně moc. A hrozně bych chtěla, abych to měla, alespoň některý věci komu předat.

Já: Hm. Mně by třeba ještě zajímalo, jestli jako sbor, jestli vnímáš a nějaký společný hodnoty, které jsou pro vás všechny důležité. Které vyznáváte. Jestli jsou třeba i někde zapsány, nebo

To budou asi v preambuli církevního zřízení, kterou jsem asi někdy četla, ale už si to nepamatuju.

Já: Hmm.

Já: Jestli jako na něčem shodnete, co je pro vás všechny důležité v tom sboru.

Č3: Takhle jsme se o tom ve sboru nikde nebavili a nevím, jestli se takhle o tom někde ve sboru bavili, možná, že jo. Ale já si na naši církev cením, jako na církev obecně, naši Církev českobratrské evangelický, jistý tolerantnosti, otevřenosti, nebazírování na nějakých prkotinách (např.?) A přitom, že ze sebe neděláme, že jsme ta jediná církev, tohleto

Já: A ve sboru?

Č3: a to je tam přítomný taky, můžem tam přijít kdokoliv, kdykoliv a vždycky se tam snažíme vytvořit prostředí, aby se tam nově příchozí cítil dobře (a jak?), jestli to vezme, nevezme, to je jeho věc, že jo.

Č3: Jinak já si myslím, že prostě o lidi, který tam začnou chodit, je potřebí pečovat ještě poměrně dlouho. V tom si myslím, že máme s Č1 úplně jinej ten, že to vidí jako, když tam někdo jako zapadne, tak už pro ní není zajímavěj, a pro ní jsou zajímavěj ty další. Mně se to tak jako zdá, nemluvili jsme o tom spolu nikdy, a ani bych si netroufla o tom s ní takhle mluvit. Ale já mám spíš takovou tu, že člověk je zas přepečlivěj moc. Že to lidem vadí.

Já: Jasně.

Č3: A je dobře, že jsme každá jiná, protože někdo chce takovej přístup někdo takovej. Každěj potřebuje trošinku jinej. Už pro to je potřebí, aby to jádro bylo širší, aby tam těch způsobů bylo víc.

Jo.

Č3: Mně třeba nevdá, že nemáme klasický biblický hodiny, a takovýhle. Ale líbilo by se mi, ale furt se to nedaří, vlastně pro to najít jinou formu.

Já: Hm. A jakou?

Č3: To bylo to bibliodrama, Č1 do toho šla, připravila to a všichni se omluvili. Byla bych tam já s naší holčičkou, no, takže to nemělo smysl. Ještě by přijela, ale to bylo málo. Mně se líbí na Č1, jak dokáže vymýšlet spoustu nových věcí, Jo a z podnikání znám, že člověk musí zkusit sto různých možností, než se něco povede.

Chvilka ticha.

Já: Máš nějaké téma, témata toho sboru, o kterých bys chtěla, aby tady zazněli? Co je třeba ještě něco důležitýho říct..

Jestli ne, tak nevádí, můžem další otázku.

Č3: Mně jedině v tomhle napadlo, že si při tomhle uvědomuju, jak za těch 11 let jsme se posunuli někam, protože do té doby jsme si vlastně na ten sbor už více méně jen hrály. To já jsem to držela jako, furt na něm byli činěný nátlaky, abychom se staly kazatelskou stanicí jen některýho sboru a já jsem to odmítala, protože jakmile budeme kazatelská stanice, tak už sem neseženu kazatele, přestane se tu sloužit pravidelně každou neděli a to už je cesta úplně ke konci. Jo, to během pár let bude úplně pryč.

Č3: Takže tomuhle jsem se bránila, ale věděla jsem, že si na ten sbor svým způsobem hrajeme. Protože to bylo vořezané až na to minimum (**a to bylo?**) A to už jsme teďko někde jinde, to už jsme přeci jenom dál. I když za tu dobu prošli lidi, který se zase vytratili, tak až na toho T., tak jsou to všechno lidi, který, není dáno tím, že by se jim u nás nelíbilo, ale jsou tam jiný objektivní příčiny, třeba časový, vzdálenostní a takový. Takže zase lidi odcházej.

Já: Já bych se teda ještě chtěla zeptat, na otázku, která by se týkala jakoby příběhu úspěchu, jestli si třeba vzpomeneš na to, co ti dělá v tom sboru radost nebo v těch jeho částech. Nebo kdy sis řekla, jako členice, kurátorce sboru, jo, tohle dělám dobře, nebo daří se mi..

Č3: Chvilí ticho. No, to by chtělo spíš negativní. (smála se)

Já: No, musíš i pozitivní. (já taky se smála), pozitivní tam jsou vždycky.

Č3: To je vůbec role kurátora taky trošku,

Já: v čem?

Č3: Kurátor se musí postavit vždy do vzniklé díry, když někde vznikne díra, tak se tam kurátor musí postavit a udělat to. Ale to není odpověď na tvoji otázku.

Já si myslím, že se mi daří, jednak geneticky a jednak výchovou od táty, že umím jednat s lidma. Si myslím. Pak mi to občas někdo někde zboří, že jo. (zasmála se.) To holt se člověk nemůže zalíbit lidem všem. To nejde.

chvilí ticha. Podařilo..

Č3: To se nepodařilo mě, to je ta nedělka, to je zásluha tvój maminky a Č1. To já na tom, nemám vůbec žádný podíl.

Já: Ta zásluha, že si třeba udržela ten sbor?

Č3: To jo.

Já: To si myslím, že se ti fakt povedlo. To je přeci velikej úspěch.

Č3: To jo.

Já: Z toho boje a úsilí, co si do toho věnovala, tak bez toho by ten sbor nepřežil, rozpadl se.

Č3: No, a jsem ráda, že jsem tam dala do kupy ten archiv, už než měla přijít Č1, tak jsem se tomu půl roku věnovala, seděla jsem, psala jsem, dokud si to vůbec pamatuju, tak to musím dát dohromady.

No. A jsem ráda, že se podařilo udržet tu kavárničku, i když ten T. s tím seknul, tak máme za sebou další 2 roky. Takže to je úspěch, že se tohle podařilo udržet. I když to neběží tak, je to vlastně svým způsobem na mně. Jo, což jsem s tím vůbec nepočítala, jo. Nechtěla. (a proč?)

Č3: No a taky si myslím, že je dobrý to, že jsem zapojená v těch vyšších sférách, strukturách, že to má i pozitivní dopad na ten sbor.

Já: hm. A jak?

Č3: Že maj i ty nejobyčejnější lidi ve sboru trošinku představu o tom, co se děje, co se děje jinde. Jo, minimálně jako informační, a potom i svým způsobem má člověk nějaký kontakty a spíš sežene toho kazatele a tak jo.

Č3: chvilka ticha. Já jsem přesvědčená o sobě, že mám v sobě pedagogický sklony a schopnosti, byť jsem nikdy nestála před třídou, ale že dokážu věci popsat, vysvětlit srozumitelně a že to i v církvi hojně používám. To dělám pořád nějaký poučky, přehledy, výcucy, výtahy a nabízím to široko daleko. Já si říkám, když je to tak, tak ať to alespoň lidem slouží.

No a doufám, že jsem dostatečně laskavá, že dokážeme společně ten seniorát spolu s těma ostatníma, přeci jenom je to hodně jenom na nás.

Já: Jako v rámci rozhodování o těch věcech nebo? v čem myslíš?

Č3: To je spíš v řešení konfliktů. Protože nějaký konflikty se vždycky někde vyskytnou.

Tak když si vezmeme teď ten příběh třeba toho neúspěchu, tak jestli si představíš nějakou tu situaci, kde se ti nedařilo nebo nedaří. Ať už člene sboru nebo kurátorce...

No, je to čím dál tím horší na ty varhany. (obě jsme se zasmály), jako už ta cvičená opice už zapomíná, i to, co uměla, ale..

Č3: No, nejhorší je asi když se dostaneš s někým do konfliktu, a nemá to nějaký dobrý řešení.

Zažila se třeba nějaký ten otevřený konflikt?

Č3: No, to je ten s tím V., ale tam já to už beru z jeho strany jako patologický. (mluví vážně kurátorka)

Já: V čem, nebo?

Č3: On už mi začíná připomínat pana M.,

Já: Jako myslíš s pamětí, nebo s čím?

Č3: S přístupem k věci.

Já: A ten je jaký?

Č3: On má vždycky pravdu. A ostatní to dělaj blbě.

Já: Hm.

Č3:No, takže to potom bolí, když si vezmeš, jak já jsem ho kdysi ptala, jestli bychom si mohli tykat, jo , já jsem ho brala z R., jako toho, kterej se staral o tu mládež tam, vedl tábory, já jsem si ho nesmírně vážila, jo a jak mi potom pomáhal vybírat toho faráře, protože staršovstvo bylo takový formálně, prostě členové staršovstva, členové sboru, kteří byli schopní bejt někde napsaný. Ale jako funkční to nebylo vůbec. Tehdy se nás dala pětice dohromady, T., ani nebyl členem sboru, ale byl tam od ledna, L. na dálku, H. a já. No a bylo nás pět, který jsme vyhodnocovali těch pět kandidátů. A já jsem sestavila nějaký dotazník, jo? A tak, abychom si nějak mohli vybrat a tak. Takže to nás byla taková pětice a do toho se mnou T. šel na mý prosby, on přestoupil z R. sem k nám. A teď se to, prostě zvrtilo, jo, my s Č1 jsme ty dvě nejhorší, který ten sbor likvidujou . (teda jako z hlediska posuzování?hodnocení?) Ale to se prostě nedá nic dělat, tak to prostě je.

Tak to jsou zase ty neúspěchy. Ale s tím se nedá nic dělat.

Já: A jak se to vyřešilo?

Č3:No, to teďko zase běží nově, s tím já jdu znova na staršovstvo s novějma věcmama zase.

Takže pořád tam to napětí,, konflikt mezi Vámi je?

No, jo. On odejde z toho sboru, on to řekl, že odejde, ale čeká až doběhne úplně ten soud, což teda klobouk dolů, že tohle drží. Protože do toho nás zavlíknul svým způsobem on a tam chce tu odpovědnost nést až dokonce. Jakmile bude uzavřená ta soudní tahanice, tak on odejde.

Já: A jak zavlíknul, nebo?

Č3:No tak on přitáhnul tu firmu. (nejprve řekla trochu rozčleně, ale pak se tomu zasmála)

Já: Jo, takhle. V tomhle smyslu.

Č3:Což mu nelze mít za zlé, jo. Holt se člověk spálí.

Já: Vybavíš si třeba ještě nějaký konflikt, co jsi zažila?

Č3:Na tý sborový úrovni.. Pamatuji si jeden z hodně dávna. Já jsem tam měla velkej konflikt s tím B. a vy jste kvůli tomu pak odešli , že jo,.

Ale vzpomínám si až na takovej až usměvnej , jo, si představ jednáni staršovstva, vede to bratr M. a je tam mladej kluk, člen sboru, kterej byl pokřtěnej, kterej chtěl jít studovat na takovou tu nástavbou bohosloveckou jako školu. Já nevím, co. A chtěl od nás doporučení od staršovstva. A byly okolo toho nějaký debaty na staršovstvu. Teď bratr M. (ukázala jak sedel vzpřímeně) a ten kluk (ukázala jak měl nohy na stole názorně) a takhle tam rozkládal, jo. Tak to byl taky konflikt.

Já: To je strašný.

Č3:No a ten taky odešel s velkým konfliktem, jo. (zasmála se tomu) Protože my jsme si neuměli představit, že by se on staral o sbor. My jsme mu to doporučení nechtěli dát.

Já: A on nakonec odešel z toho sboru?

Č3:Jo..Pak se tam na chvíli objevil za Č1, před 4 rokama a byl tam asi dvakrát, třikrát. Že jako to byl úsměvnej konflikt.

Já: Dobře.

Č3:Tak hele,, zabalíme to už ne?

Já: Ještě mám tady poslední otázku, jestli ti to nevádí.

Č3:Dobře.

Já: Když si představíš tu ideální budoucnost toho sboru, mohla bys mi tu představu popsat a ještě s tím souvisí to, že k té ideální budoucnosti, vede nějaká cesta, a kdyby s měla přemýšlet o a krocích na té cestě. Tak jaká by byla ta tvoje představa? Jakej by byl ten tvůj první krok?

(chvilí ticho)

Č3:Ten ideální jsem už říkala, aby to jádro toho sboru bylo ještě větší, aby to bylo životaschopný. No a krok jedinej je vytvářet tam takový prostředí, aby se tam lidi cejtili jako doma. Aby ten sbor byl pro ně domov. Což pro mě je.

Já: hm.

Č3:A tam o ty lidi pečovat, mít co nejlepší vztahy mezi sebou a modlit se za to, přemýšlet nad písmem, vzdělávat se. Nepředstavuju si tu budoucnost v těch klasických sborových aktivitách. (a proč?)

Já: hm.

Č3:To není potřeba, nikdy to tam nebylo, nebo to tam bylo před 50 a 70 lety, nemusí to bejt teď, ale to bych nekřísila, ale jsou věci, který je dobrý křísit, že jo, to je ta nedělka, to je ta confirmace, když jsou lidi, bohoslužby bejt musej, to je naprostej základ a když bude zájem a otevře se něco dalšího, tak se otevře něco dalšího. Jo a může to mít úplně jinou formu, hlavně , aby to těm lidem něco dávalo, a aby se to tý farářce taky dobře dělalo. Nemá smysl dělat něco, co jí půjde proti srsti. To jako. Hele, já v týchle oblasti, nesnáším jakýkoliv násilí.

Já: hm

Č3:Někoho do něčeho nutit, to ne, ano, musím, potřebuju účetní doklad, musí bejt podepsanej. Jo, ale to není věc víry. To je věc úplně něčeho jinýho. (a čeho?)

Já: Já když jsem studovala církevní řády, webové stránky ČCE, to souvisí s těmi aktivitami, a v tý souvislosti by mě zajímalo, že v tom našem sboru není zastoupená některá ta generace, třeba tý mládeže.

Č3:skočila do toho, no, to není no.

Já: Tak co si třeba o tom myslíš?

Č3:Není, není, ale je dobrý, že je farář pro mládež a v jeho gesci je, tyhle jednotlivý lidi, zkusit dávat dohromady, když mám tady silnou mládež v Dejvicích, tak mě nepotřebujou, ale potřebujou mě tyhle. To samý s konfirmandama, tam se to dělá více s těma mládežema, že se dělaj akce pro několik sborů dohromady pro ty konfirmandy, tady máme dva, támhle 3, tady 1 a dáme to dohromady a děláme s nima něco. Tak tohleto.

Já: Jasně.

Já: Jak jsme mluvili o těch hodnotách, o tom směřování toho sboru, dá se říct , že ten sbor má nějakou tu kulturu organizační? Třeba, jak bys jí popsala?

Č3:Já si myslím, že nás sbor má dobrou kulturu, co se týče těch řádů a tak, protože jsem se tomu ňák dost věnovala, takže mám trošku tu představu, i když člověk taky nedělá všechno, aby naplnil tu literu zákona. To zase ne.

Č3:A myslím, že nás sbor je velmi tolerantní k různým změnám.

Já: Hm.

Č3: Vem si, že tam desetiletí byl neděli co neděli někdo jinej a každej si to dělal trošku jinak a pro ten sbor to bylo normální, že to je prostě takový tvárný. Když je farář 10 let na sboru, dělá ti furt stejně, tak ty lidi, když někdo přijde jinej a dělá to trošku jinak, tak jsou z toho úplně štaf, což u nás není.

JÁ: A čím si myslíš, že to bylo, že to takhle přijímaly, ty změny...?

Č3: No, protože, prostě to tak bylo, neděli co neděli, tam byl někdo jinej a tím si na to zvykli. (chvíle ticha) Postupně si zvykáme i na to, co ty předchozí staršovstva alespoň za mě od toho 72. roku, nevím, co ty předtím, ale tak jako ty lidi, když M. něco řekl, tak to všichni odkejšovali, jo, protože je to chytřej pán a myslí to dobře a my o tom nic nevíme. Jedině mám, když chtěl peníze, tak řekla nemám, nedám, držela pokladnu ..(zasmála se.) Tak i v tomhle jsme se někam posunuli mnohem dál, jsou tam lidi, který jsou schopný samostatně myslet a ta kultura toho jednání mezi náma je dobrá, máme velmi dobrou atmosféru na tom staršovstvu.

Já: Máš ještě třeba nějaký otázky, ty na cokoliv? Protože za mě je to asi všechno.

Č3: Zasmála se, Docela bych si tu diplomku možná přečetla až bude hotová.

Já: Určitě.

Č3: A zvláště, by mohl i jeden výtisk skončit třeba v archivu ve sborovym.

Já: Hm.

Č3: No, uvaž, jestli by to šlo.

Já: Dobře, promyslim to. Kdybych náhodou něco nezjistila, může se tě na to dodatečně zeptat, nevadilo by ti to?

Č3: Jo, samozřejmě, prosim tě.

Já: Tak mockrát děkuju.

Č3: Tak jsme ti udělala díru do hlavy..

Já: Ne, vůbec.

Doplňující otázky:

Já: Proč jsi pro Večeři Páně u dětí (úplně krátce - nápad), a jestli dřív byla ve sboru jiná tradice?

Č3: Některé děti dovedou člověka překvapit velmi zralým přemýšlením. Např. žádost o křest třeba už v 1. třídě. Tak proč ne VP. Dřívější vazba na konfirmaci ztrácí někde smysl. Ne všude se pravidelně konají. Pak se starší děti pouštějí k VP v tichosti, bez přípravy, bez kdovíjaké úvahy, prostě už jsou dost velké. Jinak naše starší vnučky přišly občas do sboru, ale k Večeři Páně tady nemohly nepřistupovat. Byla bych to musela přinést na staršovstvo, ale kvůli situaci 1-2x za rok, jsem to nechala být.

Příloha 5 – Rozhovor s Č4

Já: Můžeme začít?

Č4: Jo.

Já: Co se týká formálních věcí, tak bych s tebou potřebovala projít informovaný souhlas.

hm

Já: Bud si to můžeš přečíst, nebo ti krátce můžu říct o čem to je.

Č4: Hm. Pečlivý. Cíle práce, to mi klidně řekni.

Já: Je to kvůli té diplomce, kterou dělám na téma Organizační kultura sboru českobratrské církve evangelické a v rámci toho výzkumu jsem si vybrala náš sbor. Pak tam mám cíle práce, čím to mlže být přínosné, ten rozhovor by měl trvat tak asi hodinu až hodinu a půl, pak ho přepíšu doslovně a budu ho dále zpracovávat.

Č4: hm. Kategorizace dat, hm.

Já: hm.

Č4: Chvilí ticho, členka si ještě pročítá informovaný souhlas.

hm. hezký. No , já s tím souhlasím, no.

Já: zasmáli jsme se obě. Tak já tě poprosim, jestli bys mi to podepsala a já ti to taky podepíšu a jedna kopie bude tvoje a jedna moje.

Č4: Souhlasím, a věřím.

Já: Tak děkuju. Jo, tak jestli můžem začít, tak první otázka se bude týkat tvójí cesty členky , tady toho místního sboru nebo?

Já: Jaká byla tvá cesta vlastně od ukončení školy až po dnešní působení ve sboru? A co ses třeba na tý cestě naučila, nějaké tři zásadní okamžiky.

Č4: Ty jo, těžký,

Já: těžký vybrat?

Č4: hm,

Já jsem vlastně bydlela ve V. a tam jsem byla pokřtěná a od malička jsem tam chodila. Nejdřív jenom s mamkou a pak se k nám připojil. Protože taťka byl z církve československý husitský a nák se spíš oddálil trošku, že přestal chodit do kostela, ale nakonec je, jak píše a koukáš na mě , to je dobrý..

No , takže jsme tam chodili celá rodina, dá se říct, protože teď tam táta taky chodí pořád dál, tak to je takovj velkej sbor oproti tomu P..

Já: hm,

Č4: Já jsem tam byla potvrzovaná, chodila jsem tam do nedělky, tenkrát tam byl pan farář O. a pak nastoupil C.a ten tam byl celou dobu, než jsem odešla. Ten vlastně odešel letos, takže je pryč.

Já: Hm.

Č4: No já jsem se toho života církevního, krom toho, že jsem tam chodila zpívat do sboru, tak jsem se ho moc neúčastnila, protože když byla třeba mládež, to bylo myslim ve středu a to jsem měla orchestr a mně to ani nevadilo, že tam nemusím chodit, já nevím. Nák mě to úplně nelákalo. **A proč?**

Já: hm.

Č4: Nevim, jestli je to tím, že když slyším slovo mládež a tak.

Já: A byla jsi tam někdy v tý mládeži?

Č4: Jo, byla jsem tam párkrát..

Já: a nák tě to neoslovilo..

Č4: No a tak jako jediná moje vrstevnice a ta byla naopak taková aktivní a ona zas neměla tatínka a ona víc žila v tom sboru a já jsem prostě asi žila víc jinde než tady v tom evangelickém sboru.

No a v té konfirmaci, to si pamatuju, jak jsem tam měla strašnou ostudu, že jsem se tam zakoktala, že jsem tam měla nějaký poděkování rodičů, tak to si pamatuju, což není tak zajímavý. No ale potom jsme měli s manželem ekumenickou svatbu.

Já: Hm.

Č4: No a právě, že to nás oddával C. a ten převor. Tak to jsme se dlouho na tu svatbu připravovali, nebo já vlastně přeskakuju, my jsme začali s manželem chodit, když nám bylo dvacet, před dvaceti lety a hodně jsme řešili takový ty věroučný otázky, protože Ondra je katolík a teď naše rodina byla spíše protikatolicky zaměřená..

Já: aha.

Č4: Jako historicky bych řekla spíš, že moji prababičku tamhle někde pranýřovali a říkali jí helvínistka, takže proto to asi bylo v té rodině tak zakořeněný, tak jsme si hodně věcí osvětlovali a chodili jsme na rozhovory, místo předmanželský přípravy na rozhovory i k C., tak tomu Převorovi, kde jsme řešili hlavně to pojetí večere Páně. No a ten převor byl takovej vstřícný, že to s námi Probíral podle té Filipiho knihy, ta Hostina chudých, že jsme ty jednotlivé kapitoly tam brali.

Já: Ty jo.

Č4: A pak řekli, že tu přípravu manželskou, předmanželskou nemusíme mít, že jsme to tady tím asi sfoukli. No a pak jsme měli tu svatbu, to bylo v tom F. klášteře a byla to ekumenická svatba, že tam byli oba ti faráři. Já třeba mám furt takovej blok, my teda s manželem chodíme jednou do P. do evangelického a jednou do katolického kostela, takže jednou za 14 dní to takhle střídáme. A já třeba mám hroznej blok, když tam jsou náhodou moji rodiče, tak je se prostě stydim cokoliv v tom katolickém kostele dělat, i když já se třeba nekřížuju nebo nedělám ty vnější znaky, co ty katolíci dělaj. Ale třeba si kleknu, to jo. Ale kdyby za mnou seděla máma, tak si nekleknu, já jsem prostě takovej blb nějaký, se za to stydim, teď je to tady nahraný. No a když jsme se sem nastěhovali podle evangelického kalendáře nejbližší sbor místní, tak jsem zjistila, že je to ve P., takže jsme tam někdy šli, tam se sedělo u stolu a byla tam Č3 a nějaký ty starý babičky, který už umřeli. Ten M. tam na faře bydlel a bylo to takový rodinný a mně to nák neodrazovalo, líbilo se mi to, takže jsme to rovnou rozhodli, že to budem takhle střídat. Ale rozhodli jsme se už dřív, aby ty děti budoucí, který jsme tenkrát ještě neměli, tak aby to křesťanství měli ze všech stran.

Č4: I když u té svatby jsem musela slíbit, že budou děti pokřtěny v katolickém kostele a že je budeme vychovávat ve víře.

Já: hm.

Č4: Ale to není nic proti ničemu.

Já: No, právě.

Č4: A takže jsme tam začali chodit, tak je to docela velkej rozdíl oproti tomu jak to bylo v těch V.

Já: A v čem třeba?

No já jsem se vždycky v těch V. cejtila, jak tam byli všichni aktivní, tak ne úplně příjemně a já jsem se do toho nechtěla nikdy moc zapojovat, tak tady mi to zapojování nějak moc nevadilo. Pak mě poprosili, abych byla v tom staršovstvu, tak spíš z toho důvodu, že tam nikdo jinej nebyl, kdo by tam mohl být.

Já: hm.

Č4: Pak jsme tam s Č1 založili ten sbor, tak to je mi tam blízky, i když na těch bohoslužbách moc velkou účast nemáme, tak o těch Vánocích já se snažim občas o velikonocích, už dva roky jsme taky o velikonocích zpívali. No, já nevím.

3 momenty si říkala zásadní,

Já: 3 zásadní okamžiky, z hlediska té cesty víry.

Až do tohle sboru?

Já: Jo.

Č4: Pro mě bylo hodně důležitý to setkání s tou katolickou vírou, si myslim, že člověk o tom začne daleko víc přemýšlet. Já jsem se od malička nějak jako modlila, to samozřejmě, že jo, ale spíš, chodili

jsme každou neděli do kostela, ale nepřišlo mi to tak strašně důležitý, možná že tím zkoumáním tý druhý stránky , je to těžký,

No ale ten monet určitě to setkání s tou katolickou vírou, já jsem taky měla z tý rodiny, že to katolictví je špatný, že v katolickym kostele jsem se nemohla dívat ani na ty sochy , protože mě to rušilo, takže se na to nechci dívat a pak po těch rozhovorech s manželem a těma farářema mi to tak pomohlo.... k čemu?

Č4: No takže tohle, to je jedna věc a pak určitě ta hudba církevní hudba, i když to nemá úplně souvislost s tím sborem evangelickým.

Já: Ale má, tak jsi zase založila ten sbor,

Č4: No, tak snažim se vybírat i ten repertoár, aby nebyl katolickej a ty spirituály, ty se tam hoděj vždycky.

Já: Jasně. jo.

Č4: No a je to určitě jiný, když si člověk k tý víře přijde pozdějš než když je pokřtěnej jako malej. **a v čem?**

Já: A ty jsi byla kdy pokřtěná?

Č4: Jako miminko,

Já: Takže od malička jste k tomu byly vedený k tý víře, a chodili jste do kostela.

Já: jo..

Č4: Ale spíš tou maminou, než tátou, protože táta byl z tý československý husitský církve a jeho táta tam byl farář, nevím, jestli ho to taky odradilo, že se úplně oddálil, třeba chodí doteď s tou mamkou každou neděli, ale třeba k večeri páně nejde nikdy.

Já: Nejde, jo?

Č4: A nevím, by jsme se ho ptali a on řekl, že prostě nechce. Ale zase on ho přitáhl třeba ten C. tím kázáním, ale on to ten táta poslouchal tak spíš vědecky, on je matematik, tak se mu líbilo jak to zkoumá ten C., jak je to postavený, ale tak zase proč ne, když by ho to vedlo tam, kam ho to má dovést, tak proč ne.

Já: Právě.

chvilíčka ticha, zasmáli jsme se,

Já: ještě něco?

Č4: Já moc nejsem taková sdílná,

Já: ale jsi.

Č4: Vždycky začnu větu a nevím, jak jí skončit.

Já: Je třeba nějaká významná osobnost, která byla v rámci toho sboru, at už toho V., nebo nynějšího pro tebe něčím důležitá? Jestli tě třeba v něčem ovlivnila, nebo ?

Č4: Hele, určitě v těch Q. ten C., ten jak tam nastoupil, tak to najednou , člověk měl najednou pocit, že to k něčemu je více a nevím, ten pan farář, byl strašně hodnej a mírnej, ale taky se snažil o to, aby to tam nějak žilo, ale ten, C. byl prostě taková osobnost a taky se mi líbili ty kázání jeho především a pak Č1 kázání se mi taky moc líbej, já jsme jsem byla strašně ráda, když jsem přišla, tak vlastně Č1, já jsme ji znala z těch Q., kde ona byla na vikariátu, víš?

Já: Aha,

Č4: Takže já si jí pamatuju , když jsem byla malá, ona teda byla mladší a myslim, že už v tý době měla děti, já nevím, mně bylo asi 16, když ona tam v tý době byla., takže jsem si jí pamatovala a ty kázání jsou pro mě taky dost důležitý..

Já: A v čem jakoby?

Č4: No jakože když je člověk v neděli v tom kostele, tak ráda si z toho odnesu, nebo když mám to srovnání v katolickym kostele, tak já jsem měla to štěstí, že tady pan farář má to připravený a o něčem mluví, ale oni prostě třeba řeknou pár vět, nějaké povzbuzení, ale ani to kázání žádný není, a ty lidi si třeba odnášej to, že je tam pokaždé to přijímání,

Já: hm.

Č4: A to tady není, takže to , že se čte z té bible, i my doma si snažíme číst třeba na každý den, ale teď zrovna několik měsíců mi to uniká, že jsme večer tak unavená, že už jsi to ani neotevřu.

Já: No jasně.

Č4: Ale když jdu v neděli do kostela, tak je pro mě důležitý, abych si přinesla to boží slovo do dalšího týdne. Tak to.

Já: Tak super. A to teda máš ty kázání i u toho C., i u Č1, to je asi tak pro tebe důležitý?

Č4: Jo, hm..

Já: Tak další otázka, jestli si umíš představit, kam by ten sbor mohl směřovat? Jestli třeba máš nějakou představu? Když tam vedeš třeba i ten pěveckej sbor...

Č4: Hm..

Mně by se líbilo, aby tam více těch lidí chodilo samozřejmě, ale já nechápu proč se tomu ty lidi bráněj, že to berou, mně přijde, že by tam mohli chodit i lidi, který nejsou věřící, že tam maj takovou kulturní věc, a oni tam nejdu.

Já: No.

Č4: Že maj prostě furt nějaký předsudky. **jaký?** Jako mně se to líbí, kam to Č1 vede, že se snaží přitáhnout tam i lidi, i aktivitama mimocírkevníma. hm.

Č4: V čem to je, že maj ty předsudky, nebo mluvíš s těma lidma, ale do pěveckýho sboru ti tam choděj, přitom do kostela ne.

Č4: A přitom tam vypadaj spokojený, když je nějaká ta bohoslužba, tak si říkám, že Č1 to tam má zrovna těžký to kázání, co jim tam budu říkat, když ty lidi tam přijdou, co ta celej rok nechoděj, třeba na tu půlnoční nebo na ty velikonoce tam byli z toho sboru . No, ona to nějak vždycky hezky formuluje, že si říkám dobrý. Tak ona jim nemůže vynadat, že „ nechodíte do kostela.“ to by tam už nikdy nepřišli. No, já nevim proč. Jestli ty lidi si myslej, že nepotřebujou věřit, nevim, je to divný.

Já: Je to, že je , dlouholetej problém.

Č4: A i ty, co si tam nechaj pokřtít to dítě, tak tam stejně nechoděj. Nevim, je to divný. Některý se zas pyšněj tím, jak se znaly s A., ale nechoděj do kostela.

Já: No.

Č4: To říkala kamarádka „ že tam udělal nějakej výtvarnej kroužek na faře a ty maminky tam přišli a přestali chodit kvůli tomu, aby je lidi nepomlouvali, že choděj na faru, do toho prostředí.

Já: Aha..

Č4: Asi se styděj za to, aby si někdo nemyslel, že jsou nějaký pánbíčkáři,

Je to v těch lidech, ikdyž se tvářej, že jim je všechno jedno. Ale i kdyby tam chodili z toho důvodu, co tam chodí ten můj táta do kostela, tak oni tam nepřijdu. Přitom je to tam tak zajímavý, si to tam jít poslechnout, chodit jako na přednášky. Tady není nic, ale kdyby tu bylo u nosu, tak tam půjdu ne?

Já: hm.

Č4: Každěj má teď všechno doma, možná je to i tím stylem života, že každěj má tablety, mobily, všechno doma, a nic nepotřebujou. A tak nepotřebuješ nic vnějšího.

Já: Asi jo, no.

Č4: Uvidíme, jak to půjde všechno. usmály jsme se

Já: Pak jestli si myslíš, že ve sboru třeba máme nějaký společný hodnoty? Nebo co je pro nás všechny důležitý v tom sbor, jestli bys dokázala to nějak říct, jestli se třeba v tomhle sejdem. Jestli to třeba máme i někde zapsaný nebo tak.

Č4: Hm. to jsou otázky,

Já: jsou no

Č4: takový ty křesťanský hodnoty, to asi máme každěj v sobě zakořeněný, ale teď nevim, jestli bych je dokázala všechny jmenovat. To určitě ne.

Já: Nebo alespoň nějaký pro představu,

Č4: A někde zapsaný.. Já myslím, že v té evangelické církvi chybí nějaký ten katechismus, který ty katolíci mají, když prostě něco nevědí, tak se podívají, mají to hodně podrobný, já mám třeba takovou brožurku evangelického katechismu, ale je to takový hrozně moc stručný. Ale už nevím, kdo to napsal, kdysi jsem to taky sháněla,

hm.

Č4: No, já. Mně přijde nejdůležitější, že víme, že nás spojuje ta víra, víra, naděje láska. A to nejvíc, tak všichni o sobě vědějí. Že si můžeme věřit jako tam, pak je právě těžký to, když to někdo nabourává. Že se tomu nechce ani uvěřit, že je to možný.

No, máš nějaký téma třeba toho sboru, který bys chtěla tady zmínit?

Já: hm. usmála se, jestli ne, tak vůbec nevádí.

Č4: Je zvláštní, jak jsem žila v těch V. a moc jsem se toho neúčastnila, toho sborového života krom nedělních bohoslužeb, tak vlastně nevím, vlastně jsem tam pár měsíců učila i v nedělce. To je pravda, ale..

Já: Aha.

Č4: Ale to bylo vždycky z mého osobního pocitu, že jsme nějaká méněcenná, takže jsem se tam úplně necejtila, když jsem měla někde veřejně vystupovat, i když u těch dětí, je to trošku jiný, **a v čem?**

Č4: Teď je to pro mě jiný v tom, že je to pro mě malej sbor, přijde mi dobrý, že si tam nic netajíme, že si můžeme věřit.

Já: jo.

To už jsme říkala, tak já nevím,

Já: Dobře tak další ta oblast otázek se týká příběhu úspěchu, takže

Příběh úspěchu?

Já: jestli si vzpomeneš na to, co ti dělá ve sboru nebo v jeho částech radost, kdy sis řekla, tohle se mi daří, tohle dělám dobře...

Č4: Hele, asi to zase může souviset s tu hudbou, když se vydaří nějaký ten koncert, a já vím, že je to ten sbor, který patří pod tu církev a já se to snažím vždycky všude říkat, když nás tamhle představuju, tak vždycky řeknu, že prostě patříme pod tu farnost P., tak z toho mám vždycky radost, že se ten pěvecký sbor se někam posunul. Jako je škoda, že ty lidi nepřitáhneš do toho kostela, alespoň to jim dává tu příležitost, že viděj pod povrch, že vědí, co se tam děje.

Já: no, určitě.

Č4: Třeba i to je dobrý. Takže takovej malej úspěch a tím, že já v tom staršovstvu spíš poslouchám, tak mně se teď moc líbí ty projekt to, jak se to jmenuje, ne cesta domů..

Návrat domů

návrat domů, tak to jak to dělá Č1 a se Č3 a že tam choděj do sboru ty vězni na návštěvu, tak to mi přijde smysluplný moc. Já se toho neúčastním, ale to se mi moc líbí. A pak se mi ještě líbí ty, od toho setkání, jak tu bylo v loni nebo předloni, to „Taizé“.

Já: hm.

Č4: Tak že se manžel rozhodl, že to tam budeme dělat, tak i když tam skoro nikdo nechodí, pokud nepřivezeme někoho, že tam pak máme to soustředění s těma dětma.

No, tak to se nás tam sejde víc, i pro naši rodinu to je dobrý, že doma se ne, abychom se všichni sešly a pomodlily se společně v klidu, tak takovou chvíli nenajdeme, nebo nenacházíme, modlíme se s malejma holkama, velkejma holkama, to jo, takže tam mi to přijde dobrý, že se tam člověk ztiší hodinu, zpívá se, modlí, a může bejt chvíli ticho a přemýšlet si o všem možným, co doma se k tomu člověk vůbec nedostane.

Já: Hm. hm-

Č4: Tak to mi taky přijde docela úspěch, že tam ty modlitby „Taizé“ probíhají. Nás tam teda bylo minule hodně málo. Noa vždycky když tam přijdou ty noví lidi, tak mi to nepřijde jako můj osobní úspěch, já je většinou ani neznám, ale je to Č1 úspěch, tak jsem ráda za to, že tam ty lidi choděj. Si pak určitě vzpomenu, co sem všechno mohla říct.
zasmály jsme se.

Č4: Chvilí ticho. To, že tam běží ta nedělní škola, tak to je taky úžasný, ale to není taky můj úspěch, to je Váš..

Já: V čem je to třeba úspěch pro tebe ta nedělní škola, nebo ty další věci..?

Č4: Asi že ty děti tam choděj rády, to vim, že ta Č1 to říkala, že vlastně, že když se tam člověk cítí dobře, tak tam prostě rád chodí. Nejsou důležité nějaká jednotlivosti, ale prostě jak se tam cítíš, no. Ty holky naše, mně se to líbí třeba, samy o sobě říkají, že jsou křesťanky, že choděj i tam, i tam, a neřešej to.

Já: že to nerozdělují, vid'?

Č4: No dcera chodí i na tu biřmovací přípravku a vlastně já nevím, jestli byl někdo zároveň konfirmovanéj a biřmovanej. když je to potvrzení toho křtu, je obojí, já nevím, jestli to vadí..

Já: Asi ne.

Č4: Tak jako před nevím kolika lety by to nebylo možný, možná i před málo lety, tím je tahle doba dobrá, že je to takový volný.

Já: hm. ta svoboda.

Č4: hm.

Já: A teď zase příběh neúspěchu. Když si představíš v rámci té své role členky sboru, že tohle se mi třeba nedaří..

Č4: No, určitě bych chtěla umět hrát na varhany, což tam nemáme. Pan S. tam furt kritizuje tu hudbu církevní, tedy on nekritizuje přímo mě, ale stěžuje si na ten zpěvník, tak to já s ním teda nesouhlasím, protože já mám ty písničky ráda, ale chtěla bych to nějak umět udělat líp třeba tu předehru, a nejen zahrát tu písničku, nebo třeba nějakou improvizaci, tak to mi přijde neúspěch, že to neumím.
zasmály jsme.

Já: hm

Č4: Ale tím, že tam toho zas tolik nedělám, tak ..

Já: Ale děláš, ty jsi strašně skromná

Č4: Ne, ale vůbec ne. No a mrzí mě, když se třeba na něčem nedomluvíme, pak prostě nejsou programy, takový blbosti jako osobní, ale za to většinou můžu já, no. **a jak bys to chtěla jinak? víc rozvést**
Nevím, no.

Já: No a představíš si třeba konflikt nebo napětí ve sboru, který jsi třeba zažila?

Č4: Já jako s nikým v žádným konfliktu tam nejsem.

Já: Hm..

Č4: Mně je akorát líto s tím T., jak se to tam teď probírá, myslím si, že to vyplývá z nějaký jeho antipatie k Č1. Je mi to líto, protože když to pak člověk, když tady psal něco hroznýho, tak nevím, no. Já jsem s ním přímo o Č1 nemluvila, nevím, takže jsme na to nikdy nenarazili, prostě jsme se normálně bavili. Za námi byli v tom Německu ještě se sestrou H. tenkrát, to byl moc hezký vejlet, No a je pravda, že se o

žádných takových konfliktních věcech nebavíme, nebo by mě ani nenapadlo se o tom s ním bavit. Je pravda, že jsme to už viděla dýl, že je nespokojenej a teď se to vždycky objevuje v těch mejlech, každej rok se zas něco přinese, co on napíše, je mi to líto, no. Nevim, co s tím.

Já: Myslíš teda, že je to ten konflikt mezi farářkou a kurátorkou...

Č4: No, jo. Ale já doufám, že osobně tam žádněj konflikt s nikym nemám, nebo myslim opravdu, že ne.

Já: hm.

Já: Myslíš, že ten konflikt nebo to napětí má nějaký vliv na ten sbor jakoby celkově?

Č4: To asi jo, protože se tím zabýváme na tom staršovstvu, já jsme to teda dala přečíst i manželovi, teď Č1 co psala.

Já: Hm.

Č4: A já s ni jako souhlasim, ale nevim, co s tím, jestli by byl T. schopnej to od někoho jinýho pochopit, protože to nemá smysl, aby ta Č1 do toho šla no. protože jako už se s ním několikrát sešla, mluvila s ním a z toho vyšlo všechno jako v pořádku všechno a on je pak úplně stejnej.

Já: hm.

Č4: No a to napětí, když tam přijde, tak jsem to sledovala, když ta Č1, já jsem viděla, že se ho to dotýká, protože ona tam popisovala i toho bratra H., ktorej přesně chodil do těch rodin a všichni před ním chtěli zavírat dveře, jak dělal tu pastoraci,

Já: No, no.

Č4: Tak oni jsou i v takovym úzkym vztahu s tou H., jenže prostě ten T. tu rodinu těch H. obdivuje a myslí si, že to dělali dobře, jako po staru a teď ta Č1 to v tom kázání, tak jako odsoudila a ještě si to podepřela tím pastoračním listem, teda pastýřským, to je jedno. Tak já jsme tam tak na něj koukala a on se vždycky tváří tak jako nepřístupně, když poslouchá to kázání. No, aby z toho zas nebylo něco novýho. Že to zas napíše na nějakou tu radu. Já nevim.

Já: Mně přijde, že on je takovej tradiční, a ona je zas taková modernější v tom.

Č4: No a já nevim a on je sice tradiční a on si na tom tak zakládá, ale nemá to ani nijak podložený, že je to jen takový, aby byl tradiční, že si řekl, že bude tradiční. Já bych taky mohla bejt tradiční vzhledem ke svý rodině, jo, ale nevim, no. Přijde mi, že to moc nemá selskej rozum, no. Takováhle tradice. **a v čem vnímáš tu tradičnost?**

Já: Jasně. Znáš třeba ještě nějaký napětí v tom sboru, který si zažila?

Č4: Já většinou nějaký napětí zapomenu, že se tam něco dělo. Nevim, teď. **Jako že to nevnímáš, že by to bylo přímo něco zásadního?**

Já: Jo a ten konflikt, třeba s tím T., proč si ho třeba neuvedla do toho neúspěchu?

Č4: Já nevim.

Já: Jako že se to netýká přímo tebe?

Č4: Asi jo.

Já: Vnímáš to jako neúspěch toho sboru?

Č4: Ne, ten sbor prostě za to nemůže. Objeví se jednotlivec, kterej tam působil léta, a ono mu vyhovovalo, jak to tam dřív chodilo.

Č4: Neuvedla jsem to do neúspěchu, no. Já právě nevím, jestli to třeba teprve přijde, jestli si to třeba budu klást za vinu, že jsem třeba mohla něco udělat, když se s tím vitou přátelíme, máme se s nim rádi, vidíme se s nim jednou za rok na horách.

Já: No, jasně.

Č4: Takže se s nim zas tak moc nepřátelíme, no.

Já: hm

Č4: Kristýnka ho má moc ráda, no nevím , fakt.

Já: Já myslím, že ani nemá smysl do toho nějak zasahovat, protože když je to konflikt mezi nima, tak ..

Č4: hm. No tak kdyby on o tam začal sám se mnou mluvit, tak bych se třeba tý Č1 určitě zastalo, jo, ale nevím, jestli mám na to téma začít mluvit sama, nevím, jestli by to dobře dopadlo. Přijde mi taky divný, že tam prezentuje někde tu P. a tady o tom nic neřekl. To mi přijde fakt divný, možná že i jak nás prosil o to, můžu se podívat i do nějakýho toho mailu, tak mě nenapadlo, že je to nějaká vedlejší, že o tom nevíte, to tě nenapadne.

Já: No, jasně, to tě nenapadne.

Č4: To vůbec nepřišlo nic divnýho a on chtěl od manžela , aby mluvil o paliativní péči, což se vůbec tady sboru netýká, tak já nevím, manžel říkal, že toho má strašně moc, že tam na otočku pojedem , něco řekne a už jsme tam použitý , že jsme mu slíbili tu účast, je to takový divný, no. A on byl tak rád, že jsme mu to slíbili. No, já nevím.

Přišlo mi, že Č3 zas z jejího osobního důvodu mu odmítla tu pozvánku, to taky neví, asi jsem to měla na tom staršovstvu říct, to mě taky přijde, kdybych já ji poprosila, můžeš tady pozvat na koncert, tak jakéj má důvod to neudělat. Že někdy tam byla nějaká blinkavka, tak já nevím.

Č4: Jediný, co mi přijde divný, že tam prezentuje tu P. a tady se s nikým o tom neporadil a nedomluvil, ale to nebyl ten Č3 důvod.

Já: Myslíš, že to má nějaký řešení?

Č4: S tím T.?

Já: Hm.

Č4: Tam jsou tak zásadní rozpory mezi nima a Č1, že nevím. Spíš si myslím, že sem úplně přestane chodit. Jestli bude rozumnej, jestli to nechce rozvádět, rozvíjet ten konflikt,

Já: hm.

Č4: Jestli oni mezi sebou si to vyřešej, bych řekla spíš, že ne.

Já: Já myslím, že s tím počítaj, že odejde , no.

Č4: No, uvidíme.

Já: A teď ještě. Jestli by sis uměla představit nějakou ideální budoucnost toho sboru? Jestli bys mi tu tvou představu mohla popsat?

Č4: Když to je strašně těžký, že nevím, co si od toho sboru slibuju. Já to tak beru ten sbor abychom se v neděli to už jsem říkala, abychom se tam společně potkali, přivedli ty děti, vlastně nejdůležitější pro mě

pořád je vlastně kázání, když je ten farář dobrý, tak , i já Č1 věřím v těch kázání, mně se to moc líbí, jak ona to vede. **a jak?**

Č4: A slibuju si od toho, že mě to přivede na nějaký myšlenky, který mě budou obohacovat do toho života třeba, povzbuzovat, tak to v podstatě mně stačí, já nepotřebuju aby se to někam dál ubíralo, když bude ten kostel plný lidí, tak to samozřejmě bude příjemný, ale jinak mě to vůbec nevádí, že je jich tam málo, když to nebude ovlivňovat to Č1 kázání, nák negativně.

Já: Hmhm.

Č4: Takže já nevím, já sem spokojená s tím stavem, jakej je teďka. Ale asi je to třeba tím, že si to ani neumím představit to lepší, co by mohlo bejt. Je to zase tím, že za tejdenn jdu do toho katolickýho kostela, kde mě některý ty věci nuděj, třeba , že si slyší člověk slyší furt dokola. To zase považuju za neúspěch, že kdyby to člověk prožíval nově, tak by mě to to asi mělo přinášet to, co v tom evangelickym. Asi se víc těším do toho evangelickýho. Jo. určitě. Ale v tom katolickym má ten pan farář taky hezký a to kázání je pro mě asi fakt nejdůležitější.

Já: hm. Když k tý budoucnosti třeba, že by mohlo bejt třeba víc lidí, tak k tomu vede nějaká cesta, tak kdybys měla přemýšlet o těch krocích, jak dosáhnout právě ty ideální budoucnosti, tak co by třeba mohl bejt ten tvůj třeba první krok, kterej by třeba k tomu mohl přispět?

Č4: No, to je právě to, jak to udělat, aby tam ty lidi chodili. Kdybychom třeba víc zpívali o těch bohoslužbách a zvali ty lidi osobně, tak to osobní pozvání je podle mě nejdůležitější. Protože když to člověk někde vyvěsí, tak víme , že nikdo nepřijde. No a ten můj krok, kdybych nebyla líná a opravdu se snažila jít mezi ty lidi, ale já zas si myslím, že nemám takovou vyřídilku, abych je přesvědčila, aby přišli.

Já: Jako mezi lidi, myslíš mezi ty lidi z pěveckýho sboru, nebo i úplně venku?

Č4: Hm. No, jako i úplně venku, by to bylo hezký, určitě dobrý. Já jsem si teď vzpomněla, jak byl ten koncert ve sboru na tu noc kostelů, tak pan S. navrhoval, že by tam mohli bejt nějaký vstupy, mluvený slovo a my jsme si pak tady s manželem říkali, no je to pravda, je to noc kostelů a teď tam má záhlaví nějaký ten citát nebo verš, takovej osvětlující, tak by tam to mohlo bejt hezký, tak jsem to psala i Č1, která si to tenkrát nepřečetla ten mail, ale když jsem jenom, oni se všichni panu S. smějou, haha, nějaký vstupy. Ale když tam zpíváme x spirituálů jeden za druhym, tak je pravda, že kdyby se to na chvíli přerušilo, a teď by tam Č1 řekla nějakých pár veršů, tak by se to k tý noci kostelů hodilo, ale ty lidi, já teda nebudu jmenovat, ale oni opravdu, „no to já jsem sem pozvala lidi z vesnice, ty nechtěj poslouchat čtení z bible. Přesně hned takhle reagovali a mě to zrovna přijde taková příležitost, že o těch Vánocích tam přijdou a taky si to poslechnou.

Já: No, poslechnou , no.

Č4: A nevím, jestli to někoho třeba přesvědčilo, že by třeba v roce přišel ještě někdy jindy, asi ne zatím, ale alespoň jednou za ten rok slyší něco jinýho než co se do něj cpe v tý televizi, no, ale určitě by se dalo dělat spoustu kroků, co by se dalo zlepšit. Ale já jsme na to asi jiná,

Já: Nepřijde mi to, i ty osobní pozvání a to, co v tom sboru všechno děláte mi přijde úžasný, i ty modlitební setkání a to.

Č4: Já jsem ráda za tohle, no.

Já: A i ty děti v tý nedělní škole, to je taky obrovskej přínos, to říkala už i mamka, protože oni jsou šikovný..

Č4: Škoda, že tam nechodí těch dětí víc, no.

Já: Jasně no.

Č4: Je tam vlastně jenom naše rodina, pak K. taky, škoda, že těch dětí není víc, no.

Až vyrostou, tak snad se zase někdo objeví,

Já: Třeba jo no.

Č4: Tady byli ve vesnici lidi, který si dokonce zapisovali, kdy ta nedělka je, ale už tam zase nepřišli. To jsem je potkala, mohla jsem se jich zeptat, třeba, oni vypadali takoví jako, oni byli z nějakého společenství, jak se to jmenuje ta obec křesťanů, že nebyli nějaký evangelíci, ale

Já: Ty křesťanský sbory? Ne.

Č4: Já nevím přesně. Ale vypadalo, že jim tam docela líbí, ale stejně nepřišli, tak jako to si člověk uvědomí až pozdě, že je člověk mohl pozvat.

Já: Jo. Pak jsem se chtěla zeptat, já jsem snažila studovat i tu strukturu v rámci nějakých církevních řádů, tech evangelickejch a tak.

Č4: No.

Já: A v té souvislosti mě zajímalo, jestli sis třeba všimla, že některá ta generace u nás není zastoupená, víš třeba i ta generace mládeže a tak.

Č4: No, to tam není, vid'. Mládež.

Já: Třeba co si o tom myslíš ty.

Č4: Ono, jak je to malý a ty lidi tam nejsou, tak mě nikdy nenapadlo, že by tam nějaká mládež byla, no. Ale kdyby tam byla, tak určitě, Č1 Vás zve třeba na to setkání té mládeže, vid'?'
A pojedete tam teda?

Já: No, asi jo. Já jsem říkala, že jo, že bych jela.

Č4: Mluvily jste o tom s Č1 už předtím než to napsala, že jo?

Já: Jo. Nějak jsme se o tom bavily, no.

Č4: Dcera říkala, že už o tom věděla, ona včera byla na nějakým výletě.
Tak by, já právě si to nedovedu představit v tomhle sboru, jo? Ale protože tam není nikdo kdo by tam chodil, ale pak tam budou ještě rodina, což asi taky nestačí. Tak to tam určitě chybí tahle generace a víc generací tam chybí.

Já: hm. Že třeba nemáme ty klasický aktivity, jestli ti to třeba chybí? Nebo jak to máš..

Č4: Já vim, že Č1 mluvila někdy o těch biblických hodinách, já bych klidně chodila na nějaký biblický hodiny, sice nevím, neříkám, že bych zrovna na to teď měla čas..

Já: Jasně.

Č4: Ale jinak by mě to zrovna jako bavilo. Hm. Něco přečíst a o tom si tam popovídat. Víím, že jak jsem byla občas na té mládeži ve V., tak tam bylo vždycky víc nějak těch témat, na tom setkání a já jsem se tenkrát hrozně bála, já jsem si to snad jednou měla za úkol připravit právě něco, jakoby taký malý kázání, v rámci toho. Asi to proběhlo tenkrát, to už nevím. Ale já bych třeba chtěla, aby to biblický vedla Č1, ne, že bych, jako kdyby se tím člověk sám zabýval a musel by si něco připravit, tak by to bylo super, to by se mi líbilo, kdyby to tam bylo. Teď jsou tam vlastně ty kavárničky, kdyby tam byla ta biblická nebo klidně i to nábožko, mně třeba vadilo, že Č1 vlastně jsem si myslela, když holky začali dorůstat, že budou mít fakt nábožko, že tam budou chodit jednou tejdne a byly asi dvě a syn Č1, tak pak to dělala formou těch víkendů, a mně by se asi víc možná líbilo, kdybychom každej tejden měli nějaký povídání, jako máte teď třeba jednou za 14 dní. Já třeba posílám ty děti na to nábožko.

Já: A tam to jak probíhá nebo? Víš, jak by to třeba mohlo probíhat u nás..

Č4: No, ona to tam dělá nějaká katechetka, která je tam asi placená myslím, a má tam asi 3 skupinky dětí – nejmenší, větší a největší. Holky teďka narážej jako na různý témata, že tam něco odsoudí úplně..

Já: No, jako praktický témata, jako ze života?

Č4: No, praktický témata, ona má prostě ten pohled trochu zjednodušující a ty děti, hned jim řekne, že jóga je špatná, homeopatika jsou špatný a vlastně teďka tam brali něco s evolucí a holky naše jako, a ona jim řekla, že člověk se nevyvinul z opice a tak jednorázově to řekla a přitom to není vůbec jednoznačný, co a jak. Tak holky to pak s manželem tady probírali a on říkal, že za ní snad zajde, že by jí k tomu měl něco říct, protože je to takový černobílý trošku, že třeba můj táta byl s holkama a říkal, „sakryš..“ něco mu nešlo víš, a druhá „posvěcej jméno tvé..“ A on co? To mě naučila kamarádka, že to mám říct, když řekne třeba nějakou kletbu., Já jsem se tak trošku lekla.

Já: Hm.

Č4: Mně třeba přijde to vzdělání náboženský, chodí i jedna holčička od holek ze školy, nechodí do kostela, ale že ta maminka je taky evangelička, ale posílá jí tam a choděj tam obě, já je tam vozím, je to hezký, já si myslím, ať to ty děti viděj ze všech stran, ale aby to zase někdy neudělalo nějakou paseku..

Já: Jako třeba tohle, vid'..

Č4: To se zas u Č1 nebojím, že by hanila katolickou církev, ona je taková jako docela tolerantní, no.

Já: Jo, no.

Č4: Tak to jsem tenkrát myslela, že by mohlo bejt nábožko, ale nebylo a Č1 se tenkrát snažila, psala maily těm školám a nikdo se jí neozval..

Já: Aha.

Č4: Kdyby to třeba udělala znova, tak by se třeba ozvali, tam byla tenkrát jiná ředitelka v a ona na to vůbec nereagovala.

Já: Aha.

Č4: Víš, Jako že by ho mohla učit klidně v tý škole.

Já: Což by nebylo špatný..

Č4: Když vidíš ty děti minimálně, který do toho kostela skoro nechoděj, ty rodiny jsou nevěřící..

Já: No.

Č4: A třeba by do toho nábožka chodili, je to jako součást vzdělání, hm.

Já: Třeba no. Jak jsme se právě teď bavily o tom směřování toho sboru nebo hodnotách, tak myslíš, že náš sbor má nějakou tu organizační kulturu? A jak bys jí třeba popsala?

Č4: To je hrozný. Já myslím, že jo, že ten náš sbor, že jsme takový vstřícný a snažíme se bejt takový otevřený, aby tam chodili ty lidi, i když to ještě nestačí. Tak jako vždycky se tam někdo nověj objeví, každej rok. No, ale určitě bychom měli ukazovat ty křesťanský hodnoty, hlavně ukazovat to, že jsme normální lidi, že ty lidi v nás maj předsudky, že je to něco divnýho, ale spíš si myslím, že je to divný pro ně to katolictví. To evangelictví, že je právě takový civilní, tak by to mohlo, nevim teda, proč to nefunguje, jo? Ale mohlo by to nalákat ty lidi, nebo jestli některý ty lidi toužej i po tom divadýlku, který maj pak v tý katolický církvi, mně to teda spíš odrazuje, jo..

Já: A myslíš, že třeba ten vstřícný přístup nebo ta otevřenost je to nejen z hlediska toho sboru, ale jestli je to převoditelný třeba i na ty jeho části? Na staršovstvo, nedělní školu..

Č4: Tak v nedělní škole jste určitě vstřícný..

Já: Tak to jsme rádi.

Č4: A to staršovstvo většinou probírá takový interní témata, topení a mně přijde, že to je strašně často to staršovstvo, já bych dala alespoň jednou za dva měsíce, protože kdykoliv pak přijdu do kostela, tak je staršovstvo, já nevím, jak je to možný, že člověk furt nemá čas.

Já: Hm..

Č4: Neodpovídám na otázky.

Já: Ale jo, odpovídáš.. Takže si myslíš, že ta kultura tam jakoby je?

Č4: Jo, mně přijde, že jo.

Já: Tak to je asi všechno?

Č4: No, tak dobrý.

Č4: Nemáš hlad? nedáš s námi něco?

Já: Ani ne, děkuju. Děkuju moc, myslíš, že kdybych třeba ještě něco potřebovala, tak se můžu ještě na něco zeptat?

Č4: Určitě se můžeš zeptat, jestli myslíš, že ti to k něčemu bude.

Já: Bude, pro mě je strašně důležitý porozumět těm lidem ve sboru, jak to cejtěj, jestli se to přenáší i na ten sbor, jestli ta kultura toho sboru je stejná jako ve staršovstvu nebo nedělní škole..

Č4: hm. Je hrozný, že člověk nedostatkem toho času jako už o tom nepřemýšlí, mně to třeba mrzí, já jsem třeba ráda, když tam chodíme třeba na ty modlitby „Taizé“, že se tam můžem hodinu zklidnit, a jako víš, že se nevěnuješ něčemu jinému a že se můžeš pomodlit a ztišit a bejt tam s těma ostatníma v klidu, tady se k tomu doma prostě nikdy nedostanu skoro.

hm.

Č4: Já ti tady pošlu ještě nějakou marmeládu a med,

Já: Ty jsi hodná, jak to všechno zvládáš..

Č4: Ale prosím tě..

Já: Já tady mám pro vás taky takovou drobnost, jako poděkování, že sis na mě udělala čas a udělala jsi se mnou rozhovor, moc děkuju.

Č4: děkujeme. to jsi nemusela..

Příloha 6 – Rozhovor s Č5

Já: Jestli ještě na úvod můžeme spolu projít informovanej souhlas, kdy bych tě ráda seznámila s tím, co vlastně cílem toho výzkumu a rozhovoru.

Č5: Jo.

JÁ: Tak to spolu asi projdem. Cílem tý mý diplomky je vlastně popsat a zmapovat sbor, ten konkrétní náš, kam oba dva chodíme, z perspektivy organizační kultury. Díky tomu, že se mnou děláte rozhovory, tak se snažím porozumět tomu, jak se to pak odráží v rámci té kultury toho sboru, z hlediska vize, společnejch hodnot, směřování, poslání, atd.

Č5: Hm.Hm.

Č5: To jsem asi poslední, vid'?

JÁ: Nee, ještě ne. Ještě táta paradoxně chybí.

Č5: Fakt? (zasmály jsme se oba.)

JÁ: A toho mám doma, a vidíš.

Č5: Kovářova kobyla.

JÁ: No a co se týče toho výzkumného postupu, tak ten rozhovor přepíšu, budu ho zpracovávat a zařadím ho do výsledků té diplomky, kdy ty výsledky budu prezentovat v rámci obhajoby, což úplně nezaručí úplnou anonymizaci.

Č5: Ty děláš magistra?

JÁ: Jo. Takže to budu během té obhajoby prezentovat. To nemusíš anonymizovat, jo, úplně v pohodě.

JÁ: Kdybys chtěl kdykoliv skončit s tím rozhovorem, nebo ho přerušit, tak mě klidně řekni. Aaa to je asi všechno.

Č5: Dobře. Mám ti to podepsat někde?

JÁ: Jo, kdybys byl tak hodnej a jedna kopie bude tvoje a jedna moje.

JÁ: Jestli jí nechceš, to nepotřebuji, tak to jsi hodnej.
Formality máme za sebou.

Č5: Dobře.

JÁ: Tak jestli můžeme začít se samotným tím rozhovorem. Tak první otázka se bude týkat tvé cesty člena sboru. Tedy jaká byla tvá cesta od ukončení školy po dnešní působení ve sboru a co ses na té cestě naučil, nějaký 3 základní okamžiky.

Č5: No, moje cesta ve sboru, nevím, jestli byla tradiční nebo netradiční, ale každopádně já jsem, můj dědeček byl evangelík.

JÁ: Hm.

Č5: A má rodiče jsou docela zapřísáhlý ateisti.

JÁ: Aha.

Č5: Jenže s tím dědou jsem chodil na půlnoční mše a tak. A děda mi furt něco vyprávěl a tak. Taky platil salár. (zasmály jsme se oba) Takže to. Ale má rodiče prostě byli zapřísáhlí ateisti a prostě a tak. A já jsem v sobě vždycky nějak tu víru cejtíl. Ale nikdy jsem to asi v sobě neformalizoval a tak. Vždycky jsem to v sobě měl. Já jsem si třeba prodělal hodně těžkej úraz, když mě bylo 11 let, tak mě sejmulo auto na přechodu a tak.

JÁ: Ty brďo.

Č5: Takže mám zkušenost i z takový ty přechodový fáze mezi smrtí a životem.

JÁ: Hm.

Č5: Jsem skončil v komatu, v bezvědomí a tak. Takže to mě asi taky docela formovalo. (a v čem?)

Č5: No ale pořád necejtím nějak tu potřebu ten vztah s Bohem formalizovat. No a pak šel čas, skončil jsem se školou, začal jsem vlastně dělat, jsem vstoupil jakoby do byznysu.

JÁ: hm.

Č5: No a docela do ostrýho byznysu jakoby. Ve finančnictví z pohledu kancléře a tak. Bankovníctví a finančnictví je jakoby strašně ostřej svět, musí mít člověk ostrý lokty a tak. A není to vůbec snadnej svět z pohledu přežití. Je to prostě hodně ostřej svět. No a já jsem si ždycky zachovával nějaký etický, morální principy v sobě, což mi občas působilo taky problém, a postupně jsem stoupal v tom byznysovým žebříčku od píky jsem se dostal až na manažerský pozice.

JÁ: Ty jo.

Č5: V bankách na docela dost vysoký pozice. A tam to pořád přituhovalo a já jsem v sobě začal cejtit takovou tu frustraci z těch vztahů tam, bez toho světa tamního. A takovou jakoby prázdnotu. Přesto že to bylo naplněný milionama vjemů a taky spoustou peněz, který člověk dostává a tak. Tak ale přesto mi to prostě nedávalo smysl.

Č5: A cejtil jsem, že potřebuju nějakou rovinu duchovní nebo duševní a duchovní a cejtil jsem to hodně intenzivně, protože jsem se už cejtil v tom bankovním světě jako cizinec, přestože jsem dělal dobře svojí práci, líp než všichni ostatní, tak nevím jestli přesto nebo proto, že jsem uznával nějaký svoje morální a etický principy, který by byli v tom světě braný jako divný. (A jaký principy? v čem divný?)

Č5: A tak jsem hledal nějakým tím způsobem druhou rovinu života, tu nemateriální, protože mě opravdu, já jsem nechtěl mít prostě porsche, bavoráka, nechtěl jsem mít hodinky za 200 tisíc.

JÁ: hm.

Č5: Čímž jsem byl vlastně divnej, a jednak mi ten svět nebyl blízkej těch lidí, já jsem prostě zastával jiný hodnoty a tak. A tak jsem chtěl nějakým způsobem najít druhou rovinu toho světa a protože jsem věděl, že děda byl evangelík prostě.

Č5: Tak jsem se rozhlídnul po internetu, fakt jako a prostě našel jsem P. A do dneška si pamatuju, když jsem tam jel poprvý, to bylo někdy po Vánocích, já někdy okolo Vánoc ta víra, by měla bejt spíš okolo Velikonoc, ale pro mě je hodně okolo Vánoc a Adventu. Tak jsem vyrazil jednou do P. a doma jsem řekl, že se jedu podívat do kostela, že mě to zajímá a tak.

Č5: A jel jsem a přijel jsem tam, našel jsem tam P. A já jsem nějak zaťukal, vešel sem, a musím říct, že jsem zůstal trochu v šoku, přeci jenom náš kostel není úplně kostel. Hm. tak jo. Tak jsem vešel dovnitř a od té doby jsem to vlastně neviděl, byla tam vlastně L. a asi 5 nebo 6 lidí. A vzali si židle a sedli si prostě doprostřed na ty židle do kolečka, že vůbec neseděli v lavicích, ale na židlích, uprostřed v kolečku a já jsem tak tak přišel, dobrý den, nevím, jestli můžu nebo nemůžu, ale rád bych si sem sednul a ona řekla, no jasně, vítejte. A já najednou, teď se tam zpívali i písně a to. A já jsem byl jak u vytržení, to je přesně ono, to je přesně to, co já v tom životě potřebuju, prostě nějakou kotvu, druhý rozměr života, že všechno ení jenom o prachách, o bavorácích, o oblecích za 80 tisíc, to je přesně to, co já, ty lidi vnímaj ty pravý hodnoty.

Č5: Č1 tam je. Jee, a to byste měl mluvit s naší paní farářkou a já jsem tam pak přijel podruhé a jen jsme nějak krátce hovořili s Č1 a potřetí jsem tam přijel a tak.

Č5: Pak se z toho stalo světlej bod v tom tejdnu a prostě jsem se konečně viděl s těma lidma, který vyznávaj stejný hodnoty jako já, jinak se moc přes tejdnu s takovejma lidma moc nepotkávám. A pak jsem se vlastně začal bavit s Č1 o tom, že bych chtěl bejt pokřtěnej.

JÁ: Hm.

Č5: No probíhali nějaký rozhovory s Č1., kdy jsme se bavili o tom, jak to vlastně mám, prostě v jakým světě já žiju a v divním světě a jakej jsem uvnitř, že jsem english man in new york. A tak no.

Č5: No , jednou se mě ptala, co je vlastně pro mě víra, co to pro mě znamená, já jsem si to uvědomil když jsem jel na cestě z P, do J. Jsem si to uvědomil, jsem se vrátil už po tmě a měl jsem rosvícený světla a vidíš. Prostě jedeš a vidíš. A pak jsem si prostě najednou pustil ty dálkový a najednou se mi zjevilo, kudy vlastně jedu, že viděla si prostě, pro mě, můžeš tím životem jet, pojeděš a uvidíš a je to jako běžná jízda, ale když si pustíš ty dálkový, tak vidíš mnohem víc, vidíš souvislosti, že to není jen o pár stromech vedle cesty, ale že okolo je velký les, a vidíš dál za horizont, a máš mnohem bohatší ten výhled a tak to je pro mě víra. Prostě dálkový světla.

Zasmály jsme se.

Č5: No a předtím jsem jel an tokový běžný světla. To je pro mě víra a ty lidi, který jsme tam našel. Tak to bylo fantastický, třeba paní H. prostě pro mě úžasnej člověk, mrzí mě, že už tam s náma nejezdí, ale ta mě hodně zasáhla, rozhovory s ní byly důležitý. (v čem?) My jsme jí vozili, postupem času se začala přidávat rodina, začali jezdit se mnou a manželka a vlastně i na můj křest jsem pozval tehdy sví rodiče a tak.

Já: Hm.

Č5: Který to tehdy nechápaly, nebo nechápou moc. Ale my máme takovej divnej vztah, ale na křest přijeli. A předtím křestem začala jezdit dcera, kterou jsme měli, a no skvělý prostě , bylo to super.

Č5: Pak se nám prostě stala šílená věc. Že dcera spadla do toho rybníka, prostě a taky málem umřela prostě a tehdy první co, jsem přijel domů, viděl jsem přistávat vrtulník a tak. To bylo šílený a když jsme přijeli s manželkou do nemocnice, tak si v tý chvíli úplně v prdeli, úplně šílený, víš, že ti možná ta dcera umře. První co, mě napadlo zavolat, tak byla Č1. za náma přijeli, přestože byla kdoví kde, měla jinej program, dělala něco jiného, tak se sebrala a přijela do tý H. a modlila se tam s náma.(člen má slzy v očích, podlamuje se mu hlas). Modlila se tam s náma. A byla připravená pokřtít, kdyby to dopadlo blbě. (zaklepal na stůl. Dopadlo to dobře. A tak no.

Č5: No a ty lidi mi hrozně přirostli k srdci, třeba my jsme si kupovali nový auto a vybírali jsme se sedmimístný, abychom mohli vozit paní H. a pana T. Takže kvůli nim jsme vybírali sedmimístný auto. Takže lidi pro mě znamenaj hrozně moc.

No a postupem času jsem se dostal do staršovstva a což bylo pro mě ctí a na konvent a tak.

Ted' vlastně nevím, co jsi vlastně chtěla.

JÁ: Jak si třeba mluvil o těch hodnotách, co ti byly blízký toho sboru, umíš to třeba pojmenovat? Co si třeba neviděl v tom byznyse, ale v tom společenství jsi to našel?

Č5: To se těžko pojmenovává. To je nějaká etika toho rozhodování a vůbec ta motivace, proč ty věci děláš, protože ti to přinese finanční užitek a nebo protože jsou dobrý. Ten parametr podle kterýho se rozhoduješ je nejhorší, ale důležitý je vždycky jestli je to dobrý nebo ne. Tohle taky není úplně hodnota, která je v byznyse. To, že pro ty lidi znamenaj hrozně moc mezilidský vztahy. Že jsou jedny z prvních míst toho hodnotovýho žebříčku. Víra samotná. Č5: To, že v byznysovejch kruzích se víra úplně nenosí, není to něco , co je obecně sdílený. Byť já jsem lidem postupem času jsem jim zjevoval , že jsem evangelík a že jsem na to hrdej. Ale ne tak jako že bych všem ukazoval, se podívejte, já jsem byl pokřtěnej. (zasmály jsme se)

A já si ani nemyslím, že lidi, který jsou pokřtěný, jsou něco víc, nebo věřící jsou něco víc než nevěřící. jenom prostě to sdílení tý víry v tý práci je nemyšlitelný, kdežto tady je to naprosto přirozená součást. Takže tak. Důležitost mezilidských vztahů, etika, víra jako taková. Hm. Asi nějaká sounáležitost, to, že ta komunita drží neskutečným způsobem pohromadě, to je asi taková věc, která je velice důležitá.

JÁ: Jak jsi mluvil, že jsou pro tebe důležité ty rozhovory s paní H. Tak v čem to pro tebe bylo důležitý?

Č5: Paní H. to je prostě zase pro mě jako člověk z doby, která.. Z té správný doby, prostě.. A z doby, kdy věci byly tak jak maj. Třeba byt si to nelze idealizovat, tu dobu první republiky, tak pro mě ta moudrost těch lidí je ohromná, skláním se před nima. Společnost M. H. to je prostě wow. Klobouk dolů. Vždycky jsem ji měl hrozně rád, já jsem vždycky hrozně rád poslouchal svojí babičku, jak vyprávěla o tý době. A paní H. naučila mojí dceru, kdo byl náš první prezident.

JÁ: Fakt jo?

Č5: No, jasně. Hrozně mě mrzí, že nechce jezdit, těžce to nesu. (proč nechce jezdit) Navíc naše babičky moc nefungují, dcera brala paní H. jako babičku.

JÁ: To je hezký.

Č5: A plus tedy pro nás Vaše rodina, jste pro nás obrovským vzorem, jak se k sobě nádherně chováte, fakt obdivuju.

JÁ: To nevím. (nevěděla jsem co říct, byla jsem v rozpacích..)

Č5: Ne, opravdu, jste pro nás nedostižný, prostě jste můj vzor, já nejsem vůbec dokonalejší, občas křičím nebo tak. A jsem takovej. Já se v kostele stávám, vlastně tím stykem s těma lidmi, že si povídáme, vídáme se, tím, že do toho kostela jezdím, tak se stávám, cejtím to, že se stávám lepším člověkem. Tím, že tam mám vzory, ke kterým vzhlížím, za druhý já jsem v tom byznysi furt ve střehu, musíš koukat zleva, zprava, být ostražitější.

Č5: : Mít zatnutý svaly, bejt připravenej na útok, a tady to povolíš aaa.

JÁ: To, z tebe spadne...

Č5: Přesně tak a nemusíš bejt naježenej, nejt připravenej bojovat, tady vim, že není důvod. A tohle mě taky činí lepším, že nemusím bejt apriori připravenej k boji. A dalším obrovským vzorem je pro mě, jsou pro mě H. To nechápu, až deprese mě jímá, když.. Nee.. přeháním. (smějeme se).

Č5: Ale to nechápeš prostě, jak oni zvládaj 5 nebo šest dětí.

JÁ: Pět.

Č5: Pět že jo. Nebo šest, to je jedno. Já to nechápu. A ještě na to H. je sbormistryně, dirigentka, učí na klavír, kde si, co si. O. lékař a paliativní péče. Fakt prostě nechápu, a samozřejmě hrozně obdivuju, jak se k sobě chovaj, to, že jsou muzikantská rodina. To je prostě mě nikdy nevedly k hudbě, k víře, já jsem si tohle všechno musel v sobě nadefinovat sám, přijít si na to sám.

Č5: To jak se snažíme fungovat naše rodina, To nemá vůbec nic společného s tím, v čem jsem vyrůstal já. Hrozně málo společného s tím, v čem jsem vyrůstal já.

Č5: Takže čerpáš tu inspiraci z těch lidí v tom sboru. Wow.

JÁ: A my čerpáme od tebe.

Č5: To nevím teda.

JÁ: Ale jo. Opravdu.

Č5: Snad radši ne. (zasmál se.) Tak jestli můžem k další otázce, tak to je jakoby příběh úspěchu. To jsi třeba už z části říkal, ale jestli si vzpomeneš na to, co ti dělá v tom sboru radost, nebo v těch jeho částech, ve staršovstvu, nedělní škole, atp. Nebo si řekneš jako členovi tomu sboru, jo, tohle se mi daří..

Č5: No, baví mě třeba reprezentovat náš kostel na konventu, já jsem takovej rebel jako.

Tak se to tam vždycky snažím nějak rozsvítit. Nevím, jestli úspěch, ale jsem na to fakt hrdej, že je mi dovoleno bejt součástí něčeho tak skvělého společenství lidí. Já si třeba připadám, že si to nezasloužím.

JÁ. To zasloužíš.

Č5: Fakt jako.

Č5: Já to považuju za obrovskou čest, že vás máme, že tam můžeme jezdit. Jestli jsem dostal někdy nějaký vyznamenání, tak je to právě to, že můžeme bejt součástí tohohle, že můžeme bejt součástí tohohle, společenství, který si vážim.

Č5: A když to vezmu na ty konkrétnější věci, tak mám hroznou radost z těch divadel. To je fakt super. I ty první, i ty broučci. Někdy si myslim, že bychom nemuseli tolik experimentovat. Ten divokej západ, to mi úplně nesedlo. Ale chtělo by to trochu klasičtější věci, co bych rád dělal, třeba ten betlémskej příběh. Ale chápu, že Č1. to chce jinak. Tak to mi dělá radost.

Č5: Radost mi dělá nedělní škola. Fakt jste úžasný.

JÁ: My jsme rádi za takový žáky.

Č5: No a radost mi udělal ten, jak byl propuštěnej z toho vězení, nevim, jak se jmenuje. A pak fungoval na faře a dneska funguje relativně standardně jako v normálním životě. To je pro mě radost, že jsme mu dali snad něco málo z nás, nějaký principy, který mu třeba umožněj přežít v džungli venku se ctí. Aaa. Radost mi to dělá i proto tebe, že bych se sám těžko setkal s lidma, který jsou z týchle skupiny, protože i to mě obohacuje. Už jen, že jsme měli možnost se s ním setkat. I teď ten druhěj, se kterym tam nastaly trošku problémy, tak mi dělá radost to, že těm lidem můžu dát šanci. Že i když je to tak, že ne vždycky se to povede, a to, že těm šanci lidem dáme, to je skvělý. To se mi zdálo, že je různý jinde.

JÁ: A tu šanci v čem?

Č5: Tu šanci pochopit je, je to podobný i pro mě, protože já jsem v nějakym světě vlků z wal street, (zasmály jsme se) ne, a potřeboval jsem normální, tedy vlastně nenormální lidi v tom, jak se k sobě chovaj hezky a probíraj úžasný věci. A vlastně ted' to dáváme těm vězňům, že žijou v pekle, to musí bejt prostě šílený, potřebujou vylízt ven a pochopit, že fungujou. Bůhví v čem vyrůstali. Oni by se tam asi těžko dostali, kdyby vyrůstali v ideální rodině. A ted' je to peklo vykopne ven a oni potřebujou vědět, že to venku funguje normálně. Jinak jim to nebude připadat divný, když najednou vstoupěj do nějakýho pekla tady ve venkovním světě. Oni právě potřebujou vidět, že jsou i lidi, který to takhle nemaj. Že jsou úplně v pohodě, je to správně a tak. A že to funguje a je tam těm lidem dobře. To je paráda. A to myslim, že jim ukazujem, že jsou komunity lidí, kde nikdo nikoho neokrádá, nešije na něj boudu a tak. Takže tak. To považuju za úspěch, radosti.

JÁ: A ted' příběh neúspěchu, kdy si zase představíš situaci, kdy sis řekl, ted' se mi nedaří... (chvíli ticho)

Č5: Třeba nemám dvě věci. Osobní neúspěch.

JÁ: hm.

č5: Přestal nahrávat?

JÁ: Nene, v pohodě.

Č5: Osobní neúspěch je, že se mi nedaří, až se stydim za to, že vlastně nevim, jak to má chodit. Já jsem nevyrostal v rodině s vírou, takže nevim, jak to má doma vypadat. Je nějaká modlitba před jídlem, já jsem vlastně pochopil, že ta modlitba před jídlem je, jak jsme hrály tu vánoční hru. To tam fakt nikomu nepouštěj, prosim tě.

JÁ: Jojo.

Č5: Jak se modlit před jídlem a tak jsem pochopil až tam a nedaří se mi to implementovat doma. Moje žena prostě, to možná taky beru jako neúspěch. To, že se mi nedaří ty věci. Prostě bych někdy chtěl bejt mouchou a vidět, jak funguje třeba vaše rodina. Jestli probíhaj nějaký modlitby před jídlem, prostě by mě to zajímalo, jak to má bejt, nebo jak by to mohlo bejt. Ty prvky vzát z toho jako domů a implementovat to.

Č5: A možná jako druhěj neúspěch, já prostě jí k tomu nechci tlačit, protože vim, že by to nebylo správný a moje žena prostě není pokřtěná, přestože s náma do kostela jezdí pravidelně, tak prostě nějak nechce.

Č5: Nevim proč, štve mě to, mrzí mě to, ale rozhodně jí nebudu tlačit, nebo dělat nějaký peklo.

Č5: Ale mrzí mě to a beru to jako svůj neúspěch, že se mi jí nepodařilo správně vysvětlit. Přitom by to pro mě bylo důležitý.

JÁ: Tak třeba k tomu ještě dojde.

Č5: Tak třeba s tím můžete pomoci. Protože já na ní tlačit nechci, protože vim, že by to bylo kontraproduktivní.

JÁ: Určitě. No možná byste jí mohli, nebo si o tom popovídat, že si nejsi jistý tím, jak to chodí. Každý to má třeba jinak, ale v tomhle si myslím, že není vůbec problém, že kdyby sis chtěl o tom popovídat,

Č5: To rád.

JÁ: tak si můžu sednout.

Č5: To bych moc rád. Jako v tom se cejtím.

JÁ: Vůbec se za to stydět nemusíš. Nee.

Č5: Ale zase na druhý stranu, kde já sem to měl pobrat.

JÁ: No právě, ber to tak. Že jedině od toho dědečka..

Č5: Hm. Aale on nebyl moc praktikující...

Č5: To jsou neúspěchy a když to vezmu kolektivně, tak to je bratr T. Nechápu. Teda chápu, že je tam určitá vzdorovitost, která je daná i tím věkem, a jako chci říct přímo zručovitost, ale taková ta rejpvost, víš. Jízlivost. Přesně jako radost, když něco není, tak jak má být. To mě dost zarazilo na něm. A říkám, je to daný věkem, atd. A konzervativní zaměření prostě, respektuju to, ale vnímám to jako neúspěch, nekladu to za vinu tomu sboru, spíš je na vině ta mezkovitost toho T. Ale mrzí mě to. Myslím, že to vnáší zbytečně negativní energii, je to hrozná škoda. Se tady budeme hádat, tak to ne. Tak to mě mrzí.

JÁ: Jak si o tom teď mluvil, tak jestli si vybavíš nějaký otevřený konflikt nebo napětí ve sboru, který si třeba zažil.

JÁ: Tak to je přesně ten případ?

Č5: To je přesně ten případ.

JÁ: Jako by, že tě to mrzí z toho řešení ten konflikt. nebo?

Č5: Mě mrzí, že vůbec ten konflikt vzniknul, že jsem upřímně řečeno nechápal, na čem se zakládá. A pak jedna z prvních částí toho konfliktu se zakládala na něčem, co mě mrzelo, s čím jsem nesouhlasil, ani nevím, jestli to správně pojmenovávám, u večere Páně, aby děti dostávali přijímání, tak T. byl proti. A přitom mi přijde úplně fantastický, že tam máme tolik dětí, přijde mi, že to rozsvící ten sbor a naopak to může vybudovat pozitivní vztah k víře u těch dětí a to mě mrzelo od T., že prostě nechtěl. Bylo to takový ultrakonzervativní, že je zvyklej na něco prostě...

Č5: Tak no, proto já jsem vlastně u evangelíků, protože nemám rád, takový to tmářství. Takovej ten ultrakonzervatismus. Protože já jsem punkáč jako bejvalej, (zasmály jsme se) a tak je mi dobře v takovém punkačském prostředí, než v konzervativním. Tak tohle mě mrzelo.

JÁ: Jinak tě teda žádný ten konflikt nebo napětí nenapadá.

Č5: No, asi ne.

JÁ: Dobře.

Č5: Zapomněl jsem na nějaký?

JÁ: Nee. To je o tom, jak to vnímáš ty.

Č5: Jo, ještě ten, jak on se jmenuje, dole z D. s tím ..

JÁ: Bratr S.?

Č5: Ano, ano. Tak to mi taky přijde zbytečný jako, že pomlouvá v autobuse, to se mi nelíbí. Myslím si, že je to, nemyslím to špatně, ale je to starej blázen, a to fakt nemyslím pejorativně. Tak at si to, ale at nehází špínu na ten sbor. To nechápu. A na Č1. a na písni, který se tam zpívaj, a to mi přijde taková malost a blbost. Takový zbytečný hledání konfliktů, negativ, kde nejsou, T. a pan S. Tak nevím proč. Přijde mi to škoda.

JÁ: Myslíš, že ten sbor může využít tyhle konflikty, napětí jako příležitost k něčemu?

Č5: Jako si zanádat? (zasmály jsme se.)

JÁ: Nevím právě.

Č5: Myslím, že ho to stmeluje. Že jako to vnímáme. Proběhla jako diskuze v rámci..

JÁ: Staršovstva?

Č5: V rámci staršovstva, no.. Jako několik diskuzí a myslím, že jsme se jednomyslně shodli, ale demokraticky, jednomyslně na tom, že to není správný a poslali jsme jednotnou reakci těm lidem. To se mi líbilo, že se to nenechalo vyhnít. Prostě se to vyřešilo, podle mě jasná zpráva se poslala, jako že mi staršovstvo jsme jednotný a máme tento názor. Chceme abyste věděli.. To je jiný, než mi to necháme vyhnít, ono se to nějak vyřeší.. Mě je blízky, bum tenhle názor, pojďme to řešit tak a hotovo a vy si s tím poradte. Takže tam proběhla jasná a otevřená komunikace a jestli to k něčemu pomohlo, tak spojení, soudržnosti toho sboru. Že prostě alespoň na chvíli tam byl vnější nepřítel a ono když je jakýkoliv nepřítel, tak se sbor, jakýkoliv společenství víc stmelí, tak mu to prospěje.

JÁ: Dobře.

Č5: Takže takhle se to dalo využít.

JÁ: Super.

JÁ: Pak poslední ta otázka, je cesta sboru, když si představíš tu ideální budoucnost toho sboru, tak jestli bys mi ti tvou představu mohl nějak popsat a jestli k té budoucnosti vede nějaká cesta, a kdyby ses zamyslel na krocích na té cestě, tak jakou bys měl o tom představu, jakou bys popsal ten první krok k té budoucnosti ideální.

Č5: To je hodně těžká otázka. (Jdu se před ní vyčurat..)

JÁ: Dobře.

Č5: Nic. (zasmály jsme se)

Č5: Já si myslím, že.. Jak byla ta otázka ?

JÁ: Cesta sboru.. Ta ideální budoucnost

Č5: Na jednu stranu, to říkala v kázání Č1. Že je bezesporu, že kvantita ubývá, ale možná je to ve prospěch kvality. Což je na jednu stranu pravda, na druhou si myslím, že je to takový konejšení, že ano, bude lepší když tam bude chodit 12 lidí, ale kterejm na sobě záleží, a mají stejný pohled na víru a tak. Než aby tam chodilo 30 flandáků. Nebo teď jsem to, 30 povrchních lidí, a nadruhou stranu bych byl nerad, abychom se tím uchlácholili. Nechali to tak bejt, a mě to mrzí a rád bych s tím něco dělal.

Č5: Aaale. Asi bych s tím měl něco dělat. Jenže já mám co se týče času jenom práci, do toho jsem radní tady, že jo.

JÁ: Rodina a radní.

Č5: Ano. A zbytek čas rodina. Rozhodně mi to není lhostejný. Prostě mrzí mě to. Občas jsme tam vzali svoje přátele, přál bych si, aby ten sbor byl širší, aby se nám podařilo pro tu myšlenku získat víc lidí, protože si myslím, že tady ten potenciál je větší. Ať už z P. nebo J. Bylo by to fajn, přijít, a ideálně, aby byli ty lidi mladší, protože si myslím, že ta víra dá ozvat a můžou přinést spoustu skvělejších nápadů a energie, která by tomu sboru prosperovala. A nevím, úplně jak na to. Kdybych to věděl, a měl zázračný návod na to, jak zastavit odliv, nemám ho, no.

Č5: Jak k tomu jít, nevím, kdybych na to měl dost energie a času jak, tak bych dokázal vymyslet spoustu akcí a aktivit, ale já ho nemám. Což si spoustu věcí uvědomuju během toho našeho rozhovoru. Tohle je jedna z nich, že mě to mrzí. Ale asi ho nenajdu.

Č5: Když bych chtěl, aby byl ten sbor širší, no ale to zase..

JÁ: Klidně řekni, co tě napadá...

Č5: Myslím, že bychom měli dělat aktivity, který jsou atraktivní dám o tom vědět pořádně na J., dát o tom pořádně, ale pořádně vědět na P., v okolních obcích. Přitáhnout ty lidi, a když už je tam přitáhneme, tak udělat ten program dostatečně atraktivní a zároveň ne povrchní, a aby sděloval nějaký hlubší poselství, ale přitáhnout je. A říct jim, že je to tam fajn a že to nabízí východiska ze spousty situací, který se zdají neřešitelný prostě. Bylo by krásný, říct těm lidem, ať nechtou ten blesk, ať nekoukají na ty televizní noviny, ordinace, protože to je brutální manipulace s těma lidma. Na jednu stranu je zmasakruješ, tím že je vystrašíš tragickejma zprávama a pak je uklidníš a oni ti na to koukají a vymejvají jim ty mozky, ale jak na to, to je těžký.

Č5: Přál bych si, abychom dostatečně atraktivníma tématama dokázali přitáhnout ty lidi zpátky, třeba si myslím, že co třeba církev, by měl využít a vyzdvihnout to hnusný téma uprchlický krize a tak dál. Prostě aby apelovala na ty křesťanský hodnoty, soucit a sounáležitost a mrzí mě, že ta církev jako nereaguje, nevysílá dostatečně silný zprávy o tom, že přestaňte, že tady žádný nejsou a kdyby tady byly, tak je naše povinnost se o ně postarat, protože jsme národ s křesťanskou tradicí a humanitním, humanismem, kterej, to jsou naše kořeny a nehledě na to, že tahle země produkovala exulanty, posledních 40 let, před pádem komoušů. A díky Bohu, že se o nás ty státy postarali. At to bylo Německo, Švýcarsko, Kanada, Spojené státy a my jsme měli obrovskou emigrantskou, uprchlickou vlnu, a o nás bylo postaráno úžasně a když my máme něco vrátet tomu světu, tak budeme říkat nene, to vůbec. V tomhle by měla být ta církev mnohem silnější, silnější komunikovat tuhle zprávu. A selhává v tom, myslím, že to neuchopila dobře.

Č5: A . takže cesta, třeba tohle je cesta.

Č5: Třeba se zabývat těmahletěma tématy.

Č5: Přesně tak, to je přesně naše téma a myslím, že existuje silná skupina sluníčkářů, já jsem jeden z nich. A tohle si myslím, že je téma, jak přitáhnout mladou generaci a spoustu těch mladejch, jsou humanisticky založený lidi, ještě nezkažený, takovým tím konzumem. Spousta z nich, to je cesta jak přitáhnout mladý lidi k tématu církvi, víry, a hodnot toho jednotlivýho systému.

Č5: Líbilo by se možná ještě, kdybychom se potkávali J. a P.

JÁ: Jako sbory..

Č5: Hm. Jako kdyby oni přijeli k nám a my k nim. Já jsem o tom mluvil s Č1. a myslím, že by to bylo dobrý udělat takový výměnný pobyt.

JÁ: To by bylo fajn,

Č5: No, že by to oživilo ..

JÁ: To je hezký...

Č5: Já se podívám, jestli je to všechno ty otázky. Jenom mě ještě zajímalo, z hlediska toho tématu, jestli znáš pojem organizační kultury,

JÁ: No.

JÁ: Jak bys jí třeba popsal, zajímalo by mě to z tvýho úhlu pohledu.

Č5: A teĎ myslíš organizační kulturu našeho sboru , nebo?

JÁ: No, třeba. Sboru..

JÁ: Jak to uchopíš, nechám to úplně na tobě.

Č5: hm. To je zajímavá otázka.

Č5: No já si myslím, že nemá úplně tu klasickou organizační strukturu, tak jak jsi zvyklá z firmy, protože vždycky tam je nějaká hlava, která tomu šéfuje. A nám šéfuje pán Bůh. Nemyslím, že tam je, je to taková vláda bez premiéra. Myslím, že je to komunita, kde není žádný šéf nebo premiér, ale na druhou stranu si myslím, že v tom staršovstvu jsou naprosto přirozeným způsobem rozděleny ty kompetence.

JÁ: hm.

Č5: Prostě , tvůj táta se stará o věci technickýho rázu, já třeba vidíme do finnací, ty finanční věci. Z. má na starosti ten projekt s vězněma a fb., a Z. to celý administrativně a organizačně zvládá, každej mi připadá, že tam má svojí roli, H., všechno okolo kultury, hudby, atd. Vy jste prostě fantastický v nedělní škole, bez vás by neexistovala a díky bohu za vás., Tak se to tak přirozeně každej dělá něco, každej má svůj resort, ale nemá to premiéra mi přijde, Jakoby taková zvláštní kultura. Ale mě naprosto vyhovující.

Č5: Jasně, já tam zase nacházím tu úžasnou příjemnost toho všeho , protože chodím do práce a tam je rockcahrt je jasnej, tam je velení, subordinace, atd. A ty nevidím, že by ta Č1, byla ta šéfka a nebo že by Č3 byla ta šéfka prostě , je to komunitní způsob , vláda v níž neexistuje premiér,

JÁ: Tak super, tak to je asi ode mě všechno.

Č5: Jo? Nevim, jestli jsem ti byl něčim užitečnej.

JÁ: Určitě, jestli máš třeba ještě nějaký téma, o čem bys chtěl mluvit, nebo..

Č5: Já ti taky děkuju, protože mě to zase srovnalo myšlenky, spoustu věcí jsem si uvědomil a

JÁ: Tak to jsem ráda, jestli to bude i pro vás jako přínos, tak to jsem ráda.

Č5: To jo, teda, pro mě určitě.

JÁ: Tak děkuju.

Č5: Já děkuju.

Č5: Tak dobrý. A dáš nám to pak přečíst?

já: No jasně. Jestli z toho něco vyjde. (zasmály jsme se)

Č5: Přibytý na vratech nějakýho kostela.

JÁ: To zas doufám, že ne.

Č5: No, je to krásný společenství.

JÁ: Je, no.

Č5: Člověk si to v dnešní době musí fakt vážit.

JÁ: To teda.

Č5: Každý je tam úplně jiný a něčím vyjímečnej.

JÁ: jojo.

JÁ: Přijde mi, že tam každý patří.

Č5: Jojo.

Č5: To zajímalo Č1. Kdo vás sem poslal. Kdo vás sem prsk. Co tady děláte, jak jste nás našel.

JÁ: A cos jí řekl?

Č5: No, 21. století, internet, jsem hledal evangelický sbory a našel jsem P.

Č5: Je to fajn, že se máme. Ještě bychom mohli dávat častěji ty cesty, častěji dávat ty kafička po těch bohoslužbách. Pak je to jedno za druhým. ráz a na ráz a zavře se kostel. Vycouvaj lidi, odjedou a pak se vidíme zas za dlouho. Víc to propojovat. Nebo, to by mě asi žena zabila, ale já si klidně umím představit, že bychom udělali jako , víš jako , jednou by byl oběd u nás, upekli bychom 2 husy a 10 tisíc knedlíků a pozvali bychom celý kostel, pak by to bylo jindy u Vás, U H. , na faře. To si myslím, že to společný jídlo a

JÁ: k tomu patří , vid?

Č5: Hrozný ty lidi spojuje , i přes ten proces vaření, i když to není dokonalý, tak to si myslím, že je cesta. Pomocť zase ty integraci a život toho sboru, Ještě, že mě neslyší žena. (zasmály jsme se)

Č5: Já vždycky přijdu s tou vizí a ona se tak pak pachtí.

Č5: No tak jo, tak já tě vezmu dom.

JÁ: Fakt? ale já tady můžu skočit na autobus.

Č5: no jasně,

JÁ: Vždyť taky spěcháš domů, rodina na tebe čeká.

Č5: Nene, stejně musím ještě něco promyslet, já se sem asi ještě vrátím..

Příloha 7 – Rozhovor s Č6

JÁ: Nebude vadit, když si to budu nahrávat?

Č6: Snad to nebude znát na tom...

JÁ: To je spíše pro mojí pohodlnost, že si to můžu všechno přepsat do mého počítače než bych si to zapisovala pouze na ten papír. To mi opravdu moc pomůže.

JÁ: Hele na začátku bych chtěla s tebou projít informovaný souhlas..

Č6: Tak mi to dej, já si to přečtu,

JÁ: Dobře..

JÁ: A na konci pak to oba podepíšeme, kdy jde o souhlasný prohlášení, kdy jsem tě informovala o tom výzkumu, rozhovoru, které dělám ve sboru, že jsem tam pozorovala, psala jsem si poznámky, účastnila jsem se různých setkání, aktivit ve sboru, a z hlediska toho zpracování, že to budu následně přednášet ty výsledky v rámci obhajoby práce a tak nemůžu úplně zajistit úplnou anonymizaci.

Č6: Takže to budeš vyloženě říkat, že to je člen sboru, ale ne jmenovitě.

JÁ: Jmenovitě ne..

Č6: Takže budeš říkat tohle je člen staršovstva, atd.

JÁ: Přesně tak..

JÁ: Nevadí ti to?

Č6: Nee, nevadí.. Nikdo tě nezná.

JÁ: Mohla bych tě teda poprosit, že bychom to podepsali.

Č6: Jo,

JÁ: Jedna kopie bude moje a jedna tvoje,

Č6: Chceš datum?

JÁ: Můžeš.

JÁ: Já to taky podepíšu.

Č6: Jo a už jsem si půjčil 500tisíc.

JÁ: smích. Nee.

JÁ: Kéž by.

JÁ: Můžeme, myslíš začít?

Č6: Jo.

JÁ: Tak první otázka se bude týkat tvý cesty jako člena sboru, a otázka zní, jaká byla ta tvá cesta od ukončení školy po dnešní působení v tomhle sboru a co ses třeba na té cestě naučil, nějaké pro tebe 3 zásadní okamžiky?

Č6: Hm. To je bomba teda.

JÁ: Jako že je to těžký?

Č6: Od školy, jo?

JÁ: Jo.

Č6: No je pravda, že vlastně když jsem odchodil školu, tak jsem sice věřil, ale bylo to vlastně takový vlažný, teprve, až když, přesně abych ti pravdu řekl, tak pro mě největší zlom znamenal, když jsme potkali paní farářku na té pumpě, a ona se ptala se jestli někdy nezajdem. No a tak si myslím, že v tom bylo, jsme se shodli s maminkou, že tam zajdem, že je to fajn, ale nevím proč, ale začal jsem mít touhu si

uspořádat věci ve své mysli a duši, prostě tak, abych je měl co nejlepší. A z toho vyplynulo to, že jsem stál o to, abych se nechal pokřtít, protože já jsem měl v církvi bratrský jen požehnání jako dítě a tam jsem sice navštěvoval nevim, náboženství, chodil jsem do nedělní školy, a tyhleto aktivity..

JÁ: V té církvi bratrský?

Č6: V té církvi bratrský, ale bral jsem to jako samozřejmost.

JÁ: Že jsi tam od mala vyrůstal?

Č6: Že tam bůh pro mě je, existuje, vím, jak s ním komunikovat a věřit, že se k němu můžu kdykoliv modlit a prosit ho atd. Ale jak říkám, takovou opravdovou touhu dát ty věci do pořádku a náh to, ne kvůli lidem, ale kvůli sobě, prostě jsem měl pocit, že to není tak jak by to mělo bejt .

JÁ: A to si?

Č6: Že tím křtem opravdu přiznám, že věřím v Boha, že bych chtěl ten svůj život po všech stránkách změnit. Tak to se asi tady odehrálo. Ne asi, ale určitě. A potom taky ej strašně zajímavý, že od určitého věku si začne člověk uvědomovat, že čerpá ze svých uložených věcí, který v něm jsou, ale který ani nedokázal je použít a vlivem toho věku a těch vědomostí je víc než když jich bylo jen pár na začátku, člověk začíná rozumět mnohem víc, at se to týká církve, bible, nebo víry a tak.

JÁ: hm

Č6: Nevím, jestli je to dobře, nebo smutný, ale některý ty věci, který byly zastřeny takovou tou samozřejmostí, tak jsem si neuvědomoval, že to vlastně nevim, o co tam jde. Například Večeře Páně, ano, vždycky jsem věděl postup, vysluhování, tělo Kristovo a krev Kristova, ale až v pozdějším věku a o tom křtu jsem po určitý době pochopil, že je to obrovská věc v tom, že můžeš přistoupit a ztvrdit to pouto s tím Bohem tou večeří páně. A vlastně jsem se dost bránil, abych protože normálně je, že ti jsou odpuštěny hříchy a já jsem se trochu povědomě bránil tomu, abych nebyl povrchní, abych kdo ví jak nehřešil a jednou začas jsem chodil smířit s tím bohem.

JÁ: hm.

Č6: A je zajímavý, že právě po tom, křtu, ušel jsem nějakou cestu, začal jsem to brát úplně jinak (jak?) a byl jsem strašně vděčnej, do teďka jsem vděčnej za to, že můžu prožívat tu večeří páně tak jako svátost a rozumím tomu, že to ení nic povrchního, že můžu spoléhat na to, že člověk je hříšná duše, neděláš některý věci tak, jak bys měl, tak že tě pán Bůh za to nepotrestá, pán je milosrdnej, je jinej, láskyplnej, než lidi, který souděj hned v nějakym krátkym horizontu.

JÁ: hm.

Č6: To je tahle věc, ještě k tomu přidat ještě nějakou třetí věc, možná dřív mě bylo, když jsem byl ve věku 30 let, tak mě maminka při každý návštěvě, jestli chodíme do kostela, měla obrovskou starost, jestli jsme nesešli z té cesty víry a mě to dost točilo, a proč? proč je na to tak zatížená? dneska to člověk chápe, podle sebe vidim, že je to správná cesta, že bych chtěl mít ty všechny děti na té správný cestě..

JÁ: A ta správná cesta je co podle tebe?

Č6: Ta správná cesta je ta právě s tím Bohem. Cesta víry.

Č6: I tohle ten přístup se zmínil, že dneska tomu rozumím a dneska dal bych nevim co, za to, vim, že většina z těch meich dětí věří, ale třeba nedokáže ze svého času víc dát, aby byly v tom společenství, aby vedli ty děti k víře, ty vnoučata. To si myslim, že je ohromně důležitý, protože prostě když ne teď, kdy jsou ty děti malý, tak kdy? kdy je informovat, ukazovat jim, co je správně, protože potom na to mávnou rukou a půjdou si svojí cestou.

JÁ: hm.

Č6: No pak je taky ještě ta věc, samozřejmě , že o mně v práci vždycky věděli, že věřím, já jsem se moc nevim. jak bych to řekl. Když někdo projevila zájem a ptal se mě na něco, tak jsem se snažil vysvětlit, ale leckdy jsem taky nevěděl, a to než aby člověk odkryl, že něco nevíš, tak je to jasné, tak o tom nehovoří radši.

JÁ: hm.

Č6: No, ale dneska je to v úplně jiné pozici, protože si uvědomuju, že člověk tím, že do toho společenství věřících lidí chodí, a že je věřící, tak prostě zodpovědnost za to, co dělá a jak to dělá. Je to ohromně těžký vydržet a nenechat se vyprovokovat, ale hrozně mi pomáhá se modlit za to., by v různých těch zkouškách člověk obstál, kdy ty lidi kolem tebe tě provokují takovým způsobem, že prostě abys něco udělala, abys nějak reagovala..

JÁ: špatně?

Č6: Tak jako asi mezi lidma běžný, ale myslím, že by se takhle věřící člověk chovat neměl. Měl by ty věci řešit v klidu a opravdu myslet na ty druhé a ne snad na sebe nebo na svůj prospěch nebo i v dnešní době, je běžný, že to má člověk přešmiknutý a pěstuje firemní zájmy takovým způsobem, že vyloženě to není možné. Takže je fakt, že člověk tím věkem a tím určitým ujitím té cesty, už nějak kus má ujit, prostě to bere dost vážně a začínáš klást důraz na něco jiného, asi to správné je, ale stejně je to určitě boj každodenní o to, aby se prostě člověk nenechal strhnout, ale aby , hodně mi pomáhá, že se člověk za to modlí, aby ty boje vybojoval správně , že jo, i jako aby člověk nezklamal.

JÁ: A koho jako?

Č6: Ať už, hlavně aby Boha nezklamal. Ale hlavně ty věci řešit i v zaměstnání, ale i v rodině vlastně, to je strašně těžký , protože tu tendenci člověk má, že když je mezi svejma , takže si tolik nedává pozor, než mezi těma cizejma, jakoby cizejma v práci, ale je to tak prostě.

Č6: Nevím, jestli ještě něco chceš dalšího?

JÁ: No a jak si říkal, co tě vedlo k tomu, aby sis uspořádal ty věci? Tak to tě inspirovala to společenství? Nebo co tě k tomu vedlo? To nevím, jestli jsem úplně správně pochopila?

Č6: No protože já jsem si vždycky říkal, že jako nepotřebuju mít ty věci kdovíjak srovnány a myslel jsem, že ty věci mám srovnány, protože vim, o co jde, že věřím a tím to končí, ale prostě to tak přišlo samo a když se to nabídlo , že ta možnost byla, tak jsem rád, ..

JÁ: Jako možnost přijít do společenství? nebo co myslíš?

Č6: I do toho společenství, co mě maximálně vyhovuje to menší množství těch lidí, al taky by mi nevadilo, kdyby tam bylo hodně, ale je to milý , když je tam těch lidí málo. No a vlastně mně to tak oslovilo a rozhodl jsem se pro to. Mělo na to vliv i to společenství i ta okamžitá situace, nebo ta možnost..

JÁ: To jak tě pozvala ta farářka?

Č6: Ano, asi.

JÁ: Jo.

JÁ: Nebo i ten křest třeba?

JÁ: Nebo to už bylo?

Č6: No ten křest taky, protože to není jen slavnost, ale je to opravdu myslím, že to musím člověk nést zodpovědně, aby to nebylo nic povrchního. Abych nedělal něco, co chtěj ty ostatní vidět, ale ty sám.

Č6: Že se pro to rozhod.

Č6: V srdci to chceš..

JÁ: To je hezký, no.

JÁ: Tak jestli můžeme přejít k další otázce, jestli tě už k tomu teď nic nenapadá?

Č6: Ne.

JÁ: Tak je jde o příběh úspěchu, jestli ta otázka zní, jestli si vzpomeneš na to, co ti dělá ve sboru nebo jeho částech radost. Nebo si řekneš, nejen ty so člen sboru, ale o staršovstva, tak si řekneš, jo, tohle dělám dobře. Daří se mi...

Č6: No, já nevim. Doufám, že nezavíraj. Je to hodně složitá otázka v tom, že člověk kor sama víš, že v to společenství, málo lidí, ne vždy se všim souhlasíš, ale já jsem se taky naučil a to už konečně dělal i můj otec, radši lidem naslouchal, než by nějak mnohořečnil, než by se vkládal do nějakých situací a život tě naučí to, že je důležitý potřeba hodně poslouchat, hodně vážit slov, protože samozřejmě, když nastanou nějaký problémy, tak můžeš někoho zranit, ani to tak nemyslíš,

JÁ: A vybaví se ti třeba něco, co se ti podařilo v tom sboru? co ti dělá radost?

Č6: No, tak já jsem, sama víš, že moc nepotřebuju veřejně vystupovat mne ty služby dost jako nemůžu říct, že by mě to nějak abnormálně obtěžovalo,

JÁ: Myslíš ty ohlášky třeba?

Č6: Ty ohlášky a nebyl jsem si jistej tím, jestli to říkám tak, aby mi ty lidi rozuměli a neřekli si, to je hrozný,

JÁ: To by asi neřekli,...

Č6: No, prostě mi to nesedělo, no a tak jsem dost rád, že to nemusim dělat,

JÁ: A ty jsi to řekl, že to nechceš dělat?

Č6: No, vyplynulo to , z toho, (smáli jsme se) já jsem jednou na staršovstvu řekl, že Č3 jsem řekl, že šlo o to, brát si tyhle služby, že snad ani radši, že se radši budu věnovat technickejm věcem, a tak to mám zase radost, že třeba minule se na mě obrátila ta L. kvůli nápadu, co chtěj realizovat v tom domě, nějaký ty technický věci, že teda člověka berou, že některý ty věci znám, že tomu rozumim, to je jako příjemný, no a pak druhá věc je asi ta, že cejtím, že i pani farářka , že si myslí farářka, že uznává to, že jsme vlastně s maminkou z takových , jak bych to řekl, z věřících rodin, že takovou tu historii, jak to říct, že za náma je. že nejsme to jen my, tady, ale že jako naši rodiče že jo pracovali v církvi, věřili a předali některý ty zkušenosti a důležitý věci nám. Tak to je jako takovej pozitivní v tom, že to vycejtíš, že jako ty lidi, kolem tebe, že tě uznávají. že tím, se nechci vůbec povyšovat nad ty ostatní,

JÁ: Ne vůbec, že ty ti to dělá radost, že tě berou,.

Č6: Že mě berou i po týhle stránce, po tý duchovní stránce.. Taky třeba jsem si uvědomil, jak jsme byli na tý první biblický hodině, tak je vlastně pozitivní to, že je tam málo těch lidí k, za druhý ty lidi znáš dobře, nemáš ostych před nima hovořit a když byl člověk mladej, bál se chodit na takovýhle akce a měl jsem předsudky že prostě mě bude někdo vyvolávat, abych se modlil, nebo abych četl z bible, atd. No a tohle všechno ti úplně bere to pozitivum z toho, že můžeš prožít krásný chvíle s lidma, který sdílej stejný věci a naopak to vidíš z x úhlů to slovo a každej příběh, kterej se probírá..

JÁ: A v tý církvi bratrský, jste ..

Č6: Ale co mě dostalo na tý biblický, že jsem zjistil, a že moje znalosti jsou hodně, co se týče bible malý.

JÁ: Myslíš?

Č6: hm. A pani farářka co se týče bible a těch dějin, tak to má hodně v malíku. Tak to jsem si jako uvědomil, doufejme, že to ještě doženu.

JÁ: To si myslím určitě, když chodíš na biblický. To je takovej první krok..

Č6: Tak pokračuj.

JÁ: Tak teď se přesuneme..

Č6: A ještě mám obrovskou radost, že ty jsi s náma chodíš do toho společenství , to je jako paráda.

JÁ: no, to nevím,.

Č6: To když taky si člověk říká, aby si..

Č6: nepláchla..

Č6: až poznáš nějakýho partnera, tak abys nepláchla, ale dneska si to už taky nemyslím, ale je to prima, když alespoň někdo z těch dětí,

JÁ: i pro mě, já si toho taky moc vážím.

Č6: to je přece taky fajn s tím Č5, vim, že david taky věří a dá se nim mluvit o těchle věcech bez nějakýho ostychu ,

Č6: je to příjemný no,.

Č6: protože přeci jenom pořád s těma ostratníma dětma, není u nich tak progresivní ta víra a ten přístup , tak mám někdy obavy, abych sem jim to trošku nevnucoval.

JÁ: hm.

Č6: Aby si je neodradil?

Č6: hm. to sem taky za ty roky pochopim, že víra je dar.

JÁ: to je velikej dar..

Č6: to nejde naučit, to

JÁ: nejde přinutit, vid?

Č6: no. nebo že prostě si myslet, že když o tom neustále budeš o tom chtít hovořit s člověkem, kterej na to není naladěnej, tak to vůbec nemá smysl.

JÁ: tak to si hodnej, toho si taky vážím.

JÁ: A teď jestli tě třeba napadne příběh neúspěchu , jestli si právě představíš tu situaci, když jsi v roli člena sboru, staršovstva , když sis řekl, no, teď se mi nedaří nebo nedaří se mi,...

Č6: Možná to bylo v souvislosti s tím T.

JÁ: A co myslíš?

Č6: Myslím, že jsem měl s nim, já jsem to třeba nabízel, že bychom se mohli někde sejít, a on samozřejmě odmítl, že to nepotřebuje v tomhle směru.

JÁ: A proč se s nim chtěl sejít?

Č6: No , když byly přeci jenom ty problémy..

JÁ: A jaký?

Č6: Že se dohadovali s farářkou, že vlastně nebyli schopný si sednout a společně si to vyříkat.

JÁ: hm.

Č6: Ale to je právě někdy důležitý, že je potřeba, aby se tyhle věci řešili nějakým způsobem nejenom těch dvou lidí, který na sebe narážej, a maj trochu nějak vyhraněný názory na sebe navzájem, ty názory. Že se v některých těch věcech neuznávají,

JÁ: Maj třeba ty názory odlišný..

Č6: Ten přístup úplně jinej. Já uznávám faráře nebo farářku jako opravdu jak bych to řekl.. že je to svým způsobem povolanej člověk Bohem, kterej mi dokáže osvětlit tu víru a všechny ty věci, co se týkaj i výkladů bible, atd... Samozřejmě , že ti to můžou ukázat to slovo boží , z nějakýho jinýho úhlu, ze kterýho to viděj, ale uznávám je jako autoritu..

JÁ: Jo.

Č6: A je to pro mě důležitý. Protože já potřebuju tu jistotu a potřebuju i to, že si myslím, že mě nepřilúší toho faráře nebo farářku hodnotit po tý lidský stránce. Jako že ta tendence je prostě taková.

JÁ: V čem třeba?

Č6: Že prostě ukazujou lidi na to, jak ty faráři žijou ve svém osobním životě, setkal jsem se v církvi bratrský, že se dával velkej důraz na to, aby žili všichni , kdo se pohybujou v tom vedení toho sboru, církve , staršovstvu, tak aby to bylo hodně o tom, aby šli vlastním příkladem, tím životem ostatním , aby byli ty rodiny v pořádku, chodili do kostela, dobrý vztahy se svýma nejbližšíma,

JÁ: Jako aby to navenek působilo, ale je možné , že to tak fakticky vůbec nebylo?

Č6: Možná taky, ale to zase je daný tím, že církev bratrská je víc komornější, konzervativnější, možná lepší slovo, oproti evangelický církvi.

Č6: a samozřejmě že , tak jako ve všech věcech, když se některý věci přeháněj, tak vidíš, že to tak je, jak jsi říkala, že je to jenom navenek, ale ta skutečnost může bejt úplně jiná.

Č6: Tak si myslím, že je spíš důležitý, aby každej ten člověk a hlavně ten farář , aby jako, samozřejmě , že na tom záleží, jakým způsobem se chová, jakou má rodinu, atd., ale aby ty věci a problémy, když je řeší jako viditelně a tak jako bez nějakýho .. Je mi to milejší, než když by ten dotyčnej farář bručel, a všichni si ymsleli, jak je to bezvadný u něj v rodině, a bylo to špatný...

JÁ: Takže ta otevřenost je ti blížká?

Č6: Ta otevřenost je mi blížká.

JÁ: U toho faráře..

Č6: U toho faráře.

Č6: Protože já si nemyslím, že jsou to lidi s nějakýma nadpřirozenýma schopnostma. Ale samozřejmě, že ty schopnosti od Pána Boha maj.

JÁ: No, určitě.

Č6: Nejsou to nějakí polobozi, nebo něco takovýho..

JÁ: To, ne, no.

Č6: Ale jsou to taky lidi a taky maj nějaký starosti a svý problémy, a svý prostě některý nesprávný rozhodnutí v životě, ale prostě když se k tomu dokážou postavit a jako tak to je. Že ty lidi, faráře takhle beru.

Č6: Že třeba oceňuješ to, že se k těm věcem, dokážou postavit?

JÁ: Jo.

JÁ: že dokážou ty věci řešit?

Č6: No.

Č6: Já jsem to viděl už u svého táty, a vlastně i táty maminky , že obrovská zátěž pro ty faráře je , že musej zpracovat různý množství informací a kolikrát vim, že i když si s maminkou otevřeně říkali, tak je fůra věcí musela zůstat jenom v nich, protože jim to lidi svěřili jako tajemství, no a ty lidi čekali, že jim něco poraděj a tak, ale to si myslím, že je pro ně i obrovský nervový vyčerpání pro ty lidi, co tuhle práci dělaj.

JÁ: No, určitě.

Č6: Nebo ty stresy, co musej prožívat, protože často musej vystupovat před lidma a teď i v různých situacích, kdy je člověk rád, že může tiše naslouchat a jako jsou pohřby a tyhle věci, který nejsou úplně příjemný, hodně stresující, nebo když musej vyslechnout někoho, kdo se jim chce svěřit s něčím,

JÁ: Co je trápí.

Č6: Co je hodně krizový. Takže se třeba ten dotyčnej rozchází s někým, nebo se rozvádí nebo že si nerozumí s blízkejma. A vždycky najít tu moudrost a, a aby v tom nebylo víc těch rozumů, co nic neřešej, ale aby člověk dostával tu moudrost od Boha, aby byl těm lidem, co platnej, tak to si myslím, že je taky strašně náročný pro toho faráře nebo farářku, že prostě musej celej život vyprošovat tu moudrost od Boha.

JÁ: Hm.

Č6: Že jsou vlastně takovejma prostředníkama toho Boha. že jo?

JÁ: No, prostředníkama.

Č6: A vidím to i na naší paní farářce, někdy jí velmi dobře rozumí, ale někdy člověk neví, co tím chce říct. Ať už s tím slovem nebo že něco řekne, a teď cejtíš, že mně to nic neříká, pochopím, že tomu nerozumím.

JÁ: A co třeba pak uděláš v těchle chvilích?

Č6: Dost mi pomáhá si o tom povídat buď s tebou, nebo s maminkou nebo tak, a někdy mi pomáhá, že když člověk poslouchá dál, že se dozví víc, a pochopí to z který strany to ta farářka myslela.

Č6: Že ten smysl najde třeba i pozdějš.

Č6: Nebo v krajním případě je třeba potřeba se na některý věci zeptat, to já zase nejsem moc ten typ.

JÁ: A koho?

Č6: No, třeba tý farářky. Jak to myslela?

JÁ: Nejsi takovej typ,

Č6: Nejsem moc..no

JÁ: A v čem? že máš jako strach se jí zeptat? Nebo ostych?

Č6: Mám takovej ostych v tom, že.. Nevim, jestli je to s přibývajícím věkem, ale je to rozhodně horší a horší, že se špatně soustředím, že třeba nepostřehnu všechny ty její myšlenky, který byly řečený v tom kázání,

JÁ: Který byly důležitý,

Č6: Byli důležitý a byl bych za blbce, tak se radši nezeptám. Ale zase by měl se člověk asi zeptat.

JÁ: A zažil si v tom sboru co, spolu chodíme, třeba nějakej otevřenej konflikt nebo napětí? nebo v jiných částech sboru, v nedělce, staršovstvu, biblický...

Č6: Jo. s tím T., to je prostě, to je možná to, co mě na tom mrzelo, že jsem nedokázal pochopit nebo na to reagovat, zastat se ho, protože on v nějakým procentu měl pravdu..

JÁ: A v čem třeba?

Č6: No, myslim si, že je pravda, že děvčata, tedy pani farářka s kurátorkou mají tendenci věci podsouvat a věci řešit za ty druhý a nedat na to, jakej maj ti druhý názor nebo jak na to reagujou, že jo.

JÁ: Tak tohle on třeba kritizoval?

Č6: Jo, tohle on kritizoval.

Č6: Samozřejmě, že je nepříjemný, když on třeba říkal, že prostě jinej nebude, je tak konzervativní a tak některý věci nechce aby se dělaly.

Č6: To samý, když třeba nedal hlas na to, aby se vysluhovala večere páně těm malej dětem, že jo,

JÁ: hm.

Č6: Říkal, že tyhlety nový věci on nechce. Bud se k tomu nebude vyjadřovat nebo

Č6: Zdržovat.

Č6: No, že se zdrží hlasování. Takže mu to prostě nesedělo.

JÁ: Tak to ti připadalo..

Č6: No, tak to mi připadalo, že byl měl člověk uznávat taky jeho názor, a neodsuzovat ho. Měl by se prostě člověk naučit naslouchat těm druhejm lidem. I když ti ty lidi nejsou dvakrát sympatický nebo ten dotčenej problém ti není sympatický. Třeba si říkáš, no, já o tom nechci mluvit, mně se to nějakým způsobem dotýká tak, že mi je to nepříjemný.

Č6: Protože si myslím, že je velký riziko, když těmhle typům.. Samozřejmě, že v. je ten typ takovýho soustavnýho trošku rebela.

JÁ: Jo?

Č6: Myslím, že to má v krvi, on musí nějakým způsobem vždycky jako říct ten svůj názor, jak on to cejtí..

JÁ: hm.

Č6: Myslím, že se by se mělo nechat ty lidi mluvit, a třeba se jich ptát, když jim člověk nerozumí a nemůže to pochopit a ne je nějakým způsobem jen rozhodit a říct, hele ty máš jen vždycky něco navrch, musíš něco říct a to, protože tím jednáním, když ty lidi neposloucháš, tak vlastně jako bys jim říkala, mně celkem nezáleží na tom, co si myslíš. tak je to taková trošku..

Č6: Jo. A to ty lidi se jich to třeba dotkne a zachovaj se tak, jak se zachoval ten T.

JÁ: A jak se zachoval?

Č6: No, že prostě odešel z toho staršovstva a odešel vlastně i z toho sboru , jak to říct, i když tam teď chodí, tak přesto, tak cejtím, že to není úplně v pořádku.

JÁ: Jo, jako myslíš jako mezi nim a farářkou?

Č6: No jistě,

JÁ: A v čem třeba?

Č6: No, nevím, já třeba kdy on se hodně angažoval v tom sboru a pro ten sbor hodně dělal, i co se týče těch technických věcí a porady a různý ty.. Tak my jsme tam v té době ještě nechodili s maminkou. A myslím si , že trochu z toho jsem měl nepříjemnej pocit, aby to nebylo tak, že prostě oni ho chtěj z těch technických věcí třeba vyšoupnout, takže radši použijou mě, protože jim je to příjemnější, protože já mám k nim blíž, než třeba on, mezi kterejma je třeba nějaký problém.

JÁ: Jo.

Č6: Ale já jsem to tak nebral, já jsem to bral jako to, že je potřeba ty věci řešit, že rád s tím pomůžu..

JÁ: hm. Takže pomáháš teď s těma technickejma věcmama ve sboru?

Č6: Tak kdo by to měl řešit , že jo. Tam je jako problém, kdo by se toho měl ujmout, protože řada těch lidí na to nemá čas, který by tomu eventuálně rozuměli.

JÁ: A kdo myslíš?

Č6: No, myslím, že W. je taky šikovnej, ten má taky dobrý názory. A i takovej ten postřeh technickej.

JÁ: Ale že třeba na to nemá čas, myslíš?

Č6: Nemá čas no. No, je problém, když je v práci, nebo něco dělaj s těma dětma, a nebo dělaj nějaký ty koncerty, to je všechno strašně moc náročný časově. A teď si k tomu přibral ten obor ..

JÁ: Tý paliativní péče, myslíš?

Č6: Paliativní péče. Což je teda výborný , že to dělá. Já mu v tom strašně fandím, protože on je ten typ jistě , kterej dokáže vysvětlit, lidem poradit a pomoci. Myslím si, že u toho W. uvědomuju, že prstě jsou v tom společenství nebo na tomhle světě lidí, který mají dar od Pána Boha. To dostávaj do toho, že to uměj předat a je to báječný, protože díky těmhle lidem je proto ty ostatní, co nemaj ten život tak

jednoduše, jsou nemocný, ztrápený, nespokojený a já nevím, co všechno. Tak můžou to tím mít trochu lepší a trochu jim může pomoci takovýchle lidí. To je potom lepší,

Č6: Nebo zajímavější postřeh, jak jeli společně, škoda, že nejsme s maminkou takový typy, který rád jezdí na ty výlety..

JÁ: Jako s těma lidma ze sboru?

Č6: Jo, s těma lidma ze sboru, protože tam poznáš ty lidi je bájo, když je poznáš líp, protože většinou já si myslím, že ty lidi se ještě víc stmelej, že se uznávají to je jasné, že prostě jsou v tom sboru, že člověk ví, jak třeba někdo reaguje, jak má přístup, názor, ale potom ta skutečnost, že spolu prožijou společné chvíle, které jsou delší než třeba ta hodinka ve sboru na bohoslužbách.

Č6: No a tenkrát jsem byl z toho trošku takovej rozvrkočenej, že pani farářka prozradila trošku, že W. to chtěj organizovat ten výlet on, a trošku narazili, protože i pani farářka chtěla vést.

JÁ: No, tak to je blbý. A jak to dopadlo?

Č6: Že potom řekla, že uznala, že to nejde, aby to vedly dva, buď musela převzít veškeré řízení do svých rukou anebo se podvolit tomu vedení W. To je zajímavý poznat tyhle věci, že je normálně nepoznáš, že ten člověk je až takovej vedoucí, třeba tak, teď půjdeme tamhle 15 km a tam něco pěkného uvidíme..

Č6: Už jsem nějak vyprávěla.

JÁ: Myslíš třeba jak jsme mluvili o tom konfliktu s tím Č1. nebo to napětí, že by to šlo k něčemu využít v tom sboru ?

Č6: No, já si myslím, že určitě to není špatný v tom směru jako když něco takovýho zažije takovej drobný konflikt, zase to nebylo nic tragickýho, tak se neshodli a přetekla určitá míra. To si myslím, že využil ty situace a chtěl z některých svých postů tam ve staršovstvu odejít, využil toho a dal tím najevo takovej ten viditelný nesouhlas s tím jednáním farářky a kurátorky. Ale spíš si myslím, že asi cejtil k ty své osobě ...

JÁ: Co myslíš?

Č6: No, že cejtil, že ho neberou ..

Č6: Ta farářka s tou kurátorkou..

Č6: No, a že maj proti němu velký výhrady. Já si myslím, že to cejtil a z toho důvodu to řešil. Ale někdy opravdu tyhle konflikty lze z nich se poučit dalo by se říct, kdy si řekneš, že on ten L. měl nějaký procento pravdy, měl v něčem pravdu, že oni nemůžou vystupovat, jo, ono je to daný tím, že jsou v určitý, jako ve firmě v nějakým pracovním poutu, tak i tady by měli být za jedno, jedna ruka,

JÁ: jako ta kurátorka s tou farářkou.

Č6: Jo, já si myslím, že by měli v každým případě a mělo by docházet k souznění mezi nima a ty věci by měla jedna nebo druhá víc ovlivňovat, ale spíš se doplňovat. Tak aby to bylo pohodový. Aby to působilo i na ty lidi dobře, klidně, pěknou atmosféru vytvářeli...

JÁ: A myslíš, že to tak je?

Č6: No, já si myslím, že v současné době, je to rozhodně lepší.

JÁ: Dříve to tak nebylo?

Č6: Dost se vyčistil ten vzduch ale mám dojem že to není jen tím konfliktem, kterej tam proběhl, že to je ovlivněný více věcma. Že ten sbor je kousek dál, že tam chodí, kdo tam chodí v současný době,

JÁ: Těma lidma, co tam teď chodí, že je to ovlivněný?

Č6: No, určitě a i na ty Č1 je znát, že dozrává jako farářka.

JÁ: A v čem? Jako že je moudřejší?

Č6: Dělá to na mně tak dojem anebo to dříve nedokázala tak prezentovat.

JÁ: hm.

Č6: Ještě tě něco napadá? Třeba proč se změnil ten vztah tý farářky a kurátorky? Třeba jak se pročistil ten vzduch, vybavíš si, jestli i v tom sboru jaký jsou věci jinak než bývaly?

Č6: Já bych jako přál tý farářce, aby se mohla odpoutat od toho, jak trpí tím, jak těch lidí málo chodí, že je ve sboru málo lidí, ale myslím si, že by to měla pojmout jako že by měla bejt vděčná za každýho člověka, kterej tam chodí, at už je mnoho mluvnej, nebo málo mluvnej, nebo takovej či makovej..

JÁ: Myslíš, že to tak není?

Č6: No, myslím, že i tohle je důležitý a že se to časem mění a třeba dneska i sama farářka, kdykoliv se tam sejdeme v malým počtu, tak je z toho velmi nervózní. Ale kdo by nebyl na druhou stranu.

Č6: nechceš něco k pití?

JÁ: Ne, děkuji. Ještě něco tě k tomu napadá?

Č6: Nebo džusík?

JÁ: Ne, děkuju.

JÁ: Můžeme postoupit k další otázce?

Č6: No, zkus to.

JÁ: Dobře,

Č6: Jestli už nejsem vygumovanej.

JÁ: Ne, vůbec. Máš zajímavý myšlenky a názory, hezky se to poslouchá.

Č6: Co se týká tý cesty sboru, když si představíš tu ideální budoucnost sboru? Jestli bys mi mohl nějakou tu tvoji představu popsat a k té budoucnost vede nějaká cesta, a zajímalo by mě, jaký by byl ten tvůj první krok na této cestě?

Č6: To vůbec nevím, teda.

JÁ: Tak začnem třeba tím, když si představíš tu ideální budoucnost, tak jak by měla vypadat? Pak se k tomu ostatnímu dostaneme...

Č6: No já ti nevím, čoveče.

JÁ: co by sis jako přál.. Jaký by měla být ta budoucnost toho sboru nebo těch částí..

Č6: Co bych si přál, to by bylo báječný, kdyby mejh víc dětí chodilo do sboru, tak to by bylo jedno z dobreh věci, za druhý si myslim, že to v budoucnu bude tak, bude báječný, když ty děti, který tam teď choděj do nedělní školy, tak tam zůstanou a budou moc pokračovat dál.

Č6: To by bylo prima.

Č6: Je jasný, že někdy, když děti dorostou, tak se rozhodnou třeba jít jiným směrem. odstěhujou, atp. Nejhorší je, že člověk nevidí, co by jaký ty koky by měl udělat, zatím mě to nenapadlo.

JÁ: Napadá tě třeba, co by se dalo ve sboru zlepšit nebo co by se v tom společenství mohlo podařit v budoucnosti?

Č6: Nevim, přemýšlím nad tím, třeba jak by se měl člověk chovat k těm lidem, co přicházej do sboru,

JÁ: Jako ty nově přichozí?

Č6: Nově přichozí, ale je ohromně těžký, z vlastní zkušenosti vim, že když to společenství je obdařeno lidmi, který maximálně to řešej, tak se mu budu hned věnovat, jak přijde, tak je tam ta tenká hranice, k tomu, aby člověk ty lidi neobtěžoval svým způsobem a neodradil je, myslim si, že není tak jednoduchý..

JÁ: Myslíš, že v našem sboru jsou nějakí lidé, kteří se zvláště věnují tím nově přichozím?

Č6: No, nemyslim si zase.

Č6: Ale jako říkam si, že by člověk měl projevovat k těm lidem, snažim se taky podat ruku, nebo se zeptat na něco, ale moc mi to nejde, protože jsem bržděnej tím, abych se nevnucoval jim a neodradil je. Vem si jak ta mladá holka..hm

Č6: Ta tam chodila, ono to bylo tak, od té doby co, by jí chtěla Č1 začlenit do aktivit, mě seznámila s ní, že mohla jet na mládež s námi, tak od té doby..

Č6: Od té doby, vlastě přestala chodit.

JÁ: Je to možný, no.

Č6: Nebo se jí taky mohlo něco v životě stát a to nikdy nevíš...Mohla poznat někoho, kdo je zajímavější, než chození do kostela.

JÁ: třeba.

Č6: Nebo má nějaký zkoušky nebo něco. Nikdy to asi není jedna věc, nikdy to není tak strašně jednoduchý..

Č6: Já si kolikrát říkám, že nechci bejt jako moje maminka,

JÁ: A v čem?

Č6: No, v tom přístupu, že se mě vždycky ptala , jestli jsme byli v tom kostele, a takový. I když taky si někdy neodpustim, někomu z dětí, no, mohli jste třeba jít do kostela, bylo to tam zajímavý,

JÁ: A vnímáš to z té tvý situace, že si to neměl rád od své maminky, tak abys to taky nedělal?

Č6: Přesně tak, a možná že je to zase není dobře. Ale myslim si, že si na to musej přijít sami, jestli tam potřebujou chodit nebo ne. Nevim, jak to..

JÁ: Hm.

JÁ: Nenapadá tě ještě něco k té ideální budoucnosti, nebo k těm tvým krokům na té cestě?

JÁ: Říkal si z hlediska těch nově příchozích, že například by ses jim měl víc věnovat, takhle si to myslel.

Č6: Asi jo. Asi si by měl člověk, měl by alespoň projevit minimální zájem, a přátelský gesta, ne žádný násilnosti. Příště zase přijďte taky..

Č6: No, to nesnáším..

Č6: A jedno je fakt, že je dobře, že maminka nemůže chybět,

JÁ: Jako v čem?

Č6: Nejt do kostela. Má to na pevno.

Č6: Zatím co já, si říkám, člověk by si mohl udělat volno, ale pak jsem rád, že tam jdu...

JÁ: Proč tě to vede k tomu, že jsi rád sel do společenství?

Č6: No, protože taky občerstvíš těma lidma , který máš ráda a zároveň se něco dozvíš, uslyšíš to slovo boží, a dá ti to nějaký prostě směr, co jak třeba, že si to uvědomí, že ho to oslovilo, že by měl jednat tím způsobem, ovlivnit svoje jednání, kroky, v současny době, co se mu děje nebo něco takovýho..

Č6: Je něco co...

Č6: Je to prima, měl by člověk chodit pravidelně , pokud mu to zdraví dovolí, protože pak si člověk uvědomuje , že jak je to...

JÁ: Že si něco říkal s tím, bavili jsme se o tom kostele, proč tě to těší..

Č6: Je to způsobený tím, že je člověk unavenej, taky tam rád chodím, není to tím, že by se mi tam nechtělo, člověk je dost líněj.. když má tu možnost, nebo měl by tu možnost, tak ji občas využije, ale ono je to tak, tak si vždycky důvody najdeš, proč jdeš nebo nejdeš. Špatný počasí, zasněženo..

JÁ: Je něco, co jsi našel v tom společenství a vnímal si to odlišně v jiných společenství? čím to je?

Č6: Je to asi daný tím, že jsem už úplně jinde, člověk je věkově jinak a když jsem chodil do bratrský církev a byla jsem tam jako dítě faráře a to je dost nevděčná role, protože tě daleko víc sledujou než ty děti ostatní, a v ty době se třeba i řešilo, jestli mám krátký nebo dlouhý vlasy. Takový dost až malichernosti, mi připadali, a dneska je to o tom, že tam samozřejmě je to ti tím věkem, že tě už moc tolik nesleduje.. jako jo, kdybys třeba přišla jako šašek oblečená, s rolničkama, tak by si asi řekli, že mi hráblo, ale jinak tě až tolik neřešej ty lidi a je fajn, že jsou ty lidi upřímný, člověk se tam cejtí dobře. To neříkám zase , že jsem se jako malej necejtíl dobře, to já jsme taky rád chodil do společenství a s těma vrstevníkama, já sem moc neměl kamarádů světských, jen jednoho, kterež se mnou chodil do školy a co jsme seděli spolu ve třídě.

JÁ: Měl si spíš věřící kamarády?

Č6: No, víc určitě.

JÁ: Tak přejdeme k další otázce, jestli by sis mohl představit, jaký by měla být ta ideální budoucnost toho sboru, a jestli bys mi mohl tvou představu popsat. A k té budoucnosti vede nějaký cesta a mě by zajímalo, jaký by byl ten tvůj první krok na té cestě?

Č6: To víš, ta představa toho sboru. To víš, ten sbor nikdy nebude velikej, ale bylo by krásný, kdyby byl pravidelně naplněnej a nejenom jednou.. aby se tam opravdu scházeli ty lidi, který stojej o to slovo a o to se scházet s těma ostatníma. A.. nevim. zřejmě je několik způsobů. Pán Bůh má svoje cesty, kterežma si

myslím, nás pořád překvapuje. Možná ani moc toho podílu nebudeme mít a přesto se ten sbor zaplní. Třeba ty lidi něco osloví, nebo je někdo osloví, velká devize je, že je tam hodně těch malejch dětí, až dorostou, tak tam třeba budu chodit a časem si tam třeba přivedou partnery, nebo si tam přivedou rodiny celý, že to ej asi tak nejlogičtější. Jako to víš, moje představa, spíš moje představa nebo zbožný přání by bylo, kdyby víc mejh dětí tam mohlo chodit.

JÁ: Který tam teď nechoděj?

Č6: Který tam teď nechoděj, myslím třeba i V., já si myslím, že by jí to časem mohlo vyhovovat nějakým způsobem, i farářka, její přístup, ovšem abych čel a jí zval, tak to asi nebude, po tom posledním incidentu.

JÁ: A jakým?

Č6: No tak něco prohlásila o těch, komentovala nějaký pohledy toho člena.

JÁ: A to ti nebylo příjemný?

Č6: To mi nebylo, protože to tak není a vidí to zkrlesně, podle mě potřebovala ze sebe dostat negativní energii.

JÁ: A jak to dopadlo?

Č6: Já jsem jí řekl, že to přehání a tím to skončilo. Ale možná ovšem i když člověk vyřkne, pojd'te, je tam něco zajímavýho, tak to dospělý moc netáhne. A koho? Z., ta by se dala asi trochu ovlivnit, protože je společenská, tak tou společností by se trošku. No, protože jsou to věřící. Dospělý ostatní viděj tu nutnost, že by museli dát trochu toho svého času.

JÁ: Jako ty tvoje děti?

Č6: Jo. Kroky, asi, že by měl jít člověk příkladem v těch základních věcech,

JÁ: A jakých?

Č6: Takových jako, to, že pravidelně chodim do sboru, to viděj, to, že pracujeme i pro ten sbor, to taky viděj, ale spíš, já ani nepracuju, snažim se, pokud to není obzvláště nutný v neděli nepracovat. Ale možná to trochu víc připomínám,

JÁ: A proč v neděli nepracuješ?

Č6: Pán Bůh marně neurčil den odpočinku, aby člověk nepracoval, snažit se nějak nabyt, odpočinout a mít tu mysl ukázněnou pro nějaký nabytí z toho kostela, to znamená to, musí bejt ta chuť.

JÁ: Napadají tě nějaké ty tvoje kroky k té ideální budoucnosti?

Č6: Abych pravdu řekl, tak jsem takovej zestabilizovanej v tom sboru, a prostě nevidim, co bych měl dál udělat. Prosit...9:34, není to asi o lenosti, ale spíš o tom, že nechci své děti nějak nutit, to si myslím, že není dobrý. Jsme to nedělali od malička, tak si myslím, že by se to míjelo účinkem, jako stále někoho nutit, apelovat, mě to, já když jsem, to už jsem říkal..

Č6: Vždycky maminka kladla na srdce, a čím byla starší, tak byla úpornější, v tom, abychom chodili do kostela, nepracovali v neděli a takovýhle věci. Ale dneska ji chápu, protože mám vlastně ty podobný myšlenky a obavy v hlavě. Protože člověk v tom starším věku vidí daleko naléhavějc tu důležitost tý víry, a toho, že je třeba celej život na tom pracovat. Když se člověk rozhodně jít tou cestou a zjišťuje, že je to ta nejlepší cesta a strašně by to přál všem těm svým blízkěj. Naštěstí si vždy vzpomenu na to, jak mě to bylo nepříjemný, nebo ne nepříjemný, že by to se mnou nebo mojí rodinou bylo jinak, ale spíš to, že člověk cejtíl, že je dospělej a že měl nějaký ty věci vyřešený a teď naléhovast od tý maminky mi připadala

jako , že mi nevěří, že chodím do sboru a dneska to vidím z jiného pohledu, dneska to vidím, že se potřebovala ujistit, aby se uklidnila a aby mohla být šťastná, že to tak je a nemusela mít starosti, ale myslím si , že nakonec odcházela tady z toho světa , mohla být šťastná, protože ze 3 dětí, 2 pravidelně chodějí, no a 3. vlastně tam je jenom blok toho, že zdravotní důvody nedovolují navštěvovat něco , ale jinak si myslím, že ta víra je tam taky.

JÁ: hm.

Č6: Si myslím, že co mohli, to předali.

JÁ: Ti tvoji rodiče?

Č6: Ti moji rodiče.

Č6: Samozřejmě, že v tom věku, kdy je člověk ať už od té puberty, nebo kdy je člověk starší, ale furt mladěj, tak některý ty věci nepřipadaj tak důležitý a složitý..

JÁ: A jaký?

Č6: Co se týče víry, chození do kostela.. a je to tím, jak je ovlivňovanej člověk, kým se obklopuje, jaký má přátele, kamarády, až když zjišťuje, že na tom světě třeba toho tolik, těch přátel, opravdu těch lidí, o který se může opřít, není tolik, tak si myslím, že se podstatně víc začne zamýšlet ti, když v sobě má zasety semínky víry, tak že to nějakým způsobem pohání k tomu, aby se rozvíjel..

Č6: Já jsem měl velký štěstí, že mám partnerku, která byla od začátku věřící, to si myslím, že pro nás bylo pro manžele veliký plus.

JÁ: A v čem?

Č6: Nikdy jsme jako , bylo to víc věcí, na který můžou narážet ty mladý lidi, mít děti, když si vezmeš partnera, kterej bude ateista , tak je to problém v tom, že bude mít jiný názory na výchovu dětí, na chození do kostela,

Č6: Myslím, že t pozice toho člověka, kterej věří a ten partner ne, tak je v menšině ve vztahu a protože i když by se dalo říct, že je to 1:1, jeden věří, jeden nevěří, tak přesto se začnou tam pohybovat děti, který třeba ještě nevědí, na jakou stranu se přiklonějí, tak přesto jseš v té menšině, když seš věřící, nemůžeš počítat s tím, nejsou to hotový lidi názorově a furt musíš počítat, že se můžou přiklonit k tomu partnerovi, nechtěj nikam chodit, nechtěj nic poslouchat a ta šance, že je to osloví , to.. Samozřejmě ten přístup , na druhou stranu, takhle, když se člověk rozhodne proto jít životní cestou s partnerem, kterej je nevěřící, tak vlastně nejen že si za to svým způsobem může , ale musí počítat s tím, že to asi nebude úplně jednoduchý. Ale to, co jsem nevěděl, protože dokud to člověk nezažije, tak to neví některý ty věci, když jsem pochopil, že to tak mělo být, že jsem si měl vzít někoho z věřícího kruhu, vlastně moji ženu, kterou jsem potkal taky v kostele a že mi pak připadá ten život o hodně jednodušší ..

JÁ: a v čem třeba?

Č6: Já nevím, ve všem, třeba plusový je to, že máte něco společnýho , něco víc než že jste do sebe zamilovaný, nebo že se milujete. To je pozitivní v tom, že když začne něco méně fungovat, a začnou problémy, tak víra nás podržela v určitých krizovejch obdobích jako velmi. (a jakých?)

JÁ: hm.

Č6: No a myslím si, že tím, že jsme zvládly vychovat 7 dětí a překonat určitý krizový období v manželství, že to jediná zásluha ne naše, ale pána Boha a jeho řízením, že jsme oba věřící a oba dva je nám jasno, kde naše místo je , doufám, že jo do budoucna to tak bude, že na prvním místě bude ta víra, a ostatní. že může člověk doufat v to, že i díky té víře může člověk doufat, že spolu budeme až do konce

života, a že máme větší šanci si porozumět, protože říkám, že je to jedna z věcí, který jsou společný a jsou neměnný v současný době.

JÁ: A v čem neměnný?

Č6: Neměnný v tom, že já má jasno, že věřím, a věřit chci a tu víru mám a to samý ta partnerka, něco jinýho by to bylo, kdyby to byla veličina, který se bude měnit, takže si budu myslet, že můžu víc věřit nebo míň věřit, to vůbec nejde to takhle říct. Podle mě je víra v současný době, jako neměnná realita.

Č6: Nevim, co bys ještě chtěla slyšet?

JÁ: Jak jsi říkal na začátku, z hlediska tý naplněnosti, velikosti toho sboru, takže nestačí, že je jen jednou naplněnej.

Č6: No, myslel jsem, že naplněnej čas od času v tom sboru, že dojde ke konstalaci, kdy je tam hodně návštěv, přijdou se lidi podívat, nebo je tam někdo ubytovanej, čas od času se místnost toho sboru, hlavní modlitební se naplní, ale není to tak, že by to bylo naplněný pouze členama a jejich rodinama.

Č6: Jako to jsem si minulou neděli uvědomil, že je bezvadný to, že prostě sice jsme v úzkym kruhu, je nás tam v průměru, je to zajímavý, ale je to většinou 7 lidí, kdy to jsou ty lidi, at už jsou to členové staršovstva, nebo lidi, který jsou vzájemně maj k sobě blízko a rozuměj si a dokážou si vzájemně říkat věci, který co se týče otevřenosti, vzájemnýho pochopení, že máš ten dobrej pocit, že jsi rád, že toho člověka vidíš a že si s nim můžeš vyslechnout slovo boží, pozdravit se, usmát se nebo něco takovýho, ale může říct, a co tě třeba trápí, nebo co potřebuješ někomu sdělit. Tak to běžně třeba lidem neříkáš, já z toho cejtim, že tam to jádro sboru je a to si myslím, že je strašně důležitý.

Č6: To dřív nebejvalo, teda bejvalo, ale to jádro tvořilo mnohem menší počet lidí. Což mě vlastně v tom případě přesvědčuje, že to není na tý horší cestě, ale k lepší cestě k tomu, že prostě kdyz nejde o nějaký naplnění prostor, tak přesto se rozrůstá počet těch, který jsou si blízky a který tvořej to jádro, dřív to byly třeba 3, 4, dneska uvažuju o nějakých 7, že ej to víc, že je člověk nevidí na jednou. Ale mám pocit, že každou neděli je tam alespoň těch 7 lidí.

JÁ: A pro tebe je důležitý to pevný jádro, proč? z jakýho důvodu?

Č6: No myslim si, že je to ohromně důležitý pro to, aby ta, byla nějaká záruka, že ten sbor nezanikne, tak bud ta, bude tohle jádro, který se bude pomaličku rozrůstat nebo zmenšovat, ale furt bude. Takže furt je tam ta naděje, že tam bude.

Č6: Ale pokud by nebylo, tak to by bylo horší, kdyby to bylo jenom na farářce, nebo na kurátorce nebo jenom na těch 2 osobách, tak už je to problém, to je můj názor, ale třeba to nemusí bejt správně. Ale v každym případě mě spíš vyhovuje komunita méně lidí, než více.

JÁ: hm. Jak si mluvil o tý cestě, že pán Bůh má ty svý cesty, kterýma nás i překvapuje, tak jestli si myslel něco konkrétního?

Č6: Myslím si to, že třeba ani jsme nevyvíjeli nějakou činnost a začal tam chodí jeden pán, jak tam slavili nějaký to výročí, tak tímhle tím, oni tam mohli zažít, že mohli zažít tu oslavu, přišlo jim to, že to mohli oslavit tak jako soukromě a nemuselo je to oslovit. Ale oslovilo, tak tohle jsou ty boží cesty. že ten pán bůh má s nima nějaký plány, a proto tam choděj a připadaj mi takový otevřený, pozitivní. nebo řekl bych že vidim i velkej posun i ve farářce, i ta se mění. mění se v čem, třeba k lepšímu, v tom, že třeba na pana S. vysazená., tak přesto to má s nim vyřešený některý ty věci a že i ten pán se chová jinak, že prostě se chová ke všem i k ní se chová takovym způsobem, že je tam rád, že je mu tam dobře. je jasný, že ho nějak neradi poslouchaj.

JÁ: Kdo myslíš?

Č6: Pan S.

JÁ: To jo, ale kdo ho neposlouchá?

Č6: Farářka, nebo kurátorka. S kurátorkou je to furt stejný, ale farářka, všímám si toho, že je to nejen vůči tomu K., ale že se snaží víc na sobě pracovat, že ty věci, který jí říkal nebo vytknul, nebo ona sama přiznala, jak bys si představovala, tak že ona na tom pracuje.

JÁ: Jo. Pěkný.

Č6: Mě to tak připadá.

Č6: To samý jako třeba s těma návštěvama. Jako u nás nějak neuspěla, protože maminka má furt pocit, že to tu není takový, aby ji mohla pozvat.

JÁ: Jako farářka, myslíš?

Č6: Jo. Což je možná taky trochu chyba, trošku. Tohle si myslím, že by člověk měl, pokud ten farář, nějakým způsobem, měl by na to člověk uměl reagovat, a měl by to člověk přehodnotit, co by za normálních okolností třeba jiný člověk, když stejně blízkej jako farářky, bys nechtěla, aby přišel do toho tvýho soukromí, tak by asi mělo být, aby ten farář měl otevřený dveře všude..

JÁ: A tady to není?

Č6: To si myslím, že u nás není. Ale neříkám, že je to vina, je to tak, a já si spíš myslím, že nenazrál čas, kdy se budem takhle zvat..

JÁ: V tom sboru?

Č6: V tom sboru, a s tou farářkou, já chápu, že dneska chápu, že jsem ji svým způsobem vytknul v písemný formě v dotazníku, že si myslím, že třeba nedělá to, jak má být..

Č6: To chození do těch domů, atd. Když se člověk zamyslí, že to není jednoduchý, ani v tom jádro, tak potom tím víc, když ji neznaj,...

JÁ: Můžem pokračovat?

Č6: Jojo. čas ubíhá.

JÁ: Mně by ještě zajímalo, třeba jestli byla nějaká významná osobnost v tom sboru důležitá a čím tě třeba ovlivnila?

Č6: No, nevim, jakým způsobem mě ovlivnila, ale vždycky budu rád vzpomínat na lidi, který tam působili a žily a to si myslím, že je nesmírně důležitý, když si to umí člověk uvědomit a někomu o tom povědět, tak třeba toho bratra H., kterej byl manžel a byl výbornej člověk, byl strašně silně věřící, a dnes byl ohromně vnímavý, pak byl dokonce starostou na ř. což si myslím, že takovýhle lidi, to je to nejlepší, co může být pro tu společnost, dokázal naslouchat a poradit, vzhledem ke svým bohatým zkušenostem, nezávisle, nezaujatě, právě i s tím, že to byl silně věřící člověk, tak to byla jedna osobnost a pak vlastně předtím, v té době to administroval B., pan farář, což je pro mě, k tomu jsme chodili, když jste byly malí, to je kapitola sama pro sebe, protože jsme si vybrali, že tam budeme chodit právě kvůli němu, kterej byl ciltivej a na jednu stranu samozřejmě každej člověk i farář měl svoje nějaký mínusy, protože některý věci nedělal, třeba návštěvy nedělal, byl velkej problém dostat se do blízkosti jeho rodiny, on to svým způsobem držel jako tabu, zvláště,

JÁ: Když jste chodili do kostela?

Č6: Bavili jsme se spolu, ale že by třeba mluvil o svých dětech, to hodně málo, až když byl starší, ale ze začátku vůbec, to bral hodně profesionálně, a měl takovej svůj humor, svým způsobem, že mě také si

dělal legraci, bylo to svým způsobem, já jsem ho bral, protože byl pro mě autoritou, ale na druhou stranu, tím odlehčoval situace některý. Měl jsem ho rád a mám ho rád do teďka.

Č6: Je to tím, že jsme znal i jeho rodiče, bratry, že má tu rodinu, i když třeba pamatuju si, že bych byl někdy u něj doma, vídaly jsme se, znaly jsme se..,

JÁ: Jo.

Č6: Fajn, no,. Samozřejmě ať je současná kurátorka jaká je, tak prostě se jí nedá upřít a to jí obdivuju, jak jde naplno do té práce, co dělá i pro tu církev, ty hodiny trávený v různých komisích a setkáních a nemyslím, že to tam má jen odsezený, ona není úplně jenom, že by seděla a poslouchala, funguje tam aktivně. I když má tu rodinu dost rozvětvenou, má hodně povinností, je pravda, že je v důchodu a má to rozvrhnutý, a každou chvíli je někde jinde. přece jí nedá to, že to držela po voru svý maminky. jiná otázka je, kdy člověk zase vidí negativní stránky, ale v její osobě převažují ty plusový.

JÁ: Jaký negativní?

Č6: Občas se u ní projevuje, že je matematicka, tak je takovej pragmatik a někdy z ní vypadne něco necitlivýho a může to druhýho ranit, např. poslední její hláška na staršovstvu,

JÁ: Co říkala?

Č6: Když farářka pomalu poplakávala, jak to bude, jestli ji tam budeme chtít a ona hodí hlášku, že prostě je nedostatek farářů, tak se můžeš kdekoliv poohlídnout po jiným místě.

JÁ: Ty brdo. to je silný kafe.

Č6: Od člověka, kterej je v úzkym kruhu a řekl by, že neměl a obavy, říct prostě, že nevíme, kam nás pán bůh dovede, způsobem učí kam půjdeme a za nás můžeš počítat s tím, že tě tu chceme, jinak by to bylo jinak, už dávno.

JÁ: Jestli vnímáš, jestli v tom sboru společně vyznáváte nějaký společný hodnoty? Jestli je máte někde deklarovaný, zapsaný..

Č6: Nevim, co tím konkrétně myslíš..

JÁ: Jestli něco pro vás v tom sboru něco důležitý, jestli se na něčem společně shodnete.. co je pro vás důležitý.

Č6: Myslim si, že je to otázka toho staršovstva, kdy se některý ty věci řešej..právě tou formou, že každej má možnost se k určitejm věcem vyjádřit a z toho pak plyne určitý rozhodnutí, že bud to staršovstvo hlasuje a bud se to dá jako bod programu a to je závazný plnění do určitýho období a nebo prostě se shodneme na tom, že to není podstatný a že se tomu budeme věnovat za určitej časovej odstup. samozřejmě, když se domlouvaj programy sboru, co se bude v tom roce dít a to víceméně navrhuje farářka, kdy řekne třeba, ano, byla bych ráda, kdyby se dělala třeba vánoční hra, budeme se aktivně podílet an noci kostelů a takovýhle věci a tyhle ty průběžně se plněj a dodržujou se nějaký časy a zkoušky a tak.. samozřejmě bud' to celý leží na farářce..

JÁ: Jako ta organizace?

Č6: Ano, nebo to určí někomu, kdo to bude mít na starosti, třeba sbormistryně..

JÁ: hm

Č6: Tam jsou z toho pak závazný věci, třeba že jsme se dohodly, že třeba vlastně bude dobrý pro ten pěveckej sbor, že budou vystupovat na určitých akcí sboru a pak taky, třeba tam bylo zanešený, že

některý ty akce budu se zase podílet na tom, mimo sborové dění, že třeba že už je třeba zvykem, že choděj na tu Rybovu mši, že ji zpívaj v tom katolickym kostele, jsou tam tyhlety věci..

Č6: Tak jo. Vlastně se dějou tyhlety domluvy a závazný, který jsou důležitý..

Č6: Jako mám říct, jo?

Č6: Čeho si vážíme, ceníme společně?

Č6: Jako o tehletech věcech, kterých jsme mluvili?

JÁ: No, nebo jestli tě napadá i něco jinýho, na čem se shodnete v tom sboru, co ej pro vás cenný..

Č6: No, já si myslim, že třeba je pozitivní, že jsou ty biblický, že se pani farářka rozhodla, že bude dělat biblický, si myslim, že i když jsme měli tu možnost tam bejt jen jednou, protože je to 1 za měsíc, tak ne vždy můžeme, tak přesto je to velmi obohacující a..

Č6: Je fajn, když se udělá nějaký to společný kafe, nebo něco takovýho, tak na to taky nezbejvá moc času, ale bylo by to fajn. bylo by to dobrý pěstovat.

Č6: Myslím si, že asi chybí osoba, která by to řídila, že by třeba uvařila kafe, čaj, nabídla, ale na druhou stranu je pravda, že je nás tak málo, že to by každěj měl nějakou funkci, něco by dělal a už by to neměl komu nabídnout, protože všichni už jsou nějak zapojený..

JÁ: hm..

Č6: Ale samozřejmě by to šlo ošetřit, udělat to předem do konvice..

Č6: Nevim, co máš dál..

JÁ: Už jsi unavenej. Máš třeba nějaký téma toho sboru, o kterym bys chtěl třeba mluvit, co tady ještě nezaznělo?

Č6: Mě třeba napadaj ty, který se týkaj tý mí , toho odvětví, kterýmu se věnuju, tý technický části ve sboru. Tý budovy.

Č6: Teď je tam domovník, správce, nebo jak tomu říkaj, to je sice výborný, ale není to tak zcela využitý, jak by mělo bejt. To znamená ten dotyčnej nedělá to, co by měl.

Č6: Ale je to otázka, pokud pro něj náplň maj, jako farářka nebo kurátorka, tak to jo. ale to bude končit, protože tam je to o tom, že bychom to museli do toho čím dál tím víc dávat peníze, zatím to bylo hrazený asi z nějaký části ze sboru, ale ostatek dával stát a teda pracovní úřad, ktorej na to urovnal člověka, doporučoval člověka, ktorej jinak nemohl sehnat práci, a myslim si, že důležitost, aby se o to někdo staral, že je. A prostě i do budoucna tam, kdyby tam mohl bejt kostelník, jak to dřívě bejvalo, tak by to bylo výborný. Není nad to, když tam někdo bydlí, teď mi třeba vadí, že ta farářka je tam sama, že jo.

JÁ: Že máš strach?

Č6: Nejen to, ale když odjede, tak vlastně ta fara je úplně prázdná, může se tam kdykoliv stát, ať už něco technickýho třeba, tak i k narušení toho objektu, takže vim, jak by to šlo, ale asi hodně složitě, a ty prostory, který tam jsou , tak jsou využitý a další prostory se tam ani nemůžou vytvářet, protože na to nejsou peníze.

Č6: Myslím si, že se to bude muset řešit nějakym způsobem, že to budou muset dělat dobrovolníci ze sboru, to dělat, nebo jestli by byla cesta, že ta část , která se platila, jako tomu platu domovníka dřívějšího, že by se někomu mohla dát ve formě odměny za vykonaný dílo. s tím, že by tam pravidelně

sekal a takovýhle věci. v krajním případě to nabídnout nějakýmu dobrému sousedovi, nebo po něm, že by tam..

JÁ: jako v okolí toho kostela?

Č6: To jsou věci, který jsou vidět, že se o to, pravidelně staral, tak se to třeba musí dělat 2krát tejdně, neříkám, že to dělá, ale je třeba to tam udržovat, všechno je potřeba tam udržovat.

JÁ: hm.

Č6: Tak to je tohle, tak třeba další z toho technickýho, je třeba vyřešit systém, aby bylo k dispozici suchý dřevo, což je v současný době problém, protože si myslím, že to ani nezvládá, samotnej domovník, nebo ten, co tam pomáhá, protože tam není systém.

JÁ: Jako myslíš, s tím nedostatek suchýho dřeva?

Č6: S nedostatkem suchýho dřeva a nevěnuje se tomu dostatečná pozornost tomu systému,,

JÁ: Jako jak to zpracovávat?

Č6: Ne, zpracovávat to umíme, ale otázka uskladnění a vědět, kam se dá čerstvý dřevo, půl roku starý, rok, atd. to jsou věci, který asi zbydou na mě, abych je vymyslel a pak s nima přijdu a budeme to nějak společně řešit.

JÁ: Na tom staršovstvu.?

Č6: Jo. jedno, co je můj názor a nikdy jsem vám to neřekl. že by nebylo špatný, kdyby nedělní škola byla každou neděli s tím, že byste se mohli střídat. Jednu neděli Č2, jednu ty. Abyste nebyli ochuzený, že pak přijdete o všechny kázání. Já vim, že je to hodně práce, ale vim, že jsou ty lidi takhle naučený s těma lidma, tak když se stane, že někdo přijde mimořádně, vim, že jste schopný operativně to, ale zase to člověk od vás nemůže čekat, že se toho ujmeme, protože taky potřebujete slyšet slovo Boží.

JÁ: Jako operativně se toho ujmeme, jak myslíš?

Č6: Když tam náhodou se tam sejdou děti a potřebujou a třeba si i o to řeknou, že by chtěly bejt s váma, tak když to jde, tak to zařídíte.

JÁ: Je taky pravděpodobnost, že by tam děti zlobily, rušily.

JÁ: Takže si myslíš, že by to mohlo k čemu? kdyby to bylo každej tejdne?

Č6: Nevim, možná to chce vyzkoušet a zeptat se těch lidí, jestli je to vůbec reálný, jestli by ty děti taky přivedly.

JÁ: To si myslím, že by mohl bejt problém, no.

Č6: Protože W. choděj jednou za 14 dní, snažej se jednou chodit ke katolíkům, jednou k nám, tam je to logický, proč to chtěj mít 1 za 14 dní s dětma, ale nevim, jinak jsem to , nezažil v jinym sboru, že by tam byla nedělnka 1 za 14 dní.

JÁ: Takže byla každej tejdne?

Č6: Jo.

JÁ: No a není to taky tím počtem členů?

Č6: Jo, tak samozřejmě.

JÁ: Jako že si byl na to zvyklej, jo?

Č6: Jo.

JÁ: Mě připadá, že je to problematický v tom, že ..

Č6: Asi by nebyly ani paní učitelky, ani děti.

Č6: Že se to domluvilo 1 za 14 dní, protože to vyhovovalo takhle těm rodičům , jak sám říkáš, že ty W. nemůžou chodit pravidelně a P. , zase připravovat nedělní jen pro 2 děti, je problematický, protože když budou takhle roztroušený, a nebude tam ten stabilní počet, který budou chodit pravidelně, tak jak děláme ty nové látky, tak by se to muselo furt opakovat, což není problém, ale i z hlediska třeba té rozmanitosti, že ty děti všechny nejsou věřící, a nejsou třeba schopný chodit každé ten týden, tak z tohohle důvodu je to problematický, že by to mohlo být i trochu násilný, mi připadá.. nevím, no, je to jenom takovej názor, nic jinýho. To by se asi musel udělat nějaký průzkum, kdo by chodil, kdy by chodil...

JÁ: Poslední doplňující otázky, jaké máš na to názor, já když jsem studovala tu organizační kulturu té ČCE, v té souvislosti mě napadlo, jestli si myslíš, že ve sboru není zastoupená nějaká ta generace ? co si o tom myslíš?

Č6: hm. No víme něco, o té dívce, co tam začala chodit a jakmile se člověk o ní začal zajímat, tak přestala chodit. ?

JÁ: Myslim, že já jsem s ní možná komunikovala možná naposled. Zvala jsem jí, protože mě o to požádala farářka , abych jí napsala ohledně toho sjezdu mládeže a ona napsala, že se nebudou bohužel účastnit, tak třeba příště a já jsem jí napsala , že v pohodě, že se nic neděje, že příště můžeme něco podniknout. To byla asi taková poslední odezva, takže nevím.

Č6: A co si myslel s tím?

Č6: Že asi myslíš, to , že tam nejsou mladý lidi. Taky, no.

Č6: A že tam chyběj i ty starší než jsme my, tak to tam jsou. S., atd. Ta mládež že tam není, je vidět, že je to vázaný na ty lidi, co tam choděj, delší dobu, a ty nikoho nemaj kromě tebe , takže to bych viděl, že by bylo víc na tobě, kdyby sis přivedla nějakou kamarádku nebo někoho známýho , ale co zase ty můžeš nabídnout nebo ten sbor,

JÁ: To je otázka.

Č6: To byste se museli domluvit s farářkou, aby udělala nějaký to sezení, že byste se občas sešly, popovídaly, já vim, že ty lidi si to nepřipouštěj a jsou ochotný něčeho takovýho se účastnit, ale jsou lidi, který to berou jak určitý násilnosti nebo něco a vůbec do toho nejdou. A to mohl bejt ten případ té dívky, bavilo jí, když mohla poslouchat a bejt v klidu, ale nemuset se rozhodovat a účastnit. a nebo třeba je tam nějaký problém, že se připravuje na maturitu,

JÁ: Nevím.

Č6: Nebo má problémy doma.

Č6: Říkal jsem si , že ty mladý lidi se tam objevujou, když přijedou na nějaký pobyt

JÁ: To je pravda.

Č6: Jestli by byla šance to využít a s nima se tam sejít. jako kdo?

JÁ: Jako někdo ze sboru?

Č6: Tak, já nevím, jestli se tam s nima schází.., ale myslím, že ten sbor, tomu to jediňě přidává, že tam jsou ty návštěvy..

JÁ: A v čem třeba?

Č6: Že je nás víc, na bohoslužby, že nám zazpívaj, oživěj, obohatěj, může s nima po bohoslužbách mluvit, když se zajímaj, nebo když se zajímáme o ně, jestli to třeba do budoucna rozvíjet jinak, dát si třeba společně kávu..

JÁ: hm.

Č6: Asi si budem muset dočkat, až někdo doroste do toho věku..

JÁ: Jako myslíš kdo?

Č6: Z těch dětí z neděľky, třeba.

JÁ: No, určitě..

Č6: Nevím, jestli na to bude mít čas ta farářka, možná by i bylo dobrý výhledově že by ses tomu třeba ,mohla věnovat , kdyby tě to bavilo, že bys trošku organizovala , že byste se mohli sejít, zapinkat si s mičudou nebo zahrát nějakej volejbal, nebo nevím, přitom shrabat zahradu, nebo zamést u baráku, cokoliv, je pravda, že ty brigošky, sbližujou ty lidi, to člověk vidí i mezi těma dospěľejma..

JÁ: hm.

Č6: A když se nenechaj ty věci běžet jen tak, se to i pak vyplatí i z jiných stran, že to pak třeba může natáhnout, hele, nechceš si jít zapinkat? Než když máme sezení s mládeží,

Č6: A proč třeba?

Č6: No , rozumíš, když ty lidi nejsou věřící a nevyhledávaj tohleto, tak samozřejmě ti řekne, nee, to nechci. ale když jim řekneš, pojď nám pomoct, tak na to slyšej líp, anebo si jdem pinknout volej, tak proč ne a není to nic zavazujícího.

JÁ: Tak poslední otázka, jestli jsi slyšel o tom pojmu organizační kultury?

Č6: O, slyším ji, jenom od tebe..

JÁ: Co je to podle tebe? jak to třeba vnímáš? toho sboru?

Č6: To dje o to , jak to chápat, že jde o organizaci, ne kultury, ale kulturní organizaci, aby měla nějakou úroveň, organizace toho sboru, to znamená, že je tam farářka, staršovstvo, kurátorka, atd., členové., všechny ty organizačně, správně, vzájemně pracovali a určitý kvalitě.

JÁ: To je taková jakoby, organizační struktura toho sboru, to je takový, že jak ten sbor žije, čím, proto se tím zabevám, že jsou to nejen hodnoty, ale normy toho sboru, samotný prostředí, už o tý kultuře svoru vypovídá, i z hlediska těch vztahů a určitě ten vliv organizační struktury je důležitěj a něco o tý organizaci vypovídá,

Č6: Takže je to vlastně i ta druhá stránka, ta kultura,

JÁ: Jo, přesně.

Č6: Tak jo, to je asi všechno. moc ti děkuju. bylo to zajímavý, jak jsi vyprávěl a jak to vnímáš., bylo to moc hezký.. Děkuju.

JÁ: Že sis udělal ten čas, toho si taky moc vážím..

Č6: Jo, je fajn, že to děláš..

JÁ: Taky děkuju.